

Περιεχόμενα

ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	20
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ. - ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄. - ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	20
Όργανα Διοίκησης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	20
Άρθρο 1 Ν.Δ. 2698/1953.....	20
Διοικητικό Συμβούλιο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	20
Άρθρο 77 παρ.7 Ν.3996/2011, όπως το α' εδάφιο και η υποπερ.ββ αντικ. με το άρθρο 6 παρ. 1 και 2 αντίστοιχα του Ν. 4331/2015 (ΦΕΚ Α' 69)	20
Άρθρο 77 παρ.7 υποπερ.δδ, όπως αντικ. με το άρθρο 6 παρ. 3 του Ν.4331/2015 (ΦΕΚ Α' 69)	20
Άρθρο 77 παρ.7 Ν.3996/2011, περ.α υποπερίπτωση εε όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 138 παρ. ΙΑ εδ.7 του Ν. 4052 (ΦΕΚ Α' 41/1.3.2012	21
Άρθρο 12 παρ. 4 του Α.Ν. 1846/1951.....	22
Άρθρο 12 παρ. 10 του Α.Ν. 1846/1951 όπως αντικ. με το άρθρο 2 παρ. 7 του Ν.Δ. 2698/1953.....	23
Άρθρο 12 παρ. 11 του Α.Ν. 1846/1951.....	23
Νέα διάταξη, σύμφωνα	23
με άρθ. 43 του Ν.3518/2006.....	23
Άρθρο 12 παρ. 12 Α.Ν. 1846/51	24
Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου	24
Άρθρο 5 του Ν.Δ.3710/1957, όπως αντικ. με το άρθρο 5 του Ν. 861/1979.....	24
Περίπτωση 1 άρθ. 5 του Ν.Δ.3710/1957, όπως αντικ. με το άρθρο 5 του Ν. 861/1979..	24
Περίπτωση 2 του άρθ. 5 του Ν.Δ.3710/1957, όπως αντικ. με το άρθρο 5 του Ν. 861/1979	24
Περίπτωση 3 του άρθ. 5 του Ν.Δ.3710/1957, όπως αντικ. με το άρθρο 5 του Ν. 861/1979	24
Περίπτωση 4 του άρθ. 5 του Ν.Δ.3710/1957, όπως αντικ. με το άρθρο 5 του Ν. 861/1979	25
Άρθρο 85 παρ. 2 και 3 του Ν. 2084/92	25
Άρθρο 43 παρ. 1 περ. α' εδαφ. Β του Ν. 3518/2006.....	25
Άρθρο 43 παρ. 1 υπο- περ. ββ του Ν. 3518/2006	25
Άρθρο 85 παρ. 4 του Ν. 2084/1992	25
Περίπτωση 5 του άρθ. 5 του Ν.Δ.3710/1957, όπως αντικ. με το άρθρο 5 του Ν. 861/1979	25
Άρθρο 43 παρ. 1 υπο- περ. γγ του Ν. 3518/2006 και άρθρο 23 παρ.3 του Ν. 3232/200426	
Άρθρο 43 παρ. 1 υποπερ. αα' του Ν. 3518/2006	26
Άρθρο 71 του Ν. 2084/1992	26
Άρθρο 24 παρ.3 Ν. 4075/12.....	26
Περίπτωση 6 του άρθ. 5 του Ν.Δ.3710/1957, όπως αντικ. με το άρθρο 5 του Ν. 861/1979	26
Άρθρο 52 του Ν. 1539/1985	27
Νέα διάταξη	27
Περίπτωση 7 του άρθ. 5 του Ν.Δ.3710/1957, όπως αντικ. με το άρθρο 5 του Ν. 861/1979	27
Διοικητής ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	28
Άρθρο 4 παρ.1 Ν.Δ. 2698/1953 όπως αντικ. με άρθρο 1 παρ.1 Ν.Δ. 3710/1957	28
Άρθρο 1 παρ. 3 Ν.Δ. 3710/1957, ...	28
Άρθρο 5 παρ.13 Ν.3029/2002 και	28

Άρθρο 37 παρ.3 του Ν. 2676/1999	28
Άρθρο 5 παρ.4 Ν.Δ. 2698/1953	28
Άρθρο 1 παρ.5 Ν.Δ.3710/1957	28
Άρθρο 20, εδάφιο α' του Ν. 2335/1995	29
Άρθρο 5 παρ.3 Ν.Δ. 2698/1953	29
Άρθρο 15 παρ. 16 του Ν. 3232/2004.....	29
Αρμοδιότητες Διοικητή	29
Άρθρο 4 παρ.1 Ν.Δ. 2698/1953 όπως αντικ. με άρθρο 1 παρ.1 Ν.Δ. 3710/1957	29
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.α Ν.Δ. 2698/1953	29
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.β Ν.Δ. 2698/1953	30
Άρθρο 1 παρ. 4 του Ν.Δ. 3710/1957.....	30
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.δ Ν.Δ. 2698/1953	30
Άρθρο 34 του Ν. 2972/2001	30
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.η Ν.Δ. 2698/1953	30
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.θ Ν.Δ. 2698/1953	31
Άρθρο 19 παρ.1 εδ. β' Ν.2556/1997 και	31
Άρθρο 13 παρ.22 Ν.3050/2002.	31
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.ι Ν.Δ. 2698/1953	31
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.ια Ν.Δ. 2698/1953	31
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.ιβ Ν.Δ. 2698/1953	31
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.ιγ Ν.Δ. 2698/1953.....	31
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.ιδ Ν.Δ. 2698/1953	31
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.ιε Ν.Δ. 2698/1953.....	32
Άρθρο 4 παρ. 1 περ.ιστ Ν.Δ. 2698/1953.....	32
Άρθρο 4 παρ.2 Ν.Δ.2698/1953	32
Άρθρο 4 παρ.3 Ν.Δ.2698/1953	32
Άρθρο 1 παρ. 2 Ν.Δ. 3710/1957	32
Άρθρο 15 παρ.2 Ν. 1573/1985.....	32
Άρθρο 37 παρ.4 Ν. 2676/1999.....	33
Νέα διάταξη	33
Υποδιοικητές ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	33
Άρθ. 16 Ν. 4497/66	33
Άρθ.15 Ν. 1573/1985	33
Άρθ.37 Ν. 2676/99	33
Άρθρο 3 Ν.Δ.3710/1957, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 16 παρ.18 Ν.4497/1966	33
ΒΔ από 11/15-5-57.....	33
Άρθρο 37 παρ. 3 & 4 Ν.2676/1999	33
Άρθρο 15 παρ.2 Ν. 1573/1985.....	33
Άρθρο 37 παρ.4 Ν. 2676/1999.....	33
Άρθρο 20, εδάφιο β' του Ν. 2335/1995	34
Υποπαρ. ΙΑ.4 άρθρου πρώτου Ν.4152/2013, ΦΕΚ Α 107	34
Άρθρο 15 παρ. 16 του Ν. 3232/2004.....	34
Ειδικοί συνεργάτες Διοικητών και Υποδιοικητών ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	34
Άρθρο 19 παρ.1, περ.α' Ν.2556/1997, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 15 του Ν. 3302/2004.....	34
Προϊστάμενοι διευθύνσεων διοικητικών περιφερειακών υπηρεσιών ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	35
Άρθρο 14 παρ.8 Α.Ν. 1846/1951, όπως προστέθηκε με την παρ.3 του άρθρου 20 του Ν. 4476/1965.....	35
Κυβερνητικός Επίτροπος στο Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	35
Άρθρο 15 παρ.1 Α.Ν. 1846/1951, όπως αντικ. με το άρθρο 18 παρ.3 Ν. 3144/2003, και άρθρο 37 παρ.8 Ν. 3518/2006.....	35

Άρθρο 15 παρ.2 Α.Ν. 1846/1951, όπως τροποπ. με το άρθρο 22 παρ.1 και 2 Ν.Δ. 2698/1953.....	35
Άρθρο 15 παρ.3 Α.Ν. 1846/1951 και άρθρο 21 Ν. 4476/1965.....	37
Άρθρο 15 παρ.4 Α.Ν. 1846/1951	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄. - ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ (Τ.Δ.Ε.) ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	37
Σύσταση Τ.Δ.Ε. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	37
Άρθρο 13 παρ.9 Α.Ν. 1846/1951 όπως αντικ.με το άρθρο 3 παρ.4 του Ν.Δ.2698/1953...	37
Άρθρο 10 Ν. 1096/1980 όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 48 παρ.2 του Ν. 2676/1999	37
Άρθρο 138 υποπαρ. ΙΑ Ν.4052/2012.....	38
Άρθρο 138 υποπαρ. ΙΑ Ν.4052/2012.....	39
εδάφιο που αντικατ.με άρθρο 27 παρ.2 του Ν.4075/2012	39
(ΦΕΚ Α 89).....	39
Υποπαρ. ΙΑ.1. παρ. 6, του άρθρου 138 του Ν. 4052/2012 όπως αντικ. με το άρθρο 34 Ν.4331/2015	39
Άρθρο 48 παρ. 3 εδ.πρώτο Ν. 2676/1999.	40
Άρθρο 48 παρ. 3 ν. 2676/1999 εδ. δεύτερο όπως προστέθηκε με το άρθρο 10 Ν.3762/2009, ΦΕΚ Α 75	40
Άρθρο 48 παρ. 3 Ν. 2676/1999 εδ. τρίτο όπως προστέθηκε με το άρθρο 54 του Ν. 4144/2013 (ΦΕΚ Α΄88).....	40
Άρθρο 20 παρ.3 Ν. 1539/1985.....	40
Άρθρο 7 παρ.2 εδ.α΄-ζ΄ Ν.Δ. 3710/1957 όπως αντικ. με το άρθρο 48 παρ.4 του Ν. 2676/1999.....	40
Άρθρο 77 παρ.9 Ν. 3996/2011.....	41
Νέα διάταξη από το συνδ. του άρθρου 33 παρ. 4 Ν. 702/1977 και του άρθρου 55 του Ν. 4144/2013 (ΦΕΚ Α΄88).....	41
Άρθρο 77 παρ.4 Ν. 3996/2011.....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄. - ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	42
Διαδικασία Θεσπίσεως Κανονισμών ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	42
Άρθρο 16 παρ.1 Α.Ν. 1846/1951, όπως τροποπ. με άρθρο 22 παρ.1 ΝΔ 2698/1953.....	42
Νέα διάταξη	43
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ. - ΑΣΦΑΛΙΣΗ -ΕΣΟΔΑ.....	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄. - ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	44
Ι. ΠΡΟΣΩΠΑ ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	44
Παρέχοντες εξαρτημένη εργασία	44
Άρθρο 2 παρ.1 περ. α Α.Ν.1846/51, όπως αντικ.με την παρ.1 του άρθ. 2 του Ν. 4476/1965 (ΦΕΚ Α 103).....	44
Άρθρο 2 παρ.1 περ. β Α.Ν.1846/51, όπως συμπληρ. με το δεύτερο εδάφιο της παρ.4 του άρθρου 17 του Ν. 1264/1982	45
Άρθρο 2 παρ.1 περ. γ Α.Ν.1846/51.....	45
Άρθρο 2 Ν.3655/2008 (ΦΕΚ Α΄58 / 3-4-2008)	45
Άρθρο 3 Ν.3655/2008 (ΦΕΚ Α΄58/3-4-2008)	46
Άρθρο 2 Ν. 3865/2010	47
Εδάφια που προστέθηκαν με το άρθρο 61 παρ.2 Ν.3996/2011 (ΦΕΚ Α 170/5.8.2011) ...	48
Περ.β` όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.3α του άρθρου 2 του Ν.4002/2011	48
(ΦΕΚ Α 180 22.8.2011).....	48
Μεταβατική διάταξη.....	49
Άρθρο 12 Ν.3922/2011, (ΦΕΚ Α 35/4.3.2011).....	49
Ασφάλιση προσώπων που προσομοιάζουν με μισθωτούς.....	49
Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου τέταρτου του Ν. 1305/1982 (ΦΕΚ 146), που προστέθηκε στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 2 του Α.Ν.1846/1951 και αντικαταστάθηκε	

με το άρθρο 1 παρ. 3, τίθεται όπως αντικαταστάθηκε εκ νέου με την παρ. 2 του άρθρου 90 Ν.4182/2013, ΦΕΚ Α' 185/10.9.2013.	49
Άρθρο 2 παρ. 3, τελευταίο εδάφιο, του Α.Ν.1846/51, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ.2 του Ν. 1759/1988	50
Άρθρο 2 του α.ν. 1846/51, στοιχείο (η') που προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ.2 Ν.Δ.78/1973	50
Άρθρο 2 παρ.4 του Α.Ν. 1846/51. Εδάφια που προστέθηκαν με το άρθρο 14 παρ.1 του Ν. 1976/1991	51
Άρθρο 23 παρ.3 Ν. 2874/2000 σε συνδυασμό με το άρθρο 46 παρ. 1 ζ' του Ν. 3653/2008	51
Άρθρο 1 & 2 του Ν.Δ. 1104/1972.....	52
Συναφής η διάταξη της περίπτωσης (γ) της παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 2335/1995	52
Άρθρο 1 παρ. 2 εδάφιο 2 του Ν.Δ. 1104/1972	52
Άρθρο 2 Ν.Δ.. 1104/1972.....	52
Άρθρο 17 Ν. 1077/1980, σε συνδ. με το άρθρ. 1 Ν. 3105/2003 και του άρθρου 4 Ν. 4109/2013.....	53
Εδάφιο που προστέθηκε με το άρθρ.29 παρ.3 του Ν.Δ. 2698/53 στην παρ. 3 του άρθρου 2 του Α.Ν. 1846/51.	54
Συναφείς διατάξεις φορολογικού περιεχομένου:.....	54
Άρθρο 12 Ν. 4172/2013 (ΦΕΚ Α' 167/23-7-2013)	54
Διάταξη που προστέθηκε ως στοιχείο (ε) στην παρ. 1 του άρθρου 2 του Α.Ν. 1846/51 με το άρθρο 2 παρ.2 Ν. 4476/1965 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ.11 Ν.Δ. 4577/1966.....	54
Νέο κείμενο βάσει συναφών διατάξεων του άρθρου 7 του ν. 694/1977 & της αριθ. 23291/1979 (ΦΕΚ Β' 400) Απόφασης Υπουργών Εθνικής Παιδείας, Εργασίας και Κοιν. Υπηρεσιών.....	55
Υπαγόμενοι στην ασφάλιση μετά από αίτηση	56
Άρθρο 2 παρ.4 Α.Ν.1846/51, εδάφια που προστέθηκαν με το άρθρο 1 παρ.1 του Ν. 1759/1988 (ΦΕΚ Α' 50)	56
Άρθρο 1 παρ. 2 Ν. 4075/2012 (ΦΕΚ Α' 89/ 11.4.2012)	56
Νέο κείμενο.....	56
Άρθρο 24.....	57
Ν. 1469/1984	57
Άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 4151/2013 ΦΕΚ Α' 103 29.4.13)	57
Άρθρο 1 παρ. 4.....	57
Ν. 1759/1988	57
Άρθρο 20 παρ.3.....	58
Ν.1027/1980	58
Άρθρο 1 παρ.1.....	58
Ν. 800/1978	58
Άρθρο 1 παρ.3.....	59
Ν. 800/1978	59
Άρθρο 1 παρ.4.....	59
Ν. 800/1978	59
Άρθρο 1 παρ.5.....	60
Ν. 800/1978	60
Άρθρο 2 παρ. 1.....	60
Ν. 800/1978	60
Ειδικές κατηγορίες.....	60
Νέο κείμενο.....	60
Άρθρο 2 παρ.3 εδ. τρίτο Α.Ν.1846/51, όπως.....	60

προστέθηκε με άρθρο 29 παρ.2 Ν.Δ. 2698/53 και αντικ. με	60
το άρθ. 4 παρ. 2 Ν. 1880/90	60
Άρθρο 2 παρ. 3 Α.Ν.1846/51 Εδάφια που αντικατα-στάθηκαν με το άρθρο 4 παρ.2 του Ν. 1880/90	61
Άρθρο 89 παρ. 1 Ν.2725/1999, όπως τροποπ. με παρ. 4 άρθρου 31 του Ν. 3057/2002 .	61
Άρθρο 1 παρ. 13 Ν.Δ. 4577/66	62
Άρθρο 3 παρ.1 και 3 Ν. 1791/88, σε συνδ. με Φ22/3451/3.1.1989 κοινή απόφαση Υπουργών Εξωτερικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	62
Άρθρο 3 Ν. 358/1976	63
Ελλιπής ασφάλιση	63
Νέα διάταξη λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του άρθρου 17 και 19Α του Ν. 3918/2011 (ΦΕΚ Α' 31/ 02.03.2011).....	63
και	63
του άρθρου 10 παρ. 1 του ν. 2217/1994	63
Νέα διάταξη	63
Σύμφωνα με το άρθρο 47 και 50 του ν. 2776/1999	63
Άρθρο 2 παρ. 4 του Α.Ν. 1846/51 Εδάφια που προστέθηκαν με το άρθρο 14 παρ.5 Ν. 1976/1991, σε συνδυασμό με το άρθρο 10 παρ. 1 του Ν. 2217/1994	64
Άρθρο 2 παρ.4.....	64
Α.Ν. 1846/51, ...	64
τελευταία εδάφια που προστέθηκαν με το.....	64
άρθρο 2 παρ.4 Ν. 2335/1995,.....	64
όπως αντικ.με το άρθρο 18 Ν.2458/1997	64
&.....	64
όπως το πρώτο εδάφιο αυτού αντικ. με το άρθρο 18 παρ.6 του Ν. 3144/2003	64
Εδάφιο που προστέθηκε με την παρ.1 άρθρου 87 Ν.3996/2011,(ΦΕΚ Α' 170/5.8.2011).65	
Εδάφιο που προστέθηκε με την παρ.2 άρθρου 87 Ν.3996/2011, (ΦΕΚ Α' 170/5.8.2011).	65
Άρθρο 18 παρ. 1 Ν. 2874/2000.....	66
Νέα διάταξη σύμφωνα με την αριθ.Ε5/1303/3-3-1986 Κοινή Υπουργική Απόφαση Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων και Υγείας Πρόνοιας που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 12 παρ.1του ν. 1351/83	66
Ε5/1797/86 Κοινή Υπουργική Απόφαση Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων& Εργασίας που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 12 παρ.1του ν. 1351/83	67
Νέο κείμενο από το συνδυασμό των συναφών διατάξεων του άρθρου 25 του Ν.1474/1984), του άρθρου 10 παρ. 2 του Ν.2217/1994 και του άρθρου 7 παρ. 8 του Ν.2158/1993	67
Άρθρο 13 του Ν. 2640/1998	68
Άρθρο 53 παρ. 2 Ν.4009/2011 (ΦΕΚ Α' 195/6-09-2011).....	68
Άρθρο 11 παρ.5 Ν. 2837/2000.....	68
Άρθρο 36 παρ. 6 Ν. 3105/2003.....	68
Άρθρο 12 παρ. 1 εδ. α' εδάφιο Ν. 2009/1992.....	69
Συναφής διάταξη:	69
Άρθρο 13 του Ν.4115/2013 ΦΕΚ Α' 24/30.1.2013, ...	69
Άρθρο 15 παρ.10 Ν.3232/2004	69
Άρθρο 8 παρ.2.....	69
Ν. 2747/1999	69
Ασφάλιση Ελεύθερων και Ανεξάρτητων Επαγγελματιών.....	70
Νέα διάταξη	70
Άρθρο 2 Α.Ν.1846/1951, όπως συμπλ. με το άρθρο 14 παρ. 4 του Ν. 1976/1991.....	70

Άρθρο 65 παρ.3 Ν.2676/1999 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθ. 10 παρ. 2 του Ν. 3050/2002.....	71
Άρθρο 1 παρ.1 του Ν.Δ. 3871/1958.....	72
Άρθρο 1 παρ.2 του Ν.Δ. 3871/1958, όπως αντικ. με το άρθρο 18 παρ.1 του Ν. 4497/1966	72
Άρθρο 3 του Ν.Δ. 3871/1958.....	72
Άρθρο 4 του Ν.Δ. 3871/1958.....	73
Άρθρο 5 του Ν.Δ. 3871/1958.....	74
Άρθρο 6 του Ν.Δ. 3871/1958.....	74
Άρθρο μόνο Β.Δ. 676/60.....	75
Άρθρο μόνο Β.Δ. 219/68.....	75
Άρθρο 1 παρ. 3.....	75
του Ν.Δ. 3871/1958	75
Άρθρο 2 παρ.3 Α.Ν.1846/51	76
Απασχολούμενοι στην αγροτική οικονομία.....	76
Περίπτωση στ' της παρ.1 του άρθρου 2 του Α.Ν. 1846/1951, που προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 4504/66, όπως αντικ. από την παρ. 14 του άρθρου 1 του Ν.Δ. 4577/66, τροποποιήθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν. 825/1978 και την παρ. 3 του άρθρου 15 του Ν. 1469/1984 και όπως τέλος αντικ. με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 30 του Ν. 3518/2006.	76
Προστέθηκε ως περ. ζ' στην παρ.1 του άρθρου 2 του Α.Ν.1846/1951, με το άρθρο 1 παρ.12 Ν.Δ. 4577/66.....	77
Άρθρο 13 παρ.2 Ν. Δ. 4523/66 & Β.Δ. 121/68 , 330/72	77
Άρθρο 16 παρ. 19 Ν. 4497/1966.....	77
Άρθρο 2 παρ.1 περ. β' Ν. 825/78 & περίπτ. (α) της παρ.3 του άρθρου 52 του Ν. 3518/2006	78
Περίπτ. (β) της παρ.3 του άρθρου 52 του Ν. 3518/2006	78
Περίπτ. (γ) της παρ.3 του άρθρου 52 του Ν. 3518/2006.....	78
Περίπτ. (δ) της παρ.3 του άρθρου 52 του Ν. 3518/2006	78
Τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 52 του Ν. 3518/2006.....	78
Νέα διάταξη	78
Οικιακοί έμμισθοι βοηθοί και λοιπά κατ' οίκον του εργοδότη απασχολούμενα πρόσωπα	79
Άρθρο 1 Ν.Δ. 4104/60 που προστέθηκε ως παρ. 4 στο άρθρο 2 Α.Ν 1846/51	79
Νέα διάταξη σύμφωνα με το άρθρο 20,όπως είχε τροποποιηθεί με την παρ. 8Α άρθρου 76 Ν.3996/2011, ΦΕΚ Α' 170, αντικαταστάθηκε με το άρθρο 20 Ν.4144/2013, (ΦΕΚ Α' 88/18.4.2013).....	79
Ασφάλιση Ξεναγών	80
Άρθρο 6 Ν. 710/1977 όπως αντικ. από το άρθρο 24 παρ.1 Ν. 2919/2001 και ισχύει μετά τις διατάξεις του άρθρου 36 παρ. 4 του Ν. 3105/2003.....	80
Άρθρο 7 Ν. 710/1977	81
Αμειβόμενοι με το κομμάτι (σύστημα φασόν)	82
Άρθρο 6 του Ν.Δ 3762/1957 όπως αντικ. με το άρθρο 49 Ν. 1539/1985, και συμπληρώθηκε με το άρθρο 41 του Ν. 1654/86 που αντικ. από το άρθρο 22 παρ. 1 του Ν. 1902/1990.....	82
Συναφής διάταξη	82
Άρθρο 1 του Ν. 3846/2010 (ΦΕΚ Α' 66 11.5.2010)	82
Ασφάλιση Απασχολουμένων στο Άγιο Όρος	85
Άρθρο 4 Ν. 1759/1988.....	85
Ασφάλιση οδηγών ΔΧ αυτοκινήτων	87
Περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 51 του Ν. 3996/2011 ΦΕΚ 170 τ. Α' 5-8-2011	87

Άρθρο 51 παρ. 5,6 και 7 του Ν. 3996/2011 (ΦΕΚ 170 τ. Α' 5-8-2011) που προστέθηκαν στο τέλος της περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 1 του Π.Δ. 258/2005	87
Πασχολούμενοι στο θέαμα και ακρόαμα	88
Νέα διάταξη	88
προοίμιο.....	88
Άρθρο 2 παρ 1 του Ν. 1210/81	88
Άρθρο 2 παρ 3 του Ν. 1210/81 (εδάφια πρώτο και δεύτερο).....	88
Άρθρο 2 παρ 3 του Ν. 1210/81 (τρίτο εδάφιο).....	89
Συναφής διάταξη Άρθρα 1 & 2 του Π.Δ. 212/84.	89
Άρθρο 4 παρ.1 & 2 Ν. 1210/1981	89
Άρθρο 4 παρ.3 πρώτο εδάφιο του Ν. 1210/1981.....	90
Άρθρο 4 παρ.3 δεύτερο εδάφιο του Ν. 1210/1981 όπως αντικ. με την παρ 1. του άρθρου 10 του Ν. 1296/82, όπως αντικ. από την περ. β της παρ. 1 του άρθρου 31 του Ν. 3518/06.....	90
Άρθρο 4 παρ.3 τρίτο εδάφιο του Ν.1210/1981.....	91
Άρθρο 7 Ν. 1296/82	91
Άρθρο 2 παρ. 4 και 5 Ν. 1210/81 όπως αντικ. με την παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 1296/1982.....	92
Νέα διάταξη βάσει των διατάξεων του άρθρου 6 του Ν. 3232/04.....	92
Άρθρο 4 παρ. 2 Ν. 1296/82.....	92
Νέα διάταξη βάσει των διατάξεων του άρθρου 8 Ν. 1296/82.....	92
Άρθρο 5 παρ.1 Ν. 1296/82.....	93
Άρθρο 5 παρ. 3 Ν. 1296/82.....	93
Άρθρο 6 παρ.1 Ν. 1296/82, όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 1976/1991 και τροποποιήθηκε με την περ. α της παρ.1 του άρθρου 31 του Ν. 3518/06. 93	93
Άρθρο 14 παρ. 3 του Ν. 1976/1991.....	94
Άρθρο 5 παρ.2 Ν. 1296/82.....	94
Άρθρο 5 παρ. 4 Ν. 1296/82.....	95
Άρθρο 6 παρ.2 Ν. 1296/82.....	95
Άρθρο 6 παρ.3 Ν. 1296/82.....	95
Άρθρο 47 παρ. 1-3 Ν. 1597/1986.....	96
Άρθρο 31 παρ. 1 περιπ. γ του Ν. 3518/06	96
Άρθρο 1 Ν.Δ. 1086/71 σε συνδυασμό με την περ. γ ' του Ν. 3075/2002	97
Ένταξη στον κλάδο ασθένειας του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ.....	98
Άρθρο 4 Ν. 3655/2008	98
Άρθρο 53 παρ.5 Ν.3996/2011 (ΦΕΚ Α 170/5.8.2011)	98
II. ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	100
Διατήρηση ασφαλιστικής σχέσης	100
Άρθρο 2 παρ.2 Α.Ν.1846/51	100
Εδάφιο που προστέθηκε στην παρ. 2 του άρθρου 2 του Α.Ν. 1846/51 με το άρθρο 12 παρ.1 Ν. 1469/1984 (111 Α')	100
Άρθρο 28 παρ. 3, εδάφιο γ' της περιπτ. β' Α.Ν. 1846/1951, που προστέθηκε με το άρθρο 13 του Ν. 1276/1982 και αντικατ. με το άρθρο 12 παρ. 4 του Ν. 1469/1984.....	100
Άρθρο 20, παρ.2, β' εδάφιο, του Ν. 997/1979, που προστέθηκε με το άρθρο 8 παρ.2 του Ν. 2217/1994	101
Προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	101
Άρθρο 41 παρ. 1 Α.Ν. 1846/51 όπως αντικατ. με το άρθρο 16 του Ν. 4476/1965 (Α' 103)	101
Εδ. πρώτο της παρ.1 όπως αντικ. με το άρθρο 60 παρ.3 Ν.2676/1999 Α 1.....	101
Εδάφιο που προστέθηκε με το άρθρ. 22 παρ. 1 του Ν. 1654/1986, ΦΕΚ Α 177.....	102

Άρθρο 41 παρ. 2 όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 46 του Ν. 1539/1985 (Α 64), και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 28 παρ. 1 του Ν. 1902/1990 (ΦΕΚ Α 138).....	102
Η πρώτη περίοδος του πρώτου εδαφίου αντικαταστάθηκε με την παρ.3 του άρθρου 10 του Ν.2217/1994 (Α 83).....	102
Άρθρο 41 παρ. 3, όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 2 παρ. 6 του Ν. 825/1978, συμπληρωθεί με το άρθρο 17 παρ. 2 του Ν. 1469/1984 (Α 111) και αντικατασταθεί με το άρθρο 22 παρ. 2 του Ν. 1654/1986 (Α 177), και αντικαταστάθηκε εκ νέου με το άρθρο 28 παρ. 1 του Ν. 1902/1990 (ΦΕΚ Α 138).	103
Άρθρο 41 παρ. 4 τελευταίο εδάφιο προστέθηκε στο άρθρο 41, με το άρθρο 2 παρ. 8 του Ν. 825/1978 (Α` 189).....	103
Άρθρο 26 παρ.14 περ.α Ν. 4075/2012, όπως αντικ. με το άρθρο 71 Ν.4144/2013, ΦΕΚ Α 88	104
Άρθρο 26 παρ.14 περ.β-ε Ν. 4075/2012.....	104
Αριθμ. Φ80000/οικ.10197/686 (ΦΕΚ Β' 1504/04/05/2012)	105
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄. – ΧΡΟΝΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΟ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	106
Αναγνώριση χρόνου ασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	106
Νέα διάταξη	106
Άρθρο 5 παρ. 7 σε συνδ. με παρ 2 Ν. 3029/2002.....	106
Άρθρο 2 παρ.10 Ν. 3655/2008.....	106
Άρθρο 3 παρ. 3 σε συνδ με παρ.1 Ν. 3655/2008.....	106
Άρθρο 62 παρ. 1 Ν. 2084/92.....	107
Άρθρο 62 παρ. 2 Ν.2084/92.....	107
όπως αντικαταστάθηκε με.....	107
το άρθρο 5 παρ. 6 Ν. 2335/95	108
Νέα διάταξη	108
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄. – ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	110
Πόροι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	110
Άρθρο 24 στοιχ. α΄ & β΄ του Α.Ν. 1846/51	110
Άρθρο 24 στοιχ. γ΄ του Α.Ν.1846/51.....	110
Άρθρο 4 παρ. 1-5 του Ν.3029/02.....	110
Άρθρο 24 στοιχ. δ΄ του Α.Ν.1846/51	110
Άρθρο 24 στοιχ. ε΄ του Α.Ν.1846/51.....	110
Άρθρο 24 στοιχ. στ΄ του Α.Ν.1846/51.....	110
Άρθρο 24 στοιχ. θ΄ του Α.Ν. 1846/51 όπως συμπληρ. με το άρθρο 3 του Ν.Δ. 4104/60 και αντικ. με άρθρο 45 παρ. 4 του Ν.2084/92.....	111
Άρθρο 43 παρ. 3 του Ν. 1543/85	111
Άρθρο 7 παρ . 4 και 5 Ν.Δ. 4104/1960.....	111
Άρθρο 6 παρ 16 του Ν. 3029/2002 όπως συμπληρώθηκε από τις διατάξεις της παρ. 9 του άρθρου 22 του Ν. 3232/2004	111
Άρθρο 42 Ν. 3863/2010.....	112
Άρθρο 2 παρ.4 Ν. 3655/2008.....	112
Νέα διάταξη με βάση το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 2 του Ν. 3655/2008 και το τρίτο εδάφιο της παρ.2 του άρθρου 38 του Ν. 3522/2006	112
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 3 παρ.4 και 5 του Ν. 3655/2008.....	113
Άρθρο 1 παρ. 4 του Ν.3954/59, άρθρο 11 της από 27/8/57 Σύμβασης & άρθρο 9 της από 5/2/59 συμπλ.συμφωνίας Ελλ. Δημοσίου και Η.Ε.Μ.	113
Άρθρο 2 παρ. 4 εδάφ. β΄ του Ν. 3460/28, όπως τροπ. με άρθ. 2 και 6 Ν. 2348/53 και ΠΥΣ 1768/13-9-55 που κυρώθ. με άρθρο 1 παρ.12 Ν . 3921/58.....	113
Άρθρο μόνο Ν. Δ 421/47.....	114
Άρθρο 5 παρ. 3 και 4 Ν. Δ 4373/64 και Κ 2396/65 Υ.Α. Οικονομίας & Οικονομικών.	114
Άρθρο 10 Ν. 1439/ 1984 & Κ. 5722/ 1494/18.7/6-8-84 Υ.Α. Οικονομικών.	114

Άρθρο 48 παρ. 1 & 2 του Ν. 2127/1993 και 2066470/508/Β0024/ 14 –10- 94 Υ.Α. Οικονομικών.	114
Χρηματοδότηση του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ.....	115
Άρθρο 4 παρ. 1-5 του Ν.3029/02.....	115
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 37 ν. 3863/2010.....	117
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄. – ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	117
Εισφορές για την ασφάλιση στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	117
Άρθρο 25 παρ. 1 Α.Ν. 1846/51 όπως ισχύει μετά το Ν. Δ 2961/54 και όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 παρ. 6 του Ν. Δ 4104/60, το άρθρο 1 παρ.1 & 2 του Ν. 178/67, το άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. Δ 465/70, το άρθρο 3 παρ. 5 της από 4 – 2 - 76 Π.Ν. Π που κυρώθηκε με το Ν. 321/76, το άρθρο 1 παρ. 3 εδάφ 2 του Ν. 825/78, το άρθρο 25 παρ. 1 του Ν.1902/90, τα άρθρα 44 παρ. 1 και 55 παρ. 1 του Ν. 2084/92 και υποπαρ. ΙΑ.3 Ν. 4254 (ΦΕΚ Α΄ 85)	117
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 19 Ν.3918/2011.....	118
Άρθρο 1 παρ. 2 του Ν.Δ. 4350/64 με τον οποίο κυρώθηκε η ΠΥΣ 209 /13.12.1963 και άρθρο 1 παρ. 1 & 2 του Ν. 237/75.....	118
Άρθρο 25 παρ. 9 Α.Ν 1846/51. όπως αναριθμήθηκε με το άρθρο 1 παρ 7 του Ν 825/78 από παρ. 10 σε παρ.9 και αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 5 παρ.3 του Ν.4075/2012	119
Άρθρο 10 παρ.1 Ν.2217/1994	119
Άρθρο 25 παρ. 6 Α.Ν 1846/51 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 6 του ν. 825/78 και αναριθμήθηκε με τις ίδιες διατάξεις από παρ. 7 σε παρ. 6.	119
Άρθρο 25 παρ. 7 Α.Ν 1846/51 όπως αναριθμήθηκε με το άρθρο 1 παρ 7 του Ν 825/78 (από παρ. 8 σε παρ 7).	120
Άρθρο 63 παρ 1 τελευταίο εδάφιο του Ν. 2676/99 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.1 άρθρου 16 Ν.3863/2010, ΦΕΚ Α 115.....	120
Άρθρο 25 παρ. 10 Α.Ν 1846/51 όπως αναριθμήθηκε με το άρθρο 1 παρ 7 του Ν 825/78 (από παρ. 11 σε παρ 10).	120
Άρθρο 25 παρ. 11 Α.Ν. 1846/51 που προστέθηκε με το άρθρο 7 Ν. 1305/1982	120
Εδάφιο που προστέθηκε με το άρθρο 2 του Ν. 4075/2012 (ΦΕΚ Α΄ 89).....	121
Ημερήσιος μισθός.....	121
Άρθρο 25 παρ 2 εδαφ. α΄ Α.Ν 1846/51 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 825/1978.	121
Άρθρο 25 παρ. 4 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 4476/1965 (ΦΕΚ Α 103) και τροποποιήθηκε με την παρ. 3 του αρ. 1 του Ν. 825/1978.	121
Άρθρο 25 παρ. 5 του Α. Ν 1846/ 51 όπως αντικατ. με αρ. 1 παρ. 4 του Ν.825/1978 και συμπληρώθηκε με την προσθήκη του δεύτερου εδαφίου με το άρθρο 20 παρ. 4 του Ν. 1469/1984, ΦΕΚ Α 111.....	122
Αποδοχές επί των οποίων υπολογίζονται οι εισφορές.....	123
Άρθρο 25 παρ 2 εδαφ. (ε , στ) Α.Ν 1846/51 όπως αντικαταστάθηκε από άρθρο 26 παρ. 3 του Ν. 1902 /1990 (ΦΕΚ Α 138)	123
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 22 παρ,2 περ,α του ν. 2084/1992 (Α΄ 165), όπως αντικ. με την παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 3232/2004 (Α΄ 48),σε συνδ. με παρ.1 της υποπαραγράφου ΙΑ.6 του Ν.4093/2012	123
(ΦΕΚ Α 222/12-11-2012).....	123
Άρθρο 25 παρ. 3 του Α. Ν 1846/ 51 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 2 του Ν. 825/ 1978.	123
Άρθρο 25 παρ 2 Α.Ν 1846/51 όπως αντικαταστάθηκε	124
άρθρο 4 του Ν.Δ. 4104/1960 (ΦΕΚ Α147) και αντικαταστάθηκε εκ νέου με το άρθρο 8 του Ν.4075/2012 (ΦΕΚ Α 89/11.4.2012)	124

Άρθρο 25 παρ 2 εδαφ. β' γ' δ' Α.Ν 1846/51 που προστέθηκαν με το άρθρο 23 Ν.2434/1996. Όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 43 Ν.3863/2010, ΦΕΚ Α 115/15.7.2010.....	124
Άρθρο 38 παρ.9 Ν. 1892/1990 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 παρ.1 Ν.3899/2010, ΦΕΚ Α 212/17.12.2010.	125
Άρθρο 9 παρ 1 Ν. 2336/95.....	125
Ημέρες εργασίας	126
Άρθρο 25 παρ. 8 Α.Ν 1846/51 όπως αντικ. με το άρθρο 5 του Ν. 4476/1965 και αναριθμ. από παρ. 9 σε παρ. 8 , με το άρθρο 1 παρ. 7 του Ν 825/78.	126
Άρθρο 40 παρ. 1, 2 και 6 Ν. 1892/90.....	126
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 39 Ν. 1892/90.....	126
Άρθρο 21 παρ.2 Ν.3863/2010.....	127
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 30 του Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.	127
Πρόσθετες Εισφορές.....	128
Άρθρο 4 Ν.4075/2012 (Α' 89).....	128
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 4 παρ 1. του.....	128
Ν. 1880/90 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 6 του Ν.4075/2012 (Α' 89)	128
Νέα διάταξη από το συνδ. των άρθρων 1 και 2 Ν. 854 /78 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 17 παρ. 4 του Ν. 1469/1984	129
Εισφορές ασφαλισμένων τ. ειδικών ταμείων που εντάχθηκαν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	129
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 1 παρ. 3 Ν. 3655/2008	129
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 38 παρ.2 εδ. δεύτερο ν. 3522/2006.....	129
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 2 της υπ' αριθμ. Φ 10048/26904/1732 (ΦΕΚ Β' 402/27.2.2004) απόφαση Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	130
Νέα διάταξη	130
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' – ΣΥΝΕΙΣΠΡΑΤΤΟΜΕΝΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ.....	131
Είσπραξη Πόρων άλλων Ν.Π.Δ.Δ. και Οργανισμών.....	131
Άρθρο 34 παρ. 1 Ν.Δ. 2698/1953	131
Άρθρο 4 παρ.6 του Ν. 2556/97	131
Είσπραξη Εισφορών Κλάδου Ανεργίας του ΟΑΕΔ.....	132
Άρθρο 33 παρ. 1 Ν.Δ. 2961/1954	132
Άρθρο 5 παρ. 4 & 5 Ν. 3252/1955	132
Άρθρο 33 παρ. 2 Ν.Δ. 2961/1954 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3464/1955.....	132
Είσπραξη Εισφορών Ειδικών Λογαριασμών ΟΑΕΔ.....	133
Άρθρο 2 Π.Δ. 1/90.....	133
Νέα διάταξη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14.....	133
Ν. 2224/94, ...	133
άρθρου 10 παρ.1 του Ν.2336/1995,.....	133
άρθρου 15 παρ. 1.....	133
Ν. 2224/94 όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.3 άρθρου 4 του Ν.2335/1995 και.....	133
άρθρου 1 Ν. 2434/96.....	133
Νέα διάταξη με βάση τα άρθρα το 10 παρ.1 του ΝΔ 4577/1966, 3 παρ. 2 & 3 του Ν.678/77 σε συνδ. με άρθρο 2 της και την Π.Υ.Σ. υπ' αρ. 7 της 28.2.2012 (ΦΕΚ 39/τ.Α'/2012)	134
Νέα διάταξη με βάση τα άρθρα 34 του Ν. 4144/2013 (Α' 88) 1 παρ. 6 του Ν.4046/2012 (ΦΕΚ 28/τ.Α'/14-2-2012) και την Π.Υ.Σ. αρ. 7 της 28.2.2012 (ΦΕΚ 39/τ.Α'/2012).....	134
Υποπαρ. ΙΑ.3 παρ.1Β άρθρου πρώτου Ν. 4254/2014.....	134
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ' - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ & ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ	135
Βασικές Υποχρεώσεις Εργοδοτών	135

Άρθρο 6 παρ.1 Ν. 2972/2001.....	135
Άρθρο 6 παρ.1 περ.α-γ Ν. 2972/2001, όπως αντικ. με το άρθρο 9 παρ.3 του Ν.3232/2004	135
Άρθρο 26 παρ.9 περ. ε' Α.Ν.1846/1951, προστεθείσα με το άρθρο 20 παρ.2 Ν. 1469/84	136
Άρθρο 26 παρ.9 περ. γ' Α.Ν.1846/1951	136
Παρ.6 άρθρου 33 Ν.3863/2010	137
Υποχρέωση ηλεκτρονικής υποβολής εντύπων	137
Αριθμ. 5072/6 (ΦΕΚ Β' 449/25/02/2013)	137
όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε στο σύνολό της με την ΥΑ.....	137
604040/28.8.2013 (ΦΕΚ Β' 2163/30.8.2013) τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε εκ νέου με την	137
ΥΑ 29502/85 (ΦΕΚ Β' 2390/08/09/2014)	137
Άρθρο 16 παρ.5 του Ν. 2874/2000 όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 9 του Ν.3846/2010, το άρθρο 30 παρ. 4 Ν.3996/2011, ...	137
και τέλος με την υποπαρ. ΙΑ.13 εδάφιο 1 του άρθρου	138
πρώτου του Ν. 4093/2012 ΦΕΚ Α 222	138
Άρθρο 6 παρ.1 περ δ' Ν. 2972/01 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 65 Ν.3996/2011 ΦΕΚ Α 170/5.8.2011.....	138
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 4 περ.β της ΥΑ	139
604040/28.8.2013 (ΦΕΚ Β' 2163).	139
Υποχρέωση υποβολής Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης	140
Άρθρο 1 παρ.1 Ν. 2972/2001.....	140
Άρθρο 14 παρ.1 σε συνδ. με παρ.4 Ν.4075/2012 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.10 άρθρου 35 Ν.4111/2013, ΦΕΚ Α' 18/25.1.2013 (Διόρθ.σφαλμ. ΦΕΚ Α 33/7.2.2013). 140	
Άρθρο 14 παρ.2 σε συνδ. με παρ.4 Ν.4075/2012 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.10 άρθρου 35 Ν.4111/2013.....	141
Άρθρο 14 παρ.3 σε συνδ. με παρ.4 Ν.4075/2012 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.10 άρθρου 35 Ν.4111/2013.....	141
Άρθρο 1 παρ. 2 Ν. 2972/2001, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 20 παρ.2 του Ν.3144/2003	141
Άρθρο 1 παρ. 1 και 2 Ν.4225/2014.....	142
Άρθρο 116 του Ν. 4052/2012 περίπτωση ε' όπως αντικ. από την υποπαρ. ΙΑ.4 Ν. 4254/2014.....	142
Άρθρο 16 παρ.2 Ν.4075/2012.....	143
Άρθρο 4 παρ.5 Ν. 2972/2001.....	143
Αρμόδια υπηρεσία ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για απογραφή εργοδότη και ΑΠΔ	143
Άρθρο 4 παρ.1 Ν. 2972/2001.....	143
Άρθρο 4 παρ.2 Ν. 2972/2001.....	144
Άρθρο 4 παρ.6 εδάφιο πρώτο Ν. 2972/2001	144
Κυρώσεις για παραβάσεις κατά την υποβολή ΑΠΔ.....	145
Άρθρο 7 παρ.1 περ α' Ν. 2972/01 όπως αντικατ. με το άρθρ. 9 παρ.4 Ν. 3232/2004. ...	145
Άρθρο 7 παρ.1 περ β' Ν. 2972/01 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 19 παρ.1 του Ν. 4075/2012	145
(ΦΕΚ Α 89/11.4.2012)	145
Άρθρο 7 παρ.1 περ γ' Ν. 2972/01 όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 2 του Ν.4225/2014 (ΦΕΚ Α' 2/07/01/2014)	145
Άρθρο 7 παρ.1 περ γ' Ν. 2972/01, εδάφια που προστέθηκαν με το άρθρο 17 παρ.1 του Ν.3846/2010 (ΦΕΚ Α.....	146
66/11-05-2010)	146
Άρθρο 7 παρ.2 Ν. 2972/01.....	146

Άρθρο 7 παρ.3 Ν. 2972/01 όπως αντικατ. με το άρθρ. 9 παρ.4 Ν. 3232/2004.....	147
Υποχρέωση καταβολής εισφορών.....	147
Άρθρο 26 παρ. 1 Α.Ν. 1846/1951 εδ. πρώτο και δεύτερο	147
Άρθρο 26 παρ. 1 εδ. τρίτο Α.Ν. 1846/1951 όπως αντικατ. με άρθρ. 21 παρ. 1 Ν. 1902/1990.....	147
Άρθρο 26 παρ. 2 εδ. πρώτο Α.Ν. 1846/1951.....	148
Δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 26 του α.ν.1846/51, που προστέθηκε με το άρθρο 40 παρ. 2 του ΝΔ 2698/1953, η πρώτη περίοδος του οποίου αντικαταστάθηκε με το άρθρο 21 παρ. 6 του Ν.1902/1990 (ΦΕΚ Α 138).....	148
Άρθρο 124 παρ.4 περ.α Ν.4052/2012	148
Προθεσμία καταβολής εισφορών	149
Άρθρο 26 παρ.3 του Α.Ν. 1846/51,.....	149
όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ. 2 του άρθρου 21 του Ν. 1902/1990, και όπως το τέταρτο εδάφιο αυτής αντικαταστάθηκε με την παρ.2 του άρθρου 13 του Ν. 2335/1995, το τρίτο εδάφιο είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 3 παρ.4 του Ν. 1759/1988 και στη συνέχεια αντικαταστάθηκε στο σύνολό της με το άρθρο 56 παρ.1 Ν. 2676/1999 και με το άρθρο 13 του Ν.2972/2001 και το τρίτο εδάφιο αυτής συμπληρώθηκε.....	149
με την παρ.4 του άρθρου 33 του Ν.3232/2004, το δε έκτο εδάφιο αντικαταστάθηκε με την παρ.1 του άρθρου 32 του Ν. 3518/2006.....	150
Το τελευταίο εδάφιο της παρ.3 προστέθηκε με το άρθρο 73 παρ.2 Ν.4144/2013, ΦΕΚ Α 88/18.4.2013.....	150
Άρθρο 10 παρ. 2 Ν. 3050/02.....	150
Άρθρο 33 παρ.7 εδ. πρώτο Ν.3232/2004	151
Τρόπος καταβολής εισφορών	151
Άρθρο 26 παρ. 5 Α.Ν. 1846/51.	151
Άρθρο 16 παρ.3 Ν.4075/2012.....	151
Άρθρο 40 παρ. 1 Ν. 3863/2010.....	152
Συνέπειες της μη καταβολής εισφορών.....	152
Άρθρο 26 παρ.7 Α.Ν. 1846/51.	152
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 26 παρ.11 Α.Ν. 1846/51 σε συνδ. με ΑΝ 86/67.....	152
Πράξη καταλογισμού εισφορών	153
Άρθρο 26 παρ. 11 Α.Ν. 1846/51.	153
όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 60 παρ.2	153
Ν.2676/1999 Α 1/5.1.1999.	153
Άρθρο 14 Ν. 4225/2014.....	154
Έλεγχος Δηλωθειςών - Καταβληθειςών Εισφορών	154
Άρθρο 17 Ν.4075/2012 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του Ν.4225/2014 (ΦΕΚ Α` 2).....	154
Έλεγχος εργοδοτών.....	155
Νέα διάταξη βάσει του άρθρου 23 του ΚΑ-ΙΚΑ.....	155
Νέα διάταξη βάσει του άρθρου 25 Ν. 3996/2011.....	155
Νέα διάταξη βάσει του άρθρου 23 παρ. 5 του Κ.Α.- ΙΚΑ, όπως αντικατα-στάθηκε με την ΥΑ Φ21/762/1998	156
(Β 313).....	156
Άρθρο 26 παρ. 9Α Α.Ν. 1846/51, όπως είχε προστεθεί με την παρ.1 άρθρ.2 Ν.2556/1997 και αντικ. με την παράγραφο 1	156
άρθρου 30 Ν.3996/2011,ΦΕΚ Α 170/5.8.2011.	156
Άρθρο 26 παρ. 9Β Α.Ν. 1846/51, όπως προστέθηκε με την παράγραφο 2 άρθρου 30 Ν.3996/2011.	156
Άρθρο 30 παρ. 3 Ν. 3996/2011.....	157
Άρθρο 26 παρ. 10 Α.Ν. 1846/51.	158

Υποχρεώσεις ασφαλισμένων	158
Άρθρο 9 παρ.2 Ν. 2972/01.....	158
Άρθρο 26 παρ. 8α Α.Ν. 1846/51, όπως προστέθηκε με την παρ.2 άρθρου 7 του ΝΔ 4104/1960 και αντικ.από το άρθρο 11 του Ν.2972/2001 (Α` 291).	158
Απεικόνιση της ασφάλισης	159
Άρθρο 26 παρ. 8 Α.Ν. 1846/51, όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ.1 άρθρ.10.....	159
Ν.2972/2001, και αντικαταστάθηκε εκ νέου με την παράγραφο 6 άρθρου 63	159
Ν.3996/2011,ΦΕΚ Α 170/5.8.2011.	159
Χρόνος ενημέρωσης Ασφαλιστικής Ιστορίας στις περιπτώσεις μη καταβολής του συνόλου των Δηλωθεισών Ασφαλιστικών Εισφορών.....	161
Άρθρο 18 Ν.4075/2012.....	161
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄. – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΟΥΜΕΝΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ.....	162
Είσπραξη καθυστερούμενων ασφαλιστικών εισφορών	162
Άρθρο 27 § 1 Α.Ν. 1846/51	162
όπως είχε αντικ. από το άρθρο 14 παρ.1 Ν.2972/2001.....	162
και το άρθρο 9 παρ.6 Ν.3232/2004 και τέλος με το άρθρο 20 του Ν.4075/2012 (ΦΕΚ Α 89/11.4.2012)	162
Υποπαρ. ΙΑ.2 περ.11 και 14 της παρ.ΙΑ άρθρου πρώτου Ν.4152/2013, ΦΕΚ Α 107	162
Άρθρο 27 § 2 (πρώην § 3) εδ. 1΄ Α.Ν. 1846/1951.....	162
όπως είχε τροποποιηθεί με την παρ. 4 του άρθρου 21 του Ν.1902/1990 (Α` 138), και αντικ. από την παρ.1 του άρθρου 15 του Ν.2972/2001 (Α` 291).	163
Άρθρο 101 παρ.3 Ν.4172/2013	163
Επιστροφή εισφορών	163
Άρθρο 27 παρ. 7 (πρώην 8) Α.Ν. 1846/51.....	163
Ειδικές διατάξεις για την είσπραξη εισφορών	163
Άρθρο 18 Ν. 1469/84	163
Άρθρο 20 παρ.5 Ν. 1469/1984.....	164
Άρθρο 2 παρ. 5 Ν. 2556/1997.....	164
Άρθρο 39 παρ. 7 του Ν. 2065/1992 όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 43 του Ν. 2109/1992.	164
Άρθρο 59 Ν. 2676/1999	165
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 8 περ. 5 εδάφιο ε' ΑΝ 1846/1951 όπως είχε αντικατ. με το άρθρο 21 παρ.5 Ν.1902/1990 και αντικατ. εκ νέου με το άρθρο 60 παρ. 1 Ν. 2676/1999.....	165
Άρθρο 4 παρ. 5 Ν. 2556/97.....	166
Άρθρο 32 παρ. 8 Ν. 3232/04.....	166
Άρθρο 20 Ν. 2972/01.....	167
Αλληλέγγυα ευθύνη	167
Άρθρο 31 Ν. 4321/2015	167
Άρθρο 31 παρ.3 Ν.4321/2015, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 68 Ν.4331/2015...	168
Διαγραφή οφειλών.....	169
Άρθρο 27 παρ. 2 (πρώην παρ. 3) εδ. β΄ Α.Ν. 1846/1951 όπως αντικαταστάθηκε τελικά με το άρθρο 31 § 2 Ν. 2972/01.....	169
Παραγραφή ληξιπρόθεσμων οφειλών	170
Άρθρο 27 παρ. 6 Α.Ν.1846/1951, όπως είχε τροποποιηθεί από την παρ.8 του άρθρου 2 του Ν.2556/1997 και αντικαταστάθηκε εκ νέου από την παρ.2 του άρθρου 15 του Ν.2972/2001	170
Νέα διάταξη από το συνδυασμό των διατάξεων του τελευταίου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 27 του Α.Ν. 1846/51, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 8 του άρθρου 2 του Ν. 2556/1997 και της παρ.2 του άρθρου 15 του Ν. 2972/2001.....	171
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ. - ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ –ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	172

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄. - ΠΑΡΟΧΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	172
Ιατρική περίθαλψη ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	172
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 31 παρ.1 εδ.α΄ Α.Ν. 1846/51 όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ.4 του άρθρου 19 του Ν.3232/04 και στη συνέχεια με το άρθρο 148 παρ.1 Ν.3655/2008,ΦΕΚ Α 58/3.4.2008.	172
Άρθρο 30 Ν. 4320/2015,ΦΕΚ Α 29/19.3.2015.....	172
Άρθρο 31 παρ.2 Α.Ν 1846/51	173
Εδάφιο που προστέθηκε με την παράγραφο 6 άρθρου 48 Ν.3996/2011,ΦΕΚ Α 170/5.8.2011.....	173
Άρθρο 35 παρ.2 Ν.2676/99	173
Άρθρο 31 παρ.3 Α.Ν. 1846/51	173
Άρθρο 7 παρ.2 του Ν.709/77ΦΕΚ Α 282, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.2 άρθρ.26 Ν.2434/1996 (Α 189).....	173
Άρθρο 11 Ν.1276/82 ΦΕΚ Α 100, όπως τροποποιήθηκε ως προς το ποσοστό με την ΥΑ Φ.40021/15895/1110/22.2-3.3.2006 (ΦΕΚ Β΄ 272)	174
Εδάφιο που προστέθηκε με την παρ.5 του άρθρου 10 του Ν.2217/1994 (Α 83).....	174
Μέλη οικογένειας ασφαλισμένου ή συνταξιούχου ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	175
Άρθρο 33 παρ. 1 ΑΝ 1846/51, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 48 παρ.10 εδ.α. Ν. 3996/2011, ΦΕΚ Α 170.....	175
Άρθρο 33 παρ. 2 ΑΝ 1846/51, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 48 παρ.10 εδ.α. Ν. 3996/2011, ΦΕΚ Α 170.....	175
Άρθρο 48 παρ.10 εδάφιο β Ν.3996/2011 ΦΕΚ Α 170	176
Άρθρο 33 παρ. 3 ΑΝ 1846/51, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 48 παρ.10 εδ.α. Ν. 3996/2011, ΦΕΚ Α 170.....	176
Άρθρο 33 παρ. 4 ΑΝ 1846/51, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 48 παρ.10 εδ.α. Ν. 3996/2011, ΦΕΚ Α 170.....	176
Έξοδα κηδείας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	177
Άρθρο 32 παρ.1 Α.Ν.1846/51	177
Εδάφια που προστέθηκαν με την παράγραφο 1 άρθρου 48 Ν.3996/2011,ΦΕΚ Α 170	177
Άρθρο 5 παρ.11 Ν.825/78 ΦΕΚ Α 189	177
Άρθρο 32 παρ.2 Α.Ν 1846/51 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 59 παρ.11 Ν.3518/06 ΦΕΚ Α 272	177
Άρθρο 32 παρ.3 ΑΝ 1846/51	178
Άρθρο 3 παρ.3 Ν.854/78 ΦΕΚ Α 236	178
Επίδομα ασθενείας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	178
Άρθρο 35 παρ.1 στοιχ. α και β΄ Α.Ν. 1846/51 όπως ισχύει μετά το Ν.Δ. 2961/54, σε συνδ. με άρθρο 148 παρ.2 εδάφιο πρώτο Ν. 3655/2008, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 36 παρ. 4 Ν.3996/2011, ΦΕΚ Α 170	178
Εδάφιο βα όπως προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ.11 Ν.1759/88, σε συνδ. με άρθρο 148 παρ.2 εδ. δεύτερο Ν. 3655/2008, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 36 παρ. 4Ν.3996/2011, ΦΕΚ Α 170	178
Άρθρο 35 παρ.1 στοιχ. γ΄ και δ΄ Α.Ν. 1846/51 όπως ισχύει μετά το ν.δ.2961/54	179
Άρθρο 35 παρ.1 εδ. ε΄ όπως προστέθηκε με το άρθρο 14 παρ.3 Ν. 1469/1984	179
Άρθρο 35 παρ.1 εδάφιο στ΄ όπως προστέθηκε με την παρ.2 του άρθ.11 του Ν. 1759/1988.....	179
Άρθρο 35 παρ.2 όπως προστέθηκε με την παρ.2 του άρθρου 11 του Ν.Δ. 4476/1965 (Α 103).	180
Άρθρο 59 παρ. 9 του Ν.3518/06 όπως προστέθηκε τέλος της παρ.5 του άρθρου 38 του Α.Ν. 1846/51	180
Ποσό επιδόματος ασθενείας που χορηγείται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	180
Άρθρο 38 παρ.1 Α.Ν 1846/51, όπως τροποποιήθηκε από το Ν.Δ. 2961/54.	180

Εδάφιο που προστέθηκε στην παρ. 1 του άρθρου 38.....	180
με το άρθρο 11 παρ. 3 του Ν. 1759/1988 (Α` 50).....	181
Εδάφιο που προστέθηκε στην παρ.1 με το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 1880/1990 (Α 39)	181
Άρθρο 38 παρ.2 εδ.α' Α.Ν.1846/51.....	181
Άρθρο 38 παρ.2 εδ.β' Α.Ν. 1846/51 όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 8 του Ν.Δ. 4104/60, το άρθρο 14 του Ν.Δ. 4476/1965, το άρθρο 3 του Ν.Δ. 346/74 και αντικαταστάθηκε εκ νέου με το άρθρο 6 του Ν.321/76 με το οποίο κυρώθηκε η από 4-2- 1976 Π.Ν.Π.	181
Άρθρο 38 παρ.2 εδ.γ' όπως προστέθηκε με το άρθρο 11 παρ. 4 του Ν. 1759/1988 (Α` 50).	181
Άρθρο 38 παρ.3 ΑΝ.1846/51 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 39 Ν.Δ. 2698/53	182
Άρθρο 38 παρ.4 Α.Ν.1846/51	182
Άρθρο 38 παρ.5 Α.Ν.1846/51	183
Άρθρο 38 παρ. 5α όπως προστέθηκε με το άρθρο 14 παρ. 2 του Ν. 1469/1984, ΦΕΚ Α 111.....	183
Άρθρο 38 παρ. 5β όπως προστέθηκε με το άρθρο 11 παρ.5 του Ν. 1759/1988 (Α` 50)..	183
Εργατικό ατύχημα και επαγγελματική νόσος	183
Άρθρο 34 παρ.1 Α.Ν.1846/51	183
Άρθρο 60 παρ.3 Α.Ν. 1846/51	184
Άρθρο 34 παρ.2 Α.Ν.1846/51	184
Ατύχημα από Υπαιτιότητα τρίτων	185
Άρθρο 10 του Ν.Δ 4104/60 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 18 του Ν.4476/65 ...	185
Άρθρο 18 παρ.1 του Ν.1654/1986 (Α 177	185
Άρθρο 1 του Β.Δ.226/73	185
Επιδόματα Μητρότητας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	185
Άρθρο 39 Α.Ν. 1846/51 σε συνδ. με άρθρο 11 παρ.2 Ν.2874/00	185
Νέα διάταξη	186
Ειδική παροχή προστασίας μητρότητας στις ασφαλισμένες του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	186
Άρθρο 142 Ν. 3655/2008	186
Εδάφιο πέμπτο όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.3 άρθρου 36.....	187
Ν.3996/2011,ΦΕΚ Α 170/5.8.2011.	187
Βάση υπολογισμού χρηματικών παροχών.....	187
Άρθρο 37 ΑΝ 1846/51 όπως τροπ. από τα άρθρα 8 ΝΔ 3873/58 και 13 Ν. 4476/65, αντικ. από το άρθρο 1 παρ. 1 της από 4.2.1976 ΠΝΠ που κυρώθηκε με το Ν. 321/76, και τροπ. από τα άρθρα 26 παρ. 1 Ν. 1902/90 και 39 παρ. 3 Ν. 1892/90	187
Άρθρο 37 παρ.2 ΑΝ 1846/51 όπως τροπ. από τα άρθρα 8 ΝΔ 3873/58 και 13 Ν. 4476/65, αντικ. από το άρθρο 1 παρ. 2 της από 4.2.1976 ΠΝΠ που κυρώθηκε με το Ν. 321/76 και αντικ. από τα άρθρα 3 Ν. 825/78, 30 Ν. 1902/90, 13 παρ. 1 Ν. 1976/91, τροπ. από το άρθρο 50 παρ. 1 Ν. 2084/92 και από το άρθρο 2 παρ. 9 Ν. 3029/02 - Άρθρο 28 παρ. 3 Ν. 4476/65.....	188
Άρθρο 37 παρ. 3 ΑΝ 1846/51 όπως αντικ. από το άρθρο 1 παρ. 3 της από 4.2.1976 ΠΝΠ που κυρώθηκε με το Ν. 321/76	189
Άρθρο 37 παρ. 4 περ.β ΑΝ 1846/51 όπως αντικ. όπως αντικ. από τα άρθρα 1 παρ. 4 της από 4.2.1976 ΠΝΠ που κυρώθηκε με το Ν. 321/76, 4 παρ. 1 Ν. 825/78, τροπ. από το άρθρο 1 της από 31.3.82 ΠΝΠ που κυρώθηκε με το άρθρο 1 Ν. 1305/82, αντικ. από το άρθρο 4 της ίδιας ΠΝΠ, τροπ. από το άρθρο 10 Ν. 1379/83, αντικ. από τα άρθρα 26 παρ. 2 Ν. 1902/90, 13 παρ. 2 Ν. 1976/91 και άρθρο 26 Ν. 2972/01.....	189
Εξόφληση, ειδική προστασία και παραγραφή παροχών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	190
Άρθρο 40 παρ. 1 του Α.Ν. 1846/51.....	190
Άρθρο 40 παρ. 2 Α.Ν. 1846/51.	190

Άρθρο 40 παρ. 3 Α.Ν. 1846/51 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 15 παρ. 1 του Ν. 4476/65.....	190
Άρθρο 40 παρ. 4 Α.Ν. 1846/51	191
Άρθρο 40 παρ. 6 Α.Ν. 1846/51 όπως αντικ. με άρθρο 15 παρ.1 Ν. 4476/65 (Α 103) άρθρο 7 παρ. 1 και Ν. 825/78 (Α 189).....	191
Τελευταίο εδάφιο της παρ. 6, όπως προστέθηκε με το άρθρο 21 παρ. 8 του Ν. 1902/1990 (Α` 138).....	192
Άρθρο 40 παρ. 7 Α.Ν. 1846/51	192
Άρθρο 40 παρ. 8 Α.Ν. 1846/51	192
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄. - ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.	193
Σύνταξη ΙΚΑ-ΕΤΑΜ λόγω γήρατος	193
Άρθρ. 28 παρ 1α Α.Ν. 1846/1951 όπως όπως είχε αντικατ. από την παρ. 1 περίπτωση 1 του άρθρου 27 του Ν. 1902/1990 (ΦΕΚ 138 Α`), και αντικατ.. εκ νέου με την παρ.11 άρθρου 10 Ν.3863/2010, ΦΕΚ Α 115/15.7.2010.	193
Άρθρ. 28 παρ. 1β Α.Ν. 1846/1951 όπως τροποπ. με την παρ. 1 του άρθρου 27 του Ν. 1902/1990 (ΦΕΚ 138 Α`) και συμπληρώθηκε με το άρθρο 143 παρ.5 Ν.3655/2008, ΦΕΚ Α 58/3.4.2008.	194
Άρθρο 10 παρ.12 Ν.3863/2010, ΦΕΚ Α 115/15.7.2010.....	194
Άρθρο 28 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο του Α.Ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179 Α`) όπως αντικατ. με άρθρο 27 παρ. 1 περίπτωση 3α του Ν. 1902/1990 όπως αντικ. από την παρ. 13 του άρθρου 10 Ν.3863/2010, ΦΕΚ Α 115.....	195
Άρθρο 40 παραγ. 5 του Ν. 3996/2011	196
Άρθρο 28, παρ. 3, περ. β΄, του Α.Ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1, του άρθρου 27, του Ν.1902/1990, σε συνδ. με το άρθρο 2 παρ. 6 του Ν. 3029/2002.....	197
Άρθρο 10 παρ.16 Ν.3863/2010, ΦΕΚ Α 115	198
Άρθρο 13 παρ. 2 του Ν. 2335/1995	198
Άρθρο 28 παρ.3 περ.δ΄ Α.Ν. 1846/1951 όπως αντικ. με την παρ. 1 του άρθρου 27 του Ν.1902/1990, τροποπ. με την παρ.1 άρθρου 144 Ν. 3655/2008 και την παρ. 1 άρθρου 13 Ν.3816/2010, ΦΕΚ Α 6/26.1.2010.....	198
Άρθρο 10 παρ 17 περίπτωση β΄ Ν. 3863/2010.....	199
Άρθρο 10 παρ. 1 πρώτο και δεύτερο εδάφιο του Ν. 825/78 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 143 παρ.1 Ν.3655/2008, ΦΕΚ Α 58/3.4.2008 και αντικαταστάθηκε εκ νέου με την παρ.1 άρθρου 10 Ν.3863/2010, ΦΕΚ Α 115/15.7.2010.....	199
Άρθρο 10 παρ 8 Ν. 3863/2010 όπως αντικατ. με παρ. 2 άρθρου 55 Ν.3996/2011, ΦΕΚ Α 170 Ισχύς από την έναρξη ισχύος του Ν. 3863/2010	200
Άρθρο 10 παρ. 1 εδάφιο τρίτο και τέταρτο του Ν. 825/78 όπως αντικ. με το άρθρο 143 παρ.1 Ν.3655/2008, ΦΕΚ Α 58/3.4.2008 και όπως το τέταρτο εδάφιο αντικατ. εκ νέου με την παρ. 2 άρθρου 10 Ν.3863/2010, ΦΕΚ Α 115/15.7.2010.....	200
Άρθρο 10 παρ. 2 του Ν. 825/1978	201
Άρθρο 77, παρ.1, του Ν. 2676/99.....	201
Άρθρο 12, παρ.2, του Ν. 3232/2004.....	201
Άρθρο 10, παρ. 2, του Ν. 825/1978.....	201
Άρθρο 75 παρ.2 Ν.3863/2010, ...	201
Άρθρο 36 του Ν.1902/1990	202
Άρθρο 12, παρ.1 του Ν.3232/04.....	202
Άρθρο 4, παρ. 7 του Ν.3029/02.....	202
Άρθρο 5 του Ν.1469/1984	202
Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 75 παρ.2 Ν.3863/2010	202
Άρθρο 2 παρ. 2 Ν. 3029/2002	202
Σύνταξη λόγω γήρατος ειδικών επαγγελματικών κατηγοριών	203
Άρθρο 43, παρ. 1 - 2, του Ν. 1543/85.....	203

Άρθρο 2, παρ. 1, περ. γ', του ΚΒΑΕ	203
ΑΥΕ 101960/1963 (ΦΕΚ 527Β)	203
Άρθρο 15, παρ. 12 του ν.3232/2004.....	203
Άρθρο 2, παρ. 12, ν.1759/88	203
Άρθρο 2, παρ. 2, ν.1759/88	204
Άρθρο 6, παρ. 6β, ν.2335/95.	204
Άρθρο 5, παρ. 2, ν.2556/1997	204
Άρθρο 27, παρ. 1, περ. 3γ, ν.1759/88.....	204
Άρθρο 8, παρ.3, ν. 825/1978	204
Άρθρο 2, παρ. 3, ν.1759/88.	204
Άρθρο 5, παρ. 2, ν.2556/1997	205
Άρθρο 5, παρ. 7, ν.2335/1995, ...	205
Άρθρο 6, παρ. 6γ, ν.2335/95.....	205
Άρθρο 51, παρ. 9, ν.1759/88	205
Άρθρο 20, παρ. 1, ν.997/1979	205
Άρθρο 48, παρ. 2, ν.2084/1992	205
Άρθρο 20, παρ. 2, ν.997/1979, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12, παρ. 3 του ν. 1469/1984.....	205
Άρθρο 48, παρ. 2, ν.2084/1992	206
Άρθρο 10, ν.1654/1986.....	206
Άρθρο 8, παρ. 2, ν.2217/1994	206
Άρθρο 90, εδάφιο α, ν.2676/1999.....	206
Άρθρο 36, ν.1694/94 σε συνδυασμό με	207
Άρθρο 15, παρ. 12 του ν.3232/2004.....	207
Άρθρο 6, παρ. 6α, ν.2335/95	207
Άρθρο 2, παρ. 3, ν.1210/81 σε συνδυασμό με το Άρθρο 15 του ν.1276/82 και το Άρθρο 15, παρ. 12 του ν.3232/2004	208
Άρθρο 1 του Π.Δ.212/84 σε συνδ. με άρθρο 15, παρ. 12 του ν.3232/2004	208
Άρθρο 69, παρ.Δ1 του ν.2065/92	209
Σύνταξη Προσωπικού Αεροπορικών Επιχειρήσεων	210
Άρθρο 41, Ν.Δ.2698/1953.....	210
Άρθρο 10, Ν.Δ.3083/1954.....	210
Άρθρο 1, παρ. 15, Ν.Δ.4577/1966	210
Άρθρο 1, παρ. 1, Β.Δ.7/1965.....	210
Άρθρο 1, παρ. 4, Β.Δ.7/1965.....	210
Άρθρο 1, παρ. 2, Β.Δ.7/1965.....	211
Άρθρο 2, παρ.12, Ν.3029/02.....	211
Άρθρο 1, παρ. 3, Β.Δ.7/1965.....	211
Άρθρο 3, παρ. 1, Ν.1759/88.....	212
Άρθρο 2, παρ. 4, Β.Δ.7/1965.....	212
Άρθρο 2, παρ. 1, Β.Δ.7/1965.....	213
Άρθρο 2, παρ. 2, Β.Δ.7/1965.....	213
Άρθρο 2, παρ.12, Ν.3029/02.....	213
Άρθρο 2, παρ. 3, Β.Δ. 7/1965	213
Άρθρο 1, παρ. 1, Β.Δ.649/1968.....	214
Άρθρο 2, παρ.12, Ν.3029/02.....	214
Άρθρο 1 παρ. 2, Β.Δ.649/1968.....	214
Άρθρο 1, παρ. 3, Β.Δ.649/1968.....	214
Άρθρο 1, παρ. 4, Β.Δ. 649/1968, όπως προστέθηκε με το άρθρο 1 του Π.Δ.471/1976... ..	215
Άρθρο 10, παρ. 7, εδάφιο α, ν.3050/02 όπως τροποπ. με την παρ.4 άρθρ.18 Ν.3144/2003,ΦΕΚ Α 111/8.5.2003	215

N. 2703/1999, άρθρο 19 παρ. 1, 2,3.....	216
άρθρο 10 παρ.15 Β Ν.3863/2010,ΦΕΚ Α 115/15.7.2010.....	217
N. 4093 / 2012 ΙΑ.4. Αύξηση ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης	217
Νέα διάταξη βάσει του Ν 4093 2012 ΙΑ.4.	217
Σύνταξη συνδικαλιστών και των μελών οικογένειάς τους	218
Άρθρο 51, παρ. 1, 2 & 3 Ν.Δ.2698/53, σε συνδυασμό με το άρθρο 27. παρ. 1, περ. α, του Ν.1902/1990	218
Σύνταξη ασφαλισμένων νέων περιοχών ή επαγγελματικών κατηγοριών	219
Άρθρο 28, παρ. 14 Α.Ν.1846/1951, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 5, παρ. 5 του Ν.Δ.4104/1960	219
Άρθρο 6 του Ν.629/1977	219
Άρθρο 15 παρ. 2 Ν. 1469/1984.....	220
Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας	220
Διατάξεις άρθρου 28, παρ. 4, του α.ν. 1846/1951 (Φ.Ε.Κ. Α 179), όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με το άρθρο 5, παρ. 1, του Ν.Δ. 4104/1960 (Φ.Ε.Κ. Α 147/ 20.09.1960), το άρθρο 14, παρ. 1, του ν. 1469/1984 (Φ.Ε.Κ. Α 111/03.08.1984), το άρθρο 41, του ν. 1539/1985 (Φ.Ε.Κ. Α 64/ 05.04.1985) και το άρθρο 27, παρ. 1, του ν. 1902/1990 (Φ.Ε.Κ. Α 138/ 17.10.1990)	220
Διατάξεις άρθρου 28, παρ. 5, του ν. 1846/1951, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με το άρθρο 27, παρ. 1, του ν. 1902/1990 και το άρθρο 12, παρ. 3 έως και 5, του ν. 1976/1991 (Φ.Ε.Κ. Α 184/ 04.12.1991)	221
Συνταξιοδότηση λόγω θανάτου	224
Άρθρο 28, παρ. 6, ΑΝ 1846/1951 όπως αντικ με το άρθρο 5, παρ. 3, Ν.Δ. 4104/1960 Φ.Ε.Κ. Α' 147 , το άρθρο 16, παρ. 8, του ν. 4497/1966 (Φ.Ε.Κ. Α' 37) και το άρθρο 27, παρ. 1, του ν. 1902/1990 (Φ.Ε.Κ. Α' 138) σε συνδυασμό με άρθρο 62 του ν. 2676/1999 (Φ.Ε.Κ. Α' 1 και άρθρο 4 του ν. 3232/2004 (Φ.Ε.Κ. Α' 48).	224
άρθρο 28, παρ. 8, του Α.Ν. 1846/1951 όπως τροποποιήθηκε διά του άρθρου 5 παρ. 4 του Ν.Δ. 4104/1960 (Α 147).....	225
Άρθρο 28, παρ. 9 -11, του α.ν. 1846/1951	225
Άρθρο 28, παρ. 12 του α.ν. 1846/1951 όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 27 παρ. 2 του ν. 1902/1990 (ΦΕΚ Α 138), αντικατ. εκ νέου με παρ. 6 του άρθρου 12 του Ν. 1976/1991 (ΦΕΚ Α 184)	226
Άρθρο 6 παρ.1 Ν.2335/1995 (Α 185).....	227
Άρθρο 28, παρ. 13 του Α.Ν. 1846/1951.....	227
Ποσό συντάξεως ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.....	227
Άρθρο 29 Α.Ν 1846/1951.....	227
Άρθρο 32, παρ. 8, του ν. 1902/1990.....	229
Άρθρο 29, παρ. 3, του α.ν. 1846/1951, όπως ισχύει μετά τη συμπλήρωση και αντικατάστασή του με το άρθρο 6, παρ. 1, του Ν.Δ. 4104/1960, το άρθρο 3, παρ. 1, της από 4.2.1976 Π.Ν.Π. (η οποία κυρώθηκε με το ν. 321/1976), του άρθρου 5, παρ. 3 και 4, του ν. 825/1978 και το άρθρο 29, παρ. 4, του ν. 3518/2006	230
Άρθρο 2, παρ. 8, του ν. 1759/1988 (Φ.Ε.Κ. Α' 50).	230
Άρθρο 29, παρ. 2, Α.Ν.1846/1951, όπως ισχύει μετά τη συμπλήρωση και αντικατάστασή του με άρθρο 6, παρ. 1, του ν.δ. 4104/1960, άρθρο 2, παρ. 2, του ν.δ. 346/1974, άρθρο 5, παρ. 2, του ν. 825/1978, άρθρο 13, παρ. 2, του ν. 997/1979 (Φ.Ε.Κ. Α' 287) και άρθρο 29, παρ. 5, του ν. 3518/2006.	231
Άρθρο 26, παρ. 3, τελευταίο εδάφιο, του ν. 2639/1998 (Φ.Ε.Κ. Α' 205).	231
Άρθρο 39, παρ. 6β, του ν. 1892/1990 και άρθρο 1, του Π.Δ. 508/1991 (Φ.Ε.Κ. Α' 190).....	232
Άρθρο 29, παρ. 11, Α.Ν. 1846/1951, όπως ισχύει μετά το άρθρο 6, παρ. 2, του ν.δ. 4104/1960 και το άρθρο 12, παρ. 2, του ν. 4476/1965 (Φ.Ε.Κ. Α' 103).	233

Άρθρο 29, παρ. 12, του α.ν. 1846/1951, όπως προστέθηκε με το άρθρο 9, του Ν. 198/1975 (Φ.Ε.Κ. Α' 233) και εν συνεχεία αντικατ. με το άρθρο 2, παρ. 1, περ. γ), του ν. 238/1975 (Φ.Ε.Κ. Α' 284).	233
Άρθρο 29, παρ. 13, του α.ν. 1846/1951, όπως προστέθηκε με το άρθρο 2, παρ. 2, του ν. 321/1976 (Φ.Ε.Κ. Α' 112) και αντικ. με το άρθρο 24, παρ. 1, του ν. 2972/2001 (Φ.Ε.Κ. Α' 291).	233
Κατώτατα όρια συντάξεων	234
Άρθρο 29 παρ. 14, α.ν. 1846/1951, όπως προστέθηκε με το άρθρο 5 παρ. 6 του Ν. 825/1978 και εν συνεχεία αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2, της από 31.3.1982 ΠΝΠ (η οποία κυρώθηκε με το ν. 1305/1982 (Φ.Ε.Κ. Α' 146)), το άρθρο 13, παρ. 1, του ν. 1469/1984 (Φ.Ε.Κ. Α' 111), το άρθρο 42, του Ν. 1543/1985 (Φ.Ε.Κ. Α' 73) και το άρθρο 29, παρ. 3, του Ν. 1902/1990 (Φ.Ε.Κ. Α' 138),.....	234
Άρθρο 51 παρ. 3 και 4, Ν. 2084/1992 (Φ.Ε.Κ. Α' 165), ...	234
Άρθρο 13, παρ. 3 του Ν.997/1979, όπως αντικ. με το άρθρο 5, παρ. 6, του Ν. 3232/2004 (Φ.Ε.Κ. Α' 48) και.....	235
άρθρο 51, παρ. 7, του Ν. 1759/1988	235
Αναπροσαρμογή συντάξεων	237
Νέα διάταξη	237
Άρθρο 29, παρ. 15, του α.ν. 1846/1951, όπως προστέθηκε στο άρθρο 29, του α.ν. 1846/1951, με το άρθρο 25, παρ. 1, του Ν. 2972/2001 (Φ.Ε.Κ. Α' 291).	237
Έναρξη – Λήξη – Αναστολή – Συρροή Συντάξεων Απασχόληση Συνταξιούχων	237
Άρθρο 29 παρ. 5, του Α.Ν. 1846/1951, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 12 παρ. 1, του ν. 4476/1965 και το άρθρο 29, παρ. 1, του ν. 3518/2006 και Άρθρο 4, παρ. 3, του ν. 3232/2004.	237
Άρθρο 29 παρ. 6, του α.ν. 1846/1951, όπως ισχύουν μετά τη συμπλήρωση και αντικατάστασή τους με το άρθρο 16, παρ. 3, του ν. 4497/1966 (Φ.Ε.Κ. Α' 37), το άρθρο 5, παρ. 5, του Ν. 825/1978, το άρθρο 6, παρ. 3, του ν. 2335/1995 (Φ.Ε.Κ. Α' 185) και το άρθρο 61, παρ. 2, του ν. 3518/2006 και.....	238
Άρθρο 4, παρ. 3, του ν. 3232/2004.	239
Εδάφιο που προστέθηκε με την παρ. 6 άρθρ. 20 Ν. 4019/11 στο τέλος της παρ. 6 άρθρου 29 α.ν.1846/1951	239
Άρθρο 29, παρ. 7, περιπτώσεις α' και β', του α.ν.1846/1951	240
Νέα διάταξη (προέκυψε από τη διάταξη του άρθρου 63, του ν. 2676/1999 (Φ.Ε.Κ. Α' 1))	240
Άρθρο 29, παρ. 7, Περίπτωση γ', του α.ν.1846/1951, όπως συμπληρώθηκε και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 και το άρθρο 33, του Ν.Δ. 3083/1954 (Φ.Ε.Κ. Α' 247), το άρθρο 12, παρ. 3, του ν. 4476/1965, το άρθρο 16, παρ. 6, του ν. 4497/1966, το άρθρο 11, παρ. 3, του ν. 1976/1991 (Φ.Ε.Κ. Α' 184) και το άρθρο 70, παρ. 1, του ν. 2084/1992	240
Συρροή συντάξεων	242
Άρθρο 29 παρ. 4, του α.ν. 1846/1951, όπως αντικατ. με το άρθρο 9, του ν. 4476/1965 και Άρθρο 8, παρ. 1, Ν.Δ. 4579/1966	242

ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ. - ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄. - ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Όργανα Διοίκησης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 1 Ν.Δ.
2698/1953**

Το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτού και
από το Διοικητή του.

Διοικητικό Συμβούλιο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 77 παρ.7
Ν.3996/2011,
όπως το
α'εδάφιο και η
υποπερ.ββ αντικ.
με το άρθρο 6
παρ. 1 και 2
αντίστοιχα του
Ν. 4331/2015
(ΦΕΚ Α' 69)**

1. α. Το Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. διοικείται από δεκαεπταμελές Διοικητικό
Συμβούλιο, που αποτελείται από:

αα) Τον Διοικητή του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ως Πρόεδρο, που
αναπληρώνεται από το νόμιμο αναπληρωτή του.

ββ) Τρεις (3) εκπροσώπους των ασφαλισμένων που προτείνονται
από τη ΓΣΕΕ, με τους αναπληρωτές τους και έναν εκπρόσωπο
των ατόμων με αναπηρία, που προτείνεται από την Ε.Σ.Α.με.Α.,
με τον αναπληρωτή του. γγ) Τρεις (3) εκπροσώπους των
εργοδοτών, που προτείνονται από το Σύνδεσμο Επιχειρήσεων
και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), τη Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών
Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος (ΓΣΕΒΕΕ), την Εθνική
Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου (ΕΣΕΕ) και το Σύνδεσμο
Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ), με τους
αναπληρωτές τους.

**Άρθρο 77 παρ.7
υποπερ.δδ, όπως
αντικ. με το
άρθρο 6 παρ. 3
του Ν.4331/2015**

«δδ) Έναν (1) εκπρόσωπο των συνταξιούχων, που προτείνεται
από την Ομοσπονδία Συνταξιούχων Ελλάδος Ι.Κ.Α. και
Επικουρικών Ταμείων Μισθωτών, με τον αναπληρωτή του και
έναν εκπρόσωπο των συνταξιούχων, που προτείνεται από την
Ανώτατη Γενική Συνομοσπονδία Συνταξιούχων Ελλάδος, με τον

(ΦΕΚ Α' 69)

αναπληρωτή του.

**Άρθρο 77 παρ.7
Ν.3996/2011,
περ.α
υποπερίπτωση
εε όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 138
παρ. ΙΑ εδ.7 του
Ν. 4052 (ΦΕΚ
Α' 41/1.3.2012**

εε. Εναν υπάλληλο του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που προτείνεται από την
Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων ΙΚΑ (ΠΟΣΕ-ΙΚΑ).

στοτ) Έναν (1) υπάλληλο της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών
Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης
και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Προϊστάμενο Διεύθυνσης της ΓΓΚΑ,
με τον αναπληρωτή του.

ζζ) Έναν (1) υπάλληλο του Υπουργείου Οικονομικών,
Προϊστάμενο Διεύθυνσης, με τον αναπληρωτή του.

ηη) Τέσσερις (4) ειδικούς επιστήμονες που έχουν εμπειρία και
κατάρτιση σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης ή κοινωνικής
πολιτικής ή σε θέματα οικονομικά ή διοίκησης και οργάνωσης,
με τους αναπληρωτές τους.

β. Οι εκπρόσωποι των ασφαλισμένων, των εργοδοτών και των
συνταξιούχων, καθώς και ο υπάλληλος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
διορίζονται από τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης
και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κατόπιν προτάσεων που
υποβάλλονται από τις ανωτέρω συνδικαλιστικές ή
επαγγελματικές οργανώσεις ή σωματεία εντός προθεσμίας δέκα
(10) ημερών από την έγγραφη ειδοποίηση τους. Σε περίπτωση
μη υποβολής των σχετικών προτάσεων εντός της ανωτέρω
προβλεπόμενης προθεσμίας, ο Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής
Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης προβαίνει στο διορισμό

των εκπροσώπων αυτών κατά την κρίση του.

γ. Στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου συμμετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου ως Κυβερνητικός Επίτροπος ο εκάστοτε Γενικός Γραμματέας της ΓΓΚΑ, που αναπληρώνεται από Προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης της ΓΓΚΑ.

δ. Ο Πρόεδρος, ο Κυβερνητικός Επίτροπος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου με τους αναπληρωτές τους διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με τριετή θητεία και δεν επιτρέπεται η εκλογή ή ο διορισμός τους για περισσότερες από τρεις συνεχείς θητείες.

ε. Χρέη γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου εκτελεί υπάλληλος του ΙΚΑ- ETAM που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον Διοικητή του ΙΚΑ-ETAM.

στ. Για κάθε άλλο θέμα, σχετικό με το Διοικητικό Συμβούλιο, που δεν ρυθμίζεται με τις διατάξεις αυτές, έχουν εφαρμογή οι κείμενες διατάξεις για το ΙΚΑ - ETAM και συμπληρωματικά οι διατάξεις των άρθρων 13,14 και 15 του ν. 2690/1999 (Α` 45).

2. Δεν διορίζεται και δεν μπορεί να αποτελεί μέλος του διοικητικού συμβουλίου

**Άρθρο 12 παρ. 4
του Α.Ν.
1846/1951**

α) Όποιος δεν έχει συμπληρώσει το 25^ο έτος της ηλικίας του.

β). Ο ανίκανος να αναλάβει ή να διατηρεί δημόσιο λειτούργημα.

γ). Όποιος διατελεί σε υπηρεσιακή σχέση με το ΙΚΑ-ETAM., πλην της ειδικής περίπτωσης ζ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

δ). Όποιος είναι βουλευτής.

ε). Όποιος βρίσκεται σε άξια λόγου οικονομική σχέση με το ΙΚΑ-ETAM.

στ). Όποιος δεν έχει ή έπαψε να έχει οριστικά την ιδιότητα με την οποία διορίστηκε.

ζ). Όποιος καθυστερεί την καταβολή των εισφορών του στο ΙΚΑ-ETAM.

Για τους πιο πάνω λόγους τα μέλη του Δ.Σ. εκπίπτουν από το αξίωμά τους με απόφαση του Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

**Άρθρο 12 παρ.
10 του Α.Ν.
1846/1951 όπως
αντικ. με το
άρθρο 2 παρ. 7
του Ν.Δ.
2698/1953.**

3. Σε περίπτωση σοβαρών παραβάσεων, μπορεί ο Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να ζητήσει τη διάλυση του Διοικητικού Συμβουλίου ή την έκπτωση μέλους αυτού από το Υπουργικό Συμβούλιο. Σε περίπτωση διάλυσης του Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, σύμφωνα με τα ανωτέρω οριζόμενα, και μέχρι το διορισμό του νέου, που πρέπει να γίνει μέσα σε τρεις μήνες, χρέη Διοικητικού Συμβουλίου εκτελεί προσωρινή Επιτροπή που αποτελείται από το Διοικητή, ως Πρόεδρο, από ένα Νομικό Σύμβουλο του Κράτους που ορίζεται από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και από ένα Γενικό Διευθυντή της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή από άλλο ανώτερο υπάλληλο, με βαθμό Α' που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**Άρθρο 12 παρ.
11 του Α.Ν.
1846/1951**

4. Σε περίπτωση σοβαρής παράβασης των καθηκόντων του από μέλος του Δ.Σ. μπορεί να κηρυχθεί το μέλος αυτό έκπτωτο, σύμφωνα με τη διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου. Ως σοβαρή παράβαση θεωρείται και η μη προσέλευση, χωρίς επαρκή δικαιολογία, σε πέντε συνεχείς συνεδριάσεις του Δ.Σ. ή των Επιτροπών, στις οποίες μετέχει, αν και προσκλήθηκε κανονικά.

**Νέα διάταξη,
σύμφωνα
με άρθ. 43 του**

5. Η μη εμπρόθεσμη υποβολή στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής προστασίας για έγκριση, των αναλογιστικών μελετών, των ισολογισμών και των επιχειρησιακών σχεδίων αποτελεί λόγο παύσης από τα καθήκοντα τους, του

N.3518/2006

Προέδρου και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

6. Με Κανονισμό ορίζεται ειδικότερα ο τρόπος λειτουργίας του
Δ.Σ.

**Άρθρο 12 παρ.
12 Α.Ν. 1846/51**

Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει την πολιτική του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για
όλα τα γενικά ζητήματα της διοίκησης και της διαχείρισης αυτού.

Ειδικότερα:

**Άρθρο 5 του
Ν.Δ.3710/1957,
όπως αντικ. με
το άρθρο 5 του
Ν. 861/1979**

1. Μελετά και εισηγείται στην Κυβέρνηση τα νομοθετικά μέτρα
που πρέπει να ληφθούν για τη βελτίωση της οργάνωσης και της
λειτουργίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και γενικότερα για την Κοινωνική
Ασφάλιση της χώρας.

**Περίπτωση 1
άρθ. 5 του
Ν.Δ.3710/1957,
όπως αντικ. με
το άρθρο 5 του
Ν. 861/1979**

2. Καταρτίζει, μετά από εισήγηση του Διοικητή και προτείνει στον
Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής
Αλληλεγγύης τους Κανονισμούς που προβλέπονται από τη
νομοθεσία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

**Περίπτωση 2 του
άρθ. 5 του
Ν.Δ.3710/1957,
όπως αντικ. με
το άρθρο 5 του
Ν. 861/1979**

3. Μελετά και αποφασίζει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για
την εφαρμογή συστημάτων οργάνωσης και λειτουργίας του ΙΚΑ-
ΕΤΑΜ.

**Περίπτωση 3 του
άρθ. 5 του
Ν.Δ.3710/1957,
όπως αντικ. με
το άρθρο 5 του**

N. 861/1979

**Περίπτωση 4 του
άρθ. 5 του
Ν.Δ.3710/1957,
όπως αντικ. με
το άρθρο 5 του
Ν. 861/1979**

4. Εγκρίνει τον προϋπολογισμό και τον απολογισμό του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού και εγκρίνει τις απαιτούμενες μεταβολές αυτού.

**Άρθρο 85 παρ. 2
και 3 του Ν.
2084/92**

Ο προϋπολογισμός εισάγεται στο Δ.Σ με αιτιολογημένη έκθεση, εντός του μηνός Δεκεμβρίου του προηγούμενου οικονομικού έτους και υποβάλλεται το βραδύτερο μέχρι τέλους Δεκεμβρίου του προηγούμενου οικονομικού έτους στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για έγκριση.

**Άρθρο 43 παρ. 1
περ. α'εδαφ. Β
του Ν.
3518/2006**

Ο απολογισμός του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με τα πεπραγμένα του προηγούμενου έτους υποβάλλεται στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης τον Ιανουάριο κάθε έτους.

**Άρθρο 43 παρ. 1
υπο- περ. 66
του Ν.
3518/2006**

5. Εγκρίνει τον ισολογισμό του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 85 του ν. 2084/1992 για κάθε οικονομικό έτος, μέχρι τέλος Απριλίου του επόμενου έτους. Μέχρι τέλος Ιουνίου του επόμενου έτους ο ισολογισμός υποβάλλεται από το Δ.Σ. στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για έγκριση.

**Άρθρο 85 παρ. 4
του Ν.
2084/1992**

**Περίπτωση 5 του
άρθ. 5 του
Ν.Δ.3710/1957,
όπως αντικ. με
το άρθρο 5 του
Ν. 861/1979**

6. Καθορίζει τα πρότυπα συμβάσεων που πρέπει να εφαρμόζονται κατά τη σύναψη συμβάσεων με προμηθευτές.

**Άρθρο 43 παρ. 1
υπο- περ. γγ του
Ν. 3518/2006
και άρθρο 23
παρ.3 του Ν.
3232/2004**

7. Αποφασίζει, μετά από εισήγηση του Διοικητή για το επιχειρησιακό σχέδιο δράσης του επομένου έτους, το οποίο υποβάλλεται το Δεκέμβριο κάθε έτους στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

**Άρθρο 43 παρ. 1
υποπερ. αα' του
Ν. 3518/2006**

8. Καταρτίζει και υποβάλλει αναλογιστικές μελέτες, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 71 του ν. 2084/1992 και του άρθρου 43 του ν. 3518/2006 όπως ισχύουν κάθε φορά.

**Άρθρο 71 του Ν.
2084/1992**

**Άρθρο 24 παρ.3
Ν. 4075/12**

9. Γνωμοδοτεί για συγχώνευση ή η αναστολή λειτουργίας οργανικών μονάδων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ οποιουδήποτε επιπέδου και η μεταφορά των αρμοδιοτήτων επί της ασφαλιστικής τους περιοχής σε άλλη ή άλλες οργανικές μονάδες.

**Περίπτωση 6 του
άρθ. 5 του
Ν.Δ.3710/1957,
όπως αντικ. με
το άρθρο 5 του
Ν. 861/1979**

10 Αποφασίζει στα πλαίσια των κειμένων διατάξεων:

α). Για την τοπική αρμοδιότητα των Υποκαταστημάτων και Παραρτημάτων.

β). Για την αγορά ακινήτων.

γ). Για την προμήθεια ειδών ή για την εκτέλεση έργων αξίας μεγαλύτερης του 1000πλασίου του τεκμαρτού ημερομισθίου της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης, όπως ισχύει κάθε φορά ή για τη μίσθωση ακινήτου αντί ετησίου μισθώματος ανωτέρου του 1000πλασίου του παραπάνω ημερομισθίου με διαγωνισμό ή κατακύρωση του αποτελέσματος του οποίου γίνεται από το Διοικητή ή αξίας μικρότερης του 1000πλασίου αλλά μεγαλύτερης του 500πλασίου του πιο πάνω τεκμαρτού ημερομισθίου χωρίς διαγωνισμό.

δ). Για την επένδυση των κεφαλαίων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. ε). Για την αποτίμηση των παροχών σε είδος των εργοδοτών της περιφέρειας

προς τους ασφαλισμένους, για την κατάταξη των μισθωτών με
κυμαινόμενες αποδοχές σε μισθολογικές κλάσεις, καθώς και των
αυτοτελώς εργαζομένων, που υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-
ΕΤΑΜ.

Άρθρο 52 του Ν. 1539/1985

στ). Για τη διάθεση χρηματικών ποσών, μετά από εισήγηση του
Διοικητή, από τα έσοδα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για την κάλυψη δαπανών
που γίνονται για συγκεντρώσεις, σεμινάρια κλπ. για την κάλυψη
υπηρεσιακών αναγκών, για εκδηλώσεις που γίνονται με
πρωτοβουλία της Διοίκησης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή των συνδικαλιστικών
οργανώσεων του προσωπικού του κατά τις εθνικές γιορτές, τις
γιορτές Χριστουγέννων Νέου Έτους και Πάσχα ή και άλλες ημέρες
για συγκεκριμένο σκοπό που προσδιορίζεται με απόφαση του
Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και των δαπανών που γίνονται με
τη φιλοξενία ξένων αποστολών που έχουν σαν σκοπό την
ανταλλαγή απόψεων κλπ στα πλαίσια διμερών ή πολυμερών
συμβάσεων ή στο προπαρασκευαστικό στάδιο της υπογραφής
συμβάσεων αυτής της μορφής.

ζ) Για κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται με ειδικές διατάξεις.

Νέα διάταξη

Περίπτωση 7 του άρθ. 5 του Ν.Δ.3710/1957, όπως αντικ. με το άρθρο 5 του Ν. 861/1979

11. Δύναται να συγκροτεί Επιτροπές από μέλη του ή από ειδικά
πρόσωπα που προτείνονται από τους εκπροσώπους των
ασφαλισμένων και εργοδοτών ή και από υπαλλήλους του ΙΚΑ-
ΕΤΑΜ, για τη μελέτη ζητημάτων της αρμοδιότητάς τους.

Διοικητής ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 4 παρ.1
Ν.Δ. 2698/1953
όπως αντικ. με
άρθρο 1 παρ.1
Ν.Δ. 3710/1957**

**Άρθρο 1 παρ. 3
Ν.Δ. 3710/1957,**

**Άρθρο 5 παρ.13
Ν.3029/2002 και**

**Άρθρο 37 παρ.3
του Ν.
2676/1999**

**Άρθρο 5 παρ.4
Ν.Δ. 2698/1953**

**Άρθρο 1 παρ.5
Ν.Δ.3710/1957**

1.Ο Διοικητής είναι το ανώτατο διοικητικό όργανο του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και το ανώτατο εκτελεστικό όργανο των σχετικών νόμων, κανονισμών και αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Ο Διοικητής του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. διορίζεται με τριετή θητεία με απόφαση του Πρωθυπουργού, μετά από διαβούλευση με τους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, ένα μήνα πριν από τη λήξη της θητείας του και αναλαμβάνει την άσκηση των καθηκόντων του αφού δώσει τον όρκο που προβλέπεται από το άρθρο 19 παρ.1 του ν. 3528/2007, ενώπιον του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

3. Τα κωλύματα διορισμού που προβλέπονται για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ισχύουν και για το Διοικητή του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

4. Η θέση του Διοικητή του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δεν είναι ασυμβίβαστη με τη θέση του δημοσίου υπαλλήλου. Ο Διοικητής κατά τη διάρκεια της θητείας του ως Διοικητής, δεν μπορεί να ασκεί τα καθήκοντα, που απορρέουν από την ιδιότητά του ως δημοσίου υπαλλήλου. Κατ' εξαίρεση, ο καθηγητής Πανεπιστημίου ή άλλης ισότιμης Ανώτατης Σχολής, που διορίζεται Διοικητής του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ασκεί τα καθήκοντα του ως καθηγητής.

Ο δημόσιος υπάλληλος, που διορίζεται ως Διοικητής του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, μισθοδοτείται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

**Άρθρο 20,
εδάφιο α' του Ν.
2335/1995**

5. Οι αποδοχές του Διοικητή καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

**Άρθρο 5 παρ.3
Ν.Δ. 2698/1953**

6. Οι διατάξεις που ισχύουν για τη χορήγηση αδειών στους υπαλλήλους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εφαρμόζονται και για το Διοικητή, στον οποίο χορηγείται η άδεια με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

**Άρθρο 15 παρ.
16 του Ν.
3232/2004**

Ο Διοικητής του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά τη διάρκεια της θητείας του διέπεται από το ασφαλιστικό καθεστώς κύριας, επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης, της θέσης που κατείχε πριν το διορισμό τους στη θέση αυτή και στην οποία επανέρχεται μετά τη λήξη ή τη διακοπή της θητείας του.

Οι ασφαλιστικές εισφορές που προβλέπονται από τη νομοθεσία των ανωτέρω φορέων βαρύνουν, του μεν εργοδότη το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, του δε ασφαλισμένου τον ίδιο και παρακρατούνται από το μισθό ή την πάγια αντιμισθία που λαμβάνει.

Ως βάση υπολογισμού των εισφορών αυτών, λαμβάνεται υπόψη ο ασφαλιστέος μισθός της οργανικής τους θέσης, όπως αυτός θα διαμορφωνόταν αν συνέχιζαν να υπηρετούν σε αυτή.

Αρμοδιότητες Διοικητή

**Άρθρο 4 παρ.1
Ν.Δ. 2698/1953
όπως αντικ. με
άρθρο 1 παρ.1
Ν.Δ. 3710/1957.**

1. Ο Διοικητής αποφασίζει για κάθε ζήτημα το οποίο με άλλες διατάξεις δεν ανήκει ρητά στην αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ο Διοικητής ιδίως:

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.α Ν.Δ.
2698/1953**

α) Προϊσταται όλων των υπηρεσιών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εποπτεύει και ελέγχει αυτές και λαμβάνει τα κατά την κρίση του κατάλληλα μέτρα για τη συμμόρφωση αυτών προς τους νόμους, διατάγματα, κανονισμούς και διαταγές.

β) Αποφασίζει επί παντός θέματος, σχετικού με την υπηρεσιακή

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.β Ν.Δ.
2698/1953**

θέση και κατάσταση του με οποιαδήποτε σχέση προσωπικού του
ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, κατ' εφαρμογή των κειμένων διατάξεων.

**Άρθρο 1 παρ. 4
του Ν.Δ.
3710/1957**

γ) Εκπροσωπεί το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δικαστικώς και εξωδίκως. Με
απόφασή του μπορεί να αναθέτει την εκπροσώπηση του ΙΚΑ-
ΕΤΑΜ επί συγκεκριμένων υποθέσεων σε ανώτερο υπάλληλο
αυτού.

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.δ Ν.Δ.
2698/1953**

δ) Εισηγείται στο Δ.Σ. τα θέματα που θα συζητηθούν και εκτελεί τις
αποφάσεις που λαμβάνονται από το Δ.Σ.

**Άρθρο 34 του Ν.
2972/2001**

ε) Ο Διοικητής αποφασίζει για την έγκριση κάθε είδους δαπάνης
μέχρι ποσού έξι χιλιάδων ευρώ και για τη χορήγηση πάγιων
προκαταβολών μέχρι του ίδιου ποσού, καθορίζοντας συγχρόνως
και τους όρους πραγματοποιήσεως αυτών.

Επίσης αποφασίζει τη διενέργεια προμηθειών και μισθώσεων
μέχρι ποσού αξίας ίσης προς το 500 πλάσιο του τεκμαρτού
ημερομισθίου της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ,
όπως ισχύει κάθε φορά με πρόχειρο διαγωνισμό με απλή συλλογή
προσφορών.

Επίσης αποφασίζει για προμήθειες ή μισθώσεις μέχρι ποσού ίσου
προς το 1000πλάσιο του πιο πάνω τεκμαρτού ημερομισθίου και
παραπέμπει στην αρμόδια Επιτροπή για τη διενέργεια των
σχετικών διαγωνισμών.

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.η Ν.Δ.
2698/1953**

στ) Αποφασίζει για κάθε ζήτημα που αφορά την εκτέλεση
συμβάσεων προμηθειών και μισθώσεων και ιδίως την τήρηση των
υπ' αυτών οριζόμενων ή των προθεσμιών που προβλέπονται από
τους κανονισμούς ή την παράταση της ισχύος τους, τη χορήγηση
προκαταβολών σε προμηθευτές, εφόσον προβλέπεται από τη
σύμβαση, την κήρυξη έκπτωτων των προμηθευτών και την
κατάπτωση ή όχι συμβατικών ρητρών, καθώς και την καταγγελία
των σχετικών συμβάσεων.

ζ) Αποφασίζει για κάθε θέμα που είναι σχετικό με τη δικαστική

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.θ Ν.Δ.
2698/1953**

επιδίωξη ή απόκρουση κάθε αξίωσης υπέρ ή κατά του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (έγερση αγωγής, απόκρουση, παρέμβαση, άσκηση ενδίκων μέσων, ανάθεση σε δικηγόρο και καθορισμό της αμοιβής του, επαγωγή ή αντεπαγωγή όρκου, υποβολή μηνύσεων, κ.λ.π.).

**Άρθρο 19 παρ.1
εδ.
β' Ν.2556/1997
και**

η) Μπορεί να αναθέτει κατά περίπτωση σε ιδιώτες δικηγόρους, δικαστικές υποθέσεις ασφαλιστικής και οικονομικής φύσης μετά από σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ. το οποίο καθορίζει και την αμοιβή για τις υποθέσεις αυτές.

**Άρθρο 13 παρ.22
Ν.3050/2002.**

θ) Αποφασίζει για την εκποίηση ή την καταστροφή άχρηστου υλικού και ορίζει τον τρόπο πραγματοποίησής της.

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.ι Ν.Δ.
2698/1953**

ι) Αποφασίζει για το πρόγραμμα της εκπαίδευσης του προσωπικού, για το διορισμό και την αμοιβή των διδασκόντων και καθορίζει το πρόγραμμα εκτέλεσης, σύμφωνα με τους σχετικούς νόμους και τους κανονισμούς.

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.ια Ν.Δ.
2698/1953**

ια) Μελετά και εισηγείται στο Δ. Σ. κάθε ζήτημα που αφορά τη διοίκηση και γενικά τη λειτουργία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.ιβ Ν.Δ.
2698/1953**

ιβ) Αποφασίζει για τη σύσταση ειδικών από υπαλλήλους Επιτροπών, καθώς και για τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων τους.

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.ιγ Ν.Δ.
2698/1953**

ιγ) Αναθέτει με απόφασή του, που είναι απεριόριστα ανακλητή, μερικές από τις αρμοδιότητές του σε Συμβούλια ή Επιτροπές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή σε ανώτερους υπαλλήλους ή Διευθυντές των περιφερειακών υπηρεσιών. Επίσης, με απόφασή του, που είναι πάντοτε ανακλητή, αναθέτει αρμοδιότητές του στους Υποδιοικητές, τις οποίες αυτοί ασκούν και παρόντος και μη κωλυομένου του Διοικητή.

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.ιδ Ν.Δ.
2698/1953**

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.ιε Ν.Δ.
2698/1953**

ιδ) Ο Διοικητής μπορεί, όταν το κρίνει σκόπιμο, να παραπέμπει στο Δ.Σ. κάθε θέμα της αρμοδιότητάς του, για τη λήψη αποφάσεων ή και να ζητά τη γνώμη αυτού.

**Άρθρο 4 παρ. 1
περ.ιστ Ν.Δ.
2698/1953**

ιε) Συμμετέχει σε όλες τις Επιτροπές με δικαίωμα ψήφου, και όταν παρίσταται, προεδρεύει αυτών.

**Άρθρο 4 παρ.2
Ν.Δ.2698/1953**

2. Ο Διοικητής του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ασκεί τις αρμοδιότητες και δικαιοδοσίες του, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με αποφάσεις κανονιστικού ή ατομικού περιεχομένου.

Στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δημοσιεύονται οι αποφάσεις κανονιστικού περιεχομένου, καθώς και οι αποφάσεις ατομικού περιεχομένου για τις οποίες προβλέπεται δημοσίευση από ειδική διάταξη νόμου.

**Άρθρο 4 παρ.3
Ν.Δ.2698/1953**

3. Οι αρμοδιότητες του παρόντος άρθρου ασκούνται από το Διοικητή και στις περιπτώσεις που οι κείμενες διατάξεις νόμων ή κανονισμών τις αναθέτουν σε άλλο όργανο του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν για τα λοιπά θέματα που ρυθμίζουν.

Οι διατάξεις των ισχυόντων κανονισμών που ρυθμίζουν με διαφορετικό τρόπο τις αρμοδιότητες και δικαιοδοσίες που ανήκουν στο Διοικητή, τροποποιούνται με απόφαση του Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, προσαρμοζόμενες στις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

**Άρθρο 1 παρ. 2
Ν.Δ. 3710/1957**

4. Η ευθύνη που προκύπτει από τις πράξεις του Διοικητή, βαρύνει εκτός από το Διοικητή και τους αρμόδιους υπαλλήλους, οι οποίοι προσυπογράφουν την οικεία πράξη.

**Άρθρο 15 παρ.2
Ν. 1573/1985**

5. Με απόφαση διοικητή καθορίζεται η αναπλήρωσή του από τους Υποδιοικητές.

Ο Υποδιοικητής αναπληρώνει το Διοικητή, απόντα ή κωλυόμενο

**Άρθρο 37 παρ.4
Ν. 2676/1999**

σε όλα τα καθήκοντα αυτού.

Νέα διάταξη

Ελλείποντος του διοικητή, και μέχρι τον διορισμό νέου, τις αρμοδιότητές του ασκεί ο Υποδιοικητής που ορίστηκε ως αναπληρωτής του Διοικητή.

Υποδιοικητές ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθ. 16 Ν.
4497/66**

1. Στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ έχουν συσταθεί (3) θέσεις Υποδιοικητών

**Άρθ.15 Ν.
1573/1985**

**Άρθ.37 Ν.
2676/99**

**Άρθρο 3
Ν.Δ.3710/1957,
όπως
συμπληρώθηκε
με το άρθρο 16
παρ.18
Ν.4497/1966**

2. Οι Υποδιοικητές διορίζονται και απολύονται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Διορίζονται με τριετή θητεία και κριτήριο για το διορισμό είναι η διοικητική πείρα και ειδική κατάρτιση σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.

**ΒΔ από 11/15-5-
57**

Οι Υποδιοικητές αναλαμβάνουν καθήκοντα μετά την ορκωμοσία τους, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 19 του ν. 3528/2007, ενώπιον του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

**Άρθρο 37 παρ. 3
& 4 Ν.2676/1999**

**Άρθρο 15 παρ.2
Ν. 1573/1985**

3.Με απόφαση του Διοικητή του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατανέμονται μεταξύ των τριών Υποδιοικητών οι αρμοδιότητες που ασκούνται από αυτούς.

**Άρθρο 37 παρ.4
Ν. 2676/1999**

4. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας

**Άρθρο 20,
εδάφιο β' του
Ν. 2335/1995**

**Υποπαρ. ΙΑ.4
άρθρου πρώτου
Ν.4152/2013,
ΦΕΚ Α 107**

**Άρθρο 15 παρ.
16 του Ν.
3232/2004**

Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται οι μηνιαίες αποδοχές των Υποδιοικητών, που δε μπορεί να είναι μεγαλύτερες από τα 9/10 των πάσης φύσεως μηνιαίων απολαβών του Διοικητή.

5. Για την ασφάλιση των Υποδιοικητών εφαρμόζονται οι διατάξεις που διέπουν το ασφαλιστικό καθεστώς του Διοικητή ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Ειδικοί συνεργάτες Διοικητών και Υποδιοικητών ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 19 παρ.1,
περ.α'
Ν.2556/1997,
όπως
τροποποιήθηκε
με το άρθρο 15
του Ν.
3302/2004.**

1. Συνιστώνται στα γραφεία του Διοικητή και Υποδιοικητών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ θέσεις ειδικών συνεργατών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, ως ακολούθως:

- α) τέσσερις (4) θέσεις στο γραφείο του Διοικητή
- β) δύο (2) θέσεις στο γραφείο κάθε Υποδιοικητή.

2.Η πρόσληψη στις θέσεις αυτές γίνεται από τα ανωτέρω πρόσωπα, χωρίς οποιαδήποτε διαδικασία. Το εν λόγω προσωπικό αποχωρεί αυτοδίκαια και ταυτόχρονα με την αποχώρηση, για οποιονδήποτε λόγο, του προσώπου που το προσέλαβε, χωρίς άλλη διαδικασία και χωρίς να γεννάται οποιοδήποτε δικαίωμα αποζημίωσης ή άλλης αξίωσης ή προνομίου ή προτίμησης.

3.Οι αμοιβές του παραπάνω προσωπικού καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

4. Η πλήρωση των θέσεων του παρόντος άρθρου μπορεί να γίνει εν μέρει και με απόσπαση υπαλλήλου του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετήθηκε με την παράγραφο 6 του άρθρου 1 του ν.1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α')

Προϊστάμενοι διευθύνσεων διοικητικών περιφερειακών υπηρεσιών ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 14 παρ.8
Α.Ν. 1846/1951,
όπως
προστέθηκε με
την παρ.3 του
άρθρου 20 του
Ν. 4476/1965**

Οι προϊστάμενοι διευθύνσεων των διοικητικών περιφερειακών υπηρεσιών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, αποφασίζουν σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στους οικείους Κανονισμούς, για την υπαγωγή στην ασφάλιση, τη διάρκεια της ασφαλιστικής σχέσης, την καταβολή των εισφορών και την πραγματοποίηση των ασφαλιστικών παροχών, καθώς και κάθε άλλο θέμα που ορίζεται με τους ίδιους Κανονισμούς. Μπορούν με απόφασή τους να αναθέτουν ορισμένες από τις αρμοδιότητές τους σε υπαλλήλους του Υποκαταστήματός τους.

Κυβερνητικός Επίτροπος στο Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 15 παρ.1
Α.Ν. 1846/1951,
όπως αντικ. με
το άρθρο 18
παρ.3 Ν.
3144/2003, και
άρθρο 37 παρ.8
Ν. 3518/2006**

1. Στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. μετέχει άνευ ψήφου, ως Κυβερνητικός Επίτροπος, ο εκάστοτε Γενικός Γραμματέας της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αναπληρούμενος από τον Ειδικό Γραμματέα του ίδιου Υπουργείου ή από Γενικό Διευθυντή της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων του ίδιου Υπουργείου, διοριζόμενος με τριετή θητεία από τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

2. Ο Κυβερνητικός Επίτροπος παρακολουθεί τη νομιμότητα των λαμβανομένων αποφάσεων από το Δ.Σ. και

Άρθρο 15 παρ.2

**A.N. 1846/1951,
όπως τροποπ. με
το άρθρο 22
παρ.1 και 2 Ν.Δ.
2698/1953.**

μπορεί να λαμβάνει το λόγο για κάθε θέμα και να υποβάλλει προτάσεις.

Στην περίπτωση που θα κρίνει ότι η απόφαση του Δ.Σ. αντίκειται στο Νόμο ή τους κανονισμούς του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ο Κυβερνητικός Επίτροπος μπορεί είτε προφορικά κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, είτε με έγγραφη ανακοίνωση που κοινοποιείται στο Διοικητή μέσα σε 48 ώρες από τη λήψη της σχετικής απόφασης, να ζητεί την αναστολή της εκτέλεσης αυτής.

Μέσα στην ίδια 48ωρη προθεσμία ο Κυβερνητικός Επίτροπος αναφέρει γραπτώς για το θέμα της διαφωνίας του στον Υπουργό Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στον οποίο μπορεί να υποβάλει τις απόψεις του Δ.Σ. και ο Πρόεδρος αυτού, μέσα σε 48 ώρες από την ανακοίνωση της διαφωνίας του Κυβερνητικού Επιτρόπου, εγγράφως ή προφορικά σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Αν ο Υπουργός συμφωνήσει με τη γνώμη του Κυβερνητικού Επιτρόπου, ανακοινώνει την απόφασή του στον πρόεδρο του Δ.Σ. μέσα σε προθεσμία 7 ημερών από την υποβολή σ' αυτόν της διαφωνίας από τον Κυβερνητικό Επίτροπο και αναστέλλεται η εκτέλεση της σχετικής απόφασης μέχρι να αποφασίσει σχετικά το Υπουργικό Συμβούλιο, στο οποίο εισάγεται από τον Υπουργό Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ο σχετικός φάκελος μέσα σε 15 ημέρες για την οριστική άρση της διαφωνίας και το οποίο αποφασίζει σχετικά μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών.

Αν ο Υπουργός δεν ανακοινώσει στον Πρόεδρο του Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ την απόφασή του για τη διαφωνία μέσα στην πιο πάνω προθεσμία των 7 ημερών, καθώς επίσης και όταν δεν του ανακοινώσει την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου

μέσα στην πιο πάνω προθεσμία των 3 μηνών, το Δ.Σ. μπορεί να αποφασίσει την εκτέλεση της απόφασης.

**Άρθρο 15 παρ.3
Α.Ν. 1846/1951
και άρθρο 21 Ν.
4476/1965.**

3. Ο Κυβερνητικός Επίτροπος μπορεί να παρίσταται άνευ ψήφου ύστερα από απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και στα πάσης φύσεως Συμβούλια και Επιτροπές της Διοικήσεως και των Υποκαταστημάτων Αθηνών και Πειραιώς του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

**Άρθρο 15 παρ.4
Α.Ν. 1846/1951**

4. Οι συνεδριάσεις του Δ.Σ. και των πιο πάνω Συμβουλίων, θεωρούνται ότι έγιναν νόμιμα και σε περίπτωση απουσίας του Κυβερνητικού Επιτρόπου εφόσον αυτός είχε κληθεί κανονικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄. - ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ (Τ.Δ.Ε.) ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Σύσταση Τ.Δ.Ε. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 13 παρ.9
Α.Ν. 1846/1951
όπως αντικ.με το
άρθρο 3 παρ.4
του
Ν.Δ.2698/1953.**

1. Στα Υποκαταστήματα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ συνιστώνται Τοπικές Διοικητικές Επιτροπές με απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από πρόταση του Δ. Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

**Άρθρο 10 Ν.
1096/1980 όπως
συμπληρώθηκε
με το άρθρο 48
παρ.2 του Ν.
2676/1999.**

2. Στα Περιφερειακά και Τοπικά Υποκαταστήματα των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης μπορεί με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από πρόταση του Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, να συνιστώνται και δεύτερες Τοπικές Διοικητικές Επιτροπές, εάν αυτό κρίνεται αναγκαίο λόγω διογκώσεως του αριθμού των εκκρεμών υποθέσεων.

Οι Επιτροπές αυτές, των οποίων ο χρόνος λειτουργίας ορίζεται κάθε φορά με την ίδια απόφαση, αποφαινόμενοι επί αιτήσεων θεραπείας που ασκούνται κατά των αποφάσεων του Διευθυντή του οικείου Υποκαταστήματος

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μπορεί να περιορίζεται ο συνολικός αριθμός των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών με κατάργηση ή συγχώνευση των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών ορισμένων Υποκαταστημάτων και την ανάθεση του συνόλου των αρμοδιοτήτων τους σε υφιστάμενες Τοπικές Διοικητικές Επιτροπές άλλων Υποκαταστημάτων με ταυτόχρονη επέκταση της καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητας των τελευταίων ώστε να καταλαμβάνουν ομάδες Υποκαταστημάτων.

Με ίδια απόφαση μπορεί να ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια που θα προκύψει.

Άρθρο 138
υποπαρ. ΙΑ
Ν.4052/2012

3. Στις Τοπικές Διοικητικές Επιτροπές των Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Νομού Αττικής και των Περιφερειακών Διευθύνσεων του Ο.Α.Ε.Ε. Νομού Αττικής διορίζονται ως Πρόεδροι και μέλη υπάλληλοι που προέρχονται από τη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ειδικότερα, ως Πρόεδροι διορίζονται υπάλληλοι ΠΕ ή ΤΕ ή ΔΕ κατηγορίας, Α' ή Β' ή Γ' βαθμού με τους αντίστοιχους αναπληρωτές τους και ως μέλη υπάλληλοι ΠΕ ή ΤΕ ή ΔΕ κατηγορίας με πενταετή τουλάχιστον υπηρεσία στη ΓΓΚΑ με τους αντίστοιχους αναπληρωτές τους. Ειδικό για τις Τ.Δ.Ε. των λοιπών, πλην περιοχής Αθηνών και Πειραιώς, Υποκαταστημάτων ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του Νομού Αττικής και μόνο σε περίπτωση έλλειψης ή αδυναμίας ορισμού των προσώπων του πρώτου εδαφίου, ως Πρόεδροι και μέλη διορίζονται υπάλληλοι εποπτευόμενου οργανισμού, πλην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, με τα προσόντα που περιγράφονται στο προηγούμενο εδάφιο.

**Άρθρο 138
υποπαρ. ΙΑ
Ν.4052/2012**

**εδάφιο που
αντικατ.με
άρθρο 27 παρ.2
του Ν.4075/2012
(ΦΕΚ Α 89)**

4. Στις Τοπικές Διοικητικές Επιτροπές των Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ των υπολοίπων νομών της χώρας διορίζονται ως Πρόεδροι μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή συνταξιούχοι δικαστικοί λειτουργοί των τακτικών διοικητικών ή πολιτικών ή υπάλληλοι ΠΕ ή ΤΕ ή ΔΕ κατηγορίας, Α ή Β ή Γ βαθμού του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή εποπτευόμενου οργανισμού, πλην ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, και ως μέλη υπάλληλοι του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή εποπτευόμενου οργανισμού, πλην ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, ΠΕ ή ΤΕ ή ΔΕ κατηγορίας, με πενταετή τουλάχιστον υπηρεσία στο Υπουργείο ή στον εποπτευόμενο φορέα, με τους αντίστοιχους αναπληρωτές τους".

**Υποπαρ. ΙΑ.1.
παρ. 6, του
άρθρου 138 του
Ν. 4052/2012
όπως αντικ. με
το άρθρο 34
Ν.4331/2015**

5. Σε όλες τις συνεδριάσεις των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. και του Ο.Α.Ε.Ε., μετέχουν ως μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου: α) ο Προϊστάμενος Διεύθυνσης του οικείου Υποκαταστήματος του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. ή της οικείας Περιφερειακής Διεύθυνσης του Ο.Α.Ε.Ε. αντίστοιχα και β) οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων του οικείου Υποκαταστήματος του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. ή της οικείας Περιφερειακής Διεύθυνσης του Ο.Α.Ε.Ε. αντίστοιχα ή υπάλληλοι του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. ή του Ο.Α.Ε.Ε. αντίστοιχα Α` ή Β` ή Γ` Βαθμού, οι οποίοι διορίζονται με απόφαση του Διοικητή του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. και του Ο.Α.Ε.Ε. αντίστοιχα Σε όλες τις συνεδριάσεις των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και του Ο.Α.Ε.Ε. μετέχουν ως μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου: α) ο Προϊστάμενος Διεύθυνσης του οικείου Υποκαταστήματος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή της οικείας Περιφερειακής Διεύθυνσης του Ο.Α.Ε.Ε. αντίστοιχα και β) ανάλογα με το θέμα της συνεδρίασης, ο Προϊστάμενος Τμήματος του οικείου Υποκαταστήματος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή της οικείας Περιφερειακής Διεύθυνσης του Ο.Α.Ε.Ε. αντίστοιχα ή υπάλληλοι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή του Ο.Α.Ε.Ε. αντίστοιχα Α` ή Β` ή Γ` Βαθμού, οι οποίοι διορίζονται με απόφαση του Διοικητή του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και του Ο.Α.Ε.Ε. αντίστοιχα.

6. Η θητεία του προέδρου και των μελών είναι τριετής χωρίς

**Άρθρο 48 παρ. 3
εδ.πρώτο Ν.
2676/1999.**

δυνατότητα συμμετοχής των ιδίων μελών πέραν των δύο (2)
συνεχών θητειών στην ίδια επιτροπή.

**Άρθρο 48 παρ. 3
ν. 2676/1999 εδ.
δεύτερο όπως
προστέθηκε με
το άρθρο 10
Ν.3762/2009,
ΦΕΚ Α 75**

Ο παραπάνω περιορισμός ισχύει μόνο για τις Τοπικές Διοικητικές
Επιτροπές των Υποκαταστημάτων του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. Νομών
Αττικής και Θεσσαλονίκης.

**Άρθρο 48 παρ. 3
Ν. 2676/1999 εδ.
τρίτο όπως
προστέθηκε με
το άρθρο 54 του
Ν. 4144/2013
(ΦΕΚ Α'88)**

7. Σε περίπτωση λήξης της θητείας του προέδρου και των μελών
των Τ.Δ.Ε. των Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, αυτή
παρατείνεται αυτοδίκαια μέχρι το διορισμό νέων μελών και όχι
περισσότερο από τρίμηνο από τη λήξη της.

**Άρθρο 20 παρ.3
Ν. 1539/1985**

8. Η κατά συνεδρίαση αποζημίωση των συμμετεχόντων στις Τ.Δ.Ε.
καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και
Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

**Άρθρο 7 παρ.2
εδ.α'-ζ' Ν.Δ.
3710/1957 όπως
αντικ. με το
άρθρο 48 παρ.4
του Ν.
2676/1999.**

9. Η Τ.Δ.Ε. ασκεί τις παρακάτω αρμοδιότητες :

α) Αποφαίνεται επί των ενστάσεων κατά πάσης φύσεως
αποφάσεων του Διευθυντή του Υποκαταστήματος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που
αφορούν την ασφάλιση, τη διάρκεια της ασφαλιστικής σχέσης, τον
υπολογισμό και την καταβολή των εισφορών, την πραγματοποίηση
των ασφαλιστικών παροχών και οποιοδήποτε άλλο θέμα της
αρμοδιότητάς του και επιλαμβάνεται τον ουσιαστικό και νομικό
έλεγχο
της ορθότητας αυτών.

Κατά τον έλεγχο η Τοπική Διοικητική Επιτροπή ερευνά ελευθέρως
τα πραγματικά και νομικά της υπόθεσης στοιχεία.

Δύνатаι για την ανεύρεση της αλήθειας να καλέσει οποιονδήποτε
για τη λήψη πληροφοριών, να εξετάσει μάρτυρες, να ενεργήσει

αυτοψία, να προκαλέσει ιατρικές γνωματεύσεις, να ζητήσει πληροφορίες από κάθε αρχή και να λάβει υπόψη της οποιοδήποτε έγγραφο στοιχείο, χωρίς να δεσμεύεται από τα υποβληθέντα έγγραφα, αποφασίζει δε ελευθέρως και κατά συνείδηση, σύμφωνα όμως προς το νόμο και τους κανονισμούς του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

β) Γνωματεύει για την αποτίμηση των παροχών, σε είδος, των εργοδοτών της περιφέρειας προς τους ασφαλισμένους, καθώς και για την κατάταξη των μισθωτών με κυμαινόμενες αποδοχές σε μισθολογικές κλάσεις, ως και των αυτοτελώς εργαζομένων, που υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

γ) Γνωματεύει για τον καθορισμό της τοπικής αρμοδιότητας του Υποκαταστήματος και των τυχόν Τοπικών Υποκαταστημάτων ή Παραρτημάτων αυτού και τέλος.

**Άρθρο 77 παρ.9
Ν. 3996/2011**

Από τις ανωτέρω αρμοδιότητες εξαιρείται η εκδίκαση υποθέσεων σχετικά με την προσαύξηση ποσοστού αναπηρίας.

**Νέα διάταξη
από το συνδ. του
άρθρου 33 παρ.
4 Ν. 702/1977
και του άρθρου
55 του Ν.
4144/2013 (ΦΕΚ
Α'88).**

10. Είναι δυνατή η άσκηση προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου από τον ασφαλιστικό φορέα κατά των αποφάσεων των Τ.Δ.Ε. για τις υποθέσεις εκείνες των οποίων το αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων (2.000,00) ευρώ, καθώς και για τις υποθέσεις που δεν αποτιμώνται σε χρήμα, έχουν όμως οικονομικές συνέπειες.

**Άρθρο 77 παρ.4
Ν. 3996/2011**

11. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εκδίδεται κανονισμός με τον οποίο ρυθμίζονται όλα τα θέματα αρμοδιότητας και λειτουργίας των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' - ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Διαδικασία Θεσπίσεως Κανονισμών ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 16 παρ.1
Α.Ν. 1846/1951,
όπως τροποπ. με
άρθρο 22 παρ.1
ΝΔ 2698/1953**

Όλοι οι κανονισμοί που προβλέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ θεσπίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που λαμβάνονται μετά από πρόταση του Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Υπουργός, εφόσον συμφωνεί με την πρόταση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, υποχρεούται να αποστείλει για δημοσίευση το σχετικό κανονισμό μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών.

Αν ο Υπουργός, διαφωνήσει με τις διατάξεις σχεδίων κανονισμών που προτείνονται από το Δ.Σ., έχει υποχρέωση να επιστρέψει στο Δ.Σ. τον οικείο κανονισμό για επανεξέταση μαζί με ειδική έκθεση που θα αιτιολογεί τις διαφωνίες του, μέσα στην ίδια πιο πάνω προθεσμία.

Σε περίπτωση που το Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ επιμένει στην αρχική του απόφαση, η διαφωνία αίρεται με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ενώπιον του οποίου φέρνει το ζήτημα ο Υπουργός Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μέσα σε προθεσμία 10 ημερών από την ανακοίνωση σε αυτόν της νεότερης απόφασης του Δ.Σ.

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφασίζει μέσα σε προθεσμία τριών μηνών.

Αν περάσει άπρακτη η πιο πάνω προθεσμία των τριών μηνών, καθώς και αν ο Υπουργός δεν επιστρέψει το σχέδιο Κανονισμού που του υποβλήθηκε την πρώτη φορά, λόγω τυχόν διαφωνίας του, στο Δ.Σ., μπορεί ο Πρόεδρος του Δ.Σ. να το στείλει για δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, οπότε μετά τη δημοσίευσή του αποκτά ισχύ κανονισμού.

Η πιο πάνω διαδικασία ισχύει και για την τροποποίηση ή συμπλήρωση των κανονισμών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Με τους κανονισμούς δεν μπορεί να τροποποιούνται διατάξεις της νομοθεσίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Ο Υπουργός Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μπορεί να ζητήσει από το Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, την υποβολή σ' αυτόν προτάσεων κανονισμών ή τροποποιήσεων και συμπληρώσεων ισχυόντων κανονισμών.

Αν το Δ.Σ. δεν υποβάλει τη σχετική πρόταση εντός 45 ημερών από την ημέρα που θα ζητηθεί, ο Υπουργός μπορεί να προκαλέσει απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, για τη θέσπιση του οικείου κανονισμού ή της οικείας τροποποίησης ή συμπλήρωσης ισχυόντων κανονισμών.

Οι προτάσεις του Δ.Σ. σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ψηφίζονται σε δύο συνεδριάσεις αυτού που απέχουν μεταξύ τους τουλάχιστον 3 ημέρες.

Οι διατάξεις των ήδη ισχυόντων κανονισμών, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος Κώδικα, εξακολουθούν να ισχύουν ευθέως ή κατ' αναλογία μέχρι την αντικατάστασή ή τροποποίησή τους.

Νέα διάταξη

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ. - ΑΣΦΑΛΙΣΗ -ΕΣΟΔΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄. - ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Ι. ΠΡΟΣΩΠΑ ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Παρέχοντες εξαρτημένη εργασία

**Άρθρο 2 παρ.1
περ. α
Α.Ν.1846/51,
όπως αντικ.με
την παρ.1 του
άρθ. 2 του Ν.
4476/1965 (ΦΕΚ
Α 103)**

Στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπάγονται υποχρεωτικώς και αυτοδικαίως:

α) Τα πρόσωπα τα οποία μέσα στα όρια της χώρας παρέχουν κατά κύριο επάγγελμα εξαρτημένη εργασία έναντι αμοιβής. Ως εξαρτημένη εργασία νοείται και αυτή που παρέχεται για λογαριασμό νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ανεξαρτήτως της νομικής φύσεως της σχέσεως (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου).

Η έννοια του κυρίου επαγγέλματος δεν αποκλείει την ασφάλιση προσώπων με μειωμένη απασχόληση, εφόσον δεν έχουν άλλη κύρια πηγή βιοπορισμού.

Αν για κάποιο πρόσωπο είναι δυσχερής η διάκριση της παροχής εξαρτημένης και μη εργασίας ή του κυρίου και μη επαγγέλματος, αυτό θεωρείται ότι υπάγεται στην ασφάλιση.

Με Κανονισμό καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις, με τις οποίες τα πρόσωπα που παρέχουν εργασία για λογαριασμό περισσότερων εργοδοτών υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Κατ' εξαίρεση, πρόσωπα που παρέχουν εργασία εκτός των ορίων της χώρας, κατά κύριο επάγγελμα έναντι αμοιβής, σε εργοδότη που εδρεύει εντός των ορίων της χώρας, μπορούν, κατά τις διατάξεις του Κανονισμού, να υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για όλους τους κλάδους αυτής ή για κάποιους ή για κάποιον από αυτούς, μόνον αν υπήρξαν ήδη ασφαλισμένα στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και ανεξαρτήτως αυτού αν έχουν αποκτήσει την ελληνική

υπηκοότητα.

Η πιο πάνω ασφάλιση για εργασία εκτός των ορίων της χώρας, δεν
χωρεί, εάν για τα πρόσωπα αυτά έχουν εφαρμογή διατάξεις
διμερών Συμβάσεων Κοινωνικής Ασφάλισης μεταξύ της Ελλάδας
και άλλων χωρών.

**Άρθρο 2 παρ.1
περ. β
Α.Ν.1846/51,
όπως συμπληρ.
με το δεύτερο
εδάφιο της
παρ.4 του
άρθρου 17 του
Ν. 1264/1982**

β) Αυτοί που συμμετέχουν στη διοίκηση επαγγελματικών
σωματείων των προσώπων που αναφέρονται στην περίπτωση α'
του παρόντος άρθρου ή στη διοίκηση ενώσεων των σωματείων
αυτών, εφόσον λαμβάνουν αποζημίωση από τα σωματεία ή τις
ενώσεις τους.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και κατά την
απουσία των διοικούντων συνδικαλιστικές οργανώσεις, λόγω
συνδικαλιστικής άδειας που προβλέπεται από τα άρθρα 17 και 18
του ν. 1264/1982 (79 Α) όπως εκάστοτε ισχύουν. Στην περίπτωση
αυτή οι ασφαλιστικές εισφορές για το χρόνο της συνδικαλιστικής
άδειας καταβάλλονται από την οργάνωσή τους.

γ) Οι μαθητευόμενοι

**Άρθρο 2 παρ.1
περ. γ
Α.Ν.1846/51**

**Άρθρο 2
Ν.3655/2008
(ΦΕΚ Α'58 / 3-4-
2008)**

δ) Όσοι προσλαμβάνονται σε εταιρίες και πιστωτικά ιδρύματα που
εντάχθηκαν στον κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από 1/8/2008.

Από 1/8/2008 εντάχθηκαν στον κλάδο Σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το
Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού ΗΣΑΠ (ΤΣΠ - ΗΣΑΠ), το Ταμείο
Συντάξεων του Προσωπικού της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος
(ΤΣΠ - ΕΤΕ) και το Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού της Τραπέζης της
Ελλάδος (ΤΣΠ - ΤΕ), καθώς και οι κλάδοι σύνταξης του Ταμείου
Ασφάλισης Προσωπικού Ασφαλιστικής Εταιρείας "Η ΕΘΝΙΚΗ"
(ΤΑΠΑΕ - Ε), του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού ΟΤΕ (ΤΑΠ - ΟΤΕ)
και του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού ΕΤΒΑ (ΤΑΠ - ΕΤΒΑ)

εντάσσονται στον κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ.

Οι ασφαλισμένοι των ανωτέρω Ταμείων και κλάδων σύνταξης, υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και εξακολουθούν να διέπονται, ως προς τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης, από τις διατάξεις της νομοθεσίας των εντασσόμενων Ταμείων και κλάδων, όπως ισχύουν με τις γενικές διατάξεις νόμων και τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Τα ποσοστά ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένου και εργοδότη, για τους μέχρι την ημερομηνία ένταξης ασφαλισμένους των ως άνω Ταμείων και κλάδων, μειώνονται ισόποσα και σταδιακά, κάθε τρία (3) χρόνια και μέσα σε μία δεκαετία, αρχής γενομένης από 1.1.2013, μέχρι να εξισωθούν πλήρως με τα αντίστοιχα ισχύοντα στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ. Ειδικά οι εισφορές ασφαλισμένων του κλάδου σύνταξης του ΤΑΠΑΕ "Η ΕΘΝΙΚΗ" μειώνονται αμέσως από την ίδια ως άνω ημερομηνία, και καθορίζονται σε ποσοστό 6,67%, του δε εργοδότη σταδιακά, και σύμφωνα με τα αναφερόμενα παραπάνω. Χρόνος ασφάλισης που έχει διανυθεί σε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης πλην ΙΚΑ - ΕΤΑΜ συνυπολογίζεται στο χρόνο ασφάλισης του εντασσόμενου κλάδου κατά τις διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης. Στην περίπτωση που ο φορέας αυτός είναι το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, ο ανωτέρω διανυθείς χρόνος λογίζεται ως ενιαίος. Το αυτό ισχύει και για τους ασφαλισμένους των κλάδων σύνταξης των Ταμείων που εντάχθηκαν στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ κατ' εφαρμογή του άρθρου 5 του ν. 3029/2002.

Ασφαλισμένοι του Τομέα Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ (ΤΑΠ - ΔΕΗ)

Τα πρόσωπα που ασφαλίζονται στον Τομέα Ασφάλισης Προσωπικού - Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (ΤΑΠ - ΔΕΗ) που εντάχθηκε στον κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπάγονται

Άρθρο 3
Ν.3655/2008

**(ΦΕΚ Α'58/3-4-
2008)**

υποχρεωτικά και αυτοδίκαια στην ασφάλιση του Τομέα και
διέπονται από τη νομοθεσία του.

Ο ανωτέρω Τομέας διέπεται από τις γενικές και καταστατικές
διατάξεις του εντασσόμενου κλάδου, οι οποίες καθίστανται
εφεξής καταστατικές του διατάξεις, μεταφέρονται δε σε αυτόν όλα
τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ασφαλισμένων και
συνταξιούχων του εντασσόμενου κλάδου.

Ο χρόνος ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε, καθώς και ο χρόνος
που αναγνωρίστηκε και εξαγοράστηκε ως συντάξιμος στον
εντασσόμενο κλάδο, λογίζεται ως χρόνος που διανύθηκε συνολικά
στην ασφάλιση του Τομέα.

Για την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν στη μεταβολή
ασφαλιστικού φορέα, ο Τομέας θεωρείται οργανισμός κύριας
ασφάλισης.

Στις περιπτώσεις που ασφαλισμένοι του Τομέα έχουν
πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ ή στα
εντασσόμενα σε αυτό Ταμεία ή κλάδους σύνταξης, έχουν ανάλογη
εφαρμογή οι διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης.

Οι μέχρι την ένταξη συνταξιούχοι του εντασσόμενου κλάδου
καθίστανται συνταξιούχοι του Τομέα, ο οποίος στο εξής βαρύνεται
με την καταβολή της σύνταξης τους.

Ασφαλιστικό καθεστώς προσλαμβανόμενων

στο Δημόσιο από 1.1.2011

**Άρθρο 2 Ν.
3865/2010**

1.α. Οι τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι και λειτουργοί του
Δημοσίου, τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι της Βουλής, των
Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμίδας, καθώς και οι ιερείς και
οι υπάλληλοι των εκκλησιαστικών
νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που προσλαμβάνονται για
πρώτη φορά από 1.1.2011 και μετά, υπάγονται υποχρεωτικά και
αυτοδίκαια στον κλάδο κύριας σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

**Εδάφια που
προστέθηκαν με
το άρθρο 61
παρ.2
Ν.3996/2011
(ΦΕΚ Α
170/5.8.2011)**

Σε περίπτωση που για τα ανωτέρω πρόσωπα προκύπτει σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία υποχρεωτική ασφάλιση στο Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.), έχουν εφαρμογή οι καταστατικές διατάξεις των τομέων αυτών.

Ειδικά για όσους από τους ανωτέρω έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση από 1.1.1993 και εφεξής εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 39 του ν.2084/1992, όπως ισχύει.

β. Τα ανωτέρω πρόσωπα ασφαλίζονται για ασθένεια, επικουρική σύνταξη και εφάπαξ βοήθημα στους οικείους φορείς, στους οποίους υπάγονται όσοι από αυτούς έχουν ασφαλισθεί για πρώτη φορά από 1.1.1993 και μετά στο Δημόσιο ή σε φορείς κύριας ασφάλισης.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τους στρατιωτικούς που κατατάσσονται από 1.1.2011 και μετά, εξαιρουμένων των στρατευσίμων παθόντων οπλιτών στην υπηρεσία και ένεκα ταύτης.

3. Οι διατάξεις:

α) του ν.1897/1990 (ΦΕΚ 120 Α`),

"β) της παρ. 15 του άρθρου 9, της παρ. 7 του άρθρου 18, της παρ. 4 του άρθρου 20, της παρ. 17 του άρθρου 34, καθώς και της παρ. 7 του άρθρου 46 του π.δ. 169/2007 και".

**Περ.β` όπως
αντικαταστά-
θηκε με την
παρ.3α του
άρθρου 2 του
Ν.4002/2011
(ΦΕΚ Α 180
22.8.2011)**

γ) με βάση τις οποίες υπολογίζεται η σύνταξη όσων καθίστανται ανάπηροι εξαιτίας της υπηρεσίας και ένεκα ταύτης, κατά το μέρος που αφορούν τον υπολογισμό της σύνταξης των προσώπων που υπάγονται σε αυτές, εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την

υπαγωγή των προσώπων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 στον κλάδο κύριας σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Μεταβατική διάταξη

4. Οι τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι και λειτουργοί του Δημοσίου, τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι της Βουλής, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμίδας, καθώς και οι ιερείς και οι υπάλληλοι των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που υπηρετούν ή θα προσληφθούν μέχρι 31.12.2010 μπορούν να επιλέξουν προαιρετικά την υπαγωγή τους στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μπορεί να καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής του προηγούμενου εδαφίου.

Άρθρο 12 Ν.3922/2011, (ΦΕΚ Α 35/4.3.2011)

Το προσωπικό που κατατάσσεται ή προσλαμβάνεται στο Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή ασφαλίζεται για κύρια και επικουρική ασφάλιση στους φορείς που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν. 3865/2010 (ΦΕΚ 120 Α'), καθώς και στο Μετοχικό Ταμείο Ναυτικού (Μ.Τ.Ν.), που προβλέπεται από το π.δ. 21/31 Οκτωβρίου 1932 (ΦΕΚ 387 Α') και στο Ταμείο Αρωγής Λιμενικού Σώματος που προβλέπεται από το β.δ. 160/1970 (ΦΕΚ 44 Α').

Ασφάλιση προσώπων που προσομοιάζουν με μισθωτούς

**Το πρώτο εδάφιο
της παρ. 1 του
άρθρου τέταρτου
του Ν.
1305/1982 (ΦΕΚ
146), που
προστέθηκε στο**

Επίσης στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπάγονται υποχρεωτικώς και αυτοδικαίως:

α) Τα πρόσωπα που απασχολούνται ή παρέχουν εργασία ή υπηρεσία με αμοιβή είτε σε φυσικά πρόσωπα είτε στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου είτε σε

**τέλος της παρ. 3
του άρθρου 2 του
Α.Ν.1846/1951
και αντικαταστά-
θηκε με το άρθρο
1 παρ. 3, τίθεται
όπως
αντικαταστάθηκε
εκ νέου με την
παρ. 2 του
άρθρου 90
Ν.4182/2013,
ΦΕΚ Α'
185/10.9.2013.**

ανεξάρτητες αρχές **με οποιαδήποτε άλλη σχέση**, εφόσον για την
απασχόληση, εργασία τους ή υπηρεσία τους αυτή δεν υπάγονται
με ρητή διάταξη νόμου στην ασφάλιση άλλου ταμείου κύριας
ασφάλισης. Η ως άνω διάταξη εφαρμόζεται και σε συνταξιούχους
ελληνικού ή αλλοδαπού ασφαλιστικού φορέα.

Από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου οι
απασχολούμενοι με σύμβαση μίσθωσης έργου στο Δημόσιο
υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εφόσον εργάζονται με
συνθήκες που απαντώνται στις μισθώσεις εργασίας.

Οι προϋποθέσεις ασφάλισης, ο τρόπος υπολογισμού των ημερών
των προσώπων αυτών κατά κατηγορία, η μισθολογική περίοδος,
ο τρόπος υπολογισμού και καταβολής των εισφορών, ο
υπόχρεος για την καταβολή τους καθώς και κάθε άλλη αναγκαία
λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου
καθορίζεται με Κανονισμό.

**Άρθρο 2 παρ. 3,
τελευταίο εδάφιο,
του Α.Ν.1846/51,
το οποίο
προστέθηκε με το
άρθρο 1 παρ.2
του Ν. 1759/1988**

β) Τα μέλη των αστικών συνεταιρισμών που απασχολούνται σε
αυτούς και δεν ασφαλίζονται για άλλη επαγγελματική τους
δραστηριότητα σε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης. Οι
ασφαλιστικές εισφορές βαρύνουν τον αστικό συνεταιρισμό και
τον ενδιαφερόμενο, κατά την αναλογία, που προβλέπουν οι
διατάξεις της νομοθεσίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Με Κανονισμό ορίζονται
οι όροι και οι προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση της
ασφάλισης των παραπάνω προσώπων.

**Άρθρο 2 του α.ν.
1846/51, στοιχείο
(η') που**

γ) Οι καθαρίστριες του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ. που
αμείβονται με πάγια επιχορήγηση. Η υποχρέωση καταβολής των
υπέρ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εισφορών εργοδότη, βαρύνει το Δημόσιο ή το

**προστέθηκε με το Ν.Π.Δ.Δ. με το οποίο συνδέονται.
άρθρο 1 παρ.2
Ν.Δ.78/1973**

**Άρθρο 2 παρ.4
του Α.Ν. 1846/51.
Εδάφια που
προστέθηκαν με
το άρθρο 14
παρ.1 του Ν.
1976/1991**

**δ) Οι υπότροφοι πτυχιούχοι των ανωτάτων εκπαιδευτικών
Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), μη υπαγόμενοι από ίδιο δικαίωμα στην
ασφάλιση άλλου ταμείου, οι οποίοι λαμβάνουν υποτροφίες προς
επιμόρφωση και ειδίκευση στα διάφορα κέντρα ερευνών που
λειτουργούν στην Ελλάδα ως αυτοτελή ιδρύματα.**

Η ασφάλιση των προσώπων αυτών χωρεί για όλους τους
κλάδους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και του ΕΤΕΑ, του ΟΑΕΔ, του
τ. ΟΕΚ (εισφορά ασφαλισμένου) και της τ. Εργατικής Εστίας
(εισφορά ασφαλισμένου) και διαρκεί καθ' όλη την περίοδο
της υποτροφίας και ανεξάρτητα από τη διάρκεια της
ημερήσιας ή της κατά μήνα πραγματικής απασχόλησης,
διενεργείται δε για 25 ημέρες ασφάλισης το μήνα. Οι
μηνιαίες εισφορές υπολογίζονται με βάση το συνολικό
ασφάλιστρο των ανωτέρω κλάδων ασφάλισης και το κάθε
φορά καταβαλλόμενο μηνιαίο ποσό της υποτροφίας.

Οι εισφορές εργοδότη βαρύνουν το κέντρο ερευνών στο οποίο
πραγματοποιείται η επιμόρφωση ή ειδίκευση και του
ασφαλισμένου τους ίδιους τους υπότροφους, ενώ για τον
υπεύθυνο καταβολής των εισφορών, το χρόνο καταβολής τους,
την επιβάρυνση με πρόσθετα τέλη, την επιδίωξη είσπραξής τους
κατά τον ΚΕΔΕ κλπ εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις της
νομοθεσίας του ΙΚΑ –ΕΤΑΜ.

**Άρθρο 23 παρ.3
Ν. 2874/2000 σε
συνδυασμό με το
άρθρο 46 παρ. 1
ζ' του Ν.
3653/2008**

**ε) Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές Α.Ε.Ι που λαμβάνουν υποτροφίες
με απόφαση του Δ.Σ. του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας
(Ι.Τ.Ε) για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής ή λήψη
μεταπτυχιακού διπλώματος και βαρύνουν τον προϋπολογισμό
του, δεν υπάγονται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 14 του
ν. 1976/1991. Για τους υπότροφους αυτούς ισχύουν τα
προβλεπόμενα από το άρθρο 46 παρ. 1ζ' του ν. 3653/2008.**

**Άρθρο 1 & 2 του
Ν.Δ. 1104/1972**

στ) Οι επαγγελματικά καταρτιζόμενοι με μέριμνα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) κατ' εφαρμογή προγραμμάτων ταχύρρυθμης εκπαίδευσης. Από 1ης Σεπτεμβρίου 1969, οι ημέρες εκπαίδευσης των προσώπων αυτών, λογίζονται ως ημέρες εργασίας στην ασφάλιση:

- i) του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ) για όλους τους κλάδους αυτού,
- ii) του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) και
- iii) του τ. Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (εισφορά εργαζόμενου.)

**Συναφής η
διάταξη της
περίπτωσης (γ)
της παρ. 1 του
άρθρου 3 του Ν.
2335/1995**

Οι εκπαιδευόμενοι της παρούσας παραγράφου, υπάγονται στην ασφάλιση και του τ. Οργανισμού Εργατικής Εστίας (εισφορά εργαζόμενου) σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 2335/1995.

Για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου, ως εργοδότης θεωρείται ο Ο.Α.Ε.Δ. που υπέχει όλες τις υποχρεώσεις από την ιδιότητα αυτή και βαρύνεται εξ ολοκλήρου με τις αναλογούσες εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένων, που υπολογίζονται από την παραπάνω χρονολογία.

**Άρθρο 1 παρ. 2
εδάφιο 2 του Ν.Δ.
1104/1972**

Οι εισφορές υπέρ των παραπάνω Οργανισμών, υπολογίζονται στο μισό του εκπαιδευτικού επιδόματος που καταβάλλεται κάθε φορά από τον Ο.Α.Ε.Δ.

Άρθρο 2 Ν.Δ..

Ατυχήματα που επέρχονται κατά το χρόνο της πρακτικής εξάσκησης ή εξέτασης, κατ' εφαρμογή προγραμμάτων

1104/1972

ταχύρρυθμης εκπαίδευσης επαγγελματικώς
καταρτιζόμενων και προγραμμάτων μετεκπαίδευσης
εργαζομένων, για την προαγωγή ή την αποφοίτησή τους και
με αφορμή αυτά, στους χώρους των εκπαιδευτικών
μονάδων του Ο.Α.Ε.Δ. ή σε άλλους χώρους, που
χρησιμοποιούνται κατ' επιλογή του, θεωρούνται ως
εργατικά ατυχήματα κατά την έννοια του άρθρου 1 του Β.Δ.
της 24/7/25.8.1920 "περί κωδικοποίησης των νόμων
περί ευθύνης προς αποζημίωσιν των εξ ατυχήματος εν τη
εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων", και ο Ο.Α.Ε.Δ.
υπέχει τις νόμιμες υποχρεώσεις του εργοδότη για την
εφαρμογή των οικείων διατάξεων περί αναγγελίας του
ατυχήματος.

**Άρθρο 17 Ν.
1077/1980, σε
συνδ. με το άρθρ.
1 Ν. 3105/2003
και του άρθρου 4
Ν. 4109/2013**

**ζ) Οι άνεργοι που μετεκπαιδεύονται σε Τμήματα Σχολών
του Υπουργείου Τουρισμού (τ. ΟΤΕΚ), οι ημέρες φοίτησης
των οποίων λογίζονται γι' αυτούς ως ημέρες εργασίας στην
ασφάλιση:**

α) του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

β) του ΟΑΕΔ

γ) του τ. Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (εισφορά
εργαζόμενου)

δ) του τ. Οργανισμού Εργατικής Εστίας (εισφορά
εργαζόμενου).

Για την εφαρμογή της περίπτωσης αυτής, ως εργοδότης
θεωρείται ο ΟΑΕΔ, ο οποίος υπέχει όλες τις υποχρεώσεις
που απορρέουν απ' αυτή την ιδιότητα και καταβάλλει εξ
ολοκλήρου τις αναλογούσες εισφορές εργοδότη και
ασφαλισμένου.

Οι εισφορές, για κάθε Οργανισμό που αναφέρεται στην

παρούσα παράγραφο, υπολογίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις για τους μετεκπαιδευόμενους ανέργους επί του επιδόματος μετεκπαιδευέως που καταβάλλεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 1077/1980.

Αν επέλθει ατύχημα στους μετεκπαιδευόμενους μισθωτούς και ανέργους, κατά το χρόνο φοίτησής τους σε Τμήματα Μετεκπαίδευσης ή με αφορμή αυτήν στους χώρους των κάθε φύσης εκπαιδευτικών μονάδων του Υπουργείου Τουρισμού ή σε άλλους χώρους, που χρησιμοποιούνται κατ' επιλογή του, λογίζονται ως εργατικά ατυχήματα και το Υπουργείο Τουρισμού υπέχει τις νόμιμες υποχρεώσεις του εργοδότη για την περίπτωση εργατικού ατυχήματος.

Εδάφιο που προστέθηκε με το άρθρ.29 παρ.3 του Ν.Δ. 2698/53 στην παρ. 3 του άρθρου 2 του Α.Ν. 1846/51. Συναφείς διατάξεις φορολογικού περιεχομένου: Άρθρο 12 Ν. 4172/2013 (ΦΕΚ Α'167/23-7-2013)

Διάταξη που προστέθηκε ως στοιχείο (ε) στην παρ. 1 του άρθρου 2 του

η). Οι διευθυντές και γενικοί διευθυντές, εντεταλμένοι, διευθύνοντες ή συμπράττοντες σύμβουλοι, διοικητές εταιρειών ή συνεταιρισμών, των οποίων οι αμοιβές φορολογούνται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία και δεν υπάγονται στην ασφάλιση άλλου ταμείου κύριας ασφάλισης με την ιδιότητα αυτή.

θ) Οι εμπειρογνώμονες καπνού, εφόσον δεν υπάγονται στην ασφάλιση άλλου φορέα κύριας ασφάλισης. Ως εργοδότες αυτών θεωρούνται οι πάσης φύσεως καπνεμπορικές επιχειρήσεις και οι εισφορές υπέρ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπολογίζονται με βάση τις αμοιβές που καταβάλλονται σε αυτούς.

**Α.Ν. 1846/51 με
το άρθρο 2 παρ.2
Ν. 4476/1965
όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 1
παρ.11 Ν.Δ.
4577/1966**

Στις περιπτώσεις πολλαπλής απασχόλησης, το σύνολο της εργοδοτικής εισφοράς δεν μπορεί να υπερβεί το αντίστοιχο ποσό εισφοράς του ανωτάτου ορίου της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης που ισχύει κάθε φορά για τους «παλιούς» ασφαλισμένους, ούτε το ανώτατο όριο που ισχύει για τους «νέους» ασφαλισμένους. Αυτή βαρύνει τους εργοδότες ανάλογα με την αμοιβή που έχει καταβάλει ο καθένας στον καπνομεσίτη. Οι δαπάνες που εκπίπτουν από την αμοιβή των εμπειρογνομόνων για τον υπολογισμό των εισφορών υπέρ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ο χρόνος καταβολής τους, ο υπολογισμός των ημερών απασχόλησής τους ανά έτος, οι οποίες δεν μπορούν να υπερβούν τις 270 και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με την ασφάλισή τους καθορίζονται με κανονισμό.

**Νέο κείμενο
βάσει συναφών
διατάξεων του
άρθρου 7 του ν.
694/1977 & της
αριθ. 23291/1979
(ΦΕΚ Β'400)
Απόφασης
Υπουργών
Εθνικής Παιδείας,
Εργασίας και
Κοιν. Υπηρεσιών**

ι) Οι επί συμβάσει ιδιωτικού δικαίου ημεδαποί εκπαιδευτικοί λειτουργοί των Μειονοτικών σχολείων Μέσης και Δημοτικής εκπαίδευσης Δυτ. Θράκης. Η ασφάλιση των προσώπων αυτών χωρεί για όλους τους κλάδους του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ και του Ο.Α.Ε.Δ. του τ. Ο.Ε.Κ (εισφορά εργαζόμενου) και της τ. Ε.Ε. (εισφορά εργαζόμενου), ανεξαρτήτως του τόπου που απασχολούνται αυτοί. Εργοδότες των ανωτέρω προσώπων είναι, οι προβλεπόμενες από την παράγραφο 1 τού άρθρου 6 του Νόμου 694/1977 Σχολικές Εφορείες, των Μειονοτικών Σχολείων, στα οποία υπηρετούν τα πρόσωπα αυτά.

Υπαγόμενοι στην ασφάλιση μετά από αίτηση

**Άρθρο 2 παρ.4
Α.Ν.1846/51,
εδάφια που
προστέθηκαν με
το άρθρο 1
παρ.1 του Ν.
1759/1988 (ΦΕΚ
Α' 50)**

Δυνατότητα υπαγωγής στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ μετά από αίτηση και απ' αυτής, παρέχεται στα πρόσωπα των επόμενων παραγράφων, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται σε κάθε περίπτωση.

1. Τα πρόσωπα που παρέχουν εργασία εντός των ορίων της χώρας κατά κύριο επάγγελμα σε εργοδότες με τους οποίους είναι **σύζυγοι ή συγγενείς** πρώτου και δεύτερου βαθμού συγγένειας, υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εφόσον για την εργασία τους αυτή δεν υπάγονται υποχρεωτικά ή προαιρετικά στην ασφάλιση άλλου φορέα κύριας ασφάλισης. Με Κανονισμό ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση της ασφάλισης των παραπάνω προσώπων. Οι ασφαλιστικές εισφορές δεν μπορεί να υπολογιστούν σε κατώτερη από την ασφαλιστική κλάση που αντιστοιχεί στο ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη που ισχύει κάθε φορά.

**Άρθρο 1 παρ. 2
Ν. 4075/2012
(ΦΕΚ Α' 89/
11.4.2012)**

Τα παραπάνω πρόσωπα υπάγονται και στην ασφάλιση όλων των κλάδων και λογαριασμών του Ο.Α.Ε.Δ., του τ. Ο.Ε.Κ. (εισφορά εργαζόμενου) και του τ. Οργανισμού Εργατικής Εστίας (εισφορά εργαζόμενου).

Νέο κείμενο

2. Τα πρόσωπα που έχουν την ελληνική ιθαγένεια και απασχολούνται στις ελληνικές αρχές του εξωτερικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε θέσεις που καθορίζονται στον Οργανισμό του Υπουργείου Εξωτερικών, όπως κάθε φορά ισχύει, μπορούν να υπαχθούν με αίτησή τους στην ελληνική νομοθεσία περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Το ποσοστό του ασφαλιστρού που αναλογεί στον εργοδότη βαρύνει το Ελληνικό Δημόσιο.

**Άρθρο 24
Ν. 1469/1984**

3. Με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 32 παρ.18 του ν. 2190/1994, του άρθρου 6 του ν. 2703/1999 Διοικητές, Υποδιοικητές και Πρόεδροι ΝΠΔΔ και οργανισμών κοινής Ωφέλειας, που παρέχουν τις υπηρεσίες τους κατά πλήρη απασχόληση και αμείβονται με μηνιαία αντιμισθία, μπορούν να ασφαλίζονται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τους κλάδους σύνταξης και ασθένειας, εφόσον κατά το χρόνο της θητείας τους δεν καλύπτονται από άλλη κύρια ασφάλιση.

Η ασφάλιση αρχίζει από την υποβολή σχετικής αίτησης, οι δε ασφαλιστικές εισφορές βαρύνουν τον οργανισμό και τον ενδιαφερόμενο, κατά την αναλογία που προβλέπουν οι διατάξεις της νομοθεσίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

**Άρθρο 4 παρ. 3
του Ν.
4151/2013 ΦΕΚ
Α'103 29.4.13)**

Ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής Προμηθειών Υγείας του ν. 3580/2007 (Α' 134), σε περίπτωση που πριν το διορισμό τους στις θέσεις αυτές δεν είχαν ασφαλισθεί σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης της Χώρας, συμπεριλαμβανομένου και του Δημοσίου, κατά τη διάρκεια της θητείας τους ασφαλίζονται υποχρεωτικά στο γενικό ασφαλιστικό σύστημα της Χώρας (Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ.).

**Άρθρο 1 παρ. 4
Ν. 1759/1988**

4. Οι Έλληνες υπάλληλοι του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών που υπηρετούν στο Γραφείο του Οργανισμού στην Ελλάδα υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ύστερα από αίτησή τους και για όσους κλάδους επιθυμούν, καταβάλλοντας οι ίδιοι τις εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη που υπολογίζονται στις τρέχουσες αποδοχές τους.

Τα παραπάνω πρόσωπα, εφ' όσον ασφαλιστούν στον Κλάδο Σύνταξης, μπορούν ν' αναγνωρίσουν με εξαγορά ως συντάξιμο στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ χρόνο προηγούμενης απασχόλησης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο...παρ. παρόντος Κώδικα.

**Άρθρο 20 παρ.3
Ν.1027/1980**

5. Οι Έλληνες υπήκοοι που απασχολούνται στην αλλοδαπή σε Διεθνείς Οργανισμούς στους οποίους μετέχει και η Ελλάδα και ο χρόνος απασχόλησής τους δεν καλύπτεται ασφαλιστικά για τον κλάδο σύνταξης από τη νομοθεσία των χωρών στις οποίες απασχολούνται ή από διατάξεις των οικείων Οργανισμών ή και άλλου, πλην του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, φορέα κύριας ασφαλίσεως ή του ελληνικού δημοσίου, μπορούν να ασφαλισθούν γι' αυτή την απασχόληση προαιρετικά στο κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καταβάλλοντας για κάθε ημέρα εργασίας τις αναλογούσες του κλάδου σύνταξης εισφορές, ασφαλισμένου και εργοδότη. Οι εισφορές υπολογίζονται επί των λαμβανομένων από τα ανωτέρω πρόσωπα, αποδοχών.

Τα παραπάνω πρόσωπα μπορούν να αναγνωρίσουν στον κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, κατόπιν εξαγοράς, τον χρόνο απασχόλησής τους στους Οργανισμούς αυτούς πριν από την ισχύ του νόμου 1027/80 κατά τα οριζόμενα στο άρθρο...παρ. παρόντος Κώδικα.

**Άρθρο 1 παρ.1
Ν. 800/1978**

6. Εργάτες αλιείς που υπήχθησαν στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 61 του Ν. 3170/1955 "περί Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου" , μπορούν να συνεχίσουν την ασφάλισή τους σ' αυτό και για την απασχόλησή τους σε πλοία με ξένη σημαία, εφόσον η πλοιοκτήτρια εταιρεία καλύπτει Ελληνικά συμφέροντα σε ποσοστό τουλάχιστον σαράντα εννέα τοις εκατό (49%), και έχει υποκατάστημά της στην Ελλάδα κατά τις διατάξεις του Α.Ν. 89/1967 "περί εγκαταστάσεως εν Ελλάδι αλλοδαπών Εμποροβιομηχανικών Εταιρειών", 378/1968 " περί συμπληρώσεως του Α.Ν. 89/1967 "περί εγκαταστάσεως εν Ελλάδι Αλλοδαπών Εμποροβιομηχανικών Εταιρειών" και του Ν. 27/1975 "περί φορολογίας πλοίων, επιβολής εισφοράς προς ανάπτυξιν της Εμπορικής Ναυτιλίας, εγκαταστάσεως

αλλοδαπών Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων και ρυθμίσεως
συναφών θεμάτων".

Η ασφάλιση πραγματοποιείται μετά από αίτηση των
ενδιαφερομένων πλοιοκτητριών εταιρειών με υπογραφή
σχετικής σύμβασης μεταξύ αυτών ως εργοδοτών και του
κατά τόπον αρμόδιου υποκαταστήματος του Ι.Κ.Α –ΕΤΑΜ και
αρχίζει από την αναγγελία της απασχόλησης των εν λόγω
αλιεργατών στο παραπάνω υποκατάστημα του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ.

Οι εργάτες αλιείς αναγράφονται σε ειδικές σελίδες του
ναυτολογίου του πλοίου με τους λοιπούς ναυτικούς που
υπάγονται στην ασφάλιση του ΝΑΤ.

**Άρθρο 1 παρ.3
Ν. 800/1978**

Με την παραπάνω σύμβαση, η πλοιοκτήτρια εταιρεία
αναλαμβάνει, μέσω του υποκαταστήματός της στην Ελλάδα
την υποχρέωση καταβολής των αναλογουσών εισφορών
προς το Ι.Κ.Α-ΕΤΑΜ μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από
τις οικείες διατάξεις. Σε περίπτωση καθυστέρησης ή μη
καταβολής των εισφορών, ο αντιπρόσωπος ή ο Διευθυντής
του υποκαταστήματος αυτής στην Ελλάδα έχει τις ευθύνες
που ορίζονται από το νόμο.

Οι εισφορές υπέρ του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ δεν περιλαμβάνονται στις
απαλλαγές, οι οποίες προβλέπονται από τα άρθρα 25 και 26
του ν. 27/1975 "περί φορολογίας πλοίων, επιβολής εισφοράς
προς ανάπτυξη της 'Εμπορικής Ναυτιλίας, εγκαταστάσεως
αλλοδαπών ναυτιλιακών επιχειρήσεων και ρυθμίσεως
συναφών θεμάτων».

**Άρθρο 1 παρ.4
Ν. 800/1978**

Η σύμβαση είναι ετήσιας διάρκειας που ανανεώνεται
αυτοδικαίως κάθε έτος, εφ' όσον δεν καταγγελλεί από την
ενδιαφερόμενη πλοιοκτήτρια εταιρεία, εγγράφως ένα τουλάχιστο
μήνα πριν από τη λήξη κάθε έτους από τη σύναψη αυτής.

**Άρθρο 1 παρ.5
Ν. 800/1978**

Καθυστέρηση καταβολής των υπέρ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εισφορών πέραν του εξαμήνου αποτελεί λόγο καταγγελίας της σύμβασης. Το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ διατηρεί το δικαίωμα να μη συνάψει νέα σύμβαση, εφόσον δεν καταβληθούν εξ ολοκλήρου οι καθυστερούμενες εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη μαζί με τα πρόστιμα και τα πρόσθετα τέλη και δεν κατατεθεί εγγυητική επιστολή Ελληνικής Τράπεζας, που καλύπτει τις εισφορές ενός εξαμήνου, που επιστρέφεται μετά τη διακοπή της ασφάλισης.

**Άρθρο 2 παρ. 1
Ν. 800/1978**

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ορίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

Ειδικές κατηγορίες

Νέο κείμενο

Στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπάγονται υποχρεωτικώς και αυτοδικαίως οι παρακάτω κατηγορίες προσώπων με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται κατά περίπτωση, αδιαφόρως της νομικής μορφής της σχέσης με την οποία συνδέονται.

**Άρθρο 2 παρ.3
εδ. τρίτο
Α.Ν.1846/51,
όπως
προστέθηκε με
άρθρο 29 παρ.2
Ν.Δ. 2698/53 και
αντικ. με
το άρθρ. 4 παρ. 2
Ν. 1880/90**

1. Οι εργολάβοι και υπεργολάβοι οικοδομικών και τεχνικών εργασιών κατά τις διατάξεις των άρθρων .....(35) έως και .....(51) του Κανονισμού Ασφάλισης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, οι οποίοι απασχολούνται αυτοπροσώπως σε εργασίες της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του Κανονισμού αυτού, ανεξάρτητα αν προσφέρουν ή όχι εξαρτημένη εργασία έναντι αμοιβής, εφ' όσον δεν υπάγονται στην ασφάλιση του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.). Η ασφάλιση καλύπτει όλους τους κλάδους ασφάλισης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ΕΤΕΑ και ΟΑΕΔ, τ. ΟΕΚ (εισφορά εργαζομένου) και τ. Ε.Ε. (εισφορά εργαζομένου).

Ο τρόπος αμοιβής των παραπάνω (όπως ημερομίσθιο, κατ'

αποκοπή, κατά μονάδα έργου), η τυχόν έκδοση τιμολογίων ή δελτίων παροχής υπηρεσιών, ο τρόπος φορολόγησης της αμοιβής τους, η χρησιμοποίηση δικών τους μηχανημάτων και εργαλείων και τέλος η μεσολάβησή τους στην πρόσληψη και αμοιβή προσώπων απασχολούμενων υπό την επίβλεψη και τις εντολές τους δεν επηρεάζει την κατά τα ανωτέρω ασφάλιση. Οι παραπάνω για την ιδιότητά τους αυτή εξαιρούνται από την ασφάλιση του ΟΑΕΕ.

**Άρθρο 2 παρ. 3
Α.Ν.1846/51
Εδάφια που
αντικατα-
στάθηκαν με το
άρθρο 4 παρ.2
του Ν. 1880/90**

2. Οι παραγωγοί πωλήσεων (πλασιέ), ανεξάρτητα αν συνδέονται με τον εργοδότη τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας ή παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών, εφόσον εξυπηρετούν αποκλειστικά μία επιχείρηση και απασχολούνται μέσα ή έξω από αυτήν, αυτοπροσώπως με τη διάθεση των προϊόντων της.

Η ασφάλιση καλύπτει όλους τους κλάδους ασφάλισης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ΕΤΕΑΜ, του ΟΑΕΔ και χωρεί ανεξάρτητα από τον τρόπο αμοιβής τους (ποσοστά ή μισθός, ή μισθός και ποσοστά), την τυχόν έκδοση τιμολογίων ή δελτίων παροχής υπηρεσιών και τον τρόπο φορολόγησής της.

**Άρθρο 89 παρ. 1
Ν.2725/1999,
όπως τροποπ. με
παρ. 4 άρθρου
31 του Ν.
3057/2002**

3. Οι αθλητές με αμοιβή, καθώς και οι επαγγελματίες αθλητές, υπάγονται στην ασφάλιση των κλάδων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Οι εισφορές υπολογίζονται αποκλειστικά με βάση τις τακτικές μηνιαίες αποδοχές των αθλητών.

Ειδικά για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, αντί για τον κλάδο Παροχών Ασθενείας και Μητρότητας σε Είδος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, οι αθλητές αθλητικών ανώνυμων εταιρειών (Α.Α.Ε.) μπορούν να ασφαίζονται σε ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες, υπόχρεες δε για την καταβολή των ασφαλιστρών είναι οι Α.Α.Ε. κατά τα 2/3 και οι αθλητές κατά το 1/3. Για τους όρους της ασφάλισης διαπραγματεύονται με τις ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες οι οικείοι επαγγελματικοί σύνδεσμοι από κοινού με τους οικείους πανελλήνιους συνδέσμους αμειβόμενων αθλητών. Η απαλλαγή από την

ασφάλιση στον κλάδο υγείας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, επέρχεται μόνο από το χρόνο σύναψης ιδιωτικής ασφάλισης.

**Άρθρο 1 παρ. 13
Ν.Δ. 4577/66**

4. Δικηγόροι και νομικοί σύμβουλοι που παρέχουν, με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 45 του Ν. 4194/2013, καθαρά νομικές υπηρεσίες με πάγια περιοδική αμοιβή σε εργοδοτικές επαγγελματικές οργανώσεις, των οποίων το σύνηθες έμμισθο προσωπικό υπερβαίνει τους 20 και ασφαρίζεται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, υπάγονται υποχρεωτικά και στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εκτός αν εντός τριών μηνών από την πρόσληψή τους δηλώσουν ότι δεν επιθυμούν την ασφάλιση.

Οι διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 2084/1992 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (**άρθρο .... παρόντος Κώδικα**) έχει ανάλογη εφαρμογή και στα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης.

**Άρθρο 3 παρ.1
και 3 Ν. 1791/88,
σε συνδ. με
Φ22/3451/3.1.1
989 κοινή
απόφαση
Υπουργών
Εξωτερικών και
Υγείας, Πρόνοιας
και Κοινωνικών
Ασφαλίσεων**

6. Το προσωπικό που απασχολείται στο Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (Ε.Κ.Ε.Μ.) κατά τις διατάξεις του άρθρου 3 του Ν. 1791/1988 με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου ή ορισμένου χρόνου, υπάγεται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, του ΕΤΕΑ και του ΟΑΕΔ, του τ. ΟΕΚ (εισφορά εργαζόμενου) και της τ. Εργατικής Εστίας (εισφορά εργαζόμενου).

Οι απασχολούμενοι με σύμβαση έργου εφόσον για την απασχόλησή τους αυτή δεν υπάγονται με ρητή διάταξη νόμου στην ασφάλιση άλλου Ταμείου κύριας και επικουρικής ασφάλισης και εργάζονται με συνθήκες που απαντώνται στις μισθώσεις εξαρτημένης εργασίας υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και του ΕΤΕΑ.

Το επιστημονικό προσωπικό που ασφαρίζεται σε ειδικά Ταμεία κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, εφόσον η εργασία που παρέχει στο ΕΚΕΜ είναι σχετική με αυτή για την οποία ασφαρίζεται στα Ταμεία αυτά υπάγεται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, για όσους κλάδους δεν καλύπτεται από τα Ταμεία. Αν η εργασία του πιο

πάνω επιστημονικού προσωπικού είναι άσχετη από αυτή για την οποία υπάγεται στα ειδικά ταμεία, τότε ασφαρίζεται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για όλους τους κλάδους αυτούς, εφόσον πρόκειται για πρόσωπα που έχουν την ιδιότητα του παλαιού ασφαλισμένου.

Άρθρο 3 Ν. 358/1976

7. Ημεδαποί απασχολούμενοι από αλλοδαπές επιχειρήσεις που παράγουν, έστω και πρόσκαιρα, κινηματογραφικές ή τηλεοπτικές ταινίες στην Ελλάδα, υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για όλους τους κλάδους ασφάλισης αυτού.

Ελλιπής ασφάλιση

**Νέα διάταξη
λαμβανομένων
υπόψη και των
διατάξεων του
άρθρου 17 και
19Α του Ν.
3918/2011
(ΦΕΚ Α'31/
02.03.2011)**

**και
του άρθρου 10
παρ. 1 του ν.
2217/1994**

Στην ασφάλιση του κλάδου ασθενείας του ΕΟΠΥΥ ή στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά του κινδύνου ατυχήματος ή στην ασφάλιση του ανωτέρου κλάδου και κατά του κινδύνου ατυχήματος, υπάγονται υποχρεωτικώς και αυτοδικαίως τα πρόσωπα των επόμενων παραγράφων με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται κατά περίπτωση.

Όπου στις επόμενες παραγράφους προβλέπεται ασφάλιση μόνο κατά του κινδύνου ατυχήματος, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 2217/1994 (άρθρο ....παρ. ... του παρόντα Κώδικα).

**Νέα διάταξη
Σύμφωνα με το
άρθρο 47 και 50
του ν. 2776/1999**

1.Οι κρατούμενοι που εργάζονται σε θέσεις, όπως αυτές κάθε φορά ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Δικαιοσύνης ή παρακολουθούν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης εντός ή εκτός της φυλακής, υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά του κινδύνου του ατυχήματος, σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν. 2776/1999 «Σωφρονιστικός Κώδικας».

Για τους κρατούμενους που εργάζονται εκτός φυλακής σε ιδιωτικές μονάδες ή επιχειρήσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 50 του ν. 2776/1999.

**Άρθρο 2 παρ. 4
του Α.Ν. 1846/51
Εδάφια που
προστέθηκαν με
το άρθρο 14
παρ.5 Ν.
1976/1991, σε
συνδυασμό με
το άρθρο 10
παρ. 1 του Ν.
2217/1994**

2. Οι τρόφιμοι ιδρυμάτων προστασίας απροσάρμοστων παιδιών, κατά το χρόνο της πρακτικής άσκησής τους σε εργοδότες του ιδιωτικού ή του δημόσιου τομέα, υπάγονται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, κατά του κινδύνου του ατυχήματος, σύμφωνα με την κάθε φορά ισχύουσα για την ασφάλιση του ατυχήματος νομοθεσία.

Για τον υπολογισμό των εισφορών, αναγνωρίζονται μια ημέρα ασφάλισης για κάθε ημέρα πρακτικής άσκησης και 25 για κάθε μήνα, ανεξάρτητα από την πραγματική διάρκεια της ημερήσιας πρακτικής άσκησης ή τη διάρκεια της πραγματικής άσκησης κάθε μήνα.

Οι εργοδότες στους οποίους πραγματοποιείται η πρακτική άσκηση των ανωτέρω προσώπων υποχρεούνται να καταβάλουν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ τις εισφορές κατά τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο του προοιμίου του παρόντος άρθρου.

**Άρθρο 2 παρ.4
Α.Ν. 1846/51,
τελευταία
εδάφια που
προστέθηκαν με
το
άρθρο 2 παρ.4
Ν. 2335/1995,
όπως αντικ.με το
άρθρο 18
Ν.2458/1997
&
όπως το πρώτο
εδάφιο αυτού
αντικ. με το
άρθρο 18 παρ.6**

3. Στην ασφάλιση του ΕΟΠΥΥ, και για τον κλάδο παροχών ασθένειας σε είδος, υπάγονται **οι άνεργοι** που δεν είναι ασφαλισμένοι σε οποιονδήποτε άλλο δημόσιο ασφαλιστικό οργανισμό και παρακολουθούν συγχρηματοδοτούμενα ή μη από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης και για όλη τη διάρκεια των προγραμμάτων αυτών.

**του Ν.
3144/2003**

**Εδάφιο που
προστέθηκε με
την παρ.1
άρθρου 87
Ν.3996/2011,(Φ
ΕΚ Α'
170/5.8.2011).**

**Εδάφιο που
προστέθηκε με
την παρ.2
άρθρου 87
Ν.3996/2011,
(ΦΕΚ Α'
170/5.8.2011).**

Στην ασφάλιση του ΕΟΠΥΥ υπάγονται οι άνεργοι που δεν είναι Ασφαλισμένοι σε οποιονδήποτε άλλο δημόσιο ασφαλιστικό οργανισμό και παρακολουθούν τα συγχρηματοδοτούμενα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης, με τη διαδικασία επιταγών κατάρτισης, και για όλη τη διάρκεια των προγραμμάτων αυτών.

Ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος εξακολουθεί να βαρύνεται με τις ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη κατά τα οριζόμενα στο ανωτέρω εδάφιο και στην περίπτωση που το ποσό του εκπαιδευτικού επιδόματος καταβάλλεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ή άλλο δημόσιο φορέα.

Οι ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη για την ανωτέρω ασφάλιση υπολογίζονται με βάση το ποσό του εκπαιδευτικού επιδόματος που καταβάλλεται για τις ώρες του προγράμματος, βαρύνουν το φορέα υλοποίησης του προγράμματος και αποδίδονται στον ασφαλιστικό φορέα μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από αυτόν που καταβλήθηκε το εκπαιδευτικό επίδομα.

Θέση εργοδότη έναντι του ασφαλιστικού φορέα, με όλες τις απορρέουσες από τη νομοθεσία του ιδρύματος υποχρεώσεις, έχει ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος.

Οι παροχές του κλάδου ασθένειας σε είδος του ΕΟΠΥΥ αφορούν ατομικά τον ασφαλισμένο και χορηγούνται από την πρώτη ημέρα παρακολούθησης του προγράμματος και μέχρι

το πέρας αυτού.

Η ασφάλιση αυτή δεν αναιρεί ούτε αναστέλλει την καταβολή των επιδομάτων που χορηγούνται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας στα άτομα με ειδικές ανάγκες, κατά τη διάρκεια της κατάρτισης τους στα επιδοτούμενα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο προγράμματα.

**Άρθρο 18 παρ. 1
Ν. 2874/2000**

4. Οι συμμετέχοντες, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι απόφοιτοι Λυκείου, στα προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ανέργων, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παραγράφου 15 του άρθρου 20 του ν. 2639/1998 υπάγονται στην ασφάλιση του κλάδου παροχών ασθενείας σε είδος του ΕΟΠΥΥ, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου (άρθρο 18 του ν. 2458/1997). Τα πρόσωπα αυτά υπάγονται από 29/12/2000 στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και κατά του κινδύνου ατυχήματος. Ο υπολογισμός των καταβλητέων εισφορών γίνεται με εφαρμογή των διατάξεων του δευτέρου εδαφίου του προοιμίου του παρόντος άρθρου.

**Νέα διάταξη
σύμφωνα με την
αριθ.Ε5/1303/3-
3-1986 Κοινή
Υπουργική
Απόφαση
Εθνικής
Παιδείας &
Θρησκευμάτων
και Υγείας
Πρόνοιας που
εκδόθηκε κατ'**

5. Οι σπουδαστές της Τριτοβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησής τους στο επάγγελμα, σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα και σε υπηρεσίες του δημοσίου και των ΝΠΔΔ καθώς και επιχειρήσεις και Οργανισμούς που ορίζονται από την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/82 (65 Α'), υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά του κινδύνου του ατυχήματος σύμφωνα με την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία.

**εξουσιοδότηση
του άρθρου 12
παρ.1 του ν.
1351/83**

**E5/1797/86
Κοινή Υπουργική
Απόφαση
Εθνικής
Παιδείας &
Θρησκευμάτων &
Εργασίας που
εκδόθηκε κατ'
εξουσιοδότηση
του άρθρου 12
παρ.1 του ν.
1351/83**

**Νέο κείμενο από
το συνδυασμό
των συναφών
διατάξεων του
άρθρου 25 του
Ν.1474/1984),
του άρθρου 10
παρ. 2 του
Ν.2217/1994
και του άρθρου
7 παρ. 8 του
Ν.2158/1993**

Οι ασφαλιστικές εισφορές βαρύνουν τον εργοδότη και υπολογίζονται κατά τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο του προοιμίου του παρόντος άρθρου.

6. Οι φοιτητές της Ανώτατης Γεωπονικής Σχολής Αθηνών και της Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών (Τμήματα Γεωπονίας, Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος και Κτηνιατρικής) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που πραγματοποιούν την πρακτική τους εξάσκηση σε δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμούς, Ν.Π.Δ.Δ. και Επιχειρήσεις και Οργανισμούς, του άρθρου 1 παρ. 6 του Ν. 1256/ 1982, υπάγονται από 1.1.1995 στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ μόνο για τον κίνδυνο του ατυχήματος

Οι παραπάνω ρυθμίσεις ισχύουν και για τους φοιτητές του Τμήματος Γεωπονίας, Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής της Σχολής επιστημών παραγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, καθώς και για φοιτητές τμημάτων Βιολογίας ημεδαπών Πανεπιστημίων που πραγματοποιούν άσκηση σε θέματα αλιείας – ιχθυολογίας.

Οι ασφαλιστικές εισφορές και η αποζημίωση των φοιτητών της προηγούμενης παραγράφου βαρύνουν εξ ολοκλήρου τις

υπηρεσίες απασχόλησης ή τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα που σπουδάζει ο φοιτητής και καταβάλλονται ύστερα από σχετική βεβαίωση της υπηρεσίας απασχόλησης.

**Άρθρο 13 του Ν.
2640/1998**

7. Οι φοιτητές όλων των ΑΕΙ, οι οποίοι σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών τους πραγματοποιούν πρακτική άσκηση, υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ μόνο για τον κίνδυνο του ατυχήματος, εφαρμοζομένων των διατάξεων του δευτέρου εδαφίου του προοιμίου του παρόντος άρθρου.

**Άρθρο 53 παρ. 2
Ν.4009/2011
(ΦΕΚ Α' 195/6-
09-2011)**

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται αναλόγως και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές ή υποψήφιους διδάκτορες που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σύμφωνα με το Πρόγραμμα σπουδών τους.

**Άρθρο 11 παρ.5
Ν. 2837/2000**

8. Οι μαθητές και σπουδαστές των Σχολών Τουριστικής Εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δεν υπάγονται σε καμία άλλη ασφαλιστική εισφορά υπέρ του Ι.Κ.Α – ΕΤΑΜ, εκτός από την υποχρεωτική ασφαλιστική εισφορά κατά του κινδύνου ατυχήματος υπέρ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, η οποία και βαρύνει τις επιχειρήσεις δημόσιου και ιδιωτικού Τομέα στις οποίες πραγματοποιείται η πρακτική άσκηση και υπολογίζεται κατά τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο του προοιμίου του παρόντος άρθρου.

**Άρθρο 36 παρ. 6
Ν. 3105/2003**

9. Οι μαθητές Α' και Β' κύκλου των Τ.Ε.Ε. αρμοδιότητας Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης ασφαλίζονται στο Ι.Κ.Α-ΕΤΑΜ. κατά του κινδύνου ατυχήματος. Η εισφορά βαρύνει τις επιχειρήσεις δημόσιου και ιδιωτικού Τομέα στις οποίες πραγματοποιείται η πρακτική άσκηση και υπολογίζεται κατά

τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο του προοιμίου του παρόντος άρθρου.

**Άρθρο 12 παρ. 1
εδ. α' εδάφιο Ν.
2009/1992**

**Συναφής
διάταξη:**

**Άρθρο 13 του
Ν.4115/2013
ΦΕΚ Α'
24/30.1.2013,**

10. Οι εκπαιδευόμενοι στα Ι.Ε.Κ. κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης τους ασφαρίζονται στο Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ μόνο για την περίπτωση ατυχήματος, που οφείλεται στην άσκησή τους.

Οι ασφαλιστικές εισφορές βαρύνουν τον υπεύθυνο για τη λειτουργία των ΙΕΚ, οργανισμό και υπολογίζονται κατά τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο του προοιμίου του παρόντος άρθρου.

**Άρθρο 15 παρ.10
Ν.3232/2004**

11. Φοιτητές και σπουδαστές Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.), δημόσιων και ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) και Τεχνολογικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (Τ.Ε.Ε.), **εφόσον κατά τη διάρκεια της θεσμοθετημένης από το πρόγραμμα σπουδών τους πρακτικής άσκησης δεν καλύπτονται για παροχές ασθένειας σε είδος, άμεσα ή έμμεσα, από ασφαλιστικό οργανισμό, υπάγονται και γι' αυτόν τον κίνδυνο στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΕΟΠΥΥ.** Οι προβλεπόμενες για την περίπτωση αυτή ασφαλιστικές εισφορές βαρύνουν τον ασφαλισμένο και το φορέα ή την επιχείρηση απασχόλησης του πρακτικά ασκούμενου κατά την ισχύουσα αναλογία.

**Άρθρο 8 παρ.2
Ν. 2747/1999**

12. Οι αντιρρησίες συνείδησης, που εκπληρώνουν την εναλλακτική πολιτική κοινωνική τους υπηρεσία σε φορείς του άρθρου 61 του ν. 3421/2005, ασφαρίζονται στον ΕΟΠΥΥ για παροχές ασθένειας σε είδος, αν στον φορέα αυτό

ασφαλίζεται και το λοιπό προσωπικό της υπηρεσίας που υπηρετούν.

Για την ασφάλισή τους ο εργοδότης υποχρεούται στην καταβολή της προβλεπόμενης για τον κλάδο ασθένειας εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη, υπολογιζομένης επί του εκάστοτε τεκμαρτού ημερομισθίου της 6ης ασφαλιστικής κλάσης του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ

Ασφάλιση Ελεύθερων και Ανεξάρτητων Επαγγελματιών

Νέα διάταξη

Στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, υπάγονται οι ακόλουθες κατηγορίες ελεύθερων και ανεξάρτητων επαγγελματιών, υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται για την κάθε κατηγορία, στις επόμενες παραγράφους 1 έως 6.

Άρθρο 2 Α.Ν.1846/1951, όπως συμπλ. με το άρθρο 14 παρ. 4 του Ν. 1976/1991.

1. Οι αποκλειστικές αδελφές νοσοκόμες, οι εφοδιασμένες με άδεια εργασίας, υπάγονται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α-ΕΤΑΜ., του Ε.Τ.Ε.Α. και του Ο.Α.Ε.Δ., του τ. Ο.Ε.Κ. (εισφορά εργαζόμενου) και της τ. Εργατικής Εστίας (εισφορά εργαζόμενου). Οι ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται πάνω στο σύνολο της εργατικής αμοιβής. Οι αποκλειστικές αδελφές εισπράττουν από τον αποδέκτη των υπηρεσιών τους και τις βαρύνουσες τον εργοδότη ασφαλιστικές εισφορές με τριπλότυπες αποδείξεις, που χορηγεί το Ι.Κ.Α-ΕΤΑΜ και τις αποδίδουν σ' αυτό μαζί με τις εισφορές ασφαλισμένου που βαρύνουν τις ίδιες εντός της προθεσμίας που ορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 2 του ν. 3050/2002 (άρθρο.....παρ.....παρόντα Κώδικα).

Ο αρμόδιος φορέας για τη χορήγηση της άδειας εργασίας, ο τύπος και το περιεχόμενο της άδειας και οι προϋποθέσεις χορήγησής της ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού των ημερών ασφάλισης και της ασφαλιστικής κλάσης, οι συνέπειες της μη έγκαιρης καταβολής των εισφορών μεταξύ των οποίων μπορεί να είναι και η αφαίρεση της αδειας απασχόλησης, η είσπραξη των καθυστερουμένων εισφορών κατά τον Κ.Ε.Δ.Ε. και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία της ασφάλισης των αποκλειστικών αδελφών νοσοκόμων.

**Άρθρο 65 παρ.3
Ν.2676/1999 σε
συνδυασμό με
τις διατάξεις του
άρθ. 10 παρ. 2
του Ν.
3050/2002**

2. Τα πρόσωπα τα οποία εκδίδονται με αμοιβή περί των οποίων τα άρθρα 1 έως 6 του ν. 2734/1999 (161 Α), όπως ισχύει κάθε φορά, υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ΕΤΕΑ, ΔΛΟΕΜ και τ. ΟΕΚ (εισφορά εργαζόμενου) εφόσον δεν υπάγονται στην ασφάλιση οποιουδήποτε άλλου οργανισμού, λόγω ασκήσεως άλλου επαγγέλματος ή δεν συνταξιοδοτούνται από άλλο φορέα λόγω άμεσου ή έμμεσου δικαιώματος.

Η ασφάλιση αρχίζει από την ημερομηνία έκδοσης του πιστοποιητικού άσκησης επαγγέλματος, το οποίο προβλέπεται από το άρθρο 1 παρ. 1 του ανωτέρω νόμου.

Τα υπαγόμενα στην ασφάλιση πρόσωπα υποχρεούνται τον πρώτο μήνα κάθε χρόνου κατά τις ιατρικές εξετάσεις, που διενεργούνται κατά το άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 2734/1999, να προσκομίζουν ασφαλιστική ενημερότητα. Η μη προσκόμιση ασφαλιστικής ενημερότητας συνεπάγεται τη μη ισχύ του πιστοποιητικού άσκησης επαγγέλματος της προηγούμενης παραγράφου.

Η προθεσμία καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών

ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 2 του ν.
3050/2002 (**άρθρο.....παρ.....παρόντος Κώδικα**).

Με απόφαση του Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού των ημερών ασφάλισης και της ασφαλιστικής κλάσης, οι συνέπειες της μη έγκαιρης καταβολής των εισφορών, η είσπραξη των καθυστερούμενων εισφορών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία της ασφάλισης των ανωτέρω προσώπων.

**Άρθρο 1 παρ.1
του Ν.Δ.
3871/1958**

3. Όσοι ασκούν κατά κύρια απασχόληση το επάγγελμα του πωλητή εφημερίδων και περιοδικών, στις πρωτεύουσες των νομών της επικράτειας, καθώς και σε πόλεις με πληθυσμό ανώτερο του πληθυσμού της πρωτεύουσας του νομού στον οποίο υπάγονται, ή σε άλλες πόλεις με πληθυσμό ανώτερο των 6.000 κατοίκων, χωρίς να έχουν επαγγελματική στέγη, εφόσον έχουν συμπληρώσει το 16^ο έτος της ηλικίας τους, από 1/1/1959 (πρώτη του τρίτου μήνα μετά τη δημοσίευση του ν. 3871/58) υπάγονται στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α-ΕΤΑΜ για όλους τους κλάδους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα επόμενα εδάφια.

**Άρθρο 1 παρ.2
του Ν.Δ.
3871/1958, όπως
αντικ. με το
άρθρο 18 παρ.1
του Ν.
4497/1966**

Από την παραπάνω ασφάλιση εξαιρούνται οι εφημεριδοπώλες που υπάγονται στην ασφάλιση των Ταμείων Συντάξεων α) Εφημεριδοπωλών και Υπαλλήλων Πρακτορείων Αθηνών και β) Εφημεριδοπωλών και Υπαλλήλων Πρακτορείων πόλεως Θεσσαλονίκης, για όσους κλάδους είναι ασφαλισμένοι στα Ταμεία αυτά.

**Άρθρο 3 του Ν.Δ.
3871/1958**

Η ασφαλιστική σχέση των υπαγομένων στην ασφάλιση αρχίζει από της εγγραφής των προσώπων της παραγράφου αυτής στο Μητρώο Ασφαλισμένων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ανεξάρτητα από την πραγματική απασχόλησή τους πριν από την ημερομηνία αυτή. Η εγγραφή αυτή ενεργείται είτε με

αίτηση του υπόχρεου σε ασφάλιση, είτε αυτεπαγγέλτως
από τα αρμόδια όργανα.

**Άρθρο 4 του Ν.Δ.
3871/1958**

Με απόφαση του Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ τα παραπάνω
πρόσωπα κατατάσσονται, σύμφωνα με τη διάταξη του
δευτέρου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 25 του α.ν.
1846/51 (**άρθρο ..... του παρόντος Κώδικα**), σε πάγιες
ασφαλιστικές κλάσεις, κατά τοπικές περιοχές, αναλόγως του
τεκμαιρομένου εισοδήματός τους, που δεν μπορεί να είναι
κατώτερη της 2ας κλάσεως. Η παραπάνω απόφαση του Δ.Σ
μπορεί να τροποποιείται σε περίπτωση μεταβολής των
προϋποθέσεων με τις οποίες εκδόθηκε.

Για τον υπολογισμό των καταβλητέων εισφορών και των
χορηγητέων παροχών, τα παραπάνω πρόσωπα θεωρείται
ότι πραγματοποιούν είκοσι πέντε (25) ημέρες εργασίας κατά
μήνα και ότι απασχολούνται όλους τους μήνες του έτους,
έστω και αν οι πραγματοποιούμενες ημέρες εργασίας είναι
λιγότερες ή περισσότερες.

Από το σύνολο του αναλογούντος ποσού για εισφορά
ασφαλισμένου και συνεισφορά εργοδότη, το εν τρίτον
βαρύνει τον ασφαλισμένο και τα δύο τρίτα βαρύνουν κατ'
ισομοιρία

- α) τα Κεντρικά Πρακτορεία Εφημερίδων και
- β) τους κατά τόπους Υποπράκτορες.

Με Κανονισμούς που θεσπίζονται κατά τις διατάξεις του
άρθρου 16 του α.ν. 1846/1951 (**άρθρο ..... του παρόντος
Κώδικα**), που μπορούν να συμπληρώνονται ή να
τροποποιούνται με την ίδια διαδικασία καθορίζεται ο
τρόπος και ο χρόνος καταβολής των εισφορών για την
ασφάλιση των προσώπων της παρούσας παραγράφου.

**Άρθρο 5 του Ν.Δ.
3871/1958**

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις των επόμενων εδαφίων, η ασφάλιση των προσώπων που υπάγονται στις διατάξεις της παραγράφου αυτής, δεν αναστέλλεται ούτε διακόπτεται σε περίπτωση παράλληλης παροχής απ' αυτούς εξαρτημένης εργασίας σε εργοδότη, εφόσον η εργασία αυτή πραγματοποιείται συγχρόνως ή διαδοχικώς, εντός όμως του χρονικού διαστήματος που διαρκεί η ασφάλιση, η οποία χωρεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου.

**Άρθρο 6 του Ν.Δ.
3871/1958**

Η ασφάλιση που χωρεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσης παραγράφου, αναστέλλεται εφ' όσον ο ασφαλισμένος διέκοψε την άσκηση του επαγγέλματος του για χρονικό διάστημα ενός τουλάχιστον μηνός λόγω ανικανότητας προς εργασία εξαιτίας ασθένειας που βεβαιώθηκε από όργανα του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ ή λόγω στρατεύσεως, φυλακίσεως ή απουσίας από την περιοχή του Υποκαταστήματος του Ιδρύματος, στο οποίο είναι ασφαλισμένος. Η αναστολή αρχίζει από τον επόμενο μήνα, από εκείνο που άρχισε η επιδότηση ή ο ασφαλισμένος στρατεύθηκε, φυλακίσθηκε ή απομακρύνθηκε από την περιοχή του Υποκαταστήματος και λήγει στο τέλος του μηνός εντός του οποίου έληξε η επιδότηση ή ο ασφαλισμένος αποστρατεύθηκε, αποφυλακίσθηκε ή επανήλθε στον τόπο της απασχόλησής του.

Η ασφάλιση διακόπτεται, εφ' όσον το ασφαλιζόμενο πρόσωπο παύσει να πληροί τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρούσης παραγράφου.

Από 1/11/1960 (πρώτη του μεθεπόμενου μήνα από τη

**Άρθρο μόνο Β.Δ.
676/60**

δημοσίευση του Β.Δ. 676/60), επεκτείνεται η ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και στους εφημεριδοπώλες που απασχολούνται με την πώληση τοπικών επαρχιακών εφημερίδων σε πόλεις περί των οποίων η διάταξη του πρώτου εδαφίου της παρούσης παραγράφου, εφόσον πληρούν και τις λοιπές προϋποθέσεις που τίθενται από τη διάταξη αυτή σχετικά με την ηλικία και το επάγγελμά τους. Οι υπέρ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ καταβλητέες εισφορές, για την ασφάλιση των προσώπων του προηγούμενου εδαφίου, βαρύνουν, α) εφόσον η διάθεση της εφημερίδας γίνεται μέσω πρακτορείων κατά το 1/3 τον ασφαλισμένο και κατά τα 2/3 κατ' ισομοιρία 1) τον εκδότη και 2) τους κατά τόπον υποπράκτορες, β) Εφόσον η διάθεση της εφημερίδας γίνεται με απευθείας παράδοση αυτής από τον εκδότη στον εφημεριδοπώλη κατά το 1/3 τον ασφαλισμένο και κατά τα 2/3 τον εκδότη.

**Άρθρο μόνο Β.Δ.
219/68**

Από 1/5/1968 (πρώτη του μεθεπόμενου μήνα από τη δημοσίευση του Β.Δ. 219/68), υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για όλους τους κλάδους ασφάλισης σύμφωνα με τη νομοθεσία που το διέπει, οι εφημεριδοπώλες, που απασχολούνται με την πώληση εφημερίδων και περιοδικών, σε πόλεις ή κωμοπόλεις με πληθυσμό κάτω των 6.000 κατοίκων, με τους όρους και τις προϋποθέσεις της παραγράφου αυτής.

**Άρθρο 1 παρ. 3
του Ν.Δ.
3871/1958**

Οι διατάξεις των δύο τελευταίων εδαφίων της παραγράφου αυτής τροποποιούνται με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μετά από γνώμη του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης που λειτουργεί στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Άρθρο 2 παρ.3 Α.Ν.1846/51

4. Με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που εγκρίνονται από τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για όλους τους κλάδους ή για ορισμένους απ' αυτούς, οικονομικά ασθενείς κατηγορίες αυτοτελώς εργαζομένων προσώπων, που δεν έχουν επαγγελματική στέγη.

Απασχολούμενοι στην αγροτική οικονομία

Στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, υπάγονται οι ακόλουθες κατηγορίες απασχολούμενων στην αγροτική οικονομία υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται για την κάθε κατηγορία, στις επόμενες παραγράφους.

**Περίπτωση στ'
της παρ.1 του
άρθρου 2 του
Α.Ν. 1846/1951,
που προστέθηκε
με την παρ. 1
του άρθρου 6
του Ν. 4504/66,
όπως αντικ.
από την παρ. 14
του άρθρου 1
του Ν.Δ.
4577/66,
τροποποιήθηκε
με την παρ. 3
του άρθρου 2
του Ν. 825/1978
και την παρ. 3
του άρθρου 15**

1. Οι απασχολούμενοι κατά κύριο επάγγελμα στη συλλογή ρητίνης εφόσον:

- α) εργάζονται για λογαριασμό των βιομηχάνων ρητίνης
- β) είναι:
  - αα) μέλη συνεταιρισμών που έχουν σκοπό τη συλλογή και διάθεση της ρητίνης
  - ββ) μικροϊδιοκτήτες πευκώνων
  - γγ) ελεύθεροι ρητινοσυλλέκτες

Ο αριθμός των ημερών εργασίας του ρητινοσυλλέκτη που αναγνωρίζεται κατ' έτος στην ασφάλιση ανέρχεται σε 35 ημέρες ανά χίλια κιλά ρητίνης που παραδίδεται σε εμπόρους, ιδιωτικές ή συνεταιριστικές βιομηχανίες ρητίνης. Ο υπολογισμός των παροχών που χορηγούνται στα ανωτέρω πρόσωπα γίνεται με βάση το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ασφαλιστικής κλάσης του άρθρου 37 του α.ν. 1846/51, (**άρθρο ....παρόντος Κώδικα**) όπως ισχύει, στην οποία αντιστοιχεί κατά την περίοδο υπολογισμού το

**του Ν.
1469/1984 και
όπως τέλος
αντικ. με τις
διατάξεις της
παρ. 4 του
άρθρου 30 του
Ν. 3518/2006.**

πηλίκου της διαίρεσης του ετήσιου εισοδήματος του
ρητινοσυλλέκτη από την πώληση της ρητίνης, όπως αυτό
προκύπτει από τα στοιχεία των εμπορών και βιομηχανιών ρητίνης,
δια του αναγνωριζόμενου αριθμού ημερών εργασίας κατά την
περίοδο αυτή.

Οι ημέρες εργασίας ανάγονται στο ημερολογιακό έτος
παραδόσεως της ρητίνης. Σε περίπτωση παράδοσης ρητίνης μέσα
στους πρώτους πέντε μήνες κάθε ημερολογιακού έτους, οι
αναλογούσες, κατά τα ανωτέρω, ημέρες εργασίας θεωρούνται ότι
ανάγονται στο προηγούμενο της παράδοσης της ρητίνης
ημερολογιακό έτος.

Εργοδότες των ανωτέρω ασφαλισμένων θεωρούνται οι
βιομήχανοι και έμποροι στους οποίους παραδίδουν τη ρητίνη.

Με Κανονισμό καθορίζεται η έννοια του κυρίου επαγγέλματος του
ρητινοσυλλέκτη, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την
εφαρμογή της διάταξης αυτής.

**Προστέθηκε ως
περ. ζ' στην
παρ.1 του
άρθρου 2 του
Α.Ν.1846/1951,
με το άρθρο 1
παρ.12 Ν.Δ.
4577/66**

2. Οι απασχολούμενοι κατά κύριο επάγγελμα στις πάσης φύσεως
δασικές εργασίες εφόσον είναι **μέλη δασικών συνεταιρισμών** ή
ελεύθεροι **δασεργάτες** του Δημοσίου.

Με Κανονισμό καθορίζεται η διαδικασία ασφάλισης των πιο πάνω
προσώπων, οι υπόχρεοι καταβολής εισφορών και κάθε σχετική
λεπτομέρεια.

Με Κανονισμό επίσης μπορεί να διευρύνεται ο κύκλος των
ασφαλιζόμενων κατηγοριών δασεργατών.

**Άρθρο 13 παρ.2
Ν. Δ. 4523/66
& Β.Δ. 121/68 ,
330/72**

3. Τα **υδρονομικά όργανα** που εκλέγονται από τα Δημοτικά ή
Κοινοτικά Συμβούλια των τοπικών επιτροπών αρδεύσεως και
λοιπών οργανισμών.

**Άρθρο 16 παρ.
19 Ν. 4497/1966**

4. Οι **τυροκόμοι**, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ.1
του άρθρου 2 του α.ν. 1846/1951 (**άρθρο.....παρόντος Κώδικα**).

**Άρθρο 2 παρ.1
περ. 6'Ν. 825/78
& περίπτ. (α) της
παρ.3 του
άρθρου 52 του
Ν. 3518/2006**

5. Οι απασχολούμενοι σε **γεωργικές εργασίες** για λογαριασμό του
Δημοσίου ή ΝΠΔΔ.

**Περίπτ. (β) της
παρ.3 του
άρθρου 52 του
Ν. 3518/2006**

6. Οι απασχολούμενοι σε εκμεταλλεύσεις που έχουν ως
αντικείμενο την ανθοκηπουρική

**Περίπτ. (γ) της
παρ.3 του
άρθρου 52 του
Ν. 3518/2006**

7. Οι απασχολούμενοι στη δακοκτονία, στη θηραματοπονία,
στην υλοτομία, στην κοπή ξύλων, οι απασχολούμενοι σε άλλες
δασονομικές υπηρεσίες, οι σταφιδεργάτες, καθώς και οι με
ειδικές διατάξεις υπαγόμενοι ρητινοσυλλέκτες και δασεργάτες
περί των οποίων οι παράγραφοι 3 και 4 του παρόντος άρθρου.

**Περίπτ. (δ) της
παρ.3 του
άρθρου 52 του
Ν. 3518/2006**

8. Οι απασχολούμενοι σε γεωργικές εργασίες, σε χώρους
αναψυχής, σε οικολογικά πάρκα και εκμεταλλεύσεις που έχουν
ως αντικείμενο την έρευνα και την προστασία του περιβάλλοντος.

**Τελευταίο
εδάφιο της παρ.
3 του άρθρου 52
του Ν.
3518/2006**

9. Οι απασχολούμενοι σε εργασίες της δευτερογενούς
δραστηριότητας κατά την έννοια της παραγράφου 2, δεν
παρέχουν αγροτική εργασία και υπάγονται στην ασφάλιση του
ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Νέα διάταξη

10. Για την ασφάλιση των **εργατών αλιέων** που απασχολούνται σε
πλοία με ξένη σημαία εφαρμόζονται οι διατάξεις της .....του
άρθρου ..... παρόντα Κώδικα.

Οικιακοί έμμισθοι βοηθοί και λοιπά κατ' οίκον του εργοδότη απασχολούμενα πρόσωπα

**Άρθρο 1 Ν.Δ.
4104/60 που
προστέθηκε ως
παρ. 4 στο
άρθρο 2 Α.Ν
1846/51**

1. Στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ – ΕΤΕΑ – τ. ΟΕΚ (εισφορά εργαζόμενου) υπάγονται υποχρεωτικά οι οικιακοί έμμισθοι βοηθοί (οικόσιτοι υπηρέτες) και λοιπά κατ' οίκον του εργοδότη απασχολούμενα πρόσωπα.

Η ασφάλιση των προσώπων αυτών αρχίζει κάθε φορά από τότε που το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ λαμβάνει γνώση για την απασχόλησή τους και λήγει όταν αναγγελθεί σ' αυτό η λήξη της απασχόλησης.

**Νέα διάταξη
σύμφωνα με το
άρθρο 20, όπως
είχε
τροποποιηθεί με
την παρ. 8Α
άρθρου 76
Ν.3996/2011,
ΦΕΚ Α' 170,
αντικαταστά-
θηκε με το
άρθρο 20
Ν.4144/2013,
(ΦΕΚ Α'
88/18.4.2013).**

Ο τρόπος αμοιβής και παρακράτησης ασφαλιστικών εισφορών των ανωτέρω προσώπων ορίζονται στο **άρθρο.....του παρόντος Κώδικα** (άρθρο 20 του ν. 3863/2010, όπως είχε τροποποιηθεί με την παρ. 8Α του άρθρου 76 Ν.3996/2011 και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 20 Ν.4144/2013)

Ασφάλιση Ξεναγών

**Άρθρο 6 Ν.
710/1977 όπως
αντικ. από το
άρθρο 24 παρ.1
Ν. 2919/2001
και ισχύει μετά
τις διατάξεις του
άρθρου 36 παρ.
4 του Ν.
3105/2003**

1. Τα πρόσωπα που ασκούν το επάγγελμα του ξεναγού κατά τις διατάξεις του ν. 710/1977 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, υπάγονται από 1^{ης} Ιανουαρίου 1977 στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για όλους τους κλάδους ασφάλισής του, σύμφωνα με τη νομοθεσία που το διέπει.

2. Οι ξεναγοί οφείλουν, για κάθε παρεχόμενη εργασία, σχετική με το επάγγελμά τους, να εκδίδουν δελτίο παροχής υπηρεσιών, από τριπλότυπο νόμιμα θεωρημένο, αντίγραφο δε αυτών να υποβάλλουν στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ εντός 30 ημερών από τη λήξη κάθε ημερολογιακού τριμήνου.

Σε περίπτωση μη υποβολής στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ των δελτίων παροχής υπηρεσιών του προηγούμενου εδαφίου εντός της οριζόμενης προθεσμίας των τριάντα (30) ημερών από τη λήξη του ημερολογιακού τριμήνου, εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες διατάξεις του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ για καθυστέρηση καταβολής εισφορών.

3. Οι ασφαλιστικές εισφορές που βαρύνουν τόσο τον εργοδότη όσο και τον ασφαλισμένο (ξεναγό) παρακρατούνται στο σύνολό τους από τα τουριστικά γραφεία, τις λουπές επιχειρήσεις, το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. κλπ. προς τα οποία προσφέρουν τις υπηρεσίες τους οι ξεναγοί και αποδίδονται στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη κάθε ημερολογιακού τριμήνου. Προκειμένου περί ξεναγών που παρέχουν υπηρεσίες σε μεμονωμένους περιηγητές και εν γένει φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου, οι ασφαλιστικές εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένου αποδίδονται στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη κάθε ημερολογιακού τριμήνου με ευθύνη των ξεναγών.

4. Το ΙΚΑ- ΕΤΑΜ υποχρεούται εντός ενενήντα (90) ημερών

από τη λήξη κάθε ημερολογιακού τριμήνου να συντάσσει αναλυτική κατάσταση στην οποία καταχωρίζονται το σύνολο των αμοιβών και των επ' αυτών εισφορών για κάθε ξεναγό και επιπλέον κατάσταση στην οποία καταχωρίζονται οι εργοδότες και ξεναγοί, οι οποίοι δεν κατέβαλαν εντός της καθορισμένης προθεσμίας τις ασφαλιστικές εισφορές που τους βαρύνουν.

Ως εργοδότες έναντι του ΙΚΑ –ΕΤΑΜ θεωρούνται στην περίπτωση του εδαφίου α' της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου τα τουριστικά γραφεία και οι λοιπές επιχειρήσεις, στη δε περίπτωση του εδαφίου β' της ίδιας παραγράφου, οι ίδιοι οι ξεναγοί.

Άρθρο 7 Ν. 710/1977

5. Για την κατάταξη του ξεναγού σε ασφαλιστική κλάση για λήψη παροχών, με μέριμνα του αρμοδίου Υποκαταστήματος του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων αθροίζονται, από την κατάσταση που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, οι αποδοχές του ημερολογιακού έτους κάθε ξεναγού και διαιρούνται δια του αριθμού 300. Ο διαιρέτης (300) αποτελεί στην περίπτωση αυτή τις ημέρες εργασίας στην ασφάλιση του ξεναγού. Το πηλίκο που προκύπτει, αν είναι ίσο ή μεγαλύτερο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη που ισχύει την 31 Δεκεμβρίου του έτους της κατάταξης, αποτελεί το μέσο ημερομίσθιο βάσει του οποίου ο ξεναγός εντάσσεται στην ισχύουσα την 31ην Δεκεμβρίου αντίστοιχη ασφαλιστική κλάση.

Εάν το πηλίκο που προκύπτει από τη διαίρεση του προηγούμενου εδαφίου είναι μικρότερο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη που ισχύει την 31 Δεκεμβρίου του έτους που αφορά η κατάταξη, το σύνολο των αποδοχών της προηγούμενης παραγράφου διαιρείται δια του παραπάνω ημερομισθίου. Ο διαιρέτης αποτελεί στην περίπτωση αυτή

το μέσο ημερομίσθιο του ξεναγού, και το πηλίκο που προκύπτει, τον αριθμό των ημερών εργασίας στην ασφάλιση του έτους.

Στη περίπτωση που το μέσο ημερομίσθιο που προκύπτει κατά το πρώτο εδάφιο της παρούσης παραγράφου είναι μεγαλύτερο του ανωτάτου ορίου του ημερήσιου μισθού της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης που ισχύει κάθε φορά, οι επιπλέον καταβληθείσες εισφορές που αναλογούν στη μερίδα του ασφαλισμένου, επιστρέφονται στον ξεναγό κατά την διαδικασία του άρθρου ..... του Κανονισμού Ασφάλισεως του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ.

Αμειβόμενοι με το κομμάτι (σύστημα φασόν)

**Άρθρο 6 του Ν.Δ
3762/1957 όπως
αντικ. με το
άρθρο 49 Ν.
1539/1985, και
συμπληρώθηκε
με το άρθρο 41
του Ν. 1654/86
που αντικ. από
το άρθρο 22
παρ. 1 του Ν.
1902/1990.**

**Συναφής
διάταξη**

**Άρθρο 1 του Ν.
3846/2010 (ΦΕΚ
Α' 66 11.5.2010)**

1. Στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α.- ΕΤΑΜ, του Ο.Α.Ε.Δ., του τ. Ο.Ε.Κ. (εισφορά εργαζόμενου) καθώς και στην ασφάλιση του Ε.Τ.Ε.Α., αν δεν ασφαρίζονται σε άλλο επικουρικό ταμείο, υπάγονται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια οι ραπτεργάτες και γενικά τα πρόσωπα που απασχολούνται αυτοπροσώπως και κατά κύρια απασχόληση στις διαδικασίες παραγωγής και συσκευασίας προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αμείβονται με το κομμάτι (φασόν) και εργάζονται στο σπίτι τους ή σε εργαστήρια που βρίσκονται εκτός του χώρου λειτουργίας των επιχειρήσεων του εργοδότη, έστω και αν χρησιμοποιούν δικά τους εργαλεία.

Εξαιρούνται από την ασφάλιση:

α) όσοι απασχολούν βοηθητικό προσωπικό, το οποίο ασφαρίζεται στο Ι.Κ.Α.- ΕΤΑΜ ή σε άλλο ταμείο κύριας ασφάλισης μισθωτών και

β) όσοι συγκεντρώνουν αθροιστικά τις εξής

προϋποθέσεις:

ι) δηλώνουν στην Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις

ιι) είναι γραμμένοι στο επιμελητήριο, στο οποίο υπάγεται
ο κλάδος τους και

ιιι) διαθέτουν επαγγελματική εγκατάσταση εκτός της
κατοικίας τους.

2. Εργοδότης των προσώπων της παραγράφου 1, για τις
έναντι του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ υποχρεώσεις, είναι η επιχείρηση,
για λογαριασμό της οποίας ή των οποίων παράγει ή
συσκευάζει τα προϊόντα ή παρέχει υπηρεσίες ο
απασχολούμενος.

3. Οι εισφορές για την παραπάνω ασφάλιση βαρύνουν τους
εργοδότες και τους ασφαλισμένους, κατά την αναλογία που
προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία.

4. Οι εισφορές για κάθε μήνα απασχόλησης υπολογίζονται
στο σύνολο της εργατικής αμοιβής, όπως αυτή προκύπτει
μετά τη μείωση κατά 30% της συνολικής αμοιβής που
αναφέρεται στα τιμολόγια ή τα δελτία παροχής υπηρεσιών
και μέχρι το ποσό της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης της
παραγράφου 1 του άρθρου 37 του α.ν. 1846/1951
(αρθρ....παρ. παρόντος κώδικα) για κάθε εργοδότη.

5. Οι εισφορές καταβάλλονται από τους εργοδότες μέσα στις
προθεσμίες που προβλέπονται από τις διατάξεις της
παραγράφου 3 του άρθρου 26 του α.ν. 1846/1951
(αρθρ...παρ....παρόντος κώδικα) και των παραγράφων ... και
.... του άρθρου .....του Κανονισμού Ασφάλισης του Ι.Κ.Α -

ΕΤΑΜ.

6. Ο αριθμός των ημερών εργασίας των προσώπων της παραγράφου 1 προκύπτει από τη διαίρεση της εργατικής αμοιβής, που προσδιορίζεται κατά την παράγραφο 4, δια του τεκμαρτού ημερομισθίου της 9ης ασφαλιστικής κλάσης του άρθρου 37 του α.ν. 1846/1951(αρθρ....παρ. παρόντος κώδικα), όπως αυτό ισχύει κάθε φορά. Οι ημέρες εργασίας δεν είναι δυνατό να υπερβούν τις 300 κατ' έτος. Σε περίπτωση αποδεδειγμένης ασθένειας, ανεργίας ή γενικότερα αδυναμίας απασχόλησης, οι μέρες εργασίας θα μειώνονται κατά τόσα τριακοστά, όσες και οι εργάσιμες ημέρες ασθενείας, ανεργίας ή μη απασχόλησης. Αν από το πηλίκο της διαίρεσης προκύπτουν λιγότερες από 300 ημέρες ασφάλισης σε κάποιο έτος, οι ημέρες αυτές κατανέμονται εξίσου στο σύνολο των μηνών του έτους.

7. Στις περιπτώσεις που παρέχονται από τα πρόσωπα της παραγράφου 1 εργασία μέσα στην ίδια χρονική περίοδο σε περισσότερους από έναν εργοδότες, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 25 του α.ν. 1846/1951(αρθρ....παρ. παρόντος κώδικα) και του άρθρου .... του Κανονισμού Ασφάλισης του Ι.Κ.Α. ΕΤΑΜ.

8. Αν οι εργοδότες δεν τηρούν την υποχρέωσή τους αυτήν και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρ. 9 του άρθρου 26 του α.ν. 1846/1951, (αρθρ....παρ. παρόντος κώδικα) εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 11 του άρθρου 26 του α.ν. 1846/1951(αρθρ....παρ. παρόντος κώδικα).

9. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως και 7 τροποποιούνται, αντικαθίστανται ή καταργούνται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ι.Κ.Α- ΕΤΑΜ.

Ασφάλιση Απασχολούμενων στο Άγιο Όρος

Άρθρο 4 Ν. 1759/1988

1. Τα πρόσωπα που παρέχουν εργασία με αμοιβή στην περιοχή του Αγίου Όρους για λογαριασμό της Ιερής Κοινότητας, των Ιερών Μονών και των εξαρτημάτων τους υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ, Ο.Α.Ε.Δ., τ. Ο.Ε.Κ. (εισφορά εργαζόμενου) και των κατά περίπτωση άλλων οργανισμών κύριας και επικουρικής ασφάλισης και υποχρεούνται να καταβάλλουν σε αυτούς το σύνολο των εισφορών ασφαλισμένου και εργοδότη, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και να φροντίζουν για την ασφαλιστική τους τακτοποίηση. Υποχρεούνται να προσκομίζουν βεβαίωση του εργοδότη θεωρημένη από την οικεία Μονή, για το χρόνο απασχόλησης και το ποσό της αμοιβής τους. Επίσης, αυτοί οι ίδιοι έχουν όλες τις ευθύνες και υπόκεινται στις κυρώσεις που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις για τους εργοδότες.

2. Στην αμοιβή που συμφωνείται και καταβάλλεται από την Ιερή Κοινότητα, τις Ιερές Μονές και τα εξαρτήματα τους στα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου με οποιαδήποτε μορφή (ημερομίσθιο, κατά μήνα, κατ' αποκοπή, μονάδα έργου κ.λ.π.) περιλαμβάνεται και το ποσό της εισφοράς του εργοδότη προς τα οικεία

ασφαλιστικά ταμεία και οργανισμούς.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν έχουν εφαρμογή όταν η εργασία παρέχεται στην περιοχή του Αγίου Όρους για λογαριασμό οποιουδήποτε τρίτου (ιδίως του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή ιδιωτικού δικαίου, εκμεταλλευτών δασών, εργολάβων οικοδομικών ή άλλων πάσης φύσεως έργων), ανεξάρτητα από τη μορφή της σύμβασης αυτού με την Ιερή Κοινότητα και τις Ιερές Μονές. Στην περίπτωση αυτήν ο τρίτος θεωρείται εργοδότης και εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις.

Οι παραπάνω εργοδότες δεν μπορούν να έχουν οποιαδήποτε απαίτηση, ούτε δικαίωμα αναγωγής κατά της Ιερής Κοινότητας και των Ιερών Μονών για θέματα ασφάλισης των εργαζομένων στην περιοχή του Αγίου Όρους.

4. Η Ιερή Κοινότητα, οι Ιερές Μονές και τα εξαρτήματά τους απαλλάσσονται από όλες γενικά τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες που ορίζονται από τις κάθε φορά ισχύουσες διατάξεις για τους εργοδότες, για θέματα που αναφέρονται στην ασφάλιση των εργαζομένων στην περιοχή του Αγίου Όρους. Υποχρεούνται όμως να μην προβαίνουν σε ολική εξόφληση της αμοιβής των εργαζομένων για λογαριασμό τους, αν αυτοί δεν προσκομίσουν αποδεικτικό της καταβολής των εισφορών για την ασφάλισή τους.

5. Με κανονισμό, που εκδίδεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνώμη του Δ.Σ. του

Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ και της Ιερής Κοινότητας του Αγίου Όρους, που υποβάλλεται μέσα σε τρεις μήνες από τότε που θα ζητηθεί, ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι λεπτομέρειες της ασφάλισης των εργαζομένων στην περιοχή του Αγίου Όρους για λογαριασμό της Ιερής Κοινότητας, των Ιερών Μονών και των εξαρτημάτων τους.

Ασφάλιση οδηγών ΔΧ αυτοκινήτων

**Περ. ε' της παρ.
1 του άρθρου 51
του Ν.
3996/2011 (ΦΕΚ
170 τ. Α' 5-8-
2011**

Οι οδηγοί επιβατικών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης που έχουν συνάψει σχέση εξαρτημένης εργασίας με τον ιδιοκτήτη, καθώς και οι περιστασιακά εργαζόμενοι ως οδηγοί επιβατικών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης ασφαλίζονται στο Ι.Κ.Α.-ΕΤ.ΑΜ.

**Άρθρο 51 παρ.
5,6 και 7 του Ν.
3996/2011 (ΦΕΚ
170 τ. Α' 5-8-
2011) που
προστέθηκαν
στο τέλος της
περ. δ' της παρ.
2 του άρθρου 1
του Π.Δ.
258/2005**

Οι μέτοχοι των Ανωνύμων Εταιρειών, των οποίων ο σκοπός είναι η μεταφορά προσώπων ή πραγμάτων επί κομίστρω με αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης, εφόσον είναι κάτοχοι ονομαστικών μετοχών. Δεν υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε. οι κατέχοντες ονομαστικές μετοχές, μίας ή περισσότερων από τις παραπάνω ανώνυμες εταιρείες, που αντιπροσωπεύουν ποσοστό επί αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης μικρότερο ή ίσο του 10%. Όσα από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου οδηγούν αυτοπρόσωπα το συνιδιόκτητο αυτοκίνητο δημόσιας χρήσης ή άλλο αυτοκίνητο ΔΧ της ίδιας ανώνυμης εταιρείας, δεν υπάγονται στην ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε. αλλά του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. Εάν δεν οδηγούν αυτοπρόσωπα το συνιδιόκτητο αυτοκίνητο της ίδιας

ανώνυμης εταιρείας και δεν έχουν ασφάλιση από άλλη εργασία ή απασχόληση, ασφαλίζονται υποχρεωτικά στον Ο.Α.Ε.Ε.

Χρόνος ασφάλισης μισθωτών, χρηστών και εκμεταλλευτών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης (ΤΑΞΙ) που τυχόν εχώρησε στο Ι.Κ.Α.-ΕΤ.Α.Μ. μετά την 1.7.2010 μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, θεωρείται ισχυρός, εφαρμοζομένων των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης.

Η ισχύς των ανωτέρω παραγράφων του άρθρου αυτού αρχίζει από 1.9.2011.

Απασχολούμενοι στο θέαμα και ακρόαμα

Νέα διάταξη προοίμιο

Οι απασχολούμενοι στο θέαμα και ακρόαμα υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ και διέπονται από τις γενικές διατάξεις της νομοθεσίας του, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τις ειδικές διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 2 παρ 1 του Ν. 1210/81

1. Τα παρέχοντα εξαρτημένη εργασία πρόσωπα που ασφαλίζονταν στο Ταμείο Συντάξεων Ηθοποιών, Συγγραφέων και Τεχνικών Θεάτρου (τ. ΤΣΗΣΤΘ), από 1-10-1981 (ημερομηνία συγχώνευσης του τ. ΤΣΗΣΤΘ στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ), υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ –ΕΤΑΜ για όλους τους καλυπτομένους από αυτό κινδύνους και διέπονται από τη νομοθεσία αυτού, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 2 παρ 3 του Ν. 1210/81 (εδάφια πρώτο

2. Πρόσθετες εισφορές καταβάλλονται υπέρ του Κλάδου Συντάξεων του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, για παρακάτω κατηγορίες προσώπων της προηγούμενης παραγράφου :

και δεύτερο)

α) Για τους ηθοποιούς θεάτρου πρόζας και μουσικού, τους υποβολείς και μουσικούς εγχόρδων και κρουστών οργάνων, τους τεχνικούς θεάτρου και κινηματογράφου ασφαλισμένους στο τ. ΤΣΗΣΤΘ κατά τη δημοσίευση του Ν. 1210/81 (22- 9- 1981), καθώς για τους ανήκοντες στο προσωπικό σκηνής, καταβάλλεται η πρόσθετη εισφορά που ορίζεται στην παρ. ....άρθ... του παρόντος κώδικα.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις θεμελιώσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος των προσώπων αυτών, ορίζονται στην παρ. .... του άρθ. ... του παρόντος κώδικα.

Άρθρο 2 παρ 3 του Ν. 1210/81 (τρίτο εδάφιο)

β) Για τους ηθοποιούς μελοδραματικού θεάτρου, τους μουσικού πνευστών οργάνων και τους χορευτές, καταβάλλεται η πρόσθετη εισφορά που ορίζεται στην παρ. ....άρθ... του παρόντος κώδικα.

Συναφής διάταξη Άρθρα 1 & 2 του Π.Δ. 212/84.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις θεμελιώσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος των προσώπων αυτών, ορίζονται στην παρ. .... του άρθ. ... του παρόντος κώδικα.

Άρθρο 4 παρ.1 & 2 Ν. 1210/1981

3. Για τα παρέχοντα εξαρτημένη εργασία πρόσωπα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου που απασχολούνται μόνιμα ή έκτακτα σε Ραδιοτηλεοπτικά δίκτυα, παραγωγούς κινηματογράφου και τηλεόρασης και σε οποιασδήποτε φύσεως και μορφής κέντρα διασκέδασης, ισχύουν οι εξής ρυθμίσεις :

α) Τις υποχρεώσεις εργοδότη, κατά την έννοια των διατάξεων του Α. Ν 1846/1951 « περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (Κεφάλαιο.... του παρόντα κώδικα) και των ισχυόντων

κανονισμών πάσης φύσεως, του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ, έχουν τα πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων παρέχεται η κατά τα ανωτέρω απασχόληση και βαρύνονται με την καταβολή των αποδοχών των ασφαλισμένων.

β) Οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ εισφορές καταβάλλονται, από τους κατά τα ανωτέρω εργοδότες και επί των αποδοχών που λαμβάνουν τα πρόσωπα αυτά για την απασχόλησή τους στις εργασίες της παρούσης παραγράφου.

γ) Οι ημέρες εργασίας στην ασφάλιση των ηθοποιών των απασχολουμένων στις εργασίες της παρούσης παραγράφου, για τις οποίες αμείβονται με εφάπαξ ποσό, ευρίσκονται με τη διαίρεση του εφάπαξ ποσού δια του εκάστοτε τεκμαρτού ποσού της 12ης ασφαλιστικής κλάσης του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, οι δε εισφορές υπολογίζονται επί του συνόλου της καταβληθείσας αμοιβής.

**Άρθρο 4 παρ.3
πρώτο εδάφιο
του Ν.
1210/1981**

**Άρθρο 4 παρ.3
δεύτερο εδάφιο
του Ν.
1210/1981 όπως
αντικ. με την παρ
1. του άρθρου
10 του Ν.
1296/82, όπως
αντικ. από την
περ. β της παρ. 1
του άρθρου 31
του Ν. 3518/06**

Οι ημέρες ασφάλισης που προκύπτουν από τον παραπάνω υπολογισμό, καθώς και εκείνες που πραγματοποιήθηκαν με μισθό ή ημερομίσθιο ή με την ιδιότητα του εταίρου ηθοποιού εταιρικού θιάσου είναι δυνατό να υπερβούν τις τριακόσιες, αλλά όχι και τις πεντακόσιες το χρόνο.

Πάντως οι ανωτέρω ημέρες ασφάλισης δεν μπορούν να υπερβούν τις τέσσερις χιλιάδες πεντακόσιες, για κάθε δεκαπενταετία η οποία αρχίζει, από την 1- 10 1981 ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 1210/1981 για τους κατά την ημερομηνία αυτή ασφαλισμένους και από την έναρξη της ασφάλισης εκάστου στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ για τους ασφαλισμένους μετά την ως άνω ημερομηνία και εφεξής,

**Άρθρο 4 παρ.3
τρίτο εδάφιο
του Ν.1210/1981**

Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μετά από γνώμη του Δ.Σ. του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ μπορεί να καθορισθεί η διαδικασία υπολογισμού των κατά τα προηγούμενα εδάφια ημερών εργασίας, καθώς και κάθε λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας παραγράφου.

**Άρθρο 7 Ν.
1296/82**

4. Οι εταίροι εταιρικών θιάσων, οι οποίοι εξομοιώνονται ως προς την ασφάλισή τους με ηθοποιούς ή άλλους καλλιτέχνες που παρέχουν εξαρτημένη εργασία, υπάγονται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια στην ασφάλιση του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ για τους κλάδους σύνταξης και ασθένειας. Εταιρικοί θιάσοι θεωρούνται ενώσεις ηθοποιών ή ηθοποιών και άλλων Καλλιτεχνών με σκοπό την παρουσίαση στο κοινό θεατρικών παραστάσεων ανεξάρτητα από τη νομική μορφή με την οποία εμφανίζονται οι ενώσεις αυτές (εμπορική εταιρία, αστική εταιρία, σωματείο, ομάδα κλπ.).

Η ασφάλιση των μελών των εταιρικών θιάσων γίνεται μέσω ενός εταίρου του εταιρικού θιάσου, ηθοποιού ή μη, που ορίζεται εκπρόσωπος του θιάσου. Ο εκπρόσωπος του θιάσου εισπράττει από τους εταίρους ηθοποιούς τις εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένου και τις καταβάλλει στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, υπέχοντας απέναντι σε αυτό όλες τις ευθύνες του εργοδότη.

Η υπόδειξη του εκπροσώπου του θιάσου η ανάκληση ή η αντικατάσταση αυτού γίνεται ύστερα από απόφαση του εταιρικού θιάσου που παίρνεται με απόλυτη πλειοψηφία των εταίρων.

Η διάταξη της περίπτωσης β' της παραγράφου 7 του παρόντος άρθρου (παρ. 4 του άρθρου 5 του Ν. 1296/1982) έχει εφαρμογή

και για τα πρόσωπα της παραγράφου αυτής.

**Άρθρο 2 παρ. 4
και 5 Ν. 1210/81
όπως αντικ. με
την παρ. 1 του
άρθρου 4 του Ν.
1296/1982**

5. Τα μη παρέχοντα εξαρτημένη εργασία πρόσωπα. Οι
θεατρικοί συγγραφείς, μουσικοσυνθέτες, μεταφραστές,
ποιητές, στιχουργοί, πεζογράφοι, κριτικοί, σκηνοθέτες,
σκηνογράφοι, χορογράφοι, ενδυματολόγοι,
καραγκιοζοπαίχτες, θεατρικοί επιχειρηματίες, καθώς και
τραγουδιστές, μουσικοί, ηθοποιοί και γενικά καλλιτέχνες
ερμηνευτές σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν.2121 /1993,
υπάγονται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια στην ασφάλιση του
ΙΚΑ –ΕΤΑΜ και όταν δεν παρέχουν εξαρτημένη εργασία.

**Νέα διάταξη
βάσει των
διατάξεων του
άρθρου 6 του Ν.
3232/04.**

Ειδικά για τους θεατρικούς συγγραφείς, ποιητές και
πεζογράφους η ασφάλισή τους στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ διακόπτεται
με την έναρξη της ασφάλισής τους στον ΟΑΕΕ, κατά τα
οριζόμενα στην περ. β' της παρ. 9 του άρθ. 6 του Ν. 3232/04 .

**Άρθρο 4 παρ. 2
Ν. 1296/82**

Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής
Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδονται μετά
από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ είναι
δυνατή η υπαγωγή στις διατάξεις των δύο πρώτων εδαφίων
της παρούσας παραγράφου και προσώπων άλλων
επαγγελματικών κατηγοριών, τα οποία απασχολούνται στο
χώρο του θεάματος και ακροάματος, χωρίς να παρέχουν
εξαρτημένη εργασία.

**Νέα διάταξη
βάσει των
διατάξεων του
άρθρου 8 Ν.**

Η ασφάλιση των αναφερόμενων, στο πρώτο εδάφιο της
παρούσας παραγράφου και στην παρ. 4 του παρόντος
άρθρου, προσώπων καθώς και των προσώπων της
παραγράφου 7 του παρόντος άρθρου, αρχίζει αναδρομικά

1296/82

από την ημερομηνία συγχώνευσης του Ταμείου Συντάξεων
Ηθοποιών Συγγραφέων και Τεχνικών Θεάτρου στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ
(1.10.81), εφόσον τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8
του ν. 1296/82.

**Άρθρο 5 παρ.1
Ν. 1296/82**

6. Για τα μη παρέχοντα εξαρτημένη εργασία πρόσωπα της
παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, πλην των ειδικά
αναφερόμενων στην παράγραφο 7 του παρόντος άρθρου
ισχύουν οι εξής ρυθμίσεις :

α) Ως Εργοδότες τους θεωρούνται τα φυσικά ή νομικά
πρόσωπα που χρησιμοποιούν, όχι για δική τους χρήση, το
έργο ή την ερμηνεία ή γενικά τις υπηρεσίες τους
(δισκογραφικές επιχειρήσεις, θεατρικοί επιχειρηματίες,
εκδοτικοί οίκοι, ραδιοτηλεοπτικά δίκτυα, κινηματογραφικοί
και τηλεοπτικοί παραγωγοί, επιχειρήσεις οργάνωσης
συναυλιών και γενικά δημόσιων θεαμάτων και ακροαμάτων
κλπ.) και έχουν έναντι του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, τις προβλεπόμενες
από τη νομοθεσία του για τους εργοδότες υποχρεώσεις.

**Άρθρο 5 παρ. 3
Ν. 1296/82**

β) Οι εισφορές οφείλονται για το σύνολο των αμοιβών
δικαιωμάτων κλπ., που υποχρεούνται να καταβάλλουν, οι
κατά την περίπτωση α' της παρούσης παραγράφου
εργοδότες, για τη χρησιμοποίηση του έργου τους, ή της
ερμηνείας, ή γενικά των υπηρεσιών τους και υπολογίζονται με
το ισχύον κάθε φορά για το ΙΚΑ -ΕΤΑΜ ποσοστό ασφάλισης
κλάδων σύνταξης και παροχών ασθένειας και μητρότητας σε
είδος και χρήμα εργοδότη και ασφαλισμένου.

**Άρθρο 6 παρ.1
Ν. 1296/82,
όπως**

γ) Οι ημέρες εργασίας στην ασφάλιση, προκύπτουν από το
πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των αμοιβών τους
δικαιωμάτων κλπ. με το ισχύον κάθε φορά τεκμαρτό

**συμπληρώθηκε
με την παρ. 2 του
άρθρου 14 του
Ν. 1976/1991 και
τροποποιήθηκε
με την περ. α της
παρ.1 του
άρθρου 31 του
Ν. 3518/06.**

ημερομίσθιο της 12ης ασφαλιστικής κλάσης.

Οι προκύπτουσες με τον υπολογισμό αυτό ημέρες εργασίας στην ασφάλιση άσχετα από τη διάρκεια της προσφοράς των υπηρεσιών είναι δυνατό να υπερβούν τις τριακόσιες (300) το χρόνο αλλά όχι και τις πεντακόσιες (500).

Πάντως οι ανωτέρω ημέρες εργασίας δεν μπορεί να υπερβούν τις τέσσερις χιλιάδες πεντακόσιες για κάθε δεκαπενταετία, η οποία αρχίζει, από την 12-10-1982, ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 1296/82, για τους κατά την ημερομηνία αυτή ασφαλισμένους στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με τις διατάξεις αυτές και από την έναρξη της ασφάλισης εκάστου στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τους ασφαλισμένους μετά την ως άνω ημερομηνία και εφεξής.

Σε καμία περίπτωση, εφόσον πρόκειται για «παλαιούς ασφαλισμένους» δεν καταβάλλονται εισφορές σε σύνολο ετήσιων αμοιβών δικαιωμάτων κλπ., που υπερβαίνει το 14πλάσιο του τεκμαρτού μισθού της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης της παρ. 1 του άρθρου 37 του α.ν 1846/1951 (παρ.... άρθρο..... παρόντος κώδικα), όπως αυτή ισχύει κάθε φορά.

**Άρθρο 14 παρ. 3
του Ν.
1976/1991**

δ) Εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 6 του α.ν 1846/1951 (παρ.... άρθρο..... παρόντος κώδικα), όπως ισχύει για τα πρόσωπα τα οποία ταυτόχρονα παρέχουν και εργασία μισθωτού.

**Άρθρο 5 παρ.2
Ν. 1296/82**

7. Επί αδυναμίας προσδιορισμού εργοδότη ειδικά για τις κατηγορίες προσώπων από τις αναφερόμενες στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου , όπου, ή δεν υπάρχουν οι κατά την έννοια της περίπτωσης α' της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου εργοδότες ή είναι αδύνατος ο προσδιορισμός τους, ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Ως εργοδότες, που έχουν έναντι του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ τις

προβλεπόμενες από τη νομοθεσία του για τους εργοδότες
υποχρεώσεις, θεωρούνται οι ίδιοι ατομικά.

**Άρθρο 5 παρ. 4
Ν. 1296/82**

β) Οι εισφορές προκύπτουν από τον πολλαπλασιασμό του
τεκμαρτού ημερομίσθιου της 12ης ασφαλιστικής κλάσης, που
ισχύει κάθε φορά , με το ποσοστό ασφάλισης κλάδων
σύνταξης και παροχών ασθένειας και μητρότητας σε είδος και
χρήμα εργοδότη και ασφαλισμένου, που επίσης κάθε φορά
ισχύει και οφείλονται για όσο χρόνο διαρκεί η συγκεκριμένη
επαγγελματική απασχόληση.

**Άρθρο 6 παρ.2
Ν. 1296/82**

γ) Ημέρες εργασίας στην ασφάλιση είναι εκείνες για τις
οποίες μέσα σε κάθε έτος διήρκεσε αποδεδειγμένα η
συγκεκριμένη επαγγελματική απασχόληση τους και για τις
οποίες καταβλήθηκαν οι κατά το προηγούμενο εδάφιο της
παρούσης παραγράφου εισφορές.

**Άρθρο 6 παρ.3
Ν. 1296/82**

8. Η διαδικασία υπολογισμού των ημερών εργασίας στην
ασφάλιση, κατά τα οριζόμενα στις περιπτώσεις γ' των παρ. 6
και 7 του παρόντος άρθρου, καθώς και κάθε λεπτομέρεια
αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών,
καθορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΚΑ
-ΕΤΑΜ.

9. Οι ημέρες εργασίας των τεχνικών κινηματογράφου και

Άρθρο 47 παρ. 1- 3 Ν. 1597/1986.

τηλεόρασης για την ασφάλισή τους στο Ι.Κ.Α -ΕΤΑΜ. βρίσκονται με τη διαίρεση του συνόλου των πάσης φύσεως ετήσιων αποδοχών τους δια του τεκμαρτού ημερομισθίου της 12ης ασφαλιστικής κλάσης τους Ι.Κ.Α – ΕΤΑΜ που ισχύει κάθε φορά, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

Ο τρόπος υπολογισμού των ημερών εργασίας σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται από 1-10-1981, ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 1210/1981. Από την παραπάνω ημερομηνία και μέχρι την 21-5-1986, ημερομηνία έναρξης ισχύος του άρθρου 47 ν. 1597/1986, για τον υπολογισμό των ημερών ασφάλισης λαμβάνονται υπόψη μόνο οι αποδοχές επί των οποίων έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές στο Ι.Κ.Α - ΕΤΑΜ.

10. Ο αριθμός των ημερών ασφάλισης των τραγουδιστών

Άρθρο 31 παρ. 1 περιπ. γ του Ν. 3518/06

που συμμετέχουν σε συναυλίες προκύπτει από τη διαίρεση της αμοιβής που ελήφθη για κάθε συναυλία με το εξαπλάσιο του τεκμαρτού ημερομισθίου της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης, όπως ισχύει κάθε φορά.

Οι ημέρες ασφάλισης που προκύπτουν από τον παραπάνω υπολογισμό, καθώς και αυτές που πραγματοποιήθηκαν με μισθό ή ημερομίσθιο, είναι δυνατό να υπερβούν τις τριακόσιες, αλλά όχι τις πεντακόσιες το χρόνο. Σε κάθε περίπτωση, οι ημέρες ασφάλισης δεν μπορεί να υπερβούν τις τέσσερις χιλιάδες πεντακόσιες για κάθε δεκαπενταετία από την 1- 10 – 1981 ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 1210/1981, για όσους ασφαλίστηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή και από την έναρξη της ασφάλισης για όσους ασφαλίστηκαν μεταγενέστερα.

Οι εισφορές υπολογίζονται με τον πολλαπλασιασμό των ημερών ασφάλισης που έχουν προκύψει σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο επί το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης και επί το οικείο ασφαλιστρο.

**Άρθρο 1 Ν.Δ.
1086/71 σε
συνδυασμό με
την περ. γ' του Ν.
3075/2002**

11. Οι εικαστικοί καλλιτέχνες υπάγονται στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ), για τους κλάδους συντάξεως και ασθενείας, μέσω ασφαλιστικού συνεταιρισμού που συνιστάται και λειτουργεί κατά την ισχύουσα περί Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ νομοθεσία, με την καταβολή του συνόλου των εισφορών ασφαλισμένου και εργοδότη.

Για την εφαρμογή της παρούσης παραγράφου ως εικαστικοί καλλιτέχνες νοούνται οι ζωγράφοι, αγιογράφοι, γλύπτες και χαράκτες.

Για την ιδιότητα των προσώπων αυτών η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την εγγραφή τους στους ασφαλιστικούς συνεταιρισμούς, αποφαινεται η Επιτροπή που προβλέπεται από την παράγραφο 3 του άρθρου 1 του ν. 3075/2002.

Η ασφάλιση των προσώπων αυτών αρχίζει από την εγγραφή τους στους οικείους ασφαλιστικούς συνεταιρισμούς, οι οποίοι υπέχουν έναντι του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ ευθύνη εργοδότη για την καταβολή των εισφορών και την υποβολή Α.ΠΔ.

Με κανονισμό που καταρτίζεται από το Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ και εγκρίνεται από τους Υπουργούς Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Πολιτισμού, ο οποίος δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται, η κατάταξη σε ασφαλιστικές κλάσεις, οι υποχρεώσεις των ασφαλισμένων και της διοικήσεως του συνεταιρισμού, η διαδικασία, ο τρόπος βεβαιώσεως και εισπράξεως των εισφορών, οι λόγοι αναστολής και

διακοπής της ασφάλισης καθώς και κάθε λεπτομέρεια για την
εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

Ένταξη στον κλάδο ασθένειας του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ

Άρθρο 4 Ν. 3655/2008

1. Από 1/8/2008 στον κλάδο ασθένειας του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ υπάγονται οι ασφαλισμένοι του ενταχθέντος κλάδου Ασθενείας του Ταμείου Ασφάλισης Ξενοδοχοϋπαλλήλων (ΤΑΞΥ), καθώς και τα μέλη οικογένειάς τους, γίνονται υποχρεωτικά ασφαλισμένοι του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και διέπονται από τη νομοθεσία του κλάδου ασθένειας αυτού.

2. Από 1/8/2008 στον κλάδο ασθένειας του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ υπάγονται οι ασφαλισμένοι του ενταχθέντος κλάδου Ασθενείας του Ταμείου Πρόνοιας και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιπποδρομιών (ΤΑΠ ΕΑΠΙ), καθώς και τα μέλη οικογένειάς τους, γίνονται υποχρεωτικά ασφαλισμένοι του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και διέπονται από τη νομοθεσία του κλάδου ασθένειας αυτού.

Άρθρο 53 παρ.5 Ν.3996/2011 (ΦΕΚ Α 170/5.8.2011)

Οι αναβάτες και μαθητευόμενοι αναβάτες δρομώνων ίππων ιπποδρόμου υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Κλάδου Παροχών Ασθένειας του Ι.Κ.Α.-ΕΤ.Α.Μ. και διέπονται από τη νομοθεσία του Κλάδου αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 3655/2008 και την Φ40021/11335/1153/18.5.2009 απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Ο Κλάδος Κύριας Σύνταξης του Ο.Α.Ε.Ε., στον οποίο εντάχθηκαν τα παραπάνω πρόσωπα για κύρια σύνταξη,

σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 3655/2008, δεν υποχρεούται στη χορήγηση οποιασδήποτε άλλης παροχής πέραν των παροχών που προβλέπονται από τη νομοθεσία του Κλάδου αυτού.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ύστερα από γνώμη του Συνδέσμου Αναβατών Δρομώνων Ίππων Ιπποδρόμου και του Δ.Σ. του Ο.Α.Ε.Ε., καθώς και αναλογιστική μελέτη, μπορεί να προβλέπονται πρόσθετες παροχές στους αναβάτες και μαθητευόμενους αναβάτες, σε περίπτωση ατυχήματος κατά την άσκηση της εργασίας τους, παράλληλα οι αναλογούντες πόροι για την κάλυψη των παροχών αυτών αποκλειστικά από τον Ο.Α.Ε.Ε.

II. ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Διατήρηση ασφαλιστικής σχέσης

Άρθρο 2 παρ.2 Α.Ν.1846/51

1. Τα ασφαλιζόμενα στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ πρόσωπα, συνεχίζουν την υπαγωγή τους στην ασφάλιση του παρόντος και κατά τη διάρκεια του χρόνου, κατά τον οποίο δικαιωματικώς ή από λόγους ανεξάρτητους της θελήσεώς τους, δεν προσφέρουν εξαρτημένη εργασία, αλλά δικαιούνται το σύνολο ή μέρος των αποδοχών τους από τον εργοδότη (άδειες, στράτευση).

2. Συνέχιση της ασφάλισης κατά τα ανωτέρω προβλέπεται και στις ακόλουθες περιπτώσεις:

**Εδάφιο που
προστέθηκε
στην παρ. 2 του
άρθρου 2 του
Α.Ν. 1846/51 με
το άρθρο 12
παρ.1 Ν.
1469/1984 (111
Α')**

α) Κατά το χρόνο επιδότησης των μητέρων ασφαλισμένων του Ιδρύματος από τον ΟΑΕΔ λόγω κυοφορίας και λοχείας.

Οι εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη για την ασφάλιση των προσώπων αυτών υπολογίζονται επί του καταβαλλόμενου επιδόματος και παρακρατούνται απ' αυτό.

**Άρθρο 28 παρ. 3,
εδάφιο γ' της
περιπτ. β' Α.Ν.
1846/1951, που
προστέθηκε με
το άρθρο 13 του
Ν. 1276/1982
και αντικατ. με
το άρθρο 12
παρ. 4 του Ν.**

β) Κατά το χρόνο αποχής από την εργασία που οφείλεται σε κανονική άδεια ή ασθένεια και μέχρι ένα μήνα για κάθε περίπτωση (άδεια ή ασθένεια) κατ' ανώτατο όριο το χρόνο, των απασχολούμενων στα **ιδιαιζόντως βαρέα και ανθυγιεινά** επαγγέλματα που ορίζονται στον οικείο Κανονισμό. Ο χρόνος αυτός, θεωρείται χρόνος απασχόλησης στα επαγγέλματα αυτά, τόσο για τον υπολογισμό των εισφορών, όσο και για την εφαρμογή της διάταξης του εδαφίου β' της παραγράφου 3 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/51 (**άρθρο .... του παρόντα Κώδικα**),

1469/1984

**Άρθρο 20,
παρ.2, 6'εδάφιο,
του Ν. 997/1979,
που προστέθηκε
με το άρθρο 8
παρ.2 του Ν.
2217/1994**

γ) Κατά το χρόνο αποχής από την εργασία που οφείλεται σε κανονική άδεια ή ασθένειας και μέχρι ένα μήνα για κάθε περίπτωση (άδεια ή ασθένεια) κατ' ανώτατο όριο το χρόνο, των απασχολούμενων σε υπόγειες στοές Μεταλλείων – Λιγνιτωρυχείων, κατά τη διάρκεια του οποίου συνεχίζεται να καταβάλλεται η πρόσθετη εισφορά που προβλέπεται από την παρ. 4 του ίδιου άρθρου (άρθρο .... του παρόντα Κώδικα). Ο χρόνος αυτός, θεωρείται ως διανυθείς στο ειδικό καθεστώς, για τη συμπλήρωση των ημερών ασφάλισης που ορίζονται από τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 20 του ν. 997/1979 (άρθρο .... παρ...του παρόντος Κώδικα).

Προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 41 παρ. 1
Α.Ν. 1846/51
όπως αντικατ. με
το άρθρο 16 του
Ν. 4476/1965 (Α`
103)**

**Εδ. πρώτο της
παρ.1 όπως
αντικ. με το
άρθρο 60 παρ.3
Ν.2676/1999 Α 1.**

1. Ασφαλισμένος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δικαιούται να συνεχίσει προαιρετικά την ασφάλισή του σε έναν ή περισσότερους κλάδους του ιδρύματος : α) Εάν αμέσως πριν από την τελευταία ημέρα εργασίας του στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ πενταετία έχει πραγματοποιήσει πεντακόσιες (500) τουλάχιστον ημέρες εργασίας στην ασφάλιση του Ιδρύματος και υποβάλλει έγγραφη δήλωση μέσα σε προθεσμία δώδεκα (12) μηνών από την τελευταία ασφάλισή του στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Η προθεσμία των δώδεκα (12) μηνών, εντός της οποίας πρέπει να υποβληθεί δήλωση προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης, διακόπτεται με την υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης, η οποία πρέπει να υποβληθεί εντός του 12μήνου.

Η διακοπείσα προθεσμία αρχίζει εκ νέου από την κοινοποίηση της απόφασης που εκδίδεται επί της αιτήσεως συνταξιοδότησης. β) Εάν έχει πραγματοποιήσει οποτεδήποτε τρεις χιλιάδες (3.000) ημέρες εργασίας στην ασφάλιση ανεξάρτητα από το χρόνο υποβολής της παραπάνω δήλωσης.

**Εδάφιο που
προστέθηκε με
το άρθρ. 22 παρ.
1 του Ν.
1654/1986, ΦΕΚ
Α 177.**

Η κατά τα ανωτέρω συνέχιση προαιρετικά της ασφάλισης αρχίζει από την υποβολή αίτησης και διενεργείται για 25 μέρες ασφάλισης το μήνα και 300 το χρόνο. Το ημερομίσθια που πραγματοποιήθηκαν σε προαιρετική ασφάλιση δε συνυπολογίζονται για τη συμπλήρωση των 500 ή των 3.000 ημερομισθίων για την εκ νέου συνέχιση προαιρετικά της ασφάλισης, εφ' όσον αυτή έχει διακοπεί για λόγους που δεν οφείλονται σε ανάληψη εργασίας ή συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας του ασφαλισμένου .

**Άρθρο 41 παρ. 2
όπως είχε
τροποποιηθεί με
το άρθρο 46 του
Ν. 1539/1985 (Α
64), και
αντικαταστάθηκ
ε με το άρθρο
28 παρ. 1 του Ν.
1902/1990 (ΦΕΚ
Α 138).**

2. Οι ασφαλισμένοι, που συνεχίζουν προαιρετικά την ασφάλισή τους, υποχρεούνται να καταβάλλουν κατά μήνα ολόκληρο το ποσό εισφορών εργοδότη και ασφαλισμένου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία, κατά τη χρονολογία υποβολής της αίτησης, κατατάσσονται με βάση τις αποδοχές της ημέρας διακοπής της εργασίας τους.

Οι κατά το προηγούμενο εδάφιο εισφορές δεν μπορεί να είναι κατώτερες από αυτές που αντιστοιχούν στο 25πλάσιο του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία εμπίπτει κάθε φορά το ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη". Με βάση τις 3.000 ημέρες εργασίας, οι συνεχίζοντες προαιρετικά την ασφάλισή τους δύνανται, με έγγραφη δήλωσή τους, να κατατάσσονται στην αμέσως ανώτερη ασφαλιστική κλάση. Το δικαίωμα αυτό ασκείται μετά τη συμπλήρωση τριετίας σε κάθε ασφαλιστική κλάση και πάντως πριν από τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας τους.

**Η πρώτη
περίοδος του
πρώτου εδαφίου
αντικαταστάθηκ
ε με την παρ.3
του άρθρου 10
του Ν.2217/1994
(Α 83)**

Η νέα κατάταξη ισχύει από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από την υποβολή της σχετικής δήλωσης.

Ο συνεχίζων προαιρετικά την ασφάλισή του δεν υποχρεούται σε καταβολή εισφορών κατά το χρόνο που λαμβάνει επίδομα

ασθενείας.

Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής της εισφοράς περισσότερο από τρεις (3) μήνες από τότε που είναι απαιτητή, το ποσό της επιβαρύνεται με τα ίδια πρόσθετα τέλη που επιβαρύνονται οι καθυστερούμενες εισφορές του Ι.Κ.Α. Καθυστέρηση καταβολής της εισφοράς μεγαλύτερη από 24 μήνες συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος για τη συνέχιση της προαιρετικής ασφάλισης.

3. Συνέχιση προαιρετικά της ασφάλισης δεν χωρεί αν ο ασφαλισμένος κατά την υποβολή της σχετικής αίτησης είναι ανάπηρος κατά την έννοια του στοιχείου β' της παρ. 5 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951".

**Άρθρο 41 παρ. 3,
όπως είχε
αντικατασταθεί
με το άρθρο 2
παρ. 6 του Ν.
825/1978,
συμπληρωθεί με
το άρθρο 17 παρ.
2 του Ν.
1469/1984 (Α
111) και
αντικατασταθεί
με το άρθρο 22
παρ. 2 του Ν.
1654/1986 (Α
177), και
αντικαταστάθηκ
ε εκ νέου με
το άρθρο 28 παρ.
1 του Ν.
1902/1990 (ΦΕΚ
Α 138).**

Στην προαιρετική ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού μπορούν να υπαχθούν:

α Μετακλητοί υπάλληλοι του Δημοσίου μετά από αίτησή τους

Άρθρο 41 παρ. 4

**τελευταίο
εδάφιο
προστέθηκε στο
άρθρο 41, με το
άρθρο 2 παρ. 8
του Ν. 825/1978
(Α` 189).**

**Άρθρο 26 παρ.14
περ.α Ν.
4075/2012, όπως
αντικ. με το
άρθρο 71
Ν.4144/2013,
ΦΕΚ Α 88 .**

**Άρθρο 26 παρ.14
περ.β-ε Ν.
4075/2012**

β Ασφαλισμένοι σε Φορείς ή Κλάδους Κύριας Ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εντάχθηκαν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3029/2002 και των άρθρων 1 και 3 του ν. 3655/2008, σε περίπτωση διακοπής καθ οιονδήποτε τρόπο της υποχρεωτικής ασφάλισης τους .

Στην περίπτωση αυτή υποχρεούνται να καταβάλουν κατά μήνα ολόκληρο το ποσό εισφορών εργοδότη και ασφαλισμένου του κλάδου ή φορέα στον οποίο υπήγοντο, όπως εκάστοτε ισχύουν, που υπολογίζεται στις τακτικές αποδοχές τελευταίου μήνα πριν τη διακοπή της εργασιακής σχέσης.

Με τις ίδιες προϋποθέσεις η ασφάλιση μπορεί κατόπιν υποβολής σχετικών αιτημάτων των ασφαλισμένων να συνεχίζεται προαιρετικά και στους φορείς επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγείας που ο καθένας ασφαλιζονταν πριν τη διακοπή της εργασιακής σχέσης.

Ο χρόνος της προαιρετικής ασφάλισης λογίζεται ως πραγματικός χρόνος κύριας, επικουρικής ασφάλισης και ασφάλισης πρόνοιας του φορέα ή κλάδου στον οποίο υπήγοντο πριν τη διακοπή της εργασιακής σχέσης και συνυπολογίζεται τόσο για τη θεμελίωση δικαιώματος λήψης σύνταξης και εφάπαξ όσο και για προσαύξηση των αντίστοιχων παροχών.

**Αριθμ.
Φ80000/οικ.101
97/686 (ΦΕΚ Β'
1504/04/05/201
2)**

γ. Οι μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένοι σε Φορείς ή Κλάδους Κύριας Ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που εντάχθηκαν στον κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3029/2002 και του άρθρου 1 του ν. 3655/2008, ήτοι:

Του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού ΗΣΑΠ (ΤΣΠ-ΗΣΑΠ),
του Ταμείου Συντάξεων του Προσωπικού της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΤΣΠ-ΕΤΕ),
του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού της Τραπέζης της Ελλάδος (ΤΣΠ-ΤΕ),
των κλάδων σύνταξης του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού Ασφαλιστικής Εταιρείας «Η ΕΘΝΙΚΗ» (ΤΑΠΑΕ-Ε),
του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού ΟΤΕ (ΤΑΠ-ΟΤΕ),
του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού ΕΤΒΑ,
Του Ταμείου Συντάξεων και Πρόνοιας Προσωπικού Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΤΣΠ-ΑΤΕ),
του Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού Ιονικής Λαϊκής Τράπεζας (ΤΑΠΙΛΤ),
του Ταμείου Συντάξεως και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (ΤΣΕΑΠΓΣΟ),
καθώς και στους αντίστοιχους φορείς, τομείς και κλάδους επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και ασθένειας.

Για τους ασφαλισμένους από 1.1.1993 και εφεξής έχουν εφαρμογή αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 42 του ν.2084/92 όπως ισχύουν, για την προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης σε φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και ασθένειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄. – ΧΡΟΝΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΤΟ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Αναγνώριση χρόνου ασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Νέα διάταξη

Εκτός από το χρόνο πραγματικής απασχόλησης ή προαιρετικής ασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αναγνωρίζονται ως συντάξιμοι όλοι οι χρόνοι που αναγνωρίζονται και στους ασφαλισμένους των λοιπών φορέων κατά το άρθρο 40 ν. 2084/1992 όπως εφαρμόζεται ανάλογα με το χρόνο που συμπληρώνονται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης.

Άρθρο 5 παρ. 7 σε συνδ. με παρ 2 Ν. 3029/2002.

Ο χρόνος ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε, στους κλάδους σύνταξης των ταμείων Τ.Α.Π.Ο.Τ.Ε., Τ.Σ.Π.Η.Σ.Α.Π., Τ.Σ.Π.Ε. Τ.Ε., Τ.Σ.Π.Α. Τ.Ε., Τ.Α.Π.Ι.Λ. Τ., Τ.Α.Π.Ε.Τ.Β.Α., Τ.Σ.Ε.Α.Π.Γ.Σ.Ο. και Τ.Α.Π.Α.Ε.Εθνική που εντάχθηκαν στον κλάδο σύνταξης του Ι.Κ.Α. Ε.Τ.Α.Μ. ο χρόνος που αναγνωρίστηκε και εξαγοράσθηκε ως συντάξιμος στους καταργούμενους κλάδους και ο χρόνος που διανύεται ή αναγνωρίζεται έως την ένταξη στο Ι.Κ.Α. Ε. Τ.Α.Μ. λογίζεται ότι πραγματοποιήθηκε στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α.Ε.Τ.Α.Μ..

Άρθρο 2 παρ.10 Ν. 3655/2008

Χρόνος ασφάλισης που έχει διανυθεί σε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης πλην ΙΚΑ - ΕΤΑΜ συνυπολογίζεται στο χρόνο ασφάλισης του εντασσόμενου κλάδου κατά τις διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης. Στην περίπτωση που ο φορέας αυτός είναι το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, ο ανωτέρω διανυθείς χρόνος λογίζεται ως ενιαίος. Το αυτό ισχύει και για τους ασφαλισμένους των κλάδων σύνταξης των Ταμείων που εντάχθηκαν στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ κατ' εφαρμογή του άρθρου 5 του ν. 3029/2002.

Άρθρο 3 παρ. 3 σε συνδ με παρ.1

Ο Χρόνος ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε, στον κλάδο σύνταξης του Οργανισμού Ασφάλισης Προσωπικού - ΔΕΗ (ΟΑΠ - ΔΕΗ) που εντάχθηκε ως Αυτοτελής Τομέας στον κλάδο σύνταξης

N. 3655/2008

του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, καθώς και ο χρόνος που αναγνωρίστηκε και εξαγοράστηκε ως συντάξιμος στον εντασσόμενο κλάδο, λογίζεται ως χρόνος που διανύθηκε συνολικά στην ασφάλιση του Τομέα.

Για την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν στη μεταβολή ασφαλιστικού φορέα, ο Τομέας θεωρείται οργανισμός κύριας ασφάλισης.

Στις περιπτώσεις που ασφαλισμένοι του Τομέα έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ ή στα εντασσόμενα σε αυτό Ταμεία ή κλάδους σύνταξης, έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης.

Άρθρο 62 παρ. 1 N. 2084/92

α) Χρόνος ασφάλισης που παρασχέθηκε προ της υπαγωγής κατηγορίας εργασιών ή ειδικοτήτων στις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων του Ι.Κ.Α.- Ε.Τ.Α.Μ. λαμβάνεται υπόψη κατόπιν εξαγοράς από τους ενδιαφερομένους, για τη συμπλήρωση των χρονικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης με τις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων του οικείου φορέα, για τις εργασίες η ειδικότητες που έχουν ενταχθεί στις σχετικές διατάξεις.

Η εξαγορά του παραπάνω χρόνου γίνεται για κάθε μήνα με ποσοστό εισφοράς 3,60% επί του 25πλασίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη όπως ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησεως. Η εξόφληση του ποσού της εξαγοράς γίνεται εφάπαξ ή σε 60 ισόποσες άτοκες μηνιαίες δόσεις με παρακράτηση του ποσού κάθε δόσης από τη σύνταξη.

Άρθρο 62 παρ. 2 N.2084/92

**όπως
αντικαταστάθηκε**

β) Εξαγορά, κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, γίνεται και στην περίπτωση χρόνου απασχόλησης σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, ο οποίος διανύθηκε στην ασφάλιση του Δημοσίου, φορέων κύριας ασφάλισης μισθωτών ή φορέων κύριας ασφάλισης αυτοτελώς απασχολούμενων προσώπων και

με

**το άρθρο 5 παρ.
6 Ν. 2335/95**

υπολογίζεται με τις διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης από το Ι.Κ.Α.- Ε.Τ.Α.Μ. για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών του φορέα αυτού".

Ως αποδοχές για τον υπολογισμό του ποσού της εξαγοράς στις παραπάνω περιπτώσεις λαμβάνεται το 25πλάσιο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη όπως ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης συνταξιοδοτήσεως και ως ποσοστό εισφοράς το κατά την προηγούμενη παράγραφο οριζόμενο.

Νέα διάταξη

Έγκυροι θεωρούνται οι εξής χρόνοι που έχουν αναγνωρισθεί και εξαγορασθεί :

α) Ο χρόνος απασχόλησης στην αλλοδαπή, σε Διεθνείς Οργανισμούς, καθώς και ο χρόνος υπηρεσίας στις ευρισκόμενες στην Ελλάδα διπλωματικές αντιπροσωπείες ξένων Κρατών ή τις Διεθνείς Επιτροπές ή τις ξένες αποστολές κατά τις διατάξεις του άρθρου 20 του Ν.1027/1980 (49 Α')

β) Ο χρόνος προηγούμενης απασχόλησης Ελλήνων Υπαλλήλων του Ο.Η.Ε. κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ.4 Ν. 1759/1988 (50/88 Α')

γ) Ο χρόνος απασχόλησης στη Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη Περάματος πριν την 1.10.1984, ως χρόνος ασφάλισης, διανυθείς στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα κατά το άρθρο 8 του ν.3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α') όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 30 Ν. 3518/2006

δ) Ο χρόνος απασχόλησης ασφαλισμένων του κλάδου συντάξεων του πρώην Ταμείου Ασφάλισης Τυπογράφων και Μισθωτών Γραφικών Τεχνών, που δεν λαμβάνουν σύνταξη ή δεν θεμελιώνουν αυτοτελές δικαίωμα σύνταξης από άλλο φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο κατά το άρθρο 12 παρ.1 ν. 3232/2004.

ε) Ο εκτός υπηρεσίας χρόνος των επαναπροσληφθέντων υπαλλήλων του Δημοσίου, των ν.π.δ.δ. και των νομικών

προσώπων ιδιωτικού δικαίου κατά τις διατάξεις του άρθρου
25 παρ. 1 & 7 Ν.2190/1994

στ) Ο χρόνος υπηρεσίας των Εθελοντών Μακράς Θητείας (ΕΜΘ) του ν. 1848/1989 (ΦΕΚ 112 Α') που διανύθηκε στις Ενοπλες Δυνάμεις με την ιδιότητα του Οπλίτη Πενταετούς Υποχρέωσης (ΟΠΥ) ή του Εθελοντή Πενταετούς Υποχρέωσης (ΕΠΥ), και ο χρόνος υπηρεσίας των ανακαταταγμένων Εφέδρων Αξιωματικών Μακράς Διάρκειας, οι οποίοι ανανέωσαν την παραμονή τους στο Στράτευμα με βάση τις διατάξεις του ν. 1680/1987 (ΦΕΚ 7 Α'), και για τον οποίο ασφαλίσθηκαν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και ΕΤΕΑΜ κατά τις διατάξεις του άρθρου 21 Ν. 3865/2010

ζ) Ο χρόνος απασχόλησης σε προγράμματα εργασιακής εμπειρίας δυνάμει των διατάξεων της παρ. 15 του άρθρου 20 του ν. 2639/1998 του προσωπικού που, έως τη θέση σε ισχύ του ν. 4172/ 2013, υπηρετούσε σε θέσεις ειδικότητας Σχολικών Φυλάκων κατά τις διατάξεις του άρθρου 248 Ν.4281/2014.

ζ) Λοιποί χρόνοι που έχουν αναγνωρισθεί και εξαγορασθεί βάσει ειδικών διατάξεων.

Ειδικές διατάξεις που προβλέπουν αναγνώριση χρόνου ασφάλισης εξακολουθούν να ισχύουν, μόνο για τους ασφαλισμένους που δικαιούνται να αναγνωρίσουν αυτούς. Οι χρόνοι αυτοί λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του κατά περίπτωση ανώτατου αναγνωριστέου χρόνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄. – ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Πόροι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Πόροι του Ι.Κ.Α-ΕΤΑΜ είναι:

**Άρθρο 24 στοιχ.
α΄ & β΄ του Α.Ν.
1846/51**

α΄) Οι εισφορές των ασφαλισμένων.

β΄) Οι εισφορές των εργοδοτών.

**Άρθρο 24 στοιχ.
γ΄ του
Α.Ν.1846/51**

γ) Τα ποσά που προέρχονται από τη συμμετοχή των ασφαλισμένων ή των συνταξιούχων στις δαπάνες για τη χορήγηση ασφαλιστικών παροχών σε αυτούς και τις οικογένειές τους.

**Άρθρο 4 παρ. 1-5
του Ν.3029/02
Άρθρ. 37 ν 3863/2010**

δ) Η συμμετοχή του Κράτους στην χρηματοδότησή του.

**Άρθρο 24 στοιχ.
δ΄ του
Α.Ν.1846/51**

ε) Οι κάθε φύσεως πρόσοδοι από την περιουσία του.

**Άρθρο 24 στοιχ.
ε΄ του
Α.Ν.1846/51**

στ΄) Τα πρόστιμα και οι χρηματικές ποινές για παραβάσεις της νομοθεσίας του

**Άρθρο 24 στοιχ.
στ΄ του
Α.Ν.1846/51**

ζ΄) Τα έσοδα από δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες ή άλλη αιτία

**Άρθρο 24 στοιχ.
θ' του Α.Ν.
1846/51 όπως
συμπληρ. με το
άρθρο 3 του Ν.Δ.
4104/60 και
αντικ. με άρθρο
45 παρ. 4 του
Ν.2084/92.**

η) Η εισφορά επαγγελματικού κινδύνου, που βαρύνει τον εργοδότη, ίση προς 1% επί των αποδοχών των μισθωτών των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις και εργασίες, που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 1 του β.δ. 473/1961 και διεξάγονται κάτω από τέτοιες συνθήκες, ώστε να τίθεται σε κίνδυνο η ζωή ή η υγεία των εργαζομένων.

Οι επιχειρήσεις καταβάλλουν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. ολόκληρη την εισφορά επαγγελματικού κινδύνου και για το προσωπικό τους, που υπάγεται σ' έναν μόνο κλάδο ασφάλισης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

**Άρθρο 43 παρ. 3
του Ν. 1543/85**

θ) Τα πλεονάσματα του ειδικού λογαριασμού δώρου εργατοτεχνιτών οικοδόμων, που θα προκύπτουν μετά από κάθε οικονομική χρήση, μεταφέρονται στο λογαριασμό εσόδων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, για την αντιμετώπιση της δαπάνης από την παραπάνω μείωση του ορίου ηλικίας.

**Άρθρο 7 παρ. 4
και 5 Ν.Δ.
4104/1960**

ι) Τα ποσά που παρακρατούνται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή αποδίδονται σε αυτό, ως αποζημίωση, καθοριζόμενη με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μετά γνώμη των Διοικητικών Συμβουλίων των ενδιαφερομένων Οργανισμών, για την είσπραξη των εισφορών άλλων ΝΠΔΔ ή Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής ή την με οποιοδήποτε τρόπο χρησιμοποίηση των υπηρεσιών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για την εξυπηρέτηση των οργανισμών αυτών.

**Άρθρο 6 παρ 16
του Ν. 3029/2002
όπως
συμπληρώθηκε
από τις διατάξεις
της παρ. 9 του
άρθρου 22 του
Ν. 3232/2004**

**Άρθρο 42 Ν.
3863/2010**

2. Από 1.1.2011 πόρο του κλάδου σύνταξης του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. αποτελεί ποσοστό των συνεισπραττόμενων εισφορών κλάδων και λογαριασμών του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας - Οργανισμού Εργατικής Εστίας. Το ύψος του ποσοστού ανέρχεται στο 10% των συνεισπραττόμενων εισφορών για το έτος 2011, 20% για το έτος 2012 και 30% για τα επόμενα έτη και για κάθε Οργανισμό. Τα ποσά των συνεισπραττόμενων αποδίδονται από το Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. στους παραπάνω Οργανισμούς μειωμένα κατά τα ανωτέρω ποσοστά.

**Άρθρο 2 παρ.4
Ν. 3655/2008**

3. Πόροι του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ είναι και οι προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη, τα έσοδα από κοινωνικούς πόρους, οι πρόσοδοι περιουσίας, η απόδοση των κεφαλαίων και των αποθεματικών, καθώς και κάθε άλλο έσοδο των Ταμείων και κλάδων που εντάχθηκαν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με το άρθρο 1 του Ν.3655/2008 (άρθρο «Φορείς και κλάδοι που εντάχθηκαν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ»).

**Νέα διάταξη με
βάση το δεύτερο
εδάφιο της παρ.
4 του άρθρου 2
του Ν. 3655/2008
και το τρίτο
εδάφιο της
παρ.2 του
άρθρου 38 του
Ν. 3522/2006**

4. Πόροι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ είναι και τα ποσά που οι εργοδότες Τράπεζες, οι κλάδοι σύνταξης προσωπικού των οποίων εντάχθηκαν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ καταβάλλουν ετησίως για δεκαπέντε χρόνια στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ τα οποία αποδίδονται εντός του μηνός Δεκεμβρίου κάθε έτους.

**Νέα διάταξη με
βάση το άρθρο 3
παρ.4 και 5 του
Ν. 3655/2008**

**Άρθρο 1 παρ. 4
του Ν.3954/59,
άρθρο 11 της
από 27/8/57
Σύμβασης &
άρθρο 9 της από
5/2/59
συμπλ.συμφωνί
ας Ελλ. Δημοσίου
και Η.Ε.Μ.**

**Άρθρο 2 παρ. 4
εδάφ. 6' του Ν.
3460/28, όπως
τροπ. με άρθ. 2
και 6 Ν.
2348/53 και ΠΥΣ
1768/13-9-55
που κυρώθ. με
άρθρο 1 παρ.12
Ν . 3921/58**

5. Πόροι του Αυτοτελούς Τομέα Ασφάλισης Προσωπικού - Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού που προήλθε από την ένταξη του κλάδου σύνταξης του Οργανισμού Ασφάλισης Προσωπικού - ΔΕΗ (ΟΑΠ - ΔΕΗ) στον κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ είναι οι προβλεπόμενες από τις γενικές και καταστατικές διατάξεις ασφαλιστικές εισφορές, τα έσοδα από κοινωνικούς πόρους, οι πρόσοδοι της περιουσίας, η απόδοση των κεφαλαίων και αποθεματικών αυτού, καθώς και το σύνολο του ενεργητικού και παθητικού του ενταχθέντος κλάδου και η κινητή και ακίνητη περιουσία του που περιήλθε στον Τομέα.

6. Πόροι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ είναι και οι κοινωνικοί πόροι ήτοι:

α) Η εισφορά στα εισιτήρια Η.Ε.Μ. – ΕΚΤΕΛ

β) Η εισφορά στον φόρο κατανάλωσης σιγαρέτων και λοιπών
καπνοβιομηχανικών προϊόντων

γ) Η εισφορά στο φόρο κατανάλωσης σιγαρέτων εγχώριας παραγωγής.

**Άρθρο μόνο Ν.
Δ 421/47**

**Άρθρο 5 παρ. 3
και 4 Ν. Δ
4373/64 και Κ
2396/65 Υ.Α.
Οικονομίας &
Οικονομικών.**

**Άρθρο 10 Ν.
1439/ 1984 & Κ.
5722/
1494/18.7/6-8-84
Υ.Α.
Οικονομικών.**

**Άρθρο 48 παρ. 1
& 2 του Ν.
2127/1993 και
2066470/508/Β0
024/ 14 –10- 94
Υ.Α.
Οικονομικών.**

Χρηματοδότηση του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ.

Άρθρο 4 παρ. 1-5 του Ν.3029/02

1. Το κράτος συμμετέχει στη χρηματοδότηση του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Ενιαίου Ταμείου Μισθωτών (Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ.) κατά τη χρονική περίοδο από το έτος 2003 μέχρι το έτος 2032, ως εξής:

α) Κατά την περίοδο από το έτος 2003 μέχρι το έτος 2008 το Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. χρηματοδοτείται κατ' έτος με κυμαινόμενα ποσά, τα οποία, κατά μέσο όρο, αντιστοιχούν σε ποσοστό 1% του ετήσιου Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (Α.Ε.Π.).

β) Κατά την περίοδο από το έτος 2009 μέχρι το έτος 2032 το Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. χρηματοδοτείται κατ' έτος με ποσό ίσο προς το 1% του Α.Ε.Π.

2. Η χρηματοδότηση συνίσταται από τα εξής μέρη: α) Ρευστά διαθέσιμα ίσα προς το ποσό που απαιτείται για τη χρηματοδότηση των αναλογιστικών ελλειμμάτων εκάστου τρέχοντος και επόμενου έτους και β) Ειδικά ομόλογα μακράς διάρκειας, μη ρευστοποιήσιμα προ της λήξεως, για τη διασφάλιση της απαιτούμενης μελλοντικής χρηματοδότησης.

3. Αν ενταχθούν σταδιακά στο Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. και άλλα Ταμεία, το κράτος αναλαμβάνει την κάλυψη των ελλειμμάτων των Ταμείων αυτών. Επίσης αναπροσαρμόζει τη χρηματοδότηση σε επίπεδα που θα αποτρέπουν πρόσθετες επιβαρύνσεις του Ι.Κ.Α.

4. Αν εξελιχθούν δυσμενώς οι προβλέψεις του συνόλου των οικονομικών μεγεθών, που επηρεάζουν το αναλογιστικό έλλειμμα του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ., το κράτος εξασφαλίζει τους απαιτούμενους επιπλέον χρηματοδοτικούς πόρους, για την πλεονασματική λειτουργία του ασφαλιστικού συστήματος. Η αναπροσαρμογή των προβλέψεων γίνεται ανά πενταετία, μετά από πλήρη αναλογιστική μελέτη για το υπόλοιπο της περιόδου μέχρι το έτος 2032.

Τα επιπλέον ποσά χρηματοδότησης υπολογίζονται μόνο κατά την έκταση που οφείλονται σε δυσμενέστερες εξελίξεις των γενικότερων οικονομικών δεδομένων. Δεν καλύπτονται επιπλέον ελλείμματα που δημιουργούνται από αποφάσεις του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ., οι οποίες κινούνται εκτός των ορίων της προγραμματισμένης αύξησης των συντάξεων ή επιτρέπουν τη διεύρυνση των συνταξιοδοτικών παροχών σε μη προβλεπόμενες κατηγορίες από αυτές που έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον εκάστοτε προγραμματισμό της χρηματοδότησης.

Από 1.1.2003 δεν ισχύει για το Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. εισφορά 10% του Κράτους που προβλέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 22 του Ν. 2084/1992 (ΦΕΚ 165 Α'). Ομοίως δεν ισχύει η ανωτέρω εισφορά για τους κλάδους σύνταξης των ταμείων που εντάσσονται στο Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ., από την ημερομηνία ένταξής τους.

5. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζονται:

- α) Τα ποσά της ετήσιας χρηματοδότησης που προβλέπονται στην περίπτωση α' της παραγράφου 1,
- β) το ποσό και η διάρκεια των ειδικών ομολόγων που προβλέπονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 2,
- γ) το επίπεδο χρηματοδότησης που προβλέπεται στην παράγραφο 3,
- δ) οι επιπλέον χρηματοδοτικοί πόροι που προβλέπονται στην παράγραφο 4,
- ε) η αναπροσαρμογή των προβλέψεων που ορίζεται στην παράγραφο 4 και κάθε άλλο θέμα που είναι αναγκαίο για την εφαρμογή της διατάξεως αυτής.

**Νέα διάταξη με
βάση το άρθρο
37 ν. 3863/2010.**

6. Για τη χρηματοδότηση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από 1.1.2011 και εφεξής, καθώς και τη χρηματοδότηση της βασικής σύνταξης όλων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης από 1.1.2015 ισχύουν τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο των γενικών διατάξεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' – ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Εισφορές για την ασφάλιση στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 25 παρ. 1
Α.Ν. 1846/51
όπως ισχύει μετά
το Ν. Δ 2961/54
και όπως
τροποποιήθηκε
με το άρθρο 9**

- 1. Α) Για κάθε ημέρα εργασίας, οι εισφορές προς το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ κατά κλάδο ασφάλισης, ήτοι:
  - α) Για τον κλάδο παροχών ασθενείας και μητρότητας σε χρήμα
  - β) Για τον κλάδο παροχών ασθενείας και μητρότητας σε είδος
  - γ) Για τον κλάδο Συντάξεων (αναπηρίας, γήρατος, θανάτου)

παρ. 6 του Ν. Δ 4104/60, το άρθρο 1 παρ.1 & 2 του Ν. 178/67, το άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. Δ 465/70, το άρθρο 3 παρ. 5 της από 4 – 2 - 76 Π.Ν. Π που κυρώθηκε με το Ν. 321/76, το άρθρο 1 παρ. 3 εδάφ 2 του Ν. 825/78, το άρθρο 25 παρ. 1 του Ν.1902/90, τα άρθρα 44 παρ. 1 και 55 παρ. 1 του Ν. 2084/92 και υποπαρ. ΙΑ.3 Ν. 4254 (ΦΕΚ Α' 85)

ορίζονται και κατανέμονται για τον καθένα, κατά τα αναφερόμενα στον παρακάτω πίνακα ποσοστά και υπολογίζονται επί του ημερησίου πραγματικού μισθού του ασφαλισμένου.

	α) κλάδος	β) κλάδος	γ) κλάδος	Σύνολο.
Σε βάρος				
ασφαλισμένου	0,40%	2,15%	6,67%	9,22%
Σε βάρος				
εργοδότη	0,25%	4,30%	13,33%	17,88%
	-----	-----	-----	-----
	0,65%	6,45%	20%	27,10%

Οι αυτοτελώς εργαζόμενοι που ασφαλίζονται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ βαρύνονται και με το ποσοστό της εργοδοτικής εισφοράς.

Οι ασφαλιστικές εισφορές παροχών ασθένειας σε είδος ασφαλισμένου – εργοδότη που αποτελούν πόρο του ΕΟΠΥΥ εξακολουθούν να εισπράττονται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 19 Ν.3918/2011

Άρθρο 1 παρ. 2 του Ν.Δ. 4350/64 με τον οποίο κυρώθηκε η ΠΥΣ 209 /13.12.1963 και άρθρο 1 παρ. 1 & 2 του Ν. 237/75.

Β) Πρόσθετη εισφορά υπέρ του κλάδου Συντάξεων του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, ορίζεται για τους ασφαλισμένους που απασχολούνται στις αναφερόμενες στον Κανονισμό Ασφάλισης του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ εργασίες ή ειδικότητες που χαρακτηρίζονται ως ιδιαζόντως βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, σε ποσοστό 3,60 %, υπολογίζεται επί των αποδοχών των ασφαλισμένων αυτών που υπόκεινται σε εισφορές υπέρ του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και κατανέμεται σε ποσοστά

1,40% και 2,20% που βαρύνουν αντίστοιχα τον εργοδότη και τον ασφαλισμένο

2. Ο εργοδότης βαρύνεται με ολόκληρη την εισφορά ασφαλισμένου και εργοδότη, εφόσον καμιά αμοιβή σε χρήμα δεν εισπράττει ο ασφαλισμένος από αυτόν ή από τρίτους.

**Άρθρο 25 παρ. 9
Α.Ν 1846/51.
όπως
αναριθμήθηκε
με το άρθρο 1
παρ 7 του Ν
825/78 από παρ.
10 σε παρ.9 και
αντικαταστάθηκε
ως άνω με το
άρθρο 5 παρ.3
του Ν.4075/2012**

3. Οι εισφορές που καταβάλλονται στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ για τους ασφαλισμένους που υπάγονται ή θα υπαχθούν στην ασφάλιση του μόνο κατά του κινδύνου του ατυχήματος, ορίζονται σε 1% επί του τεκμαρτού ημερομισθίου της δωδέκατης (12ης) ασφαλιστικής κλάσης, όπως ισχύει κάθε φορά. Η ασφάλιση πραγματοποιείται για 25 ημέρες το μήνα ανεξάρτητα από τη διάρκεια της απασχόλησης.

4. Για ασφαλισμένους που απασχολούνται διαδοχικά εντός της αυτής ημέρας σε πολλούς εργοδότες, με καθένα από τους οποίους συνάπτεται ξεχωριστή σχέση εργασίας, καταβάλλεται για κάθε ένα από αυτούς η εισφορά μέχρι του προβλεπόμενου ανωτάτου ορίου αποδοχών .

Με Κανονισμό ορίζονται τα θέματα της εξεύρεσης του αριθμού των ημερών εργασίας στην ασφάλιση κατά μήνα, της επιστροφής στον ασφαλισμένο των επί πλέον του κατά το αυτό άρθρο ανωτάτου ορίου αποδοχών, καταβληθεισών από αυτόν εισφορών, για όλες τις απασχολήσεις του καθώς

**Άρθρο 25 παρ. 6
Α.Ν 1846/51
όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 1
παρ. 6 του ν.
825/78 και
αναριθμήθηκε
με τις ίδιες
διατάξεις από
παρ. 7 σε παρ. 6.**

και του υπολογισμού των παροχών που πρέπει να χορηγούνται σε αυτόν.

**Άρθρο 25 παρ. 7
Α.Ν 1846/51
όπως
αναριθμήθηκε
με το άρθρο 1
παρ 7 του Ν
825/78 (από
παρ. 8 σε παρ 7).**

5. Ο ασφαλισμένος ο οποίος εργάστηκε σε εργοδότη τμήμα μόνο ημέρας, υποχρεούται μαζί με τον εργοδότη στην καταβολή της εισφοράς ολόκληρης ημέρας.

**Άρθρο 63 παρ 1
τελευταίο
εδάφιο του Ν.
2676/99 όπως
αντικαταστάθηκε
με την παρ.1
άρθρου 16
Ν.3863/2010,
ΦΕΚ Α 115**

6. Για τον απασχολούμενο συνταξιούχο καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από τις οικείες διατάξεις για τους λοιπούς ασφαλισμένους εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένου, οι οποίες βαρύνουν τον εργοδότη και τον ασφαλισμένο αντίστοιχα.

**Άρθρο 25 παρ.
10 Α.Ν 1846/51
όπως
αναριθμήθηκε
με το άρθρο 1
παρ 7 του Ν
825/78 (από
παρ. 11 σε παρ
10).**

7. Είναι άκυρη κάθε συμφωνία περί μεταθέσεως του ασφαλιστικού βάρους ή περί μεταβολής του τρόπου κατανομής αυτού.

Άρθρο 25 παρ.

8. Απαλλαγές από εισφορές ή μειώσεις που έχουν θεσπισθεί υπέρ Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, Ιδρυμάτων

11 Α.Ν. 1846/51 που προστέθηκε με το άρθρο 7 Ν. 1305/1982

Εδάφιο που προστέθηκε με το άρθρο 2 του Ν. 4075/2012 (ΦΕΚ Α' 89)

και οποιουδήποτε άλλου Οργανισμού ή Λογαριασμού δεν καταλαμβάνουν και τις υπέρ των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης εισφορές, εκτός αν ρητά προβλέπεται τούτο από σχετική διάταξη νόμου.

Απαλλαγές από εισφορές ή μειώσεις, που έχουν θεσπιστεί υπέρ των Ιδρυμάτων Κοινωφελούς χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στην παρούσα διάταξη με βασιλικά, προεδρικά ή νομοθετικά διατάγματα, καταργούνται.

Ημερήσιος μισθός

Άρθρο 25 παρ 2 εδαφ. α' Α.Ν 1846/51 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 825/1978.

Άρθρο 25 παρ. 4 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 4476/1965 (ΦΕΚ Α 103) και τροποποιήθηκε με την παρ. 3 του αρ. 1 του Ν. 825/1978.

1. Οι εισφορές προς το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ για κάθε μία ημέρα εργασίας υπολογίζονται επί του ημερήσιου μισθού του ασφαλισμένου βάσει των ποσοστών εισφοράς που κάθε φορά ισχύουν.

2. Ως ημερήσιος μισθός "επί του οποίου υπολογίζονται οι εισφορές" νοούνται οι πάσης φύσεως αποδοχές σε χρήμα και σε είδος. Οι αποδοχές σε είδος αποτιμώνται σε χρήμα με απόφαση του Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

3. Ως αποδοχές νοούνται οι πάσης φύσεως παροχές του εργοδότη προς τον ασφαλισμένο, με εξαίρεση τις έκτακτες παροχές κοινωνικού χαρακτήρα που ορίζονται με κανονισμό.

4. Τα δώρα λόγω εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα καθώς και το επίδομα αδείας υπόκεινται σε εισφορά αυτοτελώς μέχρι του ποσού του τεκμαρτού ημερομισθίου της ανώτατης μισθολογικής κλάσης.

**Άρθρο 25 παρ. 5
του Α. Ν 1846/ 51
όπως αντικατ. με
αρ. 1 παρ. 4 του
Ν.825/1978 και
συμπληρώθηκε με
την προσθήκη του
δεύτερου εδαφίου
με το άρθρο 20
παρ. 4 του Ν.
1469/1984, ΦΕΚ Α
111.**

5. Κανονισμός ορίζει τον τρόπο εξεύρεσης του ημερήσιου μισθού. Με τον ίδιο κανονισμό μπορεί να προβλεφθεί ο υπολογισμός των εισφορών επί τεκμαρτού ημερομισθίου με βάση τις ασφαλιστικές κλάσεις που ισχύουν, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου για συγκεκριμένες κατηγορίες ασφαλισμένων γενικά ή κατά τοπικές περιοχές βάσει του μέσου όρου των τεκμαιρομένων αποδοχών ή τεκμαιρομένου εισοδήματος.

6. Με κανονισμό επίσης μπορεί να προβλεφθεί, ότι για τον υπολογισμό των εισφορών οι απασχολούμενοι σε οποιασδήποτε φύσης οικοδομικοτεχνικές εργασίες θα κατατάσσονται, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, σε ασφαλιστικές κλάσεις τεκμαρτών ημερομισθίων, ανάλογα των γενικών και ειδικών συνθηκών απασχόλησης και αμοιβής τους.

Η κατάταξη αυτή θα γίνεται κατά κατηγορίες (τεχνίτη, βοηθού τεχνίτη, εργάτη, μαθητευόμενου) είτε ενιαία είτε κατά επαγγελματική ειδικότητα και κατά τοπικές περιοχές ή γενικά. Στις ανωτέρω περιπτώσεις οι εισφορές υπολογίζονται, κατ' ελάχιστο όριο, επί των τεκμαρτών ημερομισθίων των ασφαλιστικών κλάσεων της κατάταξης εφόσον δεν αποδεικνύεται η καταβολή μεγαλύτερου ημερομισθίου. Οι προϋποθέσεις και η έκταση εφαρμογής της ανωτέρω κατάταξης καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με τον ίδιο κανονισμό.

Αποδοχές επί των οποίων υπολογίζονται οι εισφορές

1. Εισφορές για κάθε ημέρα εργασίας καταβάλλονται για αποδοχές μέχρι του ανώτατου ορίου ασφαλιστέων αποδοχών.

**Άρθρο 25 παρ 2
εδαφ. (ε, στ) Α.Ν
1846/51 όπως
αντικαταστάθηκε
από άρθρο 26
παρ. 3 του Ν. 1902
/1990 (ΦΕΚ Α 138)**

2. Η εισφορά για την ασφάλιση αναπηρίας, γήρατος, θανάτου στους φορείς κύριας ασφάλισης που ασφαλίζουν μισθωτούς υπολογίζεται επί των αποδοχών των ασφαλισμένων, οι οποίες κατά μήνα δεν μπορούν να υπερβαίνουν το οκταπλάσιο του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλή Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (Α.Ε.Π.) αναπροσαρμοζόμενου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων. Το ανώτατο αυτό όριο ασφαλιστέων αποδοχών ισχύει για τους ασφαλιζόμενους μισθωτούς ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση.

**Νέα διάταξη με
βάση το άρθρο 22
παρ,2 περ,α του ν.
2084/1992 (Α`
165), όπως αντικ.
με την παρ. 1 του
άρθρου 13 του ν.
3232/2004 (Α`
48), σε συνδ. με
παρ.1 της
υποπαραγράφου
ΙΑ.6 του
Ν.4093/2012**

**(ΦΕΚ Α 222/12-11-
2012)**

3. Το ως άνω ανώτατο όριο για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών ισχύει και για την ασφάλιση κλάδου ασθενείας των συνταξιούχων.

**Άρθρο 25 παρ. 3
του Α. Ν 1846/ 51
όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 1 παρ.
2 του Ν. 825/ 1978.**

**Άρθρο 25 παρ 2
Α.Ν 1846/51όπως
αντικαταστάθηκε**

**άρθρο 4 του Ν.Δ.
4104/1960 (ΦΕΚ
Α147) και
αντικαταστάθηκε
εκ νέου με το
άρθρο 8 του
Ν.4075/2012
(ΦΕΚ Α
89/11.4.2012)**

**Άρθρο 25 παρ 2
εδαφ. β'γ'δ' Α.Ν
1846/51 που
προστέθηκαν με
το άρθρο 23
Ν.2434/1996.
Όπως
αντικαταστάθηκαν
με το άρθρο 43
Ν.3863/2010,ΦΕΚ
Α 115/15.7.2010.**

4. Προκειμένου για μαθητές τεχνίτες απασχολούμενους σύμφωνα με τις διατάξεις του από 6.6.1952 βασιλικού διατάγματος «περί εκπαιδεύσεως μαθητών τεχνιτών» και για μαθητευόμενους τροφίμους των Εθνικών Ιδρυμάτων Παιδικής Μέρμνας, καθώς και προκειμένου για μαθητές και σπουδαστές των προβλεπόμενων από το ν.δ. 3971/1959 Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών, το ποσό αποδοχών επί του οποίου υπολογίζονται οι ασφαλιστικές εισφορές, ορίζεται στο 1/2 του πραγματικού ημερομισθίου που λαμβάνει ο ασφαλισμένος και οι εισφορές υπολογίζονται κατά τα ισχύοντα για τους ασφαλισμένους του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ. Ο υπολογισμός των αποδοχών στο 1/2 του πραγματικού ημερομισθίου ισχύει μόνο για όσο χρόνο διαρκεί κατά τις κείμενες διατάξεις η μαθητεία ή πρακτική άσκηση, ως προϋπόθεση για την απόκτηση του πτυχίου.

5. Για τα κατασκευαζόμενα ιδιωτικά οικοδομικά έργα και οικοδομικές εργασίες οι εισφορές που καταβάλλονται κατ' ελάχιστον, υπολογίζονται με βάση τις ημέρες εργασίας που απαιτούνται για την κατασκευή τους, όπως οι ημέρες αυτές προσδιορίζονται από Κανονισμό που προβλέπει η περίοδος α' του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του επόμενου άρθρου, όπως αυτή αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 6 του άρθρου 21 του ν. 1902/1990 (ΦΕΚ 138 Α').

Κατά την εκκαθάριση του λογαριασμού εισφορών ιδιωτικών οικοδομικών έργων, που διενεργείται σύμφωνα με τις κάθε φορά ισχύουσες διατάξεις, εφόσον δεν προκύψει λόγος μείωσης των ημερών εργασίας που υπολογίζονται σύμφωνα με τα παραπάνω, τότε αυτές λογίζονται ότι έχουν σε κάθε περίπτωση πραγματοποιηθεί, έστω και εάν δεν συναρτώνται με την απασχόληση συγκεκριμένων προσώπων και οι εισφορές που αναλογούν σε αυτές καθίστανται απαιτητές και καταλογίζονται από τα αρμόδια όργανα του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.

Η διαφορά μεταξύ των δηλωθεισών από τον υπόχρεο εργοδότη ασφαλιστικών εισφορών και αυτών που καταλογίσθηκαν σε βάρος τούτου ως κατ' ελάχιστον οφειλόμενες, σύμφωνα με τα ανωτέρω,

συμψηφίζεται με εισφορές για ασφαλιστική τακτοποίηση συγκεκριμένου προσώπου, εάν διαπιστωθεί εκ των υστέρων ότι αυτό απασχολήθηκε στις εργασίες για τις οποίες εχώρησε ο κατά τα άνω καταλογισμός ελαχίστων εισφορών, χωρίς να έχει ασφαλισθεί στον υπόχρεο εργοδότη.

**Άρθρο 38 παρ.9 Ν.
1892/1990 όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 17
παρ.1
Ν.3899/2010,ΦΕΚ
Α 212/17.12.2010.**

6. Οι αποδοχές των εργαζομένων με σύμβαση ή σχέση εργασίας μερικής απασχόλησης υπολογίζονται όπως και οι αποδοχές του συγκρίσιμου εργαζομένου και αντιστοιχούν στις ώρες εργασίας της μερικής απασχόλησης.

**Άρθρο 9 παρ 1 Ν.
2336/95**

7. Παροχές σε είδος προς εργαζομένους, οι οποίες χορηγούνται αυτούσιες εξ ελευθεριότητας του εργοδότη, δεν περιλαμβάνονται στις τακτικές αποδοχές των εργαζομένων, δεν θεωρούνται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες ούτε υπόκεινται σε κοινωνικο-ασφαλιστικές ή άλλες κρατήσεις και αποτελούν παραγωγικές και λειτουργικές δαπάνες των επιχειρήσεων, εφόσον εξυπηρετούν λειτουργικές ανάγκες της επιχείρησης, συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγικότητάς της και στην ποιότητα των συνθηκών εργασίας ή αποτελούν μέτρα για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων και χορηγούνται προσωπικά προς τους δικαιούχους, μόνο αυτούσια και όχι σε χρήμα.

Στην έννοια των παροχών αυτών περιλαμβάνεται η χορήγηση τροφής (ελαφρό γεύμα, γεύμα, δείπνο), κατά τη διάρκεια του ημερήσιου εργάσιμου χρόνου και κατά την ώρα του διαλείμματος, ανεξάρτητα εάν ο χρόνος του διαλείμματος είναι αμειβόμενος.

Ημέρες εργασίας

**Άρθρο 25 παρ. 8
Α.Ν 1846/51 όπως
αντικ. με το άρθρο
5 του Ν.
4476/1965 και
αναριθμ. από παρ.
9 σε παρ. 8 , με το
άρθρο 1 παρ. 7 του
Ν 825/78.**

1. Ως βάση υπολογισμού της εισφοράς ορίζεται η ημέρα εργασίας.

Με Κανονισμό μπορεί να καθορισθεί σαν χρονική βάση της ασφάλισης η εβδομάδα, ή ο μήνας, ή και μεγαλύτερη χρονική περίοδος, είτε γενικά, είτε για ορισμένες κατηγορίες ασφαλισμένων, καθώς και οι αναγκαίες στην περίπτωση αυτή λεπτομέρειες, σχετικά με το καθορισμό του χρόνου ασφάλισης για την απόκτηση δικαιώματος επί των παροχών.

Επίσης με Κανονισμό μπορεί, για ορισμένες κατηγορίες ασφαλισμένων, οι οποίοι δεν έχουν σταθερό εργοδότη ή συνήθως υποαπασχολούνται λόγω των συνθηκών της εργασίας τους, να καθορίζεται τεκμαρτός αριθμός ημερών εργασίας.

**Άρθρο 40 παρ. 1, 2
και 6 Ν. 1892/90**

2. Για απασχολούμενους στις προβλεπόμενες από το άρθρο 40 του Ν.1892/90 πρόσθετες ομάδες εργασίας δηλαδή σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις, που δεν είναι από τη φύση τους συνεχούς λειτουργίας και λειτουργούν συνεχώς στο σύνολό τους ή κατά τμήματα, με σύστημα λειτουργίας τεσσάρων εναλλασσόμενων ομάδων εργασίας ή κατά τμήματα, υπολογίζονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για απασχόληση 24 ωρών έξι (6) ημέρες εργασίας.

**Νέα διάταξη με
βάση το άρθρο 39
Ν. 1892/90**

3. Στους εργαζομένους που αμείβονται με ημερήσιο μισθό ίσο ή μεγαλύτερο από την 1η ασφαλιστική κλάση, αναγνωρίζονται τόσες ημέρες ασφάλισης όσες πραγματικά εργάζονται.

Εάν ο ημερήσιος μισθός του εργαζόμενου είναι μικρότερος από την 1η ασφαλιστική κλάση τότε γίνεται διαίρεση του συνολικού ποσού των μηνιαίων αποδοχών του εργαζόμενου με την 1η ασφαλιστική κλάση και το κλάσμα που προκύπτει από την διαίρεση θεωρείται ως ολόκληρη ασφαλιστική ημέρα.

Άρθρο 21 παρ.2 Ν.3863/2010

4. Τα πρόσωπα για τα οποία έχουν καταβληθεί εισφορές με το εργόσημο, δικαιώνονται τόσες ημέρες ασφάλισης, όσες προκύπτουν από τη διαίρεση του ποσού των ασφαλιστικών εισφορών που έχει παρακρατηθεί μέσω του εργοσήμου με το ποσό εισφορών που αντιστοιχεί στο ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη της 31ης Δεκεμβρίου του έτους 2011, σύμφωνα με την Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.. Αυτές οι ημέρες ασφάλισης δεν μπορούν να υπερβούν τις 25 ανά ημερολογιακό μήνα ή τις 300 ημέρες ασφάλισης ανά ημερολογιακό έτος. Οι ημέρες ασφάλισης που προκύπτουν κατά τα ανωτέρω ανάγονται στον ημερολογιακό μήνα εξαργύρωσης του εργοσήμου. Η διάταξη της παρούσας παραγράφου ισχύει από 1.1.2013.

Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 30 του Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ- ΕΤΑΜ.

5. Τα πρόσωπα που μέσα στην ίδια μισθοδοτική περίοδο απασχολούνται σε περισσότερους από έναν εργοδότες, με τους οποίους συνδέεται συγχρόνως με αυτοτελή σχέση εργασίας (πολλαπλώς απασχολούμενοι) θεωρείται ότι πραγματοποιούν μία ημέρα εργασίας για τις απασχολήσεις που πραγματοποιούνται σε περισσότερους εργοδότες μέσα στην ίδια ημέρα με ανώτατο όριο τις έξι ημέρες την εβδομάδα ή είκοσι πέντε το μήνα, ως εξής:

α) Όταν οι ημέρες ασφάλισης αθροιζόμενες υπερβαίνουν τον αριθμό είκοσι πέντε (25) και καμιά από τις επιμέρους απασχολήσεις δεν υπερβαίνει τις 25 ημέρες εντός του ίδιου μήνα αναγνωρίζονται στην ασφάλιση 25 ημέρες εργασίας ως ανώτατο όριο.

β) όταν οι ημέρες ασφάλισης αθροιζόμενες υπερβαίνουν τις είκοσι πέντε (25) και μία από τις δύο απασχολήσεις υπερβαίνει τις 25 ημέρες, αναγνωρίζεται ο μεγαλύτερος εκ των δύο χρόνος ασφάλισης .

γ) όταν οι ημέρες ασφάλισης αθροιζόμενες δεν υπερβαίνουν ή είναι ίσες με είκοσι πέντε (25) εντός του ίδιου μήνα απασχόλησης, αναγνωρίζονται οι ημέρες που προκύπτουν από το άθροισμα αυτών.

Πρόσθετες Εισφορές

Άρθρο 4

Ν.4075/2012

(Α'89)

1. Η πρόσθετη ειδική εισφορά που καταβάλλεται στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ για την ασφάλιση αναπηρίας, γήρατος και θανάτου προσώπων που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση πριν από την 1.1.1993 και υπάγονται σε ειδικά συνταξιοδοτικά καθεστώτα πλην αυτού των ΒΑΕ ορίζεται σε ποσοστό 7% επί των αποδοχών των ασφαλισμένων, που υπόκεινται σε εισφορές και βαρύνει κατά ποσοστό 2,70% τους εργοδότες και 4,30% τους ασφαλισμένους.

Στο ίδιο ποσοστό, όπως επιμερίζεται κατά το προηγούμενο εδάφιο, ορίζεται και η πρόσθετη ειδική εισφορά που καταβάλλεται στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ για την ασφάλιση αναπηρίας, γήρατος και θανάτου προσώπων που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση μετά την 1.1.1993 και απασχολούνται σε υπόγειες στοές μεταλλείων – λιγνιτωρυχείων και σε εναέριες ή υποθαλάσσιες εργασίες, καθώς και των ασφαλισμένων της Διεύθυνσης Ασφάλισης Προσωπικού Δ.Ε.Η., που απασχολούνται σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα.

Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 4 παρ 1. του

Ν. 1880/90

όπως

αντικαταστάθηκ

ε από το άρθρο

6 του

Ν.4075/2012

(Α'89)

2. Για την κάλυψη της επιβάρυνσης από τη χορήγηση στους εργατοτεχνίτες οικοδόμους ολόκληρου του ποσού του επιδόματος ασθενείας των πρώτων δεκαπέντε (15) ημερών της επιδότησης, αυξάνεται κατά 1% το ποσοστό Κλάδου Ασθενείας σε χρήμα και βαρύνει εξ ολοκλήρου τους εργοδότες που απασχολούν οικοδόμους. Κάθε δύο χρόνια καταρτίζεται αναλογιστική μελέτη και το παραπάνω ποσοστό ανακαθορίζεται σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής.

Η αύξηση αυτή δεν ισχύει για τα πρόσωπα που απασχολούνται με σχέση εργασίας σε σταθερό εργοδότη για τη συντήρηση των κτιριακών εγκαταστάσεων της επιχείρησής του.

Νέα διάταξη από το συνδ. των άρθρων 1 και 2 Ν. 854 /78 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 17 παρ. 4 του Ν. 1469/1984 .

3. Για την επιπλέον επιβάρυνση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από την υποχρεωτική υπαγωγή στον κλάδον ασθενείας και μητρότητας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ των εν ενεργεία υπαλλήλων και συνταξιούχων των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και των μελών της οικογενείας αυτών καθορίζεται υπέρ του κλάδου παροχών ασθενείας και μητρότητας αυτού, πρόσθετη εισφορά σε ποσοστό 1% επί των αποδοχών των ανωτέρω υπαλλήλων που υπόκεινται σε εισφορά του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ η οποία βαρύνει το οικείο ΝΠΔΔ στο οποίο υπηρετεί ο υπάλληλος".

Εισφορές ασφαλισμένων τ. ειδικών ταμείων που εντάχθηκαν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Νέα διάταξη με βάση το άρθρο 1 παρ. 3 Ν. 3655/2008

1. Τα ποσοστά ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένου και εργοδότη, που καταβάλλονται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τους μέχρι την ημερομηνία ένταξης ασφαλισμένου των Ταμείων και κλάδων που εντάχθηκαν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από 1/8/2008 με το άρθρο 1 ν. 3655/2008, οι οποίοι έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης μέχρι 31.12.1992 μειώνονται ισόποσα και σταδιακά, κάθε τρία (3) χρόνια και μέσα σε μία δεκαετία, αρχής γενομένης από 01.01.2013, μέχρι να εξισωθούν πλήρως με τα αντίστοιχα ισχύοντα στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ. Ειδικά οι εισφορές ασφαλισμένων του κλάδου σύνταξης του ΤΑΠΑΕ «Η ΕΘΝΙΚΗ» μειώνονται αμέσως από την ίδια ως άνω ημερομηνία, και καθορίζονται σε ποσοστό 6,67%, του δε εργοδότη σταδιακά, και σύμφωνα με τα αναφερόμενα παραπάνω.

Νέα διάταξη με βάση το άρθρο

2. Τα ποσοστά των ασφαλιστικών εισφορών εργοδότη και ασφαλισμένου που καταβάλλονται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τους

**38 παρ.2 εδ.
δεύτερο ν.
3522/2006**

μέχρι την ημερομηνία ένταξης ασφαλισμένου του κλάδου σύνταξης του Ταμείου Συντάξεων και Προνοίας Προσωπικού Α.Τ.Ε. οι οποίοι έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης μέχρι 31.12.1992, μειώνονται στα αντίστοιχα ισχύοντα στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., για μεν τους εργαζόμενους από 1.1.2007, για δε τον εργοδότη σταδιακά και ισόποσα μέσα σε χρονικό διάστημα πέντε (5) ετών, αρχής γενομένης από 1.1.2007.

**Νέα διάταξη με
βάση το άρθρο 2
της υπ' αριθμ.
Φ
10048/26904/17
32 (ΦΕΚ Β`
402/27.2.2004)
απόφαση
Υπουργών
Οικονομίας και
Οικονομικών και
Εργασίας και
Κοινωνικών
Ασφαλίσεων**

3. Τα ποσοστά των ασφαλιστικών εισφορών εργοδότη και ασφαλισμένου που καταβάλλονται στον κλάδο κύριας σύνταξης του ΙΚΑ ΕΤΑΜ, για τους μέχρι την ημερομηνία ένταξης ασφαλισμένου του κλάδου σύνταξης του ΤΑΠ ΙΑΤ, οι οποίοι έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης μέχρι 31.12.1992, διαμορφώνονται στο ύψος των εισφορών ασφαλισμένου και εργοδότη που ισχύουν για τον εν λόγω κλάδο του ΙΚΑ ΕΤΑΜ ως εξής:

α) εισφορά του ασφαλισμένου ίση με 6,67% από 1.6.2004, που υπολογίζεται στις πάσης φύσεως αποδοχές, όπως αυτές καθορίζονται στην παρ. 5 του άρθρου 9 του καταστατικού του ΤΑΠ ΙΑΤ.

β) εισφορά του εργοδότη ίση με 24,80% από 1.6.2006, 19,10% από 1.1.2007, και 13,33% από 1.1.2008, που υπολογίζεται στις ίδιες ως ανωτέρω πάσης φύσεως αποδοχές.

Νέα διάταξη

4. Ο υπολογισμός των εισφορών του άρθρου αυτού γίνεται με βάση τις ασφαλιστέες αποδοχές όπως προσδιορίζονται από τα καταστατικά των τ. ταμείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄. – ΣΥΝΕΙΣΠΡΑΤΤΟΜΕΝΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Είσπραξη Πόρων άλλων Ν.Π.Δ.Δ. και Οργανισμών.

Άρθρο 34 παρ. 1 Ν.Δ. 2698/1953

1. Το Δ.Σ. του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ μπορεί να συμβάλλεται με Οργανισμούς ή Οργανώσεις Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, οι οποίοι εξυπηρετούν γενικότερους κοινωνικούς σκοπούς, για την είσπραξη των πόρων αυτών, που προβλέπονται από συλλογικές συμβάσεις, νόμους ή από τα νόμιμα εγκεκριμένα καταστατικά τους. Στην περίπτωση αυτή η βεβαίωση και η είσπραξη των πόρων αυτών διενεργείται σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις για την είσπραξη των εσόδων του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ.

Ειδικότερα με την σύμβαση καθορίζεται ο τρόπος της απόδοσης των πόρων αυτών στους δικαιούχους, το ποσοστό, το οποίο δικαιούται το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ να παρακρατεί από τις εισπράξεις αυτές ως αποζημίωση, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσης διάταξης. Με Προεδρικά Διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, καθορίζονται οι λεπτομέρειες της εφαρμογής της παραγράφου αυτής.

Άρθρο 4 παρ.6 του Ν. 2556/97

2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνώμη των Διοικητικών Συμβουλίων του Ι.Κ.Α.- ΕΤΑΜ, των οργανισμών επικουρικής ασφάλισης και των οργανισμών κοινωνικής πολιτικής αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ανακαθορίζονται τα ποσοστά κατανομής των

συνεισπραττόμενων από το Ι.Κ.Α.- ΕΤΑΜ εσόδων των
επικουρικών οργανισμών και οργανισμών κοινωνικής
πολιτικής.

Είσπραξη Εισφορών Κλάδου Ανεργίας του ΟΑΕΔ

Άρθρο 33 παρ. 1 Ν.Δ. 2961/1954

1. Η ισχύουσα κάθε φορά εισφορά υπέρ του ΟΑΕΔ για την
ασφάλιση ανεργίας συνεισπράττεται υποχρεωτικά με τις
νομοθετημένες εισφορές υπέρ του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ

Άρθρο 5 παρ. 4 & 5 Ν. 3252/1955

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής
Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από πρόταση
του Δ.Σ. του ΟΑΕΔ και του Δ.Σ. του Ι.Κ.Α. – ΕΤΑΜ,
ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες της εφαρμογής των διατάξεων
για την συνείσπραξη των εισφορών του Ι.Κ.Α. - ΕΤΑΜ με
αυτές του ΟΑΕΔ, καθώς και η αντιμετώπιση των ζητημάτων
που προκύπτουν από τη συνείσπραξη .

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής
Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μπορεί να
ανατίθεται στο Ι.Κ.Α. – ΕΤΑΜ η άσκηση, από τις κατά τόπο
υπηρεσίες αυτού, των αρμοδιοτήτων του ΟΑΕΔ συνολικά ή
μερικά, με καταβολή αποζημίωσης, που ορίζεται με την ίδια
απόφαση.

Άρθρο 33 παρ. 2 Ν.Δ. 2961/1954 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του Ν.

2. Οι Τράπεζες, στις οποίες κατατίθενται οι εισφορές υπέρ
του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και αυτό τούτο το ΙΚΑ -ΕΤΑΜ την
τελευταία ημέρα κάθε μήνα, μεταφέρουν οίκοθεν σε
πίστωση του ΟΑΕΔ τα ποσά εισφορών που ανήκουν σε
αυτόν, τα οποία ορίζονται σε 3/21 για τον κλάδο ανεργίας
επί των συνολικών πάσης φύσεως εσόδων του Ι. Κ. Α –ΕΤΑΜ

3464/1955.

από ασφαλιστικές εισφορές, τακτικές και καθυστερούμενες
μετά των προσαυξήσεων.

Είσπραξη Εισφορών Ειδικών Λογαριασμών ΟΑΕΔ

**Άρθρο 2 Π.Δ.
1/90**

1. Η εργοδοτική εισφορά, που προβλέπεται από τις διατάξεις της
παρ 2 του άρθρου 16 του Ν. 1836/89 υπέρ του Λογαριασμού
Προστασίας Εργαζομένων από την Αφερεγγυότητα του Εργοδότη,
που συστήθηκε στον ΟΑΕΔ, είναι αυτοτελής , συνεισπράττεται
υποχρεωτικά από το ΙΚΑ -ΕΤΑΜ μαζί με τις λοιπές εισφορές υπέρ
του ΟΑΕΔ στον οποίο και αποδίδεται, εφαρμόζονται δε και για
αυτή οι σχετικές διατάξεις του ΙΚΑ -ΕΤΑΜ.

**Νέα διάταξη
σύμφωνα με τις
διατάξεις του
άρθρου 14**

Ν. 2224/94,

**άρθρου 10
παρ.1 του
Ν.2336/1995,**

**άρθρου 15 παρ.
1**

Ν. 2224/94

**όπως
αντικαταστάθηκ
ε από την παρ.3
άρθρου 4 του
Ν.2335/1995 και**

άρθρου 1 Ν.

2. Οι εισφορές που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 14
του ν. 2224/94 όπως ισχύουν μετά την παρ.1 του άρθρου 10 του ν.
2336/95 υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Προγραμμάτων
Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης (Ε.Λ.Π.Ε.Κ.Ε.) καθώς
και οι εισφορές που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ.1 του
άρθρου 15 του ν. 2224/94 όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 3
του άρθρου 4 του ν. 2335/95 υπέρ του Ειδικού Κοινού
Λογαριασμού Ανεργίας (Ε.Κ.Λ.Α.), οι οποίες αποτελούν πόρους
του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική
Κατάρτιση (ΛΑΕΚ) που συστήθηκε στον ΟΑΕΔ με το άρθρο 1 του ν
2434/96 συνεισπράττονται με τις εισφορές υπέρ Ι.Κ.Α – ΕΤΑΜ και
υπολογίζονται επί των αποδοχών επί των οποίων υπολογίζονται οι
εισφορές του Ι.Κ.Α. – ΕΤΑΜ.

2434/96

**Νέα διάταξη με
βάση τα άρθρα
το 10 παρ.1
του ΝΔ
4577/1966, 3
παρ. 2 & 3 του
Ν.678/77 σε
συνδ. με άρθρο
2 της και την
Π.Υ.Σ. υπ' αρ. 7
της 28.2.2012
(ΦΕΚ
39/τ.Α'/2012)**

**Νέα διάταξη με
βάση τα άρθρα
34 του Ν.
4144/2013 (Α`
88) 1 παρ. 6 του
Ν.4046/2012
(ΦΕΚ 28/τ.Α'/14-
2-2012) και την
Π.Υ.Σ. αρ. 7 της
28.2.2012 (ΦΕΚ
39/τ.Α'/2012)**

Υποπαρ. ΙΑ.3

3. Οι εισφορές υπέρ των καταργηθέντων με το άρθρου 1 παρ. 6 του Ν.4046/2012 (ΦΕΚ 28/τ.Α'/14-2-2012) οργανισμών Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ) και Εργατικής Εστίας (ΟΕΕ) βεβαιώνονται και συνεισπράττονται υποχρεωτικά από το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ μαζί με τις νομοθετημένες εισφορές υπέρ αυτού και τις πάσης φύσεως εισφορές που συνεισπράττονται από αυτό, για άλλους Οργανισμούς Κοινωνικής Πολιτικής και αποδίδονται στον ΟΑΕΔ στον οποίο μεταφέρθηκαν οι αρμοδιότητες των καταργηθέντων φορέων.

4. Στον ΟΑΕΔ έχει συσταθεί «Ενιαίος Λογαριασμός για την Εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών» (Ε.Λ.Ε.Κ.Π.), που προήλθε από την ενοποίηση των κατωτέρω απόλυτα διακριτών και αυτοτελών κλάδων:

Α) Του κλάδου με την επωνυμία «Λογαριασμός Κοινωνικής Πολιτικής» που συστάθηκε με το άρθρο 34 παρ.1 ν. 4144/2013 στη θέση του «Ειδικού Λογαριασμού Κοινωνικής Πολιτικής» που είχε συσταθεί στον ΟΑΕΔ και τηρούταν στην Τράπεζα της Ελλάδος βάσει της υπ' αρ. 7 της 28.2.2012 (ΦΕΚ 39/τ.Α'/2012) Π.Υ.Σ., και στον οποίο μεταφέρθηκαν οι πόροι, τα ταμειακά διαθέσιμα και κάθε έσοδο των καταργηθέντων με το άρθρου 1 παρ. 6 του Ν.4046/2012 (ΦΕΚ 28/τ.Α'/14-2-2012) οργανισμών Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ) και Εργατικής Εστίας (ΟΕΕ)

Β) Του κλάδου με την επωνυμία «Λογαριασμός για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση» (ΛΑΕΚ) που συστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 2434/1996 (Α 188).

5. Από 1.7.2014 οι προβλεπόμενοι στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του ν. 2434/1996 (Α` 188) πόροι του ΛΑΕΚ, σύμφωνα και με τις

**παρ.1Β άρθρου
πρώτου Ν.
4254/2014**

διατάξεις των άρθρων 14 και 15 του ν. 2224/1994 (Α'112), οι οποίοι αποτελούν πόρους του Ενιαίου Λογαριασμού για την Εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών (ΕΛΕΚΠ) διαμορφώνονται από ποσοστό 0,81 %, σε ποσοστό 0,46% ως εξής:

α. Εργοδοτική εισφορά 0,24% υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης (Ε.Λ.Π.Ε.Κ.Ε.), σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 2224/1994 (Α' 122).

β. Εργοδοτική εισφορά 0,12% υπέρ του Ειδικού Κοινού Λογαριασμού Ανεργίας (Ε.Κ.Λ.Α.), σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 2224/1994 (Α' 122).

γ. Εισφορά εργαζομένου 0,10% υπέρ του Ειδικού Κοινού Λογαριασμού Ανεργίας (Ε.Κ.Λ.Α.), σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 2224/1994 (Α' 122).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ' . - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ & ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ

Βασικές Υποχρεώσεις Εργοδοτών

**Άρθρο 6 παρ.1
Ν. 2972/2001**

1. Κάθε εργοδότης που απασχολεί ή πρόκειται να απασχολήσει πρόσωπα που υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή στην ασφάλιση των φορέων ή των κλάδων και λογαριασμών των οργανισμών κοινωνικής πολιτικής των οποίων τις εισφορές εισπράττει ή συνεισπράττει το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υποχρεούται:

α) Να απογράφεται στο Μητρώο εργοδοτών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με την έναρξη της απασχόλησης των ατόμων αυτών.

**Άρθρο 6 παρ.1
περ.α-γ Ν.
2972/2001, όπως
αντικ. με το
άρθρο 9 παρ.3
του Ν.3232/2004**

β) Να γνωστοποιεί στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ τις μεταβολές των στοιχείων του που έχουν καταχωριστεί στο Μητρώο. Υποχρέωση γνωστοποίησης υπάρχει για τις εξής μεταβολές:

- i. Έναρξη απασχόλησης προσωπικού σε παράρτημα του εργοδότη.
- ii. Επαναλειτουργία της επιχείρησης, που συνοδεύεται με έναρξη απασχόλησης προσωπικού στην έδρα ή σε παράρτημά της.
- iii. Οριστική διακοπή εργασιών επιχείρησης ή παραρτήματός της.
- iv. Μεταφορά έδρας ή παραρτήματος επιχείρησης.
- v. Αλλαγή των υπευθύνων, των στοιχείων τους, του τόπου κατοικίας ή διαμονής τους.
- vi. Αλλαγή επωνυμίας.
- vii. Αλλαγή νομικής μορφής

γ) Να μεριμνά για την απογραφή στο Μητρώο Ασφαλισμένων του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ των μη απογεγραμμένων προσώπων που απασχολούνται σε αυτόν από την έναρξη της απασχόλησης.

*Άρθρο 26 παρ.9
περ.
ε'Α.Ν.1846/1951,
προστεθείσα με
το άρθρο 20
παρ.2 Ν.
1469/84.*

δ) Να χορηγεί, κατά την εξόφληση των αποδοχών του προσωπικού του εκκαθαριστικό σημείωμα ή ανάλυση μισθοδοσίας. Και στις δύο περιπτώσεις πρέπει να απεικονίζονται αναλυτικά οι πάσης φύσεως αποδοχές του προσωπικού, ως και οι κρατήσεις που έγιναν σ' αυτές.

*Άρθρο 26 παρ.9
περ.
γ'Α.Ν.1846/1951*

ε) Να επιτρέπει στα προβλεπόμενα από τον Κανονισμό όργανα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και του Κράτους την εξέταση των αντιγράφων των ΑΠΔ, των εμπορικών τους βιβλίων και παντός άλλου στοιχείου, καθώς και την επιτόπια έρευνα για τη διαπίστωση της ακρίβειας των εγγραφών τους.

Ο εργοδότης υποχρεούνται επίσης να παρέχει στα ανωτέρω όργανα κάθε πληροφορία που μπορεί να καταστήσει ευχερή και αποτελεσματική την ενάσκηση του ελέγχου .

2. Για τους εργοδότες που με οποιονδήποτε τρόπο παραβαίνουν τις

Παρ.6 άρθρου 33 Ν.3863/2010

διατάξεις της περ.ε΄ της προηγούμενης παραγράφου, επιβάλλονται, με αιτιολογημένη πράξη του αρμόδιου οργάνου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εκτός των άλλων διοικητικών κυρώσεων, και αυτοτελή διοικητικά πρόστιμα. ύψους 3.000 ευρώ έως 15.000 ευρώ, βάσει των κριτηρίων που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Υποχρέωση ηλεκτρονικής υποβολής εντύπων

**Αριθμ. 5072/6
(ΦΕΚ Β'
449/25/02/2013)**

**όπως
τροποποιήθηκε
και
συμπληρώθηκε
στο σύνολό της
με την ΥΑ**

**604040/28.8.201
3 (ΦΕΚ
Β' 2163/30.8.201
3)**

**τροποποιήθηκε
και
συμπληρώθηκε
εκ νέου με την**

**ΥΑ 29502/85
(ΦΕΚ Β`
2390/08/09/201
4)**

**Άρθρο 16 παρ.5
του Ν.
2874/2000 όπως**

1. Κάθε εργοδότης, συμπεριλαμβανομένων και των αναφερόμενων στο «Μητρώο Δημοσίων φορέων της Ελληνικής Διοίκησης» του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που απασχολεί εργαζόμενους με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου υποχρεούται να υποβάλλει ηλεκτρονικά, τα έντυπα αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) στο Πληροφοριακό Σύστημα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας ΣΕΠΕ-ΟΑΕΔ-ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, με την ονομασία «ΕΡΓΑΝΗ» το οποίο διασυνδέεται με το ΟΠΣ ΟΑΕΔ και το ΟΠΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ,).

2. Ο εργοδότης υποχρεούται να καταθέτει συμπληρωματικούς πίνακες προσωπικού ως προς τα μεταβληθέντα στοιχεία: α) για την πρόσληψη νέου εργαζομένου, το αργότερο την ίδια ημέρα της πρόσληψης και πάντως πριν την ανάληψη υπηρεσίας από τον

**είχε
αντικατασταθεί
με το άρθρο 9
του
Ν.3846/2010, το
άρθρο 30 παρ. 4
Ν.3996/2011,
και τέλος με την
υποπαρ. ΙΑ.13
εδάφιο 1 του
άρθρου**

**πρώτου του Ν.
4093/2012 ΦΕΚ
Α 222**

**Άρθρο 6 παρ.1
περ δ' Ν.
2972/01 όπως
αντικαταστάθηκ
ε με το άρθρο 65
Ν.3996/2011
ΦΕΚ Α
170/5.8.2011.**

εργαζόμενο, β) για την αλλαγή ή τροποποίηση του ωραρίου ή την οργάνωση του χρόνου εργασίας την ίδια μέρα ή το αργότερο εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών από την ημέρα αλλαγής ή τροποποίησης του ωραρίου ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας και γ) για την αλλαγή νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης και για μεταβολή των αποδοχών των εργαζομένων εντός 15 μερών. Η κατάθεση συμπληρωματικών στοιχείων μπορεί γίνει γραπτά ή ηλεκτρονικά.

3. Ο εργοδότης υποχρεούται να αναγγέλλει στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), μέσα σε οκτώ ημέρες, κάθε περίπτωση οικειοθελούς αποχώρησης μισθωτού, πέραν των υποχρεώσεων του, που απορρέουν από τις διατάξεις της νομοθεσίας του ΟΑΕΔ, για αναγγελία πρόσληψης και καταγγελίας σύμβασης μισθωτού.

Σε περίπτωση παράβασης της υποχρέωσης αυτής και εφόσον η αποχώρηση του μισθωτού δεν αποδεικνύεται από κανένα επίσημο έγγραφο στοιχείο, επιβάλλονται πρόστιμα στον εργοδότη.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται τα κριτήρια επιβολής και το ύψος του προστίμου στις περιπτώσεις μη εμπρόθεσμης αναγγελίας οικειοθελούς αποχώρησης μισθωτού.

Η επιβολή και είσπραξη του πιο πάνω προστίμου πραγματοποιείται από τα καθ' ύλην αρμόδια όργανα και με τις διαδικασίες που ορίζονται στη νομοθεσία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και σε περίπτωση αμφισβήτησης του επιλύεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 119 και 120 του Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (Κ.Α. - ΙΚΑ-ΕΤΑΜ).

**Νέα διάταξη με
βάση το άρθρο 4
περ.β της ΥΑ**

**604040/28.8.201
3 (ΦΕΚ Β'2163).**

4. Το έντυπο Ε3 (αναγγελία πρόσληψης) και το Ε4 (πίνακας προσωπικού) που υποβάλλεται συμπληρωματικά ως προς τις νέες προσλήψεις, υποβάλλονται ηλεκτρονικά το αργότερο την ίδια ημέρα της πρόσληψης και πάντως πριν από την ανάληψη υπηρεσίας από τον εργαζόμενο. Οι νέοι εργοδότες, οι οποίοι προβαίνουν σε πρόσληψη για πρώτη φορά, καθώς και όσοι εργοδότες δημιουργούν παραρτήματα με νέες προσλήψεις εργαζομένων, μπορούν να υποβάλουν ηλεκτρονικά το έντυπο Ε3 και Ε4, εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την απογραφή στην αρμόδια Υπηρεσία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Τα έντυπα Ε5 Αναγγελία οικειοθελούς αποχώρησης μισθωτού και Ε7 Βεβαίωση-Δήλωση εργοδότη για συμβάσεις ορισμένου χρόνου ή έργου υποβάλλονται εντός (8) ημερών.

Ο Ετήσιος Πίνακας Προσωπικού υποβάλλεται ηλεκτρονικά μια φορά το χρόνο και κατά το χρονικό διάστημα από 1 Οκτωβρίου έως 21 Οκτωβρίου εκάστου έτους. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται για κάθε έτος με απόφαση του αρμόδιου υπουργού κατόπιν εκτίμησης των περιστάσεων.

5. Σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων του άρθρου αυτού επιβάλλονται πρόστιμα ως εξής:

α) Για μη αναγραφή εργαζομένου στον πίνακα προσωπικού, πρόστιμο ίσο με τον κατώτατο νόμιμο νομοθετημένο μισθό , μη προσαυξημένο για κάθε τριετία προϋπηρεσίας επί (18) δεκαοκτώ μήνες εργασίας για κάθε αδήλωτο εργαζόμενο - υπάλληλο και το κατώτατο νόμιμο νομοθετημένο ημερομίσθιο, μη προσαυξημένο για κάθε τριετία προϋπηρεσίας επί τετρακόσιες τρεις (403) ημέρες εργασίας για κάθε αδήλωτο εργαζόμενο - εργατοτεχνίτη, ανάλογα με την ηλικιακή διάκριση που θεσπίζει η υποπαράγραφος ΙΑ 11 του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012.

β) Σε περίπτωση υποτροπής της επιχείρησης/εργοδότη για την παραπάνω παράβαση, επιβάλλεται, πέραν των ανωτέρω χρηματικών προστίμων, προσωρινή ή οριστική διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης στις οποίες έχει διαπραχθεί η παράβαση . Τυχόν αλλαγή του νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης/ εργοδότη δεν επηρεάζει την υποτροπή.

γ) Για τη μη τήρηση του Πίνακα Προσωπικού (Ε4) από τον υπόχρεο εργοδότη επιβάλλεται από τους ελεγκτές της Ε.ΥΠ.Ε.Α. και τους αρμόδιους υπαλλήλους Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ειδική αυτοτελής κύρωση (αυτοτελές πρόστιμο), που ανέρχεται σε πεντακόσια (500) ευρώ και επιβάλλεται σωρευτικά και ανεξάρτητα από την επιβολή του προστίμου που αφορά στην μη αναγραφή εργαζομένου στο Πίνακα Προσωπικού.

Υποχρέωση υποβολής Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης

Άρθρο 1 παρ.1 Ν. 2972/2001

Κάθε εργοδότης, που απασχολεί πρόσωπα που υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή στην ασφάλιση των φορέων ή των κλάδων και λογαριασμών των οργανισμών κοινωνικής πολιτικής τις εισφορές των οποίων εισπράττει ή συνεισπράττει το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υποχρεούται να υποβάλλει Αναλυτική Περιοδική Δήλωση (Α.Π.Δ.).

Άρθρο 14 παρ.1 σε συνδ. με παρ.4 Ν.4075/2012 όπως αντικαταστάθηκ ε με την παρ.10 άρθρου 35 Ν.4111/2013, ΦΕΚ

Η Αναλυτική Περιοδική Δήλωση για μισθολογικές περιόδους από 1.1.2013 και εφεξής υποβάλλεται μέσω διαδικτύου από την 1η έως την τελευταία ημέρα του μήνα που έπεται του ημερολογιακού μήνα απασχόλησης, ανεξαρτήτως του αριθμού μητρώου.

**A`18/25.1.2013
(Διόρθ.σφαλμ.
ΦΕΚ Α
33/7.2.2013)**

**Άρθρο 14 παρ.2
σε συνδ. με
παρ.4
N.4075/2012
όπως
αντικαταστάθηκ
ε με την παρ.10
άρθρου 35
N.4111/2013**

Η ΑΠΔ του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και Ο.Τ.Α. Α` και Β` βαθμού υποβάλλεται μέσω διαδικτύου από την 1η έως την τελευταία ημέρα του μεθεπόμενου της μισθολογικής περιόδου απασχόλησης μήνα, ανεξαρτήτως του αριθμού μητρώου.

**Άρθρο 14 παρ.3
σε συνδ. με
παρ.4
N.4075/2012
όπως
αντικαταστάθηκ
ε με την παρ.10
άρθρου 35
N.4111/2013**

Ως ημερομηνία υποβολής θεωρείται η ημερομηνία αποδοχής και επιτυχούς καταχώρησης στο δικτυακό τόπο (web site) του ΙΚΑ.ΕΤΑΜ.

**Άρθρο 1 παρ. 2
N. 2972/2001,
όπως
αντικαταστάθηκ
ε με το άρθρο 20
παρ.2 του
N.3144/2003**

2. Με Κανονισμό που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 16 του α.ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179 Α), ορίζονται ο τύπος, η μορφή, τα στοιχεία και το περιεχόμενο, ο χρόνος και η προθεσμία υποβολής, ορθής υποβολής και επανυποβολής της Α. Π .Δ., τα υπόχρεα πρόσωπα, η διαδικασία τήρησης των υποχρεώσεων του εργοδότη και εργαζόμενου, η διαδικασία τροποποίησης γνωστοποίησης των μεταβολών, το χρονικό διάστημα έκδοσης, γνωστοποίησης και ο τρόπος αποστολής του Αποσπάσματος Ατομικού Λογαριασμού Ασφάλισης που προβλέπεται στο άρθρο 1 του Ν. 2972/2001 και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα, απαραίτητο για την υλοποίηση του παρόντος.

Με τον ίδιο Κανονισμό ρυθμίζεται και η δυνατότητα να

γνωστοποιούνται οι μετατροπές ή οι ακυρώσεις ασφάλισης με ιδιαίτερο απόσπασμα Ατομικού Ασφάλισης, καθώς και να καθορίζονται οι κατηγορίες προσώπων που εξαιρούνται από την υποχρέωση υποβολής Α.Π.Δ. και ορίζονται τα στοιχεία που υποχρεούνται να τηρούν και να υποβάλλουν γι' αυτά οι εργοδότες, καθώς και ο τρόπος απεικόνισης της ασφάλισής τους.

Ομοίως με τον ίδιο Κανονισμό δύναται να μεταβάλλεται η χρονική περίοδος αναφοράς της Συγκεντρωτικής Περιοδικής Δήλωσης Εισφορών, ο τρόπος υποβολής της, να ανακαθορίζονται οι υπόχρεοι υποβολής της, καθώς και να παρατείνεται η μεταβατική περίοδος που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 10 του Ν. 3050/2002."

**Άρθρο 1 παρ. 1
και 2
Ν.4225/2014**

3. Από 1.12.2013 ο εργοδότης υποχρεούται να δηλώνει τις ασφαλιστικές εισφορές υπέρ του Ενιαίου Ταμείου Επιχειρηματικής Ασφάλισης (ΕΤΕΑ), του Ταμείου Πρόνοιας Ιδιωτικού Τομέα (ΤΑΠΙΤ) και του Ταμείου Ασφάλισης Υπαλλήλων Τραπεζών και Επιχειρήσεων Κοινής Ωφέλειας (ΤΑΥΤΕΚΩ) για τους μισθωτούς που υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στην Αναλυτική Περιοδική Δήλωση (Α.Π.Δ.), που υποβάλλει σύμφωνα με την ισχύουσα για το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ νομοθεσία. Την υποχρέωση υποβολής Α.Π.Δ. έχουν και οι αυτοαπασχολούμενοι ήδη ασφαλισμένοι στο ΕΤΕΑ, το ΤΑΠΙΤ και το ΤΑΥΤΕΚΩ. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας δύνανται να ορίζονται και άλλες κατηγορίες μισθωτών που θα υπάγονται υποχρεωτικά στην υποβολή Α.Π.Δ..

**Άρθρο 116 του
Ν. 4052/2012
περίπτωση ε`
όπως αντικ. από
την υποπαρ. ΙΑ.4
Ν. 4254/2014**

4. Για τους απασχολούμενους οικοδόμους σε έμμεσο εργοδότη με σύμβαση προσωρινής απασχόλησης σε έργα αρχικού προϋπολογισμού 10.000.000,00 ευρώ και άνω, τα οποία χρηματοδοτούνται ή συγχρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους και διεξάγονται μετά από παραχώρηση ή εργολαβία για λογαριασμό του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, δημόσιων, δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων δημόσιας ή κοινής ωφέλειας και γενικά επιχειρήσεων και οργανισμών του

ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται από την κάθε φορά ισχύουσα νομοθεσία υπόχρεος υποβολής Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (Α.Π.Δ.) και καταβολής των αναλογουσών ασφαλιστικών εισφορών στους οικείους φορείς κοινωνικής ασφάλισης είναι η Επιχείρηση Προσωρινής Απασχόλησης (Ε.Π.Α.)

**Άρθρο 16 παρ.2
Ν.4075/2012**

5. Η χρονική περίοδος αναφοράς της ΑΠΔ για το σύνολο των εργοδοτών είναι μηνιαία και τα στοιχεία της υποβάλλονται εντός του μήνα που έπεται της μισθολογικής περιόδου απασχόλησης, με εξαίρεση τις ΑΠΔ του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού που υποβάλλονται εντός του μεθεπόμενου της μισθολογικής περιόδου απασχόλησης μήνα.

**Άρθρο 4 παρ.5
Ν. 2972/2001**

6. Η Α.Π.Δ. περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τις παρακάτω πληροφορίες:

- α) στοιχεία και αριθμό μητρώου του εργοδότη ή του έργου,
- β) έτος και μισθολογική περίοδο στην οποία αναφέρεται,
- γ) ποσά στον πίνακα των συνόλων και
- δ) στοιχεία ασφαλιστικής ταυτότητας, απασχόλησης και αμοιβής του ασφαλισμένου.

Αρμόδια υπηρεσία ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για απογραφή εργοδότη και ΑΠΔ

**Άρθρο 4 παρ.1
Ν. 2972/2001**

1. Αρμόδιο υποκατάστημα ή παράρτημα Ι.Κ.Α. για την απογραφή του εργοδότη και την υποβολή της Α.Π.Δ. είναι το υποκατάστημα ή παράρτημα στην ασφαλιστική περιοχή του οποίου βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης.

2. Για τα ιδιωτικά οικοδομικά και τεχνικά έργα και τα δημόσια έργα που εκτελούνται με ανάθεση ή εργολαβία, αρμόδιο για την απογραφή του εργοδότη και την υποβολή της Α.Π.Δ. είναι το υποκατάστημα ή παράρτημα στην ασφαλιστική περιοχή όπου εκτελείται το έργο.

Για τα δημόσια έργα που εκτελούνται, με ανάθεση ή εργολαβία, και με ενιαίο προϋπολογισμό, σε περισσότερες της μιας ασφαλιστικές περιοχές αρμόδιο είναι το υποκατάστημα ή το παράρτημα στο οποίο ανήκει η έδρα του αναδόχου.

Για δημόσια έργα, που εκτελούνται με αυτεπιστασία, αρμόδιο είναι το υποκατάστημα ή παράρτημα στην ασφαλιστική περιοχή του οποίου έχει την έδρα της η δημόσια υπηρεσία που εκτελεί το έργο.

Άρθρο 4 παρ.2 Ν. 2972/2001

3. Για τα ιδιωτικά οικοδομικά και τεχνικά έργα και τα δημόσια έργα που εκτελούνται με ανάθεση ή εργολαβία, αρμόδιο για την απογραφή του εργοδότη και την υποβολή της Α.Π.Δ. είναι το υποκατάστημα ή παράρτημα στην ασφαλιστική περιοχή όπου εκτελείται το έργο.

Για τα δημόσια έργα που εκτελούνται, με ανάθεση ή εργολαβία, και με ενιαίο προϋπολογισμό, σε περισσότερες της μιας ασφαλιστικές περιοχές αρμόδιο είναι το υποκατάστημα ή το παράρτημα στο οποίο ανήκει η έδρα του αναδόχου.

Για δημόσια έργα, που εκτελούνται με αυτεπιστασία, αρμόδιο είναι το υποκατάστημα ή παράρτημα στην ασφαλιστική περιοχή του οποίου έχει την έδρα της η δημόσια υπηρεσία που εκτελεί το έργο.

Άρθρο 4 παρ.6 εδάφιο πρώτο Ν. 2972/2001

4. Αν διαπιστωθούν παραλείψεις ή σφάλματα στα στοιχεία της Α.Π.Δ., ενημερώνεται ο εργοδότης και καλείται για την ορθή επανυποβολή της Α.Π.Δ..

Κυρώσεις για παραβάσεις κατά την υποβολή ΑΠΔ

"1. Στους εργοδότες που:

**Άρθρο 7 παρ.1
περ α' Ν.
2972/01 όπως
αντικατ. με το
άρθρ. 9 παρ.4 Ν.
3232/2004.**

α. Δεν απογράφονται στο Μητρώο Εργοδοτών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή δεν υποβάλλουν Α.Π.Δ., επιβάλλεται πρόσθετη επιβάρυνση εισφορών που ανέρχεται σε ποσοστό 45% επί του ποσού των εισφορών που αντιστοιχούν στην Α.Π.Δ. ή στις Α.Π.Δ. που είχαν υποχρέωση να υποβάλουν.

**Άρθρο 7 παρ.1
περ β' Ν.
2972/01
αντικαταστάθηκ
ε με το άρθρο 19
παρ.1 του Ν.
4075/2012**

β. Υποβάλλουν εκπρόθεσμα την ΑΠΔ, επιβάλλεται πρόσθετη επιβάρυνση εισφορών που ανέρχεται σε ποσοστό 3% επί του ποσού των εισφορών που δηλώνεται σε αυτή, πριν από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις για την υποβολή της επόμενης κατά περίπτωση ΑΠΔ και προσαυξάνεται κατά 1% μετά την παρέλευση της προθεσμίας υποβολής της κάθε επόμενης κατά περίπτωση ΑΠΔ και μέχρι 30% συνολικά.

**(ΦΕΚ Α
89/11.4.2012)**

**Άρθρο 7 παρ.1
περ γ' Ν.
2972/01 όπως
συμπληρώθηκε
με το άρθρο 2
του Ν.4225/2014
(ΦΕΚ Α`
2/07/01/2014)**

γ. Υποβάλλουν την Α.Π.Δ. με ανακριβή στοιχεία απασχόλησης ασφάλισης, επιβάλλεται πρόσθετη επιβάρυνση εισφορών που ανέρχεται σε ποσοστό 30% επί του ποσού της διαφοράς που προκύπτει μεταξύ των εισφορών που δηλώθηκαν και των εισφορών που υπολογίζονται από την υπηρεσία.

Ειδικά στην περίπτωση που στην Α.Π.Δ. δεν περιληφθεί εργαζόμενος ή εργαζόμενοι που απασχολήθηκαν στην επιχείρηση κατά το χρονικό διάστημα στο οποίο αναφέρεται η Α.Π.Δ., οι οποίοι έχουν δηλωθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» της υποπαραγράφου ΙΑ.3 της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α'107) επιβάλλεται στον εργοδότη από την Ειδική Υπηρεσία Ελέγχου Ασφάλισης (Ε.ΥΠ.Ε.Α.) και κάθε άλλο αρμόδιο ελεγκτικό όργανο αυτοτελής διοικητική κύρωση (πρόστιμο) ίση με

την επιβαλλόμενη από τους αρμόδιους Επιθεωρητές Εργασίας ή Ειδικούς Επιθεωρητές Εργασίας για την παράβαση της μη αναγραφής εργαζομένου στον πίνακα προσωπικού δυνάμει της υπ' αριθμ. 27397/122/19.8.2013 (Β'2062) υπουργικής απόφασης όπως εκάστοτε ισχύει. Αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις επιβολής πρόσθετης επιβάρυνσης εισφορών για περισσότερες της μιας παραβάσεις που αφορούν Α. Π .Δ. ίδιας χρονικής περιόδου, επιβάλλεται ένα ποσοστό επιβάρυνσης και αν αυτά είναι διαφορετικά επιβάλλεται το μεγαλύτερο.

**Άρθρο 7 παρ.1
περ γ' Ν.
2972/01,
εδάφια που
προστέθηκαν με
το άρθρο 17
παρ.1 του
Ν.3846/2010
(ΦΕΚ Α**

66/11-05-2010)

- Η υποβολή ΑΠΔ επόμενων, μετά τη βεβαίωση οφειλής, μισθολογικών περιόδων, δεν γίνεται δεκτή μέσω διαδικτύου, εφόσον ο εργοδότης εξακολουθεί να μην καταβάλλει τις αντίστοιχες εισφορές και δεν έχει υπαχθεί σε καθεστώς ρύθμισης. Στην περίπτωση αυτή, ο εργοδότης υποχρεούται να προσκομίζει την ΑΠΔ με ψηφιακό-μαγνητικό μέσο στο αρμόδιο υποκατάστημα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Η ΑΠΔ που υποβάλλεται με τον τρόπο αυτόν, παραλαμβάνεται από το αρμόδιο υποκατάστημα, μόνο αν ο εργοδότης συνυποβάλλει τα στοιχεία των φορολογικών του δηλώσεων των τελευταίων ετών της επιχείρησης και των υπευθύνων της (έντυπα Ε1,Ε2,Ε3, Φ01.010), δήλωση στοιχείων ακινήτων της επιχείρησης και των υπευθύνων της (Ε9), μισθωτήρια συμβόλαια έδρας, οριστικές δηλώσεις Φ.Μ.Υ.(Ε7) καθώς και πίνακες προσωπικού (Ε4).

Η ΑΠΔ που υποβάλλεται στο υποκατάστημα θεωρείται εμπρόθεσμη αν υποβληθεί έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της επόμενης κατά περίπτωση ΑΠΔ.

Μετά την ως άνω ημερομηνία επιβάλλονται οι κυρώσεις λόγω εκπρόθεσμης υποβολής ΑΠΔ

2. Εκπρόθεσμη θεωρείται η Α.Π.Δ. που υποβάλλεται μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της

**Άρθρο 7 παρ.2
Ν. 2972/01**

**Άρθρο 7 παρ.3
Ν. 2972/01 όπως
αντικατ. με το
άρθρ. 9 παρ.4 Ν.
3232/2004**

3. Ανακριβής θεωρείται η Α.Π.Δ., στην οποία προκύπτει διαφορά μεταξύ των εισφορών που δηλώνονται από τον εργοδότη και των εισφορών που προκύπτουν κατά τον έλεγχο, από διαφορά ημερών εργασίας, αποδοχών ή κλάδου ασφάλισης και λοιπών στοιχείων που προσδιορίζουν την ορθή υπαγωγή στην ασφάλιση. Ως ανακριβής θεωρείται η Α.Π.Δ. που δεν περιλαμβάνει εργαζόμενο ή εργαζομένους, καθώς και η Α.Π.Δ. των εργοδοτών που εκτελούν ιδιωτικά οικοδομικά και τεχνικά έργα, σε βάρος των οποίων καταλογίζονται εισφορές με βάση τους συντελεστές που προβλέπονται στο άρθρο 38 του Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εκτός από τις περιπτώσεις που δηλώθηκε εμπρόθεσμα η αποπεράτωση του έργου.

Υποχρέωση καταβολής εισφορών

**Άρθρο 26 παρ. 1
Α.Ν. 1846/1951
εδ. πρώτο και
δεύτερο**

1. Για την καταβολή των εισφορών των ασφαλισμένων που παρέχουν εξαρτημένη εργασία ευθύνεται ο εργοδότης. Για τους αυτοτελώς εργαζομένους, ευθύνονται οι ίδιοι ή ο ασφαλιστικός Συνεταιρισμός που επέχει θέση εργοδότη ή τέλος, ο υπό των ειδικών διατάξεων προβλεπόμενος εργοδότης.

Ο εργοδότης έχει υποχρέωση καταβολής των εισφορών και των ασφαλισμένων που δεν αμείβονται συνολικά ή εν μέρει απ' αυτόν. Άρνηση του ασφαλισμένου να καταβάλλει την εισφορά που τον βαρύνει, αποτελεί λόγο καταγγελίας της συμβάσεως, χωρίς οποιαδήποτε αποζημίωση.

Εργοδότες, που απασχολούν από κοινού τον ίδιο μισθωτό ή εκμεταλλεύονται την ίδια επιχείρηση, ευθύνονται εις ολόκληρον.

**Άρθρο 26 παρ. 1
εδ. τρίτο Α.Ν.
1846/1951 όπως
αντικατ. με άρθρ.
21 παρ. 1 Ν.
1902/1990.**

2. Για ασφαλισμένους που δεν έχουν σταθερό εργοδότη, καθώς και

**Άρθρο 26 παρ. 2
εδ. πρώτο Α.Ν.
1846/1951**

για τους αυτοτελώς εργαζομένους ασφαλισμένους, μπορεί κατά τις διατάξεις κανονισμού να θεσπισθεί ιδιαίτερο σύστημα καταβολής των εισφορών, εάν και εφόσον συντρέχουν ειδικές συνθήκες προς τούτο, χωρίς να αποκλείεται η επιβολή σ' αυτούς της υποχρέωσης για σύσταση ασφαλιστικού συνεταιρισμού, ο οποίος θα υπέχει έναντι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ την ευθύνη εργοδότη για την καταβολή των εισφορών.

**Δεύτερο εδάφιο
της παρ. 2 του
άρθρου 26 του
α.ν.1846/51, που
προστέθηκε με
το άρθρο 40
παρ. 2 του ΝΔ
2698/1953, η
πρώτη περίοδος
του οποίου
αντικαταστάθηκ
ε με το άρθρο 21
παρ. 6 του
Ν.1902/1990
(ΦΕΚ Α 138)**

3. Ιδιαίτερο σύστημα υπολογισμού των κατ' ελάχιστον υποχρεωτικά καταβλητέων εισφορών βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και καταβολής αυτών μπορεί να θεσπισθεί με κανονισμό και για την ασφάλιση των εργατών οικοδομικών ή τεχνικών εν γένει εργασιών και των υπεργολάβων.

Με τον ίδιο κανονισμό μπορεί να ορισθεί, ότι για τη χορήγηση από τις αρμόδιες Δημόσιες Αρχές άδειας οικοδομικών ή λοιπών τεχνικών εργασιών, όπου αυτή απαιτείται, είναι απαραίτητη η καταβολή προκαταβολής στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του συνόλου ή τμήματος των ελάχιστα υποχρεωτικά καταβλητέων εισφορών για την κατασκευή τους, όπως και η καταβολή των εισφορών ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών.

Παράλειψη εκπληρώσεως της ανωτέρω υποχρέωσης, εκτός των λοιπών συνεπειών παρέχει στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ το δικαίωμα να προβαίνει στην αφαίρεση της σχετικής άδειας μέσω της αρμόδιας Αστυνομικής Αρχής.

**Άρθρο 124 παρ.4
περ.α
Ν.4052/2012**

4. Η Ε.Π.Α. και ο έμμεσος εργοδότης είναι αλληλεγγύως και εις ολόκληρον έκαστος υπεύθυνοι έναντι του προσωρινά απασχολούμενου μισθωτού με σύμβαση ή σχέση εργασίας για την ικανοποίηση των μισθολογικών δικαιωμάτων του και για την καταβολή των ασφαλιστικών του εισφορών. Η ευθύνη αυτή του έμμεσου εργοδότη αναστέλλεται, εφόσον με τη σύμβαση προβλέπεται ότι υπόχρεος για την καταβολή των αποδοχών και των ασφαλιστικών εισφορών είναι ο άμεσος εργοδότης και τα

μισθολογικά και ασφαλιστικά δικαιώματα του προσωρινά απασχολούμενου μισθωτού μπορούν να ικανοποιηθούν από την κατάπτωση των εγγυητικών επιστολών που καταθέτει ο εργοδότης στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ προκειμένου να ασκήσει δραστηριότητά του (επικουρική ευθύνη έμμεσου εργοδότη).

Προθεσμία καταβολής εισφορών

**Άρθρο 26 παρ.3
του Α.Ν.**

1846/51,

**όπως είχε
αντικατασταθεί
με την παρ. 2
του άρθρου 21
του Ν.**

**1902/1990, και
όπως το τέταρτο
εδάφιο αυτής
αντικαταστάθηκ
ε με την παρ.2
του άρθρου 13
του Ν.**

**2335/1995, το
τρίτο εδάφιο
είχε
αντικατασταθεί
με το άρθρο 3
παρ.4 του Ν.
1759/1988 και
στη συνέχεια
αντικαταστάθηκ
ε στο σύνολό της
με το άρθρο 56**

1. Ως χρόνος υπολογισμού των εισφορών ορίζεται ο ημερολογιακός μήνας εντός του οποίου παρασχέθηκε η εργασία ή η υπηρεσία. Δεν μεταβάλλει τον παραπάνω χρόνο η καθυστέρηση, από οποιαδήποτε αιτία, της πληρωμής του μισθού πέραν του μηνός, όπως επίσης δεν μεταβάλλει αυτόν η καταβολή των πάσης φύσεως αποδοχών σε μακρότερα ή βραχύτερα χρονικά διαστήματα.

Ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλλει τις εισφορές στο Ι.Κ.Α. μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του επόμενου μήνα από τον πιο πάνω οριζόμενο χρόνο.

Για το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμίδας "καθώς και την εταιρεία με την επωνυμία "Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε.". "η προθεσμία καταβολής ορίζεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από τον πιο πάνω οριζόμενο χρόνο. Η ίδια προθεσμία καταβολής εισφορών ισχύει και για την ασφάλιση Ελλήνων υπηκόων, που απασχολούνται εκτός των ορίων της χώρας.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να εφαρμόζεται για τα κοινωφελή ιδρύματα του ν. 2039/1939 (ΦΕΚ 455 Α), τα Ν.Π.Ι.Δ. του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και για τα φιλανθρωπικά σωματεία του ν.δ. 1111/1972 (ΦΕΚ 23 Α') που έχουν εγγραφεί στο Εθνικό Μητρώο του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο

**παρ.1 Ν.
2676/1999 και
με το άρθρο 13
του Ν.2972/2001
και το τρίτο
εδάφιο αυτής
συμπληρώθηκε**

**με την παρ.4 του
άρθρου 33 του
Ν.3232/2004, το
δε έκτο εδάφιο
αντικαταστάθηκ
ε με την παρ.1
του άρθρου 32
του Ν.
3518/2006.**

άρθρο 5 του ν. 2646/1998 (ΦΕΚ 236 Α`)."

Η προθεσμία καταβολής των εισφορών επί των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα από όλους τους υπόχρεους λήγει την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Φεβρουαρίου και Ιουνίου αντιστοίχως."

«Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας δύναται να ανακαθορίζεται η προθεσμία καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών, τα πρόσθετα τέλη, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα με την εφαρμογή της παρούσας.»

**Το τελευταίο
εδάφιο της
παρ.3
προστέθηκε με
το άρθρο 73
παρ.2
Ν.4144/2013,
ΦΕΚ Α
88/18.4.2013.**

**Άρθρο 10 παρ. 2
Ν. 3050/02.**

2. Η προθεσμία καταβολής των προβλεπόμενων από τις ισχύουσες διατάξεις εισφορών για την ασφάλιση των αποκλειστικών νοσοκόμων, των ιεροδούλων, καθώς και των προσώπων που παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε δύο ή περισσότερους εργοδότες στη διάρκεια του μήνα, ορίζεται ως εξής:

α) Οι εισφορές των μισθολογικών περιόδων Φεβρουαρίου έως και Απριλίου καταβάλλονται από την πρώτη μέχρι και την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του μηνός Μαΐου.

β) Οι εισφορές των μισθολογικών περιόδων Μαΐου έως και

Ιουλίου καταβάλλονται από την πρώτη μέχρι και την τελευταία
εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του μηνός Αυγούστου.

γ) Οι εισφορές των μισθολογικών περιόδων Αυγούστου έως και
Οκτωβρίου καταβάλλονται από την πρώτη μέχρι και την τελευταία
εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του μηνός Νοεμβρίου.

δ) Οι εισφορές των μισθολογικών περιόδων Νοεμβρίου έως και
Ιανουαρίου καταβάλλονται από την πρώτη μέχρι και την τελευταία
εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του μηνός
Φεβρουαρίου.

3. Οι ομογενείς που προέρχονται από χώρες της τέως Σοβιετικής
Ένωσης και λαμβάνουν, στα πλαίσια του προγράμματος
στεγαστικής αποκατάστασής τους, δάνειο κατά τα άρθρα 4 παρ. 7
του Ν. 2556/1997 (ΦΕΚ 270 Α) και 3 του Ν. 2790/2000 (ΦΕΚ 24 Α),
νομιμοποιούνται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από αυτόν
εντός του οποίου καταβάλλεται η κάθε δόση του δανείου να
καταβάλλουν τις ασφαλιστικές εισφορές που αναλογούν στις μέχρι
τότε εκτελεσθείσες οικοδομικές εργασίες χωρίς πρόσθετα τέλη.

**Άρθρο 33 παρ.7
εδ. πρώτο
Ν.3232/2004**

Τρόπος καταβολής εισφορών

1. Κατά την πληρωμή των μισθών, για τους παρέχοντες εξαρτημένη
εργασία ο εργοδότης υποχρεούται να παρακρατεί τα τμήματα των
εισφορών που βαρύνουν τους ασφαλισμένους.

Εάν ο εργοδότης δεν εκπληρώσει την υποχρέωσή του αυτή εντός
διμήνου από την ημέρα της πληρωμής των μισθών, η καταβολή και
της εργοδοτικής και της εισφοράς του ασφαλισμένου βαρύνει τον
εργοδότη.

2. Από 1.6.2012 οι αποδοχές των εργαζομένων και οι ασφαλιστικές
εισφορές υπέρ ΙΚΑ - ΕΤΑΜ καταβάλλονται σε Πιστωτικά Ιδρύματα
και στα ΕΛΤΑ. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής
Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται οι υπόχρεοι,

**Άρθρο 26 παρ. 5
Α.Ν. 1846/51.**

**Άρθρο 16 παρ.3
Ν.4075/2012**

ο τρόπος καταβολής και απόδοσης των ασφαλιστικών εισφορών
στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και κάθε άλλο σχετικό θέμα που είναι απαραίτητο
για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης.

**Άρθρο 40 παρ. 1
Ν. 3863/2010**

3. Από 1.1.2011 η καταβολή των συντάξεων του συνόλου των
παροχών, των αποδοχών των υπαλλήλων και των λοιπών
πληρωμών των Ασφαλιστικών Φορέων διενεργείται υποχρεωτικά
με πίστωση λογαριασμών πληρωμών τράπεζας ή ΕΛ.ΤΑ., με
δικαίωμα επιλογής από τον δικαιούχο. Επίσης, από 1.1.2011 η
είσπραξη των ασφαλιστικών εισφορών διενεργείται υποχρεωτικά
μέσω τραπεζικού συστήματος ή ΕΛ.ΤΑ..

Συνέπειες της μη καταβολής εισφορών

**Άρθρο 26 παρ.7
Α.Ν. 1846/51.**

1. Η μη καταβολή των εισφορών από τον εργοδότη, δεν συνεπάγεται
για τον ασφαλισμένο στέρηση ή μείωση των δικαιωμάτων του για
παροχές, εκτός από τις περιπτώσεις που ρυθμίζονται διαφορετικά
από ειδικές διατάξεις.

Η καθυστέρηση της καταβολής των εισφορών αυτοτελώς
εργαζομένων, ασφαλιζομένων μέσω ασφαλιστικών συνεταιρισμών,
πέραν του χρόνου που ορίζεται από τον κανονισμό, συνεπάγεται
στέρηση των παροχών.

**Νέα διάταξη με
βάση το άρθρο
26 παρ.11 Α.Ν.
1846/51 σε
συνδ. με ΑΝ
86/67.**

2. Σε βάρος των εργοδοτών οι οποίοι δεν κατέβαλαν τις οφειλόμενες
εισφορές στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ συντάσσεται Πράξη Επιβολής Εισφορών
(ΠΕΕ) και είναι δυνατή η άσκηση ποινικής δίωξης από τον αρμόδιο
εισαγγελέα (αυτεπάγγελτα) για τα αδικήματα της παρακράτησης
των εργοδοτικών εισφορών και της υπεξαίρεσης των εργατικών,
εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του Α.Ν. 86/67.

Πράξη καταλογισμού εισφορών

**Άρθρο 26 παρ.
11 Α.Ν. 1846/51.**

**όπως
αντικαταστάθηκ
ε με το άρθρο
60 παρ.2**

**Ν.2676/1999 Α
1/5.1.1999.**

1.α. Πράξη Επιβολής Εισφορών (ΠΕΕ) συντάσσεται :

α.α. Σε βάρος των εργοδοτών οι οποίοι δεν καταβάλλουν τις εισφορές που δηλώνονται από την ΑΠΔ ή προκύπτουν από τον έλεγχο.

α.β. Σε βάρος των εργοδοτών οικοδομικών εργασιών οι οποίοι δεν καλύπτουν τις εισφορές ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που υπολογίσθηκαν με βάση το άρθρο 38 του Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, όπως τροποποιήθηκε με τις Φ21/2930/1992 (Β.686) και Φ21/478/1997 (Β. 252) υπουργικές αποφάσεις.

β. Η πράξη επιβολής εισφορών πρέπει να περιέχει :

β.α. Τα στοιχεία του εργοδότη σε βάρος του οποίου συντάσσεται το σύνολο των οφειλόμενων εισφορών, καθώς και τη χρονική περίοδο στην οποία ανάγονται αυτές και

β.β. Τα ασφαλιστικά στοιχεία των ασφαλισμένων, για τους οποίους καταλογίσθηκαν οι εισφορές, δηλαδή τον αριθμό μητρώου, ονοματεπώνυμο, κλάδο ασφάλισης, αποδοχές, αριθμό ημερών εργασίας, εισφορές και μισθολογική περίοδο στην οποία ανάγονται οι εισφορές κάθε ασφαλισμένου.

Τυχόν έλλειψη του αριθμού μητρώου ή ανακριβής αναγραφή αυτού καθώς και του ονόματος των ασφαλισμένων, από τα στοιχεία της προηγούμενης υποπερίπτωσης, δεν συνεπάγεται ακυρότητα των πράξεων επιβολής εισφορών.

γ. Όταν συντάσσεται πράξη επιβολής εισφορών για μη καταβολή τους, αυτή πρέπει να περιέχει το σύνολο των στοιχείων που αναφέρονται στην ανωτέρω περίπτωση β'. Σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις, για τις οποίες συντάσσεται πράξη επιβολής εισφορών, αρκεί η παράθεση σε αυτήν των στοιχείων που αναφέρονται στην υποπερίπτωση βα' αυτής.

**Άρθρο 14 Ν.
4225/2014**

Οι Πράξεις Βεβαίωσης Οφειλής που εκδίδονται ηλεκτρονικά από τις υπηρεσίες του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ, μπορεί να επιδίδονται μέσω ειδικής εφαρμογής του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στην οποία έχουν πρόσβαση, με χρήση των προσωπικών τους κωδικών, οι εργοδότες που υποβάλλουν Αναλυτική Περιοδική Δήλωση, μέσω διαδικτύου. Ως ημερομηνία παραλαβής θεωρείται η ημερομηνία ηλεκτρονικής πρόσβασης του εργοδότη στην εφαρμογή, η οποία καταγράφεται ηλεκτρονικά και μπορεί να αποτυπωθεί εγγράφως.

Έλεγχος Δηλωθειςών - Καταβληθειςών Εισφορών

**Άρθρο 17
Ν.4075/2012
όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 3
του Ν.4225/2014
(ΦΕΚ Α` 2)**

Εντός του επομένου του μήνα υποβολής των Αναλυτικών Περιοδικών Δηλώσεων, όπως η υποβολή αυτή προβλέπεται στο άρθρο 14 του ν. 4075/2012 (Α' 89) που τροποποιήθηκε με την παρ. 10 του άρθρου 35 του ν. 4111/2013 (Α' 18), διενεργείται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ μηχανογραφικός έλεγχος σύγκρισης δηλωθειςών και καταβληθειςών εισφορών για κάθε προηγούμενη μισθολογική περίοδο. Ο έλεγχος Δηλωθειςών - Καταβληθειςών ασφαλιστικών εισφορών καθιερώνεται υποχρεωτικά ως τυπική ελεγκτική διαδικασία και ολοκληρώνεται εντός του επομένου του μήνα υποβολής της Α.Π.Δ. μηνός.

Εάν από τη διενέργεια του ελέγχου αυτού, προκύψει ότι δεν έχουν καταβληθεί στο σύνολό τους οι εισφορές που δηλώθηκαν στην Α.Π.Δ. εκδίδεται η σχετική Πράξη Επιβολής Εισφορών σε βάρος του υπόχρεου υποβολής Α.Π.Δ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στις οικείες διατάξεις εκάστου φορέα ή πράξη βεβαίωσης οφειλής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 101 του ν. 4172/2013 (Α' 167) κατά περίπτωση.

Εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από τη λήξη της προθεσμίας περάτωσης της ελεγκτικής διαδικασίας αυτής αποστέλλεται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας συνοπτική αναφορά που περιλαμβάνει τουλάχιστον το πλήθος και το ύψος των υποβληθεισών και καταβληθεισών ασφαλιστικών εισφορών και των εκδοθέντων Πράξεων Επιβολής Εισφορών ή Πράξεων Βεβαίωσης Οφειλής. Η μη εφαρμογή των ανωτέρω συνιστά παράβαση καθήκοντος κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα."

Έλεγχος εργοδοτών

Νέα διάταξη βάσει του άρθρου 23 του ΚΑ-ΙΚΑ

1. Η αρμόδια υπηρεσία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, με τους εντεταλμένους υπαλλήλους της, ελέγχει την υπαγωγή στην ασφάλιση των μισθωτών, καθώς και την έγκαιρη και πλήρη καταβολή των εισφορών.

2. Ο έλεγχος ενεργείται, αφενός με την παρακολούθηση των στοιχείων των ασφαλισμένων και των εργοδοτών που τηρούνται στα Υποκαταστήματα και αφετέρου με τον επιτόπιο έλεγχο βιβλίων, στοιχείων και εγγράφων που ο εργοδότης έχει υποχρέωση να τηρεί βάσει ασφαλιστικών, εργατικών, φορολογικών και λοιπών διατάξεων, καθώς και με τη συλλογή κάθε πληροφορίας χρήσιμης για την εξακρίβωση της ασφαλιστικής σχέσης και της τακτικής εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των εργοδοτών και των ασφαλισμένων έναντι του Ιδρύματος.

Νέα διάταξη βάσει του άρθρου 25 Ν. 3996/2011

3. Προς εξακρίβωση των προσώπων που υπάγονται εκάστοτε στην ασφάλιση και του αριθμού αυτών για την τήρηση της ασφαλιστικής νομοθεσίας σχετικά με την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων, οι Επιθεωρητές Εργασίας του ΣΕΠΕ διενεργούν επιτόπιους ελέγχους σε επιχειρήσεις για τη διαπίστωση της υποβολής και

τήρησης, ορθής ή μη, των εντύπων Ε3 (αναγγελία πρόσληψης) και Ε4 (πίνακας προσωπικού), όπως αυτά καταγράφονται στο άρθρο 2 της υπ' αριθμ. 5072/6/25.2.2013 (Β' 449) απόφασης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, όπως αυτή κάθε φορά ισχύει, καθώς και για την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ.

**Νέα διάταξη
βάσει του
άρθρου 23 παρ.
5 του Κ.Α.- ΙΚΑ,
όπως αντικατα-
στάθηκε με την
ΥΑ
Φ21/762/1998
(Β 313).**

4. Εκτός από τους παραπάνω υπαλλήλους, ουσιαστικό έλεγχο των εργοδοτών όλης της χώρας και ανεξάρτητα από την τοπική αρμοδιότητα των Υποκαταστημάτων και Παραρτημάτων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, μπορούν επίσης να διενεργούν, κατόπιν ειδικής εντολής της Διοίκησης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και οι υπάλληλοί του, που υπηρετούν στα Τμήματα Ελέγχου της Ειδικής Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφάλισης (ΕΥΠΕΑ) της περιφέρειας Αττικής.

**Άρθρο 26 παρ.
9Α Α.Ν.
1846/51, όπως
είχε προστεθεί
με την παρ.1
άρθρ.2
Ν.2556/1997 και
αντικ. με την
παράγραφο 1**

5. Το ΙΚΑ- ΕΤΑΜ, με τα όργανα του που είναι αρμόδια για τον έλεγχο, τη βεβαίωση και την είσπραξη των ασφαλιστικών εισφορών, μπορεί να ζητά από τις δημόσιες ή δημοτικές και κοινοτικές αρχές, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, τις τράπεζες, τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και γενικά από κάθε οργάνωση επαγγελματική, εμπορική, βιομηχανική, γεωργική οποιεσδήποτε πληροφορίες θεωρεί αναγκαίες για τη διευκόλυνση του έργου του.

**άρθρου 30
Ν.3996/2011,ΦΕ
Κ Α
170/5.8.2011.**

6. Οι πληροφορίες τις οποίες θεωρεί αναγκαίες και κάθε άλλο στοιχείο ασφαλιστικού ενδιαφέροντος δύνανται να

Άρθρο 26 παρ.

**9B Α.Ν.
1846/51, όπως
προστέθηκε με
την παράγραφο
2 άρθρου 30
Ν.3996/2011.**

γνωστοποιούνται στο Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ και μέσω ηλεκτρονικής διασύνδεσης αρχείων, όπου απαιτείται, από τη Γενική Πληροφοριακών Συστημάτων ή από κάθε άλλη Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών, προκειμένου αυτό να διεκδικήσει πόρους, ασφαλιστικές εισφορές ή να διασφαλίσει κάθε άλλο έννομο δικαίωμα του, είτε αυτά αφορούν στο πρόσωπο εργοδότη είτε σε οποιονδήποτε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, καθώς και σε ενώσεις προσώπων. Τα πιο πάνω στοιχεία δύνανται να γνωστοποιούνται και στο Σ.ΕΠ.Ε. μετά από αίτημα του και προκειμένου να διευκολυνθεί στο έργο του.

Τα παραπάνω στοιχεία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τη διασφάλιση του έργου και της αποστολής του Σ.ΕΠ.Ε. και του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και χορηγούνται στο Σ.ΕΠ.Ε. και το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ χωρίς χρέωση. Δεν επιτρέπεται η γνωστοποίηση των στοιχείων αυτών σε οποιονδήποτε άλλον εκτός από τον υπόχρεο στον οποίο αφορούν καθώς και τον Ο.Α.Ε.Δ..

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται η διαδικασία, τα στοιχεία και κάθε άλλο αναγκαίο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της διάταξης.

7. Επιτρέπεται η χορήγηση σε ειδικά εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στοιχείων που περιέχονται στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος και στα συμπληρωματικά στοιχεία που συνυποβάλλονται με αυτήν, στην Οριστική Δήλωση Φόρου Μισθωτών Υπηρεσιών, στην οριστική δήλωση ελεύθερων επαγγελματιών, στην οριστική δήλωση από εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς και τα συνυποβαλλόμενα έντυπα ή καταστάσεις, στη δήλωση ακινήτων και αφορούν πάσης

φύσεως περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται σε αυτήν ή συνυποβάλλονται με αυτήν, τα πλήρη στοιχεία που περιλαμβάνονται στις βεβαιώσεις αποδοχών, καθώς και στοιχείων από το φάκελο του εργοδότη για την εξακρίβωση των μισθών και ημερομισθίων που αυτός κατέβαλε στο προσωπικό που απασχολεί.

**Άρθρο 30 παρ. 3
Ν. 3996/2011**

**Άρθρο 26 παρ.
10 Α.Ν. 1846/51.**

8. Τα όργανα του ελέγχου, υποχρεούνται να τηρούν απόλυτη
εχεμύθεια η για οτιδήποτε υποπίπτει στην αντίληψή τους κατά
την άσκηση των καθηκόντων τους και δεν αφορά την εφαρμογή
της νομοθεσίας και τη λειτουργία της ασφάλισης.

Υποχρεώσεις ασφαλισμένων

**Άρθρο 9 παρ.2
Ν. 2972/01**

1. Τα πρόσωπα που αναλαμβάνουν για πρώτη φορά εργασία
ασφαλιστέα στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υποχρεούνται να απογραφούν στο
Μητρώο Ασφαλισμένων που τηρείται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το αργότερο
μέχρι την ημερομηνία εμπρόθεσμης υποβολής από τον εργοδότη
της επόμενης Α.Π.Δ. και να παραδώσουν στον εργοδότη αντίγραφο
της βεβαίωσης απογραφής

**Άρθρο 26 παρ.
8α Α.Ν. 1846/51,
όπως
προστέθηκε με
την παρ.2
άρθρου 7 του ΝΔ
4104/1960 και
αντικ. από το
άρθρο 11 του
Ν.2972/2001 (Α`
291).**

2. Ο ασφαλισμένος που αποχωρεί ή απολύεται από την εργασία του
υποχρεούται μέσα σε ένα δωδεκάμηνο από την αποχώρησή του ή
την απόλυσή του να δηλώνει γραπτά στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ τις ημέρες
εργασίας που πραγματοποίησε και για τις οποίες δεν ασφαλίστηκε.
Σε καμία περίπτωση δεν αναγνωρίζονται ημέρες εργασίας που
πραγματοποιήθηκαν από ασφαλισμένο σε περίοδο για την οποία,
κατά την υποβολή της σχετικής αίτησης για αναγνώριση, είχε
παραγραφεί το δικαίωμα του Ι.Κ.Α. να βεβαιώσει και να
καταλογίσει ασφαλιστικές εισφορές.

Η διάταξη αυτή ισχύει για όλους τους κλάδους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ καθώς
και των ασφαλιστικών οργανισμών, ταμείων και λοιπών
οργανισμών κοινωνικής πολιτικής, για λογαριασμό των οποίων τις
εισφορές εισπράττει ή συνεισπράττει το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ,

Απεικόνιση της ασφάλισης

**Άρθρο 26 παρ. 8
Α.Ν. 1846/51,
όπως είχε
αντικατασταθεί
με την παρ.1
άρθρ.10**

**Ν.2972/2001,
και
αντικαταστάθηκ
ε εκ νέου με την
παράγραφο 6
άρθρου 63**

**Ν.3996/2011,ΦΕ
Κ Α
170/5.8.2011.**

1. Η ασφάλιση σε έναν τουλάχιστον κλάδο του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή μόνο στο ΕΤΕΑ ή στους φορείς, κλάδους και λογαριασμούς των οργανισμών κοινωνικής πολιτικής, τις εισφορές των οποίων εισπράττει ή συνεισπράττει το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εμφανίζεται στον Ατομικό Λογαριασμό Ασφάλισης που τηρείται ηλεκτρονικά και περιλαμβάνει τα ατομικά στοιχεία που καταχωρίστηκαν κατά την εγγραφή του ασφαλισμένου στο μητρώο.

Στον Ατομικό Λογαριασμό Ασφάλισης μεταφέρεται η ασφαλιστική ιστορία κάθε ασφαλισμένου, που δημιουργείται από την επεξεργασία των ΑΠΔ, από Εκθέσεις Ελέγχου Πράξεων Επιβολής Εισφορών, από αποφάσεις αναγνώρισης, ακύρωσης, μετατροπής ασφάλισης, από καταβολή εισφορών ειδικών κατηγοριών ασφάλισης και λοιπά στοιχεία.

2. Ο ασφαλισμένος μπορεί οποτεδήποτε να ζητήσει και να λάβει γνώση των στοιχείων που αφορούν τον ασφαλιστικό του βίο με την έκδοση μηχανογραφικού αποσπάσματος του Λογαριασμού του, που περιλαμβάνει τις εγγραφές που είναι διαθέσιμες στην ασφαλιστική του ιστορία, μέσω των Υποκαταστημάτων ή Παραρτημάτων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή της διαδικτυακής πύλης του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ ή της εθνικής διαδικτυακής πύλης ermis.

3. Το Απόσπασμα Ατομικού Λογαριασμού Ασφάλισης περιέχει στοιχεία του εργοδότη, τις αποδοχές του εργαζόμενου, τις ημέρες ασφάλισης, τον κωδικό ασφάλισης, τις εισφορές και τα λοιπά στοιχεία που προκύπτουν από τη μηχανογραφική επεξεργασία των ΑΠΔ που υποβλήθηκαν από τους εργοδότες για τη χρονική περίοδο αναφοράς.

4. Ειδικά για τους απασχολούμενους σε οικοδομικά και τεχνικά έργα το Απόσπασμα Ατομικού Λογαριασμού Ασφάλισης που εκδίδεται περιέχει, εκτός των παραπάνω στοιχείων, και στοιχεία των έργων, καθώς και το προηγούμενο σύνολο των ημερών ασφάλισης και των ημερών αδείας, στις οποίες συνυπολογίζεται η

προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 18 του Κ.Α.-ΙΚΑ,
προσαύξηση των ημερών απασχόλησης κατά 20%.

5. Κάθε εξάμηνο, ο εργοδότης υποχρεούται να λαμβάνει από την
ηλεκτρονική σελίδα της διαδικτυακής υπηρεσίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
απόσπασμα ατομικού λογαριασμού ασφάλισης για τα
απασχολούμενα σε αυτόν πρόσωπα και να το παραδίδει σε αυτά
για την ενημέρωσή τους. Το απόσπασμα αυτό περιλαμβάνει
εγγραφές της αιτούμενης χρονικής περιόδου, ίσης ή μεγαλύτερης
του εξαμήνου και αφορά απασχόληση μόνο στον αιτούντα
εργοδότη.

6. Απόσπασμα Ατομικού Λογαριασμού Ασφάλισης με τις εγγραφές
της αιτούμενης περιόδου, τηρουμένων των διατάξεων του ν.
2472/1997 (Α' 50), μπορούν να λαμβάνουν και πιστοποιημένοι
φορείς που με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, για τη χορήγηση
παροχών στους ασφαλισμένους τους ή για οποιονδήποτε άλλο
λόγο, χρησιμοποιούν τα στοιχεία ασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

7. Για τους εργατοτεχνίτες οικοδόμους, τους ασφαλιζόμενους με τις
ειδικές διατάξεις περί ασφαλίσεως οικοδόμων του Κανονισμού
Ασφάλισης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εκδίδει Απόσπασμα
Ατομικού Λογαριασμού Ασφάλισης, για τα ημερολογιακά
τετράμηνα Σεπτεμβρίου - Δεκεμβρίου, Ιανουαρίου - Απριλίου και
Μαΐου - Αυγούστου, το οποίο γνωστοποιείται μαζί με το
ενημερωτικό σημείωμα για τον Ειδικό Λογαριασμό Δώρου
Εργατοτεχνιτών Οικοδόμων (ΕΛΔΕΟ) και αποστέλλεται στη
διεύθυνση κατοικίας τους ή με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο.

Χρόνος ενημέρωσης Ασφαλιστικής Ιστορίας στις περιπτώσεις μη καταβολής του συνόλου των Δηλωθεισών Ασφαλιστικών Εισφορών

Άρθρο 18 Ν.4075/2012

Αν από τον έλεγχο των Δηλωθεισων και Καταβληθεισών Εισφορών
του προηγούμενου άρθρου

προκύψει ότι δεν έχουν καταβληθεί οι συνολικές εισφορές που
δηλώθηκαν με την ΑΠΔ εκάστης μισθολογικής περιόδου, τότε η
ασφαλιστική ιστορία των απασχολούμενων της υποβληθείσας ΑΠΔ
ενημερώνεται μόνο μετά την έκδοση σε βάρος του υπόχρεου
εργοδότη Πράξεως Επιβολής Εισφορών και την επίδοση σε αυτόν.

Ως μισθολογική περίοδος νοείται ο μήνας που έλαβε χώρα η
απασχόληση των απασχολούμενων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄. – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΟΥΜΕΝΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ

Είσπραξη καθυστερούμενων ασφαλιστικών εισφορών

**Άρθρο 27 § 1
Α.Ν. 1846/51**

**όπως είχε αντικ.
από το άρθρο
14 παρ.1
Ν.2972/2001**

**και το άρθρο 9
παρ.6
Ν.3232/2004 και
τέλος με το
άρθρο 20 του
Ν.4075/2012
(ΦΕΚ Α
89/11.4.2012)**

**Υποπαρ. ΙΑ.2
περ.11 και 14
της παρ.ΙΑ
άρθρου πρώτου
Ν.4152/2013,
ΦΕΚ Α 107**

**Άρθρο 27 § 2
(πρώην § 3) εδ.
1΄ Α.Ν.
1846/1951**

1. Ασφαλιστικές εισφορές υπέρ του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, οι οποίες δεν καταβάλλονται εμπροθέσμως, επιβαρύνονται με πρόσθετο τέλος από την επόμενη ημέρα εκείνης κατά την οποία έληξε η κατά νόμο προθεσμία καταβολής τους.

Ως ασφαλιστικές εισφορές νοούνται και οι εισφορές υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Δώρων Εργατοτεχνικών Οικοδόμων (ΕΔΔΕΟ), καθώς και οι εισφορές που συνεισπράττονται από το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ.

Κάθε φορά που εισπράττονται απαιτήσεις από τις παραπάνω αιτίες, συνεισπράττεται υποχρεωτικά και η προσαύξηση λόγω εκπρόθεσμης καταβολής που αναλογεί στο καταβαλλόμενο ποσό.

Στις διατάξεις της παραγράφου αυτής υπάγονται όλες οι οφειλόμενες ασφαλιστικές εισφορές ανεξάρτητα από τις μισθολογικές περιόδους στις οποίες ανάγονται".

2. Για ασφαλιστικές εισφορές από 1.1.2013 και εφεξής, οι οποίες δεν καταβάλλονται εμπροθέσμως το πρόσθετο τέλος αντικαθίστανται από ένα ετήσιο επιτόκιο που υπολογίζεται για τη συνολική διάρκεια της ρύθμισης και που ισούται με το επιτόκιο αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης, συν ένα περιθώριο 800 μονάδων βάσης (δηλαδή 8%), υπολογισμένο σε ετήσια βάση .

3. Οι απαιτήσεις του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από ληξιπρόθεσμες εισφορές, πρόσθετα τέλη, προσαυξήσεις, πρόστιμα, τόκους, δικαστικά έξοδα, έξοδα διοικητικής εκτέλεσης και αχρεωστήτως ληφθείσες παροχές εισπράττονται με βάση τη χρονική σειρά βεβαίωσής τους, η οποία προκύπτει από τον αύξοντα αριθμό και την ημερομηνία

βεβαίωσης.

όπως είχε τροποποιηθεί με την παρ. 4 του άρθρου 21 του Ν.1902/1990 (Α` 138), και αντικ. από την παρ.1 του άρθρου 15 του Ν.2972/2001 (Α` 291).

Άρθρο 101 παρ.3 Ν.4172/2013

4. Η είσπραξη γίνεται από το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ. Τίτλο εκτελεστό αναγκαστικής είσπραξης οφειλών αποτελεί η πράξη βεβαίωσης οφειλής μετά την απόδοση μοναδικού αριθμού και την ταυτόχρονη ηλεκτρονική εγγραφή της στο ειδικό ηλεκτρονικό μητρώο εσόδων του Κ.Ε.Α.Ο.

Επιστροφή εισφορών

Άρθρο 27 παρ. 7 (πρώην 8) Α.Ν. 1846/51.

Εισφορές που εισπράχθηκαν αχρεωστήτως, επιστρέφονται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου, εντόκως προς 5%. Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για τις εισφορές υπέρ του κλάδου ασθενείας. Ο ασφαλισμένος δικαιούται να απαιτήσει την απευθείας πληρωμή του αχρεωστήτως εισπραχθέντος ποσού εισφορών κατά το μέρος που αναλογεί σ' αυτόν εντόκως με επιτόκιο 5% .

Ειδικές διατάξεις για την είσπραξη εισφορών

Άρθρο 18 Ν. 1469/84

1. Οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την είσπραξη των εσόδων του δημοσίου εφαρμόζονται ανάλογα και για την είσπραξη των εσόδων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και των συνεισπραττομένων από αυτό εσόδων τρίτων οργανισμών. Όπου δε σ' αυτές αναφέρεται

Υπουργός, Δ/ντής Δημοσίου Ταμείου και υπάλληλος του Δημοσίου, νοούνται οι Διοικητής ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, Δ/ντής Ταμείου Εισπράξεως Εσόδων ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή Δ/ντής Ταμειακής Υπηρεσίας Περιφερειακού ή Τοπικού Υποκ/τος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και υπάλληλοι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, απο τους οποίους ασκούνται οι αντίστοιχες αρμοδιότητες.

**Άρθρο 20 παρ.5
Ν. 1469/1984**

2. Η διάταξη του άρθρου 1262 παρ. 1 του Αστικού Κώδικα ισχύει και ως προς το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για απαιτήσεις του από εργοδοτικές και εργατικές εισφορές και πρόσθετα τέλη, που συνιστούν τίτλο εκ του νόμου για την απόκτηση υποθήκης.

**Άρθρο 2 παρ. 5
Ν. 2556/1997**

3. Οι προβλεπόμενοι από το άρθρο 26 του Ν. 1882/1990 (ΦΕΚ 43 Α'), όπως ισχύουν κάθε φορά, περιορισμοί και απαγορεύσεις που εφαρμόζονται για οφειλές προς το Δημόσιο, δύνανται να επιβληθούν και για οφειλές προς το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ μετά από απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

**Άρθρο 39 παρ. 7
του Ν.
2065/1992 όπως
συμπληρώθηκε
με το άρθρο 43
του Ν.
2109/1992.**

4. Για την πληρωμή όλων των εκκαθαρισμένων απαιτήσεων των επιχειρήσεων κατά του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, δήμων και κοινοτήτων, απαιτείται, πλέον του προβλεπόμενου από το άρθρο 26 του ν. 1882/1990 αποδεικτικού ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο και η ενημερότητα των επιχειρήσεων αυτών για τις οφειλές τους προς το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Η ενημερότητα αυτή αποδεικνύεται με βεβαίωση που χορηγείται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Εάν οι επιχειρήσεις αυτές δεν είναι ασφαλιστικά ενήμερες οι εκκαθαρισμένες απαιτήσεις τους από το Δημόσιο, ν.π.δ.δ., δήμους και κοινότητες παρακρατούνται υποχρεωτικά και αποδίδονται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εφόσον δεν συμψηφίζονται σύμφωνα με το άρθρο 83 του ν.δ. 356/1974

(Κ.Ε.Δ.Ε.) με οφειλές τους προς το Δημόσιο, ν.π.δ.δ., δήμους και κοινότητες. Τυχόν εκχωρήσεις προς τρίτους δεν ισχύουν.

Το περιεχόμενο της βεβαίωσης αυτής, το ύψος της εισπραττόμενης απαίτησης άνω του οποίου καθίσταται υποχρεωτική η προσκόμιση της, ο χρόνος ισχύος της, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδεται μετά από πρόταση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

**Άρθρο 59 Ν.
2676/1999**

5. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, έχουν εφαρμογή και για την είσπραξη εκκαθαρισμένων απαιτήσεων των επιχειρήσεων από δημόσιες, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις δημόσιας ή κοινής ωφέλειας και επιχειρήσεις γενικά και οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται από την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία, καθώς και από αυτούς που ενεργούν πληρωμές με εντολή ή εξουσιοδότηση των προαναφερόμενων επιχειρήσεων και οργανισμών.

Κατά την εφαρμογή των παραπάνω δεν ισχύουν τυχόν εκχωρήσεις προς τρίτους.

**Νέα διάταξη με
βάση το άρθρο 8
περ. 5 εδάφιο ε'
ΑΝ 1846/1951
όπως είχε
αντικατ. με το
άρθρο 21 παρ.5
Ν.1902/1990 και
αντικατ. εκ
νέου με το
άρθρο 60 παρ. 1**

6. Κάθε υπηρεσία του Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ, α' και β' βαθμίδας δημόσια ή δημοτική επιχείρηση δημόσιας ή κοινής ωφέλειας επιχείρηση ή οργανισμός του ευρύτερου δημόσιου τομέα, υποχρεούται πριν από κάθε εξόφληση ή οποιαδήποτε τμηματική καταβολή χρημάτων, σε αναδόχους ή εργολάβους για την εκτέλεση έργων να απαιτεί την προσκόμιση βεβαίωσης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για την καταβολή των οφειλόμενων προς αυτό εισφορών ή άλλων συναφών οφειλών.

Σε αντίθετη περίπτωση παρακρατεί το αντίστοιχο ποσό και το καταβάλλει απευθείας στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

N. 2676/1999

Άρθρο 4 παρ. 5 N. 2556/97

7. Η υποβολή ένστασης ενώπιον του αρμόδιου κατά νόμο οργάνου, κατά καταλογιστικής πράξης του Ι.Κ.Α. με την οποία προσδιορίζονται απαιτήσεις αυτού από οποιαδήποτε αιτία ή απαιτήσεις των ασφαλιστικών οργανισμών, ταμείων κλπ., για λογαριασμό των οποίων εισπράττει τις εισφορές τους, δεν αναστέλλει την ταμειακή βεβαίωση της απαίτησης και τη διενέργεια πράξεων διοικητικής και αναγκαστικής εκτέλεσης κατά τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.), ή άλλους νόμους, εκτός αν καταβληθεί το πενήντα τοις εκατό (50%) της κύριας οφειλής μετά των αναλογούντων σε αυτή κατά την ημερομηνία της καταβολής πρόσθετων τελών.

Άρθρο 32 παρ. 8 N. 3232/04.

8. Αν υποβληθεί ενδικοφανής προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου κατά νόμο διοικητικού οργάνου, κατά καταλογιστικής πράξης του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., με την οποία προσδιορίζεται απαίτηση αυτού από αναγνώριση ημερών εργασίας μετά από δήλωση απασχόλησης-καταγγελία εργαζομένου, αναστέλλεται η είσπραξη της απαίτησης μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της ενδικοφανούς προσφυγής ή μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου, αν ασκηθεί προσφυγή.

Κατά το χρονικό διάστημα που διαρκεί η αναστολή:

- α. η απαίτηση δεν απαλλάσσεται από τις κυρώσεις εκπρόθεσμης καταβολής.
- β. στις χορηγούμενες βεβαιώσεις ασφαλιστικής ενημερότητας δεν περιλαμβάνεται ως οφειλόμενο το ποσό της απαίτησης της οποίας έχει ανασταλεί η είσπραξη και
- γ. η παραγραφή της απαίτησης αναστέλλεται για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο της αναστολής.

9. Για τις διοικητικές διαφορές ουσίας που προκύπτουν από την εφαρμογή της νομοθεσίας του Ι.Κ.Α., η προθεσμία για την άσκηση

**Άρθρο 20 Ν.
2972/01.**

της προσφυγής και η άσκησή της δεν αναστέλλουν αυτοδικαίως την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, εκτός των περιπτώσεων της αναγνώρισης ημερών εργασίας από οποιαδήποτε αιτία και της επιστροφής καταβληθεισών εισφορών.

Αλληλέγγυα ευθύνη

**Άρθρο 31 Ν.
4321/2015**

1. Τα πρόσωπα που είναι νόμιμοι εκπρόσωποι, πρόεδροι, διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι, εντεταλμένοι στη διοίκηση και εκκαθαριστές των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 3 του ν. 4174/2013, Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας (Α' 170), κατά το χρόνο της διάλυσης ή συγχώνευσής τους, ευθύνονται προσωπικά και αλληλέγγυα και εις ολόκληρον για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών, πρόσθετων τελών, προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων που οφείλονται από αυτά τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους. Στα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που συγχωνεύονται, ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον μαζί με τα πιο πάνω πρόσωπα, για την πληρωμή των κατά το προηγούμενο εδάφιο οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών του διαλυόμενου νομικού προσώπου και εκείνο ή εκείνη η νομική οντότητα που το απορρόφησε ή το νέο νομικό πρόσωπο ή η νέα νομική οντότητα που συστήθηκε, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους. Η προσωπική και αλληλέγγυα ευθύνη των προσώπων που έχουν τις παραπάνω ιδιότητες για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών, πρόσθετων τελών, προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων που οφείλονται από τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες υπάρχει και κατά τη διάρκεια λειτουργίας του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εκπροσωπούν.

2. Αν κατά το χρόνο διάλυσης νομικού προσώπου ή νομικής

οντότητας δεν έχουν εξοφληθεί όλες οι υποχρεώσεις του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, οι, κατά το χρόνο διάλυσης αυτών, μέτοχοι ή εταίροι κεφαλαιουχικών εταιρειών με ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον δέκα (10%) τοις εκατό ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρο με το νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα για την καταβολή των οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών, προσθετών τελών, προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων. Επίσης και κάθε πρόσωπο που υπήρξε μέτοχος ή εταίρος κεφαλαιουχικών εταιρειών με ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον δέκα (10%) τοις εκατό, ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρο με το νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα για την καταβολή των οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών, προσθετών τελών, προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων, που δημιουργήθηκαν κατά τη χρονική περίοδο της ιδιότητας του μετόχου ή εταίρου. Οι ρυθμίσεις της παραγράφου αυτής δεν ισχύουν για νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ή αναγνωρισμένο χρηματιστήριο σε άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ε..

**Άρθρο 31 παρ.3
Ν.4321/2015,
όπως
αντικαταστάθηκ
ε με το άρθρο 68
Ν.4331/2015**

3. Τα πρόσωπα που κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ευθύνονται προσωπικά και αλληλέγγυα για τις οφειλές νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας προς Φ.Κ.Α., κατ' εξαίρεση, είναι δυνατό να εξοφλήσουν ή να ρυθμίσουν αυτοτελώς κατά τις εκάστοτε ισχύουσες περί ρυθμίσεως οφειλών διατάξεις τις οφειλές του νομικού προσώπου προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (Φ.Κ.Α.), που υπήρχαν κατά την ανάληψη των καθηκόντων τους, καθώς και αυτές που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια της θητείας τους, ανεξαρτήτως του χρόνου βεβαίωσής τους.

4. Πρόσωπα ευθυνόμενα για την καταβολή ασφαλιστικών οφειλών εκ μέρους του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, δύνανται να ασκήσουν έναντι των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, παράλληλα με το νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα, οποιοδήποτε δικαίωμα θα είχε στη διάθεσή του το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα.

Διαγραφή οφειλών

**Άρθρο 27 παρ. 2
(πρώην παρ. 3)
εδ. β' Α.Ν.
1846/1951
όπως
αντικαταστάθηκε
τελικά με το
άρθρο 31 § 2 Ν.
2972/01.**

Οφειλές που προέρχονται από επιχειρήσεις και εργοδότες οικοδομικών και τεχνικών έργων, που είναι βεβαιωμένες στα Ταμεία Είσπραξης Εσόδων και στις ταμειακές υπηρεσίες του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και προέρχονται από εισφορές, πρόσθετα τέλη, πρόστιμα, επιβαρύνσεις και προσαυξήσεις εισφορών υπέρ αυτού, καθώς και υπέρ τρίτων, διαγράφονται, όταν το ποσό της κύριας οφειλής από εισφορές κατά οφειλέτη δεν υπερβαίνει τα πενήντα ευρώ και δεν έχει επιτευχθεί η είσπραξη τους μέσα σε δέκα έτη από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν.

Επίσης διαγράφονται οι βεβαιωμένες οφειλές, από τις παραπάνω υπηρεσίες του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που προέρχονται:

α) Από οποιαδήποτε αιτία υπέρ αυτού και ανέρχονται στο ποσό των εκατό ευρώ εφόσον δεν έχει επιτευχθεί η είσπραξή τους μέσα σε δέκα έτη από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν.

β) Από οφειλέτες που αποβίωσαν χωρίς να αφήσουν οποιαδήποτε περιουσία και οι κληρονόμοι τους αποποιήθηκαν την επαχθείσα κληρονομιά και από το Δημόσιο ως κληρονόμο με το ευεργέτημα της απογραφής.

γ) Από οφειλέτες των οποίων εκποιήθηκαν αναγκαστικά σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 356/1974, τα περιουσιακά στοιχεία και η επί δέκα έτη από τη βεβαίωση του χρέους επιδίωξη της είσπραξης των υπόλοιπων χρεών, παρά τη λήψη των ληφθέντων αναγκαστικών μέτρων, δεν απέδωσε.

Η διαγραφή σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις γίνεται με πράξεις του προισταμένου της οικείας οργανικής μονάδας.

Δεν λαμβάνονται αναγκαστικά μέτρα εκτέλεσης εκτός από το μέτρο της κατάσχεσης απαιτήσεων εις χείρας τρίτων, εφόσον το σύνολο των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών στα ταμεία είσπραξης και στις ταμειακές υπηρεσίες του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, που προέρχονται από κύριες εισφορές υπέρ αυτού ή υπέρ τρίτων, δεν

υπερβαίνουν τα εκατό ευρώ.

Δεν ενεργείται βεβαίωση τίτλων εισπραξης που αφορούν αυτοτελή πρόσθετα τέλη επιχειρήσεων, εφόσον το οφειλόμενο ποσό κατά οφειλέτη δεν υπερβαίνει τα είκοσι ευρώ.

Χρηματικές απαιτήσεις κατά του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από αχρεωστήτως καταβληθείσες εισφορές, μέχρι του ποσού των πέντε ευρώ δεν αποδίδονται στους δικαιούχους.

Τα ανωτέρω αναγραφόμενα ποσά δύνανται να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Παραγραφή ληξιπρόθεσμων οφειλών

**Άρθρο 27 παρ. 6
Α.Ν.1846/1951,
όπως είχε
τροποποιηθεί
από την παρ.8
του άρθρου 2
του Ν.2556/1997
και
αντικαταστάθηκε
εκ νέου από την
παρ.2 του
άρθρου 15 του
Ν.2972/2001**

1. Το δικαίωμα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τη βεβαίωση σε ευρεία έννοια όλων των χρηματικών απαιτήσεών του, καθώς και των απαιτήσεων των φορέων, κλάδων ή λογαριασμών των οργανισμών κοινωνικής πολιτικής των οποίων τις εισφορές συνεισπράττει, υπόκειται σε δεκαετή παραγραφή η οποία αρχίζει από την πρώτη ημέρα του επόμενου έτους από εκείνο μέσα στο οποίο παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, μπορεί ο χρόνος παραγραφής να ορίζεται σε πέντε έτη.

Το δικαίωμα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ προς είσπραξη όλων των χρηματικών απαιτήσεών του, καθώς και των απαιτήσεων των φορέων, κλάδων ή λογαριασμών των οργανισμών κοινωνικής πολιτικής, των οποίων τις εισφορές συνεισπράττει, παραγράφεται μετά δεκαετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκε υπό στενή έννοια

(ταμειακά). Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ η παραγραφή μπορεί να ορίζεται πενταετής.

Νέα διάταξη από το συνδυασμό των διατάξεων του τελευταίου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 27 του Α.Ν. 1846/51, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 8 του άρθρου 2 του Ν. 2556/1997 και της παρ.2 του άρθρου 15 του Ν. 2972/2001

2. Οι κάθε είδους χρηματικές απαιτήσεις του Ι.Κ.Α-ΕΤΑΜ που αφορούν μισθολογικές περιόδους πριν την εφαρμογή της Α.Π.Δ., και προέρχονται από εισφορές, αναλογούντα οίκοθεν πρόσθετα τέλη, προσαυξήσεις, αυτοτελή πρόσθετα τέλη, πρόστιμα ακάλυπτων επιταγών, λοιπά πρόστιμα τόκους, έξοδα διοικητικής εκτέλεσης, δικαστικά έξοδα κ.λπ., καθώς και των οργανισμών, ταμείων και λογαριασμών, των οποίων οι εισφορές συνεισπράττονται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ παραγράφονται μετά δεκαετία.

Η κατά τα ανωτέρω παραγραφή προκειμένου για τις εισφορές, τα οίκοθεν πρόσθετα τέλη τις προσαυξήσεις και τα αυτοτελή πρόσθετα τέλη αρχίζει από την πρώτη ημέρα του επόμενου έτους από εκείνο μέσα στο οποίο παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία για δε τα πρόστιμα ακάλυπτων επιταγών, τόκους, δικαστικά έξοδα, έξοδα διοικητικής εκτέλεσης και τα λοιπά πρόστιμα αρχίζει από την πρώτη ημέρα του επόμενου έτους μέσα στο οποίο έγινε η ταμειακή βεβαίωσή τους.

3. Ειδικά για τις απαιτήσεις κατά του Δημοσίου, η ανωτέρω στις παρ. 1 και 2 παραγραφή είναι πενταετής, κατά το άρθρο 140 Ν.4270/2014.

4. Οι διατάξεις του άρθρου 137 Ν. 4270/2014 περί αναστολής παραγραφής των απαιτήσεων του Δημοσίου, καθώς και των άρθρων 138 και 139 του ίδιου νόμου, περί διακοπής παραγραφής των απαιτήσεων του Δημοσίου και συνεπειών παραγραφής αυτών αντίστοιχα, εφαρμόζονται ανάλογα και στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Άρθρο 27 παρ.6α (πρώην 7α) Α.Ν. 1846/1951, όπως προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ.8 του Ν. 2556/1997

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ. - ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ –ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄. - ΠΑΡΟΧΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Ιατρική περίθαλψη ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Νέα διάταξη με
βάση το άρθρο 31
παρ.1 εδ.α΄Α.Ν.
1846/51 όπως
είχε
αντικατασταθεί
με την παρ.4 του
άρθρου 19 του
Ν.3232/04 και στη
συνέχεια με το
άρθρο 148 παρ.1
Ν.3655/2008,ΦΕΚ
Α 58/3.4.2008.**

1.Οι ασφαλισμένοι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και τα μέλη οικογενείας τους από πρώτης (1ης) Μαρτίου κάθε έτους και επί ένα δωδεκάμηνο καλύπτονται από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για παροχές ασθένειας σε είδος, εφόσον έχουν πραγματοποιήσει τουλάχιστον πενήντα (50) ημέρες ασφάλισης, οι οποίες από 1.1.2009 αυξάνονται ανά δέκα κατ' έτος και μέχρι εκατό (100) για τους κοινούς ασφαλισμένους, και για τους εργαζόμενους σε οικοδομοτεχνικά έργα μέχρι ογδόντα (80), είτε κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος είτε κατά το τελευταίο δεκαπεντάμηνο, πριν από την αναγγελία της ασθένειας ή της πιθανής ημέρας τοκετού, χωρίς να συνυπολογίζονται οι ημέρες εργασίας που πραγματοποιήθηκαν κατά το τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο του δεκαπενταμήνου."

**Άρθρο 30 Ν.
4320/2015,ΦΕΚ Α
29/19.3.2015.**

Οι ασφαλισμένοι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και τα μέλη οικογενείας τους για την περίοδο από 1.3.2015 έως 29.2.2016 καλύπτονται από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για παροχές ασθένειας σε είδος, εφόσον έχουν πραγματοποιήσει τουλάχιστον πενήντα (50) ημέρες ασφάλισης είτε το προηγούμενο ημερολογιακό έτος είτε κατά το τελευταίο δεκαπεντάμηνο, χωρίς να συνυπολογίζονται οι ημέρες που πραγματοποιήθηκαν κατά το τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο του δεκαπενταμήνου.

Οι ημέρες κατά τις οποίες ο ασφαλισμένος λάμβανε επίδομα ανεργίας ή ασθένειας, θεωρούνται ως ημέρες εργασίας κατά την έννοια της παραγράφου αυτής.

**Άρθρο 31 παρ.2
Α.Ν 1846/51**

2. Οι συνταξιούχοι και οι επιδοματούχοι λόγω αναπροσαρμογής και τα μέλη της οικογενείας αυτών δικαιούνται ιατρική περίθαλψη για όσο χρόνο παίρνουν σύνταξη και για έξι μήνες μετά τη λήξη της σύνταξης.

**Εδάφιο που
προστέθηκε με
την παράγραφο
6 άρθρου 48
Ν.3996/2011,ΦΕ
Κ Α
170/5.8.2011.**

3. Οι ασφαλισμένοι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που καταθέτουν αίτηση για συνταξιοδότηση και πληρούν τις ελάχιστες προϋποθέσεις για σύνταξη, για όσο διάστημα εκκρεμεί η έκδοση συνταξιοδοτικής απόφασης, εξακολουθούν να ασφαρίζονται για παροχές ασθένειας στο Ίδρυμα αν δεν έχουν τις απαραίτητες χρονικές προϋποθέσεις για τη θεώρηση του βιβλιαρίου υγείας ως ασφαλισμένοι.

**Άρθρο 35 παρ.2
Ν.2676/99**

4. Στις περιπτώσεις που εκκρεμεί η έκδοση συνταξιοδοτικής απόφασης με βάση τις διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης και μέχρις ότου εκδοθεί η οριστική απόφαση συνταξιοδότησης, ο ασφαλισμένος που πληροί τις ελάχιστες προϋποθέσεις για σύνταξη συνεχίζει να ασφαρίζεται για παροχές ασθένειας από το φορέα στην ασφάλιση του οποίου επήλθε ο ασφαλιστικός κίνδυνος και για το χρονικό διάστημα μέχρι τη συνταξιοδότησή του.

**Άρθρο 31 παρ.3
Α.Ν. 1846/51**

5. Ιατρική περίθαλψη παρέχεται για όσο χρόνο διαρκεί η ασθένεια, ακόμη και αν ο ασφαλισμένος έπαυσε να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου αυτού.

Περίθαλψη όμως για νέα περίπτωση ασθένειας, παρέχεται μόνον εφ' όσον πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις .

**Άρθρο 7 παρ.2
του Ν.709/77ΦΕΚ
Α 282, όπως**

6. Στους εκπαιδευόμενους στις Σχολές Μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. που δεν δικαιούνται ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, αυτές παρέχονται από τον ΕΟΠΥΥ με δαπάνες του

**αντικαταστάθηκε
με την παρ.2
άρθρ.26
Ν.2434/1996 (Α
189).**

Ο.Α.Ε.Δ. μέχρι να συμπληρωθούν οι κατά τις ισχύουσες διατάξεις
προϋποθέσεις.

Το ύψος και ο τρόπος απόδοσης από τον Ο.Α.Ε.Δ. της
απαιτούμενης δαπάνης καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού
Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μετά από γνώμη των Δ.Σ.
του Ο.Α.Ε.Δ. και του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

**Άρθρο 11
Ν.1276/82 ΦΕΚ Α
100, όπως
τροποποιήθηκε
ως προς το
ποσοστό με την
ΥΑ
Φ.40021/15895/1
110/22.2-3.3.2006
(ΦΕΚ Β' 272)**

7. Έλληνες υπήκοοι ή ομογενείς που συνταξιοδοτούνται από
οποιαδήποτε αλλοδαπή πηγή, εφόσον διαμένουν μόνιμα στην
Ελλάδα και δεν είναι ασφαλισμένοι κατά του κινδύνου της
ασθένειας σε άλλο ημεδαπό οργανισμό ή κλάδο ασθενείας
μπορούν, με αίτησή τους, να υπαχθούν στην ασφάλιση ασθένειας
του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ καταβάλλοντας εισφορά, ίση προς 8,5 % του
ποσού της σύνταξής τους.

**Εδάφιο που
προστέθηκε με
την παρ.5 του
άρθρου 10 του
Ν.2217/1994 (Α
83)**

Το κατά το προηγούμενο εδάφιο ποσοστό εισφοράς, καθώς και η
βάση υπολογισμού αυτής, μπορούν να μεταβληθούν με απόφαση
του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής
Αλληλεγγύης, ύστερα από αναλογιστική μελέτη .

Για τον καθορισμό των προϋποθέσεων και των παροχών
ασθένειας που χορηγούνται στους συνταξιούχους αυτούς
εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που
προβλέπουν την προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης.

Μέλη οικογένειας ασφαλισμένου ή συνταξιούχου ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 33 παρ. 1
ΑΝ 1846/51, όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 48
παρ.10 εδ.α. Ν.
3996/2011, ΦΕΚ Α
170**

1. Για την ασφάλιση για παροχές ασθενοείας σε είδος τα κατωτέρω πρόσωπα θεωρούνται μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου ή του συνταξιούχου λόγω αναπηρίας ή γήρατος.

α) Η σύζυγος ή ο σύζυγος.

β) Τα άγαμα τέκνα (νόμιμα ή τέκνα που έχουν νομιμοποιηθεί, αναγνωριστεί ή υιοθετηθεί, ή προγονοί) και τα φυσικά τέκνα ασφαλισμένης ή συνταξιούχου λόγω αναπηρίας ή γήρατος μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους και εάν μεν είναι άνεργα μέχρι τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους, εάν δε συνεχίζουν τις σπουδές τους για 2 έτη μετά τη λήξη των σπουδών τους, εφόσον είναι άνεργα, όχι όμως πέρα από τη συμπλήρωση του 26ου έτους της ηλικίας τους.

γ) Η μητέρα και ο πατέρας, καθώς και οι θετοί γονείς υπό τις ίδιες με τους φυσικούς γονείς προϋποθέσεις.

δ) Οι ορφανοί πατρός και μητρός εγγονοί και αδελφοί, καθώς και οι ορφανοί μόνον από πατέρα ή μητέρα αδελφοί ή εγγονοί εφόσον ο επιζών γονέας θεωρείται κατά τα ανωτέρω ως μέλος οικογένειας του ασφαλισμένου, μέχρι συμπλήρωσης του 18ου έτους της ηλικίας τους και εφόσον είναι άγαμοι.

**Άρθρο 33 παρ. 2
ΑΝ 1846/51, όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 48
παρ.10 εδ.α. Ν.
3996/2011, ΦΕΚ Α
170**

2. Τα πρόσωπα τα αναφερόμενα στην παραπάνω παράγραφο θεωρούνται ως μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου ή του συνταξιούχου, εφόσον συμβιώνουν με αυτόν και η συντήρησή τους για τις περιπτώσεις β', γ', δ', βαρύνει κυρίως αυτόν.

Θεωρείται ότι υπάρχει συμβίωση και αν για σοβαρούς λόγους, που ορίζονται με κανονισμό, ο σύζυγος ή η σύζυγος ή τα τέκνα, δεν συγκατοικούν προσωρινά.

Ειδικά για τον πατέρα, τη μητέρα και τους θετούς γονείς προκειμένου να ασφαλιστούν σαν μέλη οικογένειας του παιδιού τους, εκτός από την απόδειξη της κύριας συντήρησης και της

συγκατοίκησης, απαιτείται:

α) Να έχουν ηλικία άνω των 60 ετών ή να είναι ανάπηροι, με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.

β) Να μην έχουν εισοδήματα από οποιαδήποτε αιτία που να υπερβαίνουν τα εκάστοτε προβλεπόμενα για τους ανασφάλιστους σύμφωνα με την Γ6/8645/74 απόφαση και την αριθ.139491/2006 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Β' 1747).

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται αναλόγως σε όλους τους ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

**Άρθρο 48
παρ.10 εδάφιο β
Ν.3996/2011
ΦΕΚ Α 170**

**Άρθρο 33 παρ. 3
ΑΝ 1846/51, όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 48
παρ.10 εδ.α. Ν.
3996/2011, ΦΕΚ Α
170**

3.α) Ειδικά για τα μέλη οικογένειας ασφαλισμένων πολιτών κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι παροχές ασθένειας σε είδος χορηγούνται εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του π.δ. 106/2007 (Α'135) (Οδηγία 2004/38 ΕΚ), τους έχει χορηγηθεί το έγγραφο πιστοποίησης μόνιμης διαμονής του άρθρου 16 του π.δ. αυτού και διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα. β) Ασφαλισμένοι πολίτες τρίτων χωρών επί μακρόν διαμένοντες και τα μέλη οικογένειας τους δικαιούνται παροχές ασθένειας εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του π.δ.150/2006 (Α'160) (Οδηγία 2003/109ΕΚ) και διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα.

4. Με τον Κανονισμό μπορεί να παρέχεται εν όλω ή εν μέρει η ιατρική περίθαλψη στα τέκνα και μετά τη συμπλήρωση του κατά την παράγραφο 1 ορίου ηλικίας, εφόσον είναι ανίκανα για κάθε εργασία.

**Άρθρο 33 παρ. 4
ΑΝ 1846/51, όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 48
παρ.10 εδ.α. Ν.
3996/2011, ΦΕΚ Α
170**

Έξοδα κηδείας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Άρθρο 32 παρ.1 Α.Ν.1846/51

Εδάφια που προστέθηκαν με την παράγραφο 1 άρθρου 48 Ν.3996/2011, ΦΕΚ Α 170

1. Σε περίπτωση θανάτου ασφ/νου που πληροί τις προϋποθέσεις για τη λήψη επιδόματος ασθενείας ή συντ/χου λόγω αναπηρίας ή γήρατος καταβάλλεται εφάπαξ βοήθημα για έξοδα κηδείας το οποίο ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και το οποίο δεν δύναται να είναι κατώτερο του 8πλάσιου του τεκμαρτού ημερομισθίου της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης.

Αν πεθάνει συνταξιούχος του πρώην Κλάδου Σύνταξης του Ταμείου Συντάξεως και Πρόνοιας Προσωπικού - ΑΤ.Ε., Ταμείου Συντάξεως Προσωπικού-ΕΤ.Ε. και Ταμείου Συντάξεως Προσωπικού - ΗΣΑΠ, που έχουν ενταχθεί στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, χορηγείται από το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ εφάπαξ βοήθημα για έξοδα κηδείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο.

Τα ποσά που καταβάλλονται από το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ για την αιτία αυτή μέσα στο έτος, αναζητούνται από τους Φορείς Υγείας, στους οποίους κατά περίπτωση υπάγονταν οι θανόντες, μέσα στον Ιανουάριο του επόμενου έτους.

Αν δεν αποδοθούν τα εν λόγω ποσά από τους οικείους Φορείς Υγείας, αναζητούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Ιδρύματος περί αναγκαστικής είσπραξης.

Άρθρο 5 παρ.11 Ν.825/78 ΦΕΚ Α 189

Το εφάπαξ βοήθημα εξόδων κηδείας καταβάλλεται και σε περίπτωση θανάτου προσώπου συνταξιοδοτούμενου λόγω θανάτου ασφ/νου ή συντ/χου.

Άρθρο 32 παρ.2 Α.Ν 1846/51 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 59 παρ.11 Ν.3518/06

2. Τα έξοδα κηδείας καταβάλλονται στον επιμεληθέντα την κηδεία, με την προσκόμιση των σχετικών δικαιολογητικών και βαρύνουν τον κλάδο ασθένειας και μητρότητας σε χρήμα

ΦΕΚ Α 272

Άρθρο 32 παρ.3 ΑΝ 1846/51

3. Σε περίπτωση θανάτου ασφ/νων ή συντ/χων ή μελών οικογένειας τους που νοσηλεύονται σε θεραπευτήρια συμβεβλημένα με τον ΕΟΠΥΥ εφόσον δεν εμφανίζεται κανείς για να επιμεληθεί της κηδείας, το ΙΚΑ –ΕΤΑΜ αναλαμβάνει απ' ευθείας την επιμέλεια αυτής.

Άρθρο 3 παρ.3 Ν.854/78 ΦΕΚ Α 236

4. Η καταβολή των εξόδων κηδείας από Ν.Π.Δ.Δ. σε τακτικούς υπαλλήλους αυτών και των μελών οικογενείας τους, δεν επηρεάζει το ως άνω δικαίωμα

Επίδομα ασθενείας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Άρθρο 35 παρ.1 στοιχ. α και β' Α.Ν. 1846/51 όπως ισχύει μετά το Ν.Δ. 2961/54, σε συνδ. με άρθρο 148 παρ.2 εδάφιο πρώτο Ν. 3655/2008, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 36 παρ. 4 Ν.3996/2011, ΦΕΚ Α 170

Εδάφιο βα όπως προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ.11 Ν.1759/88, σε

1. Ο ασφαλισμένος δικαιούται επιδόματος ασθενείας εφόσον συντρέχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Δεν λαμβάνει σύνταξη.

β) Πραγματοποίησε 100 τουλάχιστον ημέρες εργασίας κατά το ημερολογιακό έτος το αμέσως προηγούμενο της αναγγελίας της ασθενείας ή κατά το προηγούμενο 15μηνο, μη συνυπολογιζόμενων, στη τελευταία αυτή περίπτωση, των ημερών εργασίας που πραγματοποιήθηκαν το τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο του 15μηνου.

Οι εκατό (100) ημέρες ασφάλισης, από 1.1.2009 αυξάνονται ανά δέκα (10) κατ' έτος και μέχρι εκατόν είκοσι (120).

βα. Προκειμένου για οικοδόμους οι παραπάνω ημέρες εργασίας μειώνονται σε 80. Η μείωση αυτή ισχύει εφ' όσον έχουν πραγματοποιήσει 200 τουλάχιστον ημέρες εργασίας σε οικοδομικές εργασίες μέσα στα δύο ημερολογιακά έτη, τα αμέσως

**συνδ. με άρθρο
148 παρ.2 εδ.
δεύτερο Ν.
3655/2008, όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 36
παρ.
4Ν.3996/2011,
ΦΕΚ Α 170**

**Άρθρο 35 παρ.1
στοιχ. γ' και δ' Α.Ν.
1846/51 όπως
ισχύει μετά το
ν.δ.2961/54**

**Άρθρο 35 παρ.1
εδ. ε' όπως
προστέθηκε με το
άρθρο 14 παρ.3
Ν. 1469/1984**

**Άρθρο 35 παρ.1
εδάφιο στ' όπως
προστέθηκε με
την παρ.2 του
άρθ.11 του Ν.**

προηγούμενα της αναγγελίας της ασθένειας ή μέσα στο
προηγούμενο της αναγγελίας 30μηνου, μη συνυπολογιζόμενων όμως
των ημερών που πραγματοποιήθηκαν μέσα στο τελευταίο
ημερολογιακό τρίμηνο του 30μηνου .

Οι ογδόντα (80) ημέρες ασφάλισης, από 1.1.2009 αυξάνονται ανά
δέκα (10) κατ' έτος και μέχρι εκατό (100).

γ) Απέχει από την εργασία του εξ αιτίας ασθένειας που δεν
οφείλεται σε πταίσμα του.

δ) Η αποχή λόγω ασθένειας από την εργασία του διήρκεσε
περισσότερο, από τρεις τουλάχιστον ημέρες και στους αυτοτελώς
απασχολούμενους ή προαιρετικώς συνεχίζοντας την ασφάλιση η
ασθένεια διήρκεσε περισσότερο από τον οριζόμενο χρόνο από τον
Κανονισμό Ασφάλισης (10 ήμερο), εκτός αν ο ασφαλισμένος
εισαχθεί σε θεραπευτήριο, οπότε από την εισαγωγή του
εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν στους παρέχοντες
εξαρτημένη εργασία.

2. Όταν πρόκειται για επιδότηση πέρα των 182 ημερών απαιτείται,
αντί των προϋποθέσεων του εδαφ. β' της προηγούμενου
παραγράφου, η πραγματοποίηση τριακοσίων (300) το λιγότερο
ημερών ασφάλισης μέσα στα δύο ημερολογιακά χρόνια τα αμέσως
προηγούμενα από εκείνο της αναγγελίας της ασθένειας ή μέσα στο
προηγούμενο της αναγγελίας αυτής 30μηνου. Στη τελευταία αυτή
περίπτωση δεν συνυπολογίζονται για τη συμπλήρωση των 300
ημερών ασφάλισης οι ημέρες που πραγματοποιήθηκαν μέσα στο
τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο το 30 μήνου.

3. Όταν πρόκειται για επιδότηση πάνω από 360 ημέρες, πρέπει ο
ασφαλισμένος να έχει πραγματοποιήσει τις ημέρες εργασίας που
απαιτούνται κάθε φορά για τη χορήγηση της σύνταξης λόγω
αναπηρίας

1759/1988

**Άρθρο 35 παρ.2
όπως προστέθηκε
με την παρ.2 του
άρθρου 11 του
Ν.Δ. 4476/1965
(Α 103).**

4. Ο ασφαλισμένος που πληροί κατά το χρόνο της στράτευσής του σαν κληρωτός, τις προϋποθέσεις του στοιχείου β' εδαφίου της παραγράφου 1 δικαιούται επιδόματος ασθένειας εφόσον συντρέχουν οι όροι των εδαφίων α, γ' και δ' της αυτής παραγράφου και επί έξι μήνες από την απόλυσή του από τις τάξεις του στρατού.

**Άρθρο 59 παρ. 9
του Ν.3518/06
όπως προστέθηκε
τέλος της παρ.5
του άρθρου 38
του Α.Ν. 1846/51**

5. Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν έχει προϋποθέσεις για τη συνέχιση της επιδότησης λόγω ασθένειας για 360 ημέρες, δικαιούται επανεπιδότηση για την ίδια πάθηση μετά διετία από τη λήξη της τελευταίας ημέρας επιδότησης των 182 ημερών και, αντίστοιχα, τριετία από τη λήξη της τελευταίας ημέρας επιδότησης των 360 ημερών και σε περίπτωση επιδότησης άνω των 360 ημερών μετά πενταετία από τη λήξη της τελευταίας ημέρας επιδότησης των 720 ημερών.

Σε κάθε περίπτωση επανεπιδότησης ο ασφαλισμένος απαιτείται να έχει συμπληρώσει τις προβλεπόμενες στην περίπτωση β' της παραγράφου 1 χρονικές προϋποθέσεις.

Ποσό επιδόματος ασθενείας που χορηγείται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 38 παρ.1
Α.Ν 1846/51,
όπως
τροποποιήθηκε
από το Ν.Δ.
2961/54.**

1. α. Το ποσό του επιδόματος ασθένειας ισούται με το 50% του τεκμαρτού ημερομισθίου της Ασφαλιστικής Κλάσης στην οποία ανήκει ο ασφαλισμένος σύμφωνα με το άρθρο 37 του Α.Ν.1846/51 άρθρο.....του παρόντος Κώδικα.

**Εδάφιο που
προστέθηκε στην**

β. Κατ' εξαίρεση το ποσό του επιδόματος ασθενείας των πρώτων δεκαπέντε (15) ημερών, των αμέσως επομένων των τριών ή 10 (για τους αυτοτελώς απασχολούμενους ή προαιρετικώς

**παρ. 1 του
άρθρου 38**

**με το άρθρο 11
παρ. 3 του Ν.
1759/1988 (Α΄
50).**

**Εδάφιο που
προστέθηκε στην
παρ.1 με το
άρθρο 4 παρ. 1
του Ν. 1880/1990
(Α 39)**

**Άρθρο 38 παρ.2
εδ.α΄ Α.Ν.1846/51**

**Άρθρο 38 παρ.2
εδ.β΄ Α.Ν. 1846/51
όπως είχε
τροποποιηθεί με
το άρθρο 8 του
Ν.Δ. 4104/60, το
άρθρο 14 του Ν.Δ.
4476/1965, το
άρθρο 3 του Ν.Δ.
346/74 και
αντικαταστάθηκε
εκ νέου με το
άρθρο 6 του
Ν.321/76 με το
οποίο κυρώθηκε
η από 4-2-1976
Π.Ν.Π.**

Άρθρο 38 παρ.2

συνεχίζοντας την ασφάλιση) ημερών αποχής από την εργασία λόγω ασθένειας, ισούται με το 50% του κατά το προηγούμενο εδάφιο καθοριζόμενου ποσού.

γ. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται προκειμένου για εργατοτεχνίτες οικοδόμους, οι οποίοι λαμβάνουν το 100% του ποσού του επιδόματος και για τις πρώτες 15 ημέρες της επιδότησης.

2.Το κατά την προηγούμενη παράγραφο ποσό επιδόματος ασθένειας προσαυξάνεται κατά 10% για κάθε προστατευόμενο μέλος οικογένειάς του επιδοματούχου.

Σε καμιά περίπτωση το ποσό του ημερησίου επιδόματος μαζί με τις προσαυξήσεις λόγω οικογενειακών βαρών δεν μπορεί να είναι ανώτερο του τεκμαρτού ημερομισθίου της VIII Ασφ/κής Κλάσης όπως ισχύει κάθε φορά ούτε του 70% του ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης βάσει της οποίας υπολογίζεται το επίδομα.

Με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνώμη Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ είναι δυνατό να ορίζεται σαν ανώτατο ποσό του ημερησίου επιδόματος μαζί με τις προσαυξήσεις λόγω οικογενειακών βαρών, τεκμαρτό ημερομίσθιο ασφαλιστικής κλάσης ανώτερης της προβλεπόμενης στο προηγούμενο εδάφιο. "

γ'. Το ποσό του ημερήσιου επιδόματος ασθένειας, που δικαιούται ο ασφαλισμένος, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της

**εδ.γ' όπως
προστέθηκε με το
άρθρο 11 παρ. 4
του Ν. 1759/1988
(Α' 50).**

προηγούμενης παραγράφου 1 με τις προσαυξήσεις λόγω οικογενειακών βαρών, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι ανώτερο του τεκμαρτού ημερομισθίου της 3ης ασφαλιστικής κλάσης, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά, ούτε και του 35% του ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης με την οποία υπολογίζεται το επίδομα".

**Άρθρο 38 παρ.3
ΑΝ.1846/51 όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 39
Ν.Δ. 2698/53**

3.Το επίδομα ασθένειας καταβάλλεται στους ασφαλισμένους που παρέχουν εξαρτημένη εργασία από την 4^η ημέρα και στους προαιρετικά ασφαλισμένους ή αυτοτελώς εργαζομένους ασφ/νους και με την επιφύλαξη της τελευταίας διάταξης του εδαφίου δ' του προηγούμενου άρθρου (εισαγωγή στο θεραπευτήριο) από την ορισθείσα ημέρα εργασίας από τον κανονισμό μετά την αναγγελία της ανικανότητας στην υπηρεσία του ΙΚΑ –ΕΤΑΜ.

Προκειμένου περί ανικανότητας οφειλομένης σε ατύχημα το επίδομα καταβάλλεται από την ημέρα της αναγγελίας. Το επίδομα δεν καταβάλλεται για περισσότερες από 182 ημέρες για την ίδια ασθένεια, ούτε για περισσότερες (ασθένειες) των 182 ημερών εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους.

Εάν η ανικανότητα οφείλεται σε φυματίωση, το επίδομα δεν καταβάλλεται για περισσότερες των 360 ημερών.

Για τους ασφ/νους που δικαιούνται επιδόματος και νοσηλεύονται σε πάσης φύσης θεραπευτήρια με δαπάνες του Ιδρύματος, το ποσόν του επιδόματος μειώνεται εφόσον δεν βαρύνονται με τη συντήρηση μελών οικογένειας κατά τα δύο τρίτα.

**Άρθρο 38 παρ.4
Α.Ν.1846/51**

4.Το ΙΚΑ –ΕΤΑΜ δικαιούται να αναστείλει κατά το σχετικό κανονισμό, την πληρωμή του επιδόματος ασθενείας εφόσον διαπιστωθεί αρμοδίως ότι, ο δικαιούχος επιδείνωσε την κατάστασή του συνεπεία μη τήρησης των υποχρεώσεων του περί της οφειλομένης συμπεριφοράς των ασθενών ή δεν συμμορφώθηκε με τα μέτρα που του υπέδειξαν για τη βελτίωση της κατάστασής του.

5.Το επίδομα ασθένειας καταβάλλεται και για τις μη εργάσιμες ημέρες.

**Άρθρο 38 παρ.5
Α.Ν.1846/51**

6.Το επίδομα ασθένειας καταβάλλεται για 360 ημέρες για την ίδια ασθένεια εφόσον ο δικαιούχος έχει πραγματοποιήσει η (300) το λιγότερο ημέρες ασφάλισης μέσα στα δύο ημερολογιακά χρόνια τα αμέσως προηγούμενα από εκείνο της αναγγελίας της ασθένειας ή μέσα στο προηγούμενο της αναγγελίας αυτής 30μηνο (χωρίς συνυπολογίζονται οι ημέρες που πραγματοποιήθηκαν μέσα στο τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο το 30 μήνου).

**Άρθρο 38 παρ. 5α
όπως προστέθηκε
με το άρθρο 14
παρ. 2 του Ν.
1469/1984,
ΦΕΚ Α 111**

7.Το επίδομα ασθένειας καταβάλλεται για 720 ημέρες για την ίδια ασθένεια, εφόσον ο δικαιούχος έχει πραγματοποιήσει τις ημέρες εργασίας που απαιτούνται κάθε φορά για τη χορήγηση της σύνταξης λόγω αναπηρίας.

**Άρθρο 38 παρ. 5β
όπως προστέθηκε
με το άρθρο 11
παρ.5 του Ν.
1759/1988 (Α`
50).**

Εργατικό ατύχημα και επαγγελματική νόσος

1. Για τη χορήγηση των παροχών της ασφάλισης, δεν απαιτείται η συμπλήρωση των ημερών ασφάλισης που απαιτούνται για τη συνταξιοδότηση ή τη χορήγηση επιδόματος ασθενείας ή την ασφάλιση για παροχές ασθενείας σε είδος, εάν το γεγονός που θεμελιώνει δικαίωμα για τις παροχές οφείλεται σε βίαιο συμβάν, που συνέβη κατά την εκτέλεση της εργασίας ή με αφορμή αυτή ή σε επαγγελματική ασθένεια.

Εάν το γεγονός που θεμελιώνει το δικαίωμα στις παροχές οφείλεται σε βίαιο συμβάν που δεν συνέβη όμως κατά την εκτέλεση ή με αφορμή την εργασία για την χορήγηση των παραπάνω παροχών, αρκεί η συμπλήρωση του μισού μόνο του αριθμού ημερών εργασίας των οριζόμενων από τα παραπάνω άρθρα.

Με κανονισμό ορίζεται ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία της βεβαίωσης των ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών και το είδος αυτών.

Με κανονισμό ορίζονται οι επιχειρήσεις και τα ελάχιστα όρια χρόνου διάρκειας της εργασίας σ' αυτές για την απόκτηση δικαιώματος στις ασφαλιστικές παροχές λόγω επαγγελματικής ασθένειας σύμφωνα με τα παραπάνω.

Άρθρο 60 παρ.3 Α.Ν. 1846/51

2. Στην περίπτωση ανικανότητας προς εργασία ή θανάτου, που οφείλεται σε ατύχημα από βίαιο συμβάν που επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή με αφορμή αυτή, εάν ο παθών ή σε περίπτωση θανάτου του, οι δικαιούχοι σύνταξης λόγω θανάτου περιλαμβάνονται μεταξύ των προσώπων που δικαιούνται τις παροχές της ασφάλισης, ο οικείος εργοδότης απαλλάσσεται της υποχρέωσης προς καταβολή της προβλεπόμενης αποζημίωσης, εξόδων νοσηλείας και κηδείας που προβλέπονται από τις διατάξεις του Β.Δ/τος της 24^{ης} Ιουλίου 1920 « περί κωδικοποίησης των νόμων περί ευθύνης προς αποζημίωση των εξ ατυχήματος την εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων» καθώς αυτές τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα.

Άρθρο 34 παρ.2 Α.Ν.1846/51

3. Εάν με δικαστική απόφαση βεβαιώνεται ότι το ατύχημα στην εκτέλεση της εργασίας ή με αφορμή αυτή, οφείλεται σε δόλο του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου, ο εργοδότης υποχρεώνεται όπως καταβάλλει : α) Στο ΙΚΑ-Ε.Τ.Α.Μ. , όλη τη δαπάνη χορήγησης παροχών που προκλήθηκαν από το ατύχημα.

β)Στον παθόντα ή σε περίπτωση θανάτου αυτού στα πρόσωπα που δικαιούνται σύνταξη λόγω θανάτου την διαφορά μεταξύ του ποσού της αποζημίωσης που προβλέπεται από τον Αστικό Κώδικα και του ολικού ποσού των παροχών που χορηγούνται σύμφωνα με τον παρόντα κώδικα. Με κανονισμό ορίζεται ο τρόπος υπολογισμού των δαπανών των αναφερομένων στο εδάφιο α'της παραγράφου αυτής.

Ατύχημα από Υπαιτιότητα τρίτων

**Άρθρο 10 του Ν.Δ
4104/60 όπως
αντικαταστάθηκε
από το άρθρο 18
του Ν.4476/65**

Εφόσον ο ασφαλισμένος ή τα μέλη της οικογένειάς του είναι δυνατόν να αξιώσουν αποζημίωση για ζημία που υπέστησαν συνεπεία ασθένειας, αναπηρίας ή θανάτου αυτού που είναι υπόχρεος για τη διατροφή τους, η αξίωση αυτή μεταβιβάζεται στο ΙΚΑ –ΕΤΑΜ και για όσο ποσό το ΙΚΑ –ΕΤΑΜ οφείλει ασφαλιστικές παροχές στο δικαιούχο της αποζημίωσης.

**Άρθρο 18 παρ.1
του Ν.1654/1986
(Α 177)**

Η παραπάνω μεταβίβαση επέρχεται αυτοδίκαια από τότε που γεννήθηκε η αξίωση. Συμβιβασμός του δικαιούχου, παραίτησή, εκχώρηση, ή με οποιοδήποτε τρόπο αλλοίωση της αξίωσής του για αποζημίωση είναι άκυρη κατά το μέρος που αφορά τις παραπάνω αξιώσεις του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από παροχές.

**Άρθρο 1 του
Β.Δ.226/73**

Με απόφαση Διοικητή του ΙΚΑ –ΕΤΑΜ καθορίζεται το ποσό μέχρι του οποίου τυχόν αξίωσή του ασφαλισμένου ή των μελών της οικογένειάς του μεταβιβάζεται στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ.

Επιδόματα Μητρότητας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 39 Α.Ν.
1846/51 σε συνδ.
με άρθρο 11
παρ.2 Ν.2874/00**

Η ασφ/νη δικαιούται από το ΙΚΑ –ΕΤΑΜ για 56 ημέρες πριν την πιθανή ή την πραγματική ημέρα τοκετού επίδομα κυοφορίας και 63 ημέρες μετά το επίδομα λοχείας ίσο με το βασικό επίδομα ασθενείας, μετά των τυχόν προσαυξήσεων λόγω οικογενειακών βαρών εφόσον απέχει από την εργασία. Το παραπάνω επίδομα καταβάλλεται και τις μη εργάσιμες ημέρες.

Για τα επιδόματα κυοφορίας και λοχείας, δεν ισχύουν οι προβλεπόμενοι περιορισμοί, όσον αφορά το ανώτατον όριο κατά ποσό του επιδόματος ασθενείας. Τα επιδόματα κυοφορίας και λοχείας σε καμία περίπτωση δεν είναι κατώτερα του τεκμαρτού ημερομισθίου της 1ης ασφαλιστικής κλάσης. Για την παροχή των ανωτέρω επιδομάτων πρέπει η ασφαλισμένη να έχει

πραγματοποιήσει 200 τουλάχιστο ημέρες εργασίας κατά τα δύο
τελευταία έτη τα προηγούμενα της πιθανής ημέρας τοκετού.

Νέα διάταξη

Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του κεφαλαίου.....που
αφορούν τη χορήγηση επιδομάτων μητρότητας στις ασφαλισμένες
όλων των φορέων.

Ειδική παροχή προστασίας μητρότητας στις ασφαλισμένες του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Άρθρο 142 Ν. 3655/2008

Η μητέρα που είναι ασφαλισμένη του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, και εργάζεται
με σχέση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου σε επιχειρήσεις ή
εκμεταλλεύσεις, μετά τη λήξη της άδειας λοχείας και της ισόχρονης
προς το μειωμένο ωράριο άδειας, όπως προβλέπεται από το άρθρο
9 της ΕΓΣΣΕ των ετών 2004 - 2005, δικαιούται να λάβει ειδική άδεια
προστασίας μητρότητας έξι (6) μηνών.

Αν δεν κάνει χρήση της προβλεπόμενης από την ως άνω ΕΓΣΣΕ
ισόχρονης προς το μειωμένο ωράριο άδειας, η μητέρα δικαιούται
αμέσως μετά τη λήξη της άδειας λοχείας την ως άνω ειδική άδεια
προστασίας της μητρότητας, στη συνέχεια δε και το μειωμένο
ωράριο που προβλέπεται από το άρθρο 9 της ΕΓΣΣΕ του έτους 1993,
όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Κατά τη διάρκεια της ως άνω ειδικής άδειας, ο ΟΑΕΔ υποχρεούται
να καταβάλλει στην εργαζόμενη μητέρα μηνιαίως ποσό ίσο με τον
κατώτατο μισθό, όπως κάθε φορά καθορίζεται με βάση την ΕΓΣΣΕ,
καθώς και αναλογία δώρων εορτών και επιδόματος αδείας με βάση
το προαναφερόμενο ποσό

Σε περίπτωση απασχόλησης μέχρι και 4 ώρες ημερησίως ή μέχρι 13
ημέρες το μήνα, κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, που προηγείται
της άδειας κυοφορίας, το καταβαλλόμενο από τον ΟΑΕΔ ποσό
ισούται με το μισό του καθοριζόμενου ανωτέρω.

**Εδάφιο πέμπτο
όπως
αντικαταστάθηκε
με την παρ.3
άρθρου 36**

**N.3996/2011,ΦΕΚ
Α 170/5.8.2011.**

Ο χρόνος της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας λογίζεται ως χρόνος ασφάλισης στους κλάδους κύριας σύνταξης και ασθένειας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και στους οικείους φορείς επικουρικής ασφάλισης, οι δε προβλεπόμενες εισφορές υπολογίζονται επί του κατά περίπτωση αναφερόμενου παραπάνω ποσού, από το οποίο ο ΟΑΕΔ παρακρατεί την προβλεπόμενη εισφορά ασφαλισμένου και την αποδίδει στους αρμόδιους φορείς μαζί με την προβλεπόμενη εισφορά εργοδότη που βαρύνει τον ΟΑΕΔ. Ο χρόνος ασφάλισης, που έχει διανυθεί από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του άρθρου θεωρείται χρόνος ασφάλισης στον Κλάδο ασθένειας σε είδος και σε χρήμα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζονται η διαδικασία, ο τρόπος και οι λοιπές προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Βάση υπολογισμού χρηματικών παροχών

**Άρθρο 37 ΑΝ 1846/51
όπως τροπ. από τα
άρθρα 8 ΝΔ 3873/58
και 13 Ν. 4476/65,
αντικ. από το άρθρο 1
παρ. 1 της από
4.2.1976 ΠΝΠ που
κυρώθηκε με το Ν.
321/76, και τροπ.
από τα άρθρα 26 παρ.
1 Ν. 1902/90 και 39
παρ. 3 Ν. 1892/90**

1. Για τον υπολογισμό των πάσης φύσεως παροχών σε χρήμα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το ύψος των οποίων εξαρτάται από τον υποκείμενο σε ασφαλιστική εισφορά μισθό, οι ασφαλισμένοι κατατάσσονται στις κατωτέρω ασφαλιστικές κλάσεις:

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΚΛΑΣΕΙΣ ΑΠΟ 1.10.2008

	Ημερήσιος μισθός σε Ευρώ		Ασφ/κή κλάση	Τεκμαρτό ημερομίσθιο
Από	0,00 -	11,75	1 ^η	11,06
»	11,76-	13,97	2 ^η	13,30
»	13,98-	16,63	3 ^η	15,99
»	16,64-	19,54	4 ^η	18,37
»	19,55-	22,35	5 ^η	21,24
»	22,36-	25,23	6 ^η	24,11
»	25,24-	27,93	7 ^η	26,76
»	27,94-	30,38	8 ^η	29,39

»	30,39-	33,21	9 ^η	32,12
»	33,22-	35,63	10 ^η	34,69
»	35,64-	39,16	11 ^η	37,13
»	39,17-	42,44	12 ^η	40,45
»	42,45-	46,18	13 ^η	44,06
»	46,19-	49,77	14 ^η	47,82
»	49,78-	53,16	15 ^η	51,11
»	53,17-	56,55	16 ^η	54,60
»	56,56-	59,74	17 ^η	57,83
»	59,75-	63,03	18 ^η	61,10
»	63,04-	66,44	19 ^η	64,42
»	66,45-	69,48	20 ^η	67,53
»	69,49-	72,44	21 ^η	70,65
»	72,45-	75,68	22 ^η	73,60
»	75,69-	79,25	23 ^η	77,07
»	79,26-	82,92	24 ^η	80,74
»	82,93-	86,52	25 ^η	84,34
»	86,53-	90,11	26 ^η	87,93
»	90,12-	93,56	27 ^η	91,53
»	93,57-	97,29	28 ^η	94,94
»	0,00 -	8,03	1 ^η Ειδική	8,03

Τα όρια ημερήσιων μισθών και το τεκμαρτό ημερομίσθιο κάθε κλάσης αναπροσαρμόζονται κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου.

2. Για τον υπολογισμό των συντάξεων λαμβάνεται υπόψη σε κάθε περίπτωση το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ασφαλιστικής κλάσης, στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος με βάση το ηλικίο διαιρέσεως του συνόλου αποδοχών, μετά των δώρων των εορτών, που έλαβε κατά τα πέντε ημερολογιακά έτη που προηγούνται του έτους εκείνου, κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση για σύνταξη, δια του αριθμού των ημερών εργασίας που έχει πραγματοποιήσει εντός της χρονικής περιόδου αυτής.

Για τον υπολογισμό των συντάξεων δεν λαμβάνεται υπόψη το ποσό των δώρων εορτών που καταβλήθηκε.

Εάν ο ασφαλισμένος στην ίδια χρονική περίοδο δεν έχει πραγματοποιήσει χίλιες (1.000) τουλάχιστο ημέρες εργασίας, για τον προσδιορισμό του τεκμαρτού ημερομισθίου υπολογισμού της σύνταξης συνυπολογίζονται και οι αποδοχές ημερών εργασίας της αμέσως προηγούμενης χρονικής περιόδου μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των χιλίων (1.000) ημερών.

**Άρθρο 37 παρ.2 ΑΝ
1846/51 όπως τροπ.
από τα άρθρα 8 ΝΔ
3873/58 και 13 Ν.
4476/65, αντικ. από το
άρθρο 1 παρ. 2 της
από 4.2.1976 ΠΝΠ
που κυρώθηκε με το
Ν. 321/76 και αντικ.
από τα άρθρα 3 Ν.
825/78, 30 Ν.
1902/90, 13 παρ. 1 Ν.
1976/91, τροπ. από το
άρθρο 50 παρ. 1 Ν.
2084/92 και από το
άρθρο 2 παρ. 9 Ν.
3029/02 - Άρθρο 28**

παρ. 3 Ν. 4476/65

Σε κάθε περίπτωση δεν λαμβάνονται υπόψη αποδοχές πέραν του τεκμαρτού ημερομισθίου της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης, όπως αυτό ισχύει κατά την καταβολή των εισφορών.

Για τον προσδιορισμό των ανωτέρω συνολικών αποδοχών, οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε, έτος λαμβάνονται υπόψη αναπροσαρμοσμένες κατά το λόγο του τεκμαρτού ημερομισθίου της 15ης ασφαλιστικής κλάσης του Δεκεμβρίου του τελευταίου έτους πριν από την υποβολή της αίτησης προς το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ίδιας ασφαλιστικής κλάσης του Δεκεμβρίου του έτους στο οποίο ανάγονται οι αναπροσαρμοζόμενες αποδοχές.

Για την κατάταξη σε μια από τις ασφαλιστικές κλάσεις του άρθρου αυτού λαμβάνονται υπόψη τα όρια μισθών και τα τεκμαρτά ημερομίσθια των ασφαλιστικών κλάσεων όπως αυτά ισχύουν το Δεκέμβριο του έτους πριν από την υποβολή της αίτησης".

**Άρθρο 37 παρ. 3 ΑΝ
1846/51 όπως αντικ.
από το άρθρο 1 παρ. 3
της από 4.2.1976 ΠΝΠ
που κυρώθηκε με το
Ν. 321/76**

3. Για τον υπολογισμό του επιδόματος ασθένειας λαμβάνεται υπ' όψη το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ασφαλιστικής κλάσης που καθορίζεται βάσει του μέσου όρου των καθοριζόμενων στο άρθρο αυτό αποδοχών, των τριάντα τελευταίων ημερών εργασίας, εντός του αμέσως προηγούμενου της αναγγελίας της ανικανότητας ημερολογιακού έτους.

Εάν η ανικανότητα οφείλεται σε ατύχημα ή επαγγελματική νόσο και δεν υπάρχουν ημερομίσθια κατά το ανωτέρω αναφερόμενο χρονικό διάστημα, λαμβάνεται υπ' όψη το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ασφαλιστικής κλάσης, στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος στη μεν πρώτη περίπτωση βάσει του ημερομισθίου της ημέρας του ατυχήματος στη δε δεύτερη περίπτωση, βάσει της τελευταίας ημέρας εργασίας.

4 Τα όρια των ημερήσιων μισθών και τα τεκμαρτά ημερομίσθια ασφαλιστικών κλάσεων της παραγράφου 1 αναπροσαρμόζονται κατά το ποσοστό αύξησης που χορηγείται κάθε φορά στις συντάξεις του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και από την ίδια ημερομηνία.

Σε περίπτωση κλιμακωτών αυξήσεων λαμβάνεται υπόψη το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης.

**Άρθρο 37 παρ. 4
περ.β ΑΝ 1846/51
όπως αντικ. όπως
αντικ. από τα άρθρα 1
παρ. 4 της από
4.2.1976 ΠΝΠ που
κυρώθηκε με το Ν.
321/76, 4 παρ. 1 Ν.**

**825/78, τροπ. από το
άρθρο 1 της από
31.3.82 ΠΝΠ που
κυρώθηκε με το
άρθρο 1 Ν. 1305/82,
αντικ. από το άρθρο 4
της ίδιας ΠΝΠ, τροπ.
από το άρθρο 10 Ν.
1379/83, αντικ. από
τα άρθρα 26 παρ. 2 Ν.
1902/90, 13 παρ. 2 Ν.
1976/91 και άρθρο 26
Ν. 2972/01**

Τα ποσό των ορίων ημερήσιων μισθών των ασφαλιστικών κλάσεων και των τεκμαρτών ημερομισθίων, που προκύπτουν κάθε φορά εκ της αναπροσαρμογής στρογγυλοποιούνται στο πλησιέστερο λεπτό του ευρώ. Ποσά μέχρι μισό λεπτό παραλείπονται, ενώ ποσά μισού και πλέον λεπτού στρογγυλοποιούνται στο επόμενο λεπτό.

Το κάτω όριο του ημερήσιου μισθού κάθε ασφαλιστικής κλάσης, εκτός της πρώτης, διαφοροποιείται του άνω ορίου του ημερήσιου μισθού της προηγούμενης ασφαλιστικής κλάσης με προσαύξηση ενός λεπτού του ευρώ (0,01)."

Εξόφληση, ειδική προστασία και παραγραφή παροχών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 40 παρ. 1
του Α.Ν. 1846/51.**

1. Οι παροχές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, αν ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, καταβάλλονται σε χρόνο και με τον τρόπο που καθορίζεται με κανονισμό, ο οποίος μπορεί να προβλέψει και τη στρογγύλευση των ποσών σε χρήμα παροχών καθώς και τις εισφορές

**Άρθρο 40 παρ. 2
Α.Ν. 1846/51.**

2. Αιτήσεις για απονομή παροχών, η εξόφληση των παροχών σε χρήμα δεν υπόκειται σε τέλος χαρτοσήμου, ούτε σε πληρωμή οποιουδήποτε φόρου.

Όλες οι πράξεις δικαστικές, διοικητικές και εξώδικες για αναγνώριση, δικαστική επιδίωξη ή πραγματοποίηση των παραπάνω παροχών απαλλάσσονται από κάθε τέλος που καταβάλλουν για πληρεξούσιο με συμβολαιογραφικά δικαιώματα που δεν μπορούν να υπερβούν το 1/3 των νομίμων. Είναι δυνατόν με Κανονισμό να επιτραπεί υπό ορισμένες προϋποθέσεις η προσαγωγή ιδιωτικών πληρεξουσίων.

Άρθρο 40 παρ. 3

3. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διατάξεων του ΚΕΔΕ (άρθρο 31) και του Κ.Πολ.Δ. (άρθρο 982 παρ. 2) όπως κάθε φορά

**A.N. 1846/51
όπως
αντικαταστάθηκε
με το άρθρο 15
παρ. 1 του Ν.
4476/65.**

**Άρθρο 40 παρ. 4
A.N. 1846/51**

**Άρθρο 40 παρ. 6
A.N. 1846/51
όπως αντικ. με
άρθρο 15 παρ.1
N. 4476/65 (A
103) άρθρο 7
παρ. 1 και N.
825/78 (A 189)**

ισχύουν, οι παροχές σε χρήμα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ούτε εκχωρούνται ούτε κατάσχονται.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η κατάσχεση μέχρι του ¼ του ποσού της σύνταξης λόγω διατροφής συζύγου, κατιόντων ή ανιόντων. Αντίθετη γενική ή ειδική διάταξη της κειμένης νομοθεσίας, δεν ισχύει όσον αφορά το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

4. Κάθε παροχή σε χρήμα που καταβλήθηκε αχρεωστήτως από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ όπως και η αξία των σε είδος παροχών, η αποτίμηση των οποίων καθορίζεται με Κανονισμό, επιστρέφονται εντόκως προς 5% και αναζητούνται κατά τις διατάξεις περί αναγκαστικής είσπραξης των καθυστερούμενων εισφορών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Συμψηφισμός κατά δόσεις με τις χορηγούμενες παροχές, επιτρέπεται μόνο προς απόσβεση οφειλής των δικαιούχων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Για τον παραπάνω λόγο ο συμψηφισμός ενεργείται απ' ευθείας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

5. Όλες οι αξιώσεις των παροχών ασθενείας σε χρήμα παραγράφονται μετά από έξι μήνες αφότου κατέστησαν απαιτητές. Απαιτητές δόσεις συντάξεων που δεν εισπράχθηκαν για οποιονδήποτε λόγο μέσα σε ένα έτος παραγράφονται. Η ετήσια παραγραφή αρχίζει από το τέλος του μήνα που αφορά τη σύνταξη που είναι υπό πληρωμή.

Σε περίπτωση ανάκλησης ή εξαφάνισης εν όλω ή εν μέρει οριστικής συνταξιοδοτικής απόφασης του ασφαλιστικού οργάνου, δεν επιτρέπεται για οποιονδήποτε λόγο η αναγνώριση αναδρομικά σε βάρος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ απαίτησης από σύνταξη ή διαφορές συντάξεων πέραν της πενταετίας από την ημέρα κατά την οποία υποβλήθηκε η προς ανάκληση της απόφασης αίτηση.

Σε περίπτωση επανεξέτασης περίπτωσης που έχει κριθεί οριστικά με την προσκόμιση από τον ενδιαφερόμενο νέων κρίσιμων πραγματικών στοιχείων δεν επιτρέπεται για οποιονδήποτε λόγο η αναγνώριση σε βάρος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ απαιτήσεων από συντάξεις ή διαφορών συντάξεων πριν από τον χρόνο υποβολής της σχετικής αίτησης εκτός εάν τα στοιχεία αυτά προκύπτουν αναμφισβήτητα

από τον συνταξιοδοτικό φάκελο του ενδιαφερομένου.

Κάθε άλλη οποιαδήποτε κατά του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ απαίτηση παραγράφεται μετά πενταετία.

Μετά πενταετία παραγράφονται και οι απαιτήσεις για επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών που εισπράττει κατά νόμο το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για λογαριασμό άλλων οργανισμών και ταμείων .

Τελευταίο εδάφιο της παρ. 6, όπως προστέθηκε με το άρθρο 21 παρ. 8 του Ν. 1902/1990 (Α` 138)

Άρθρο 40 παρ. 7 Α.Ν. 1846/51

6. Κανονισμός ορίζει τον τρόπο που ζητούνται οι παροχές, τον τρόπο διαπίστωσης των προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη χορήγηση τους, τον χρόνο πραγματοποίησης αυτών, τη μείωση και αναστολή αυτών, τα αρμόδια όργανα και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Οι ενδιαφερόμενοι δικαιούνται να αξιώνουν από τα αρμόδια όργανα της ασφάλισης την έκδοση έγγραφων ειδικά αιτιολογημένων αποφάσεων επί των αιτήσεών τους για ασφαλιστική παροχή.

Άρθρο 40 παρ. 8 Α.Ν. 1846/51

7. Καθυστερούμενες ασφαλιστικές παροχές που δικαιούται ασφαλισμένος που έχει πεθάνει είναι δυνατόν να καταβληθούν κατά σειρά από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στον ή στην σύζυγο, τα τέκνα ή τους γονείς του θανόντα χωρίς ευθύνη του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ έναντι τυχόν άλλων δικαιούχων, οι οποίοι μπορούν να στραφούν μόνο κατά του προσώπου που τις έλαβε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄. - ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Σύνταξη ΙΚΑ-ΕΤΑΜ λόγω γήρατος

**Αρθρ. 28 παρ 1α
Α.Ν. 1846/1951
όπως όπως είχε
αντικατ. από
την παρ. 1
περίπτωση 1 του
άρθρου 27 του
Ν. 1902/1990
(ΦΕΚ 138 Α΄), και
αντικατ.. εκ νέου
με την παρ.11
άρθρου 10
Ν.3863/2010,
ΦΕΚ Α
115/15.7.2010.**

1. Σύνταξη λόγω γήρατος από το Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ. , δικαιούται
:

1. α. Ο ασφαλισμένος που έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον 4.500
ημέρες εργασίας και συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας.

Προκειμένου για γυναίκες το όριο ηλικίας των εξήντα (60) ετών
αυξάνεται από 1.1.2011 κατά ένα έτος κάθε χρόνο μέχρι τη
συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας. Η εκ μέρους των
γυναικών άσκηση του δικαιώματος λήψης σύνταξης με τον
ανωτέρω αριθμό ημερών ασφάλισης χωρεί οποτεδήποτε, εφόσον
συμπληρώνουν το 60ό έτος της ηλικίας τους μέχρι 31.12.2010.

Στην ανωτέρω περίπτωση οι ασφαλισμένες δικαιούνται σύνταξη με
το όριο ηλικίας που ισχύει κατά το έτος συμπλήρωσης του 60ού
έτους της ηλικίας τους.

**Άρθρ. 28 παρ. 1β
Α.Ν. 1846/1951
όπως τροποπ.
με την παρ. 1
του άρθρου 27
του Ν.
1902/1990 (ΦΕΚ
138 Α') και
συμπληρώθηκε
με το άρθρο 143
παρ.5
Ν.3655/2008,
ΦΕΚ Α
58/3.4.2008.**

2. Ο ασφαλισμένος, που συμπλήρωσε το 62ο έτος της ηλικίας του ή η ασφαλισμένη το 57ο έτος, δικαιούται σύνταξη λόγω γήρατος, αν πραγματοποιήσει δέκα χιλιάδες (10.000) ημέρες εργασίας κατά την υποβολή της αίτησης.

**Άρθρο 10
παρ.12
Ν.3863/2010,
ΦΕΚ Α
115/15.7.2010**

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, εφαρμόζονται εφόσον ο ασφαλισμένος πληροί τις οριζόμενες σε αυτή προϋποθέσεις του ορίου ηλικίας και του αριθμού ημερών ασφάλισης μέχρι 31.12.2010.

Ο χρόνος ασφάλισης που ορίζεται από τις ανωτέρω διατάξεις για τις ασφαλισμένες που τον συμπληρώνουν από 1.1.2011 καθορίζεται σε 10.400 ημέρες ασφάλισης, για κάθε δε επόμενο έτος αυξάνεται κατά 400 ημέρες και μέχρι τη συμπλήρωση 12.000 ημερών ασφάλισης. Το όριο ηλικίας καθορίζεται από 1.1.2011 στο 58ο έτος, για πλήρη σύνταξη και στο 56ο έτος για μειωμένη, για κάθε δε επόμενο έτος αυξάνεται κατά έξι (6) μήνες και μέχρι τη συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας τους, καταργούμενης εφεξής της δυνατότητας για λήψη μειωμένης σύνταξης.

Προκειμένου για ασφαλισμένους που έχουν πραγματοποιήσει 10.000 ημέρες ασφάλισης το όριο ηλικίας καθορίζεται από 1.1.2011 στο 63ο έτος, για κάθε δε επόμενο έτος αυξάνεται κατά έξι (6) μήνες και μέχρι τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας.

Στην ανωτέρω περίπτωση οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη με το όριο ηλικίας και το χρόνο ασφάλισης που ισχύουν κατά το έτος

συμπλήρωσης των 10.000 ημερών ασφάλισης τους".

Άρθρο 28
παράγραφος 3
πρώτο εδάφιο
του Α.Ν.
1846/1951 (ΦΕΚ
179 Α΄) όπως
αντικατ. με
άρθρο 27 παρ. 1
περίπτωση 3α
του Ν.
1902/1990 όπως
αντικ. από την
παρ. 13 του
άρθρου 10
Ν.3863/2010, ΦΕ
Κ Α 115

3. α) Ο ασφαλισμένος που συμπληρώνει το 60ό έτος της ηλικίας του και 4.500 ημέρες εργασίας, από τις οποίες εκατό τουλάχιστον σε καθένα από τα πέντε ημερολογιακά έτη τα αμέσως προηγούμενα του έτους, κατά το οποίο υποβάλει την αίτηση συνταξιοδότησης, δικαιούται σύνταξη γήρατος μειωμένη κατά το 1/200 της πλήρους μηνιαίας σύνταξης, για κάθε μήνα που υπολείπεται από το όριο ηλικίας που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1α.

Ειδικά για τους ασφαλισμένους της παρ. 1β (του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951) που πληρούν την ειδική προϋπόθεση της πραγματοποίησης των 100 ημερών κατ' έτος την αμέσως προηγούμενη της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης πενταετία, η μείωση της σύνταξης κατά το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου χωρεί για κάθε μήνα που υπολείπεται μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου κατ' έτος ηλικίας πλήρους έτους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με το παραπάνω.

Προκειμένου για γυναίκες (της παρ 1 α) που πληρούν τις ανωτέρω χρονικές προϋποθέσεις, το όριο ηλικίας των πενήντα πέντε (55) ετών αυξάνεται κατά ένα έτος από 1.1.2011 και για κάθε επόμενο έτος μέχρι τη συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας. Το δικαίωμα λήψης μειωμένης σύνταξης στο 55ο έτος της ηλικίας χωρεί, εφόσον το όριο αυτό συμπληρώνεται μέχρι 31.12.2010. Το ποσοστό μείωσης στις ανωτέρω περιπτώσεις υπολογίζεται με βάση τους μήνες που υπολείπονται από τη συμπλήρωση του προβλεπόμενου από το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1α ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης.

Στην ανωτέρω περίπτωση οι ασφαλισμένες δικαιούνται σύνταξη στο όριο ηλικίας όπως διαμορφώνεται κατά το έτος συμπλήρωσης του 55ου έτους της ηλικίας.

Ειδικά για τις ασφαλισμένες της παρ. 1β του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951 (άρθρο .....παρόντος) που πληρούν την ειδική προϋπόθεση της πραγματοποίησης των 100 ημερών κατ' έτος την αμέσως προηγούμενη της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης

πενταετία η μείωση της σύνταξης κατά το ποσοστό του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής χωρεί για κάθε μήνα που υπολείπεται μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου κατ'έτος ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με την παρ. 12 του άρθρου αυτού. Στην περίπτωση αυτή οι ασφαλισμένες δικαιούνται μειωμένη σύνταξη στο όριο ηλικίας και το χρόνο ασφάλισης που ισχύουν κατά το έτος συμπλήρωσης των 10.000 ημερών ασφάλισης τους.»

Άρθρο 40
παραγ. 5 του Ν.
3996/2011

4. Όσοι συμπληρώνουν τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης για συνταξιοδότηση λόγω γήρατος με προϋποθέσεις που ισχύουν μέχρι και 31.12.2010, ακόμα και με προσμέτρηση χρόνων που προβλέπονται στο άρθρο 40 του ν. 2084/1992 (άρθρο ....παρόντος) , όπως

ίσχυε πριν την αντικατάστασή του με την παρ. 18 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, (άρθρο....παρόντος) καθώς και με την προσμέτρηση του πλασματικού χρόνου της παρ. 1 του άρθρου 141 του ν. 3655/2008, (άρθρο.....παρόντος) και εφόσον η σχετική αίτηση αναγνώρισης υποβληθεί μέχρι και 31.12.2013, ακολουθούν τις κατά περίπτωση απαιτούμενες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, που ίσχυαν μέχρι και 31.12.2010.

Ειδικά για τις ασφαλισμένες των παραγράφων 11 και 13 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010 (άρθρο.....παρόντος), οι οποίες συνταξιοδοτούνται με 4.500 ημέρες ασφάλισης, ανεξαρτήτως του εάν ο εν λόγω απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης συμπληρώνεται μέχρι ή μετά την 31.12.2010 ακολουθούνται σε κάθε περίπτωση λήψης μειωμένης ή πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος τα όρια ηλικίας που προβλέπονται στις ανωτέρω παραγράφους 11 και 13 του άρθρου 10 του ίδιου νόμου.

Μοναδική εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση των ασφαλισμένων των ανωτέρω παραγράφων, οι οποίες μέχρι και 31.12.2010 έχουν

θεμελιώσει δικαίωμα λήψης
μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, για τις οποίες, προκειμένου για
τη λήψη είτε μειωμένης είτε πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος,
απαιτούνται τα ισχύοντα
μέχρι και 31.12.2010 όρια ηλικίας.

**Άρθρο 28, παρ.
3, περ. β', του
Α.Ν. 1846/1951,
όπως
αντικαταστάθηκ
ε με την παρ. 1,
του άρθρου 27,
του
Ν.1902/1990, σε
συνδ. με το
άρθρο 2 παρ. 6
του Ν.
3029/2002**

5. Οι ασφαλισμένοι μέχρι 31.12.1992 στο Ι.Κ.Α. -ΕΤΑΜ, οι οποίοι
πραγματοποιούν χρόνο ασφάλισης 4.500 ημερών ή 15 ετών από τον
οποίο τουλάχιστον τα 4/5 σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα
που ορίζονται στον οικείο Κανονισμό, δικαιούνται σύνταξης, με τη
συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας οι άνδρες και του 55ου
έτους οι γυναίκες, εφόσον 1.000 τουλάχιστον ημέρες εργασίας στα
επαγγέλματα αυτά έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία 13 χρόνια
πριν το ανωτέρω όριο ηλικίας. Με τον Κανονισμό αυτόν
καθορίζεται, πλην του χρόνου απασχολήσεως στα επαγγέλματα
αυτά και κάθε σχετικό με τη συνταξιοδότηση αυτή ζήτημα. Τα
μικρότερα όρια ηλικίας, που ισχύουν για ειδικές κατηγορίες
προσώπων, τα οποία υπάγονται στα βαρέα και ανθυγιεινά
επαγγέλματα, δεν θίγονται.

Ως χρόνος απασχόλησης στα πιο πάνω επαγγέλματα, τόσο για
τον υπολογισμό των εισφορών, όσο και για την εφαρμογή της
διάταξης του προηγούμενου εδαφίου, λαμβάνεται υπόψη και η
αποχή από την εργασία, που οφείλεται σε κανονική άδεια ή
ασθένεια, και μέχρι ένα μήνα για κάθε περίπτωση (άδεια ή
ασθένεια) κατά ανώτατο όριο το χρόνο, των απασχολουμένων
στα επαγγέλματα αυτά και κατά την οποία συνεχίζεται η εργασιακή
σχέση και η υπαγωγή στην ασφάλιση σύμφωνα με τις κείμενες
διατάξεις.

Οι διατάξεις του άρθρου 51 παρ. 9 του ν. 1759/1988 περί
συνυπολογισμού των ημερών εργασίας των απασχολουμένων σε
οικοδομικές και τεχνικές εργασίες, που έχουν αναγνωρισθεί με το
ν. 629/1977 (ΦΕΚ Α' 280), ισχύουν για τη συμπλήρωση του
οριζόμενου στην παρούσα παράγραφο απαιτούμενου κατά
περίπτωση αριθμού ημερών.

**Άρθρο 10
παρ.16
Ν.3863/2010,
ΦΕΚ Α 115**

Το όριο ηλικίας που προβλέπεται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος από τις γυναίκες που απασχολούνται σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, αυξάνεται κατά ένα χρόνο, από 1.1.2011 και για κάθε επόμενο έτος και μέχρι την συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας.

Στην περίπτωση αυτή οι ασφαλισμένες δικαιούνται σύνταξη με το όριο ηλικίας που ισχύει κατά το έτος συμπλήρωσης τουλάχιστον 4.500 ημερών ασφάλισης τους από τις οποίες οι 3.600 είναι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα".

**Άρθρο 13 παρ. 2
του Ν.
2335/1995**

6. Οι ασφαλισμένοι που πραγματοποιούν χρόνο ασφάλισης 4.500 ημέρες, από τις οποίες τουλάχιστον 3.600 ημέρες σε εργασίες μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων, δικαιούνται σύνταξη, χωρίς την προϋπόθεση των 1.000 ημερών εργασίας κατά την τελευταία, προ του καθοριζόμενου από τις ισχύουσες διατάξεις ορίου ηλικίας, δεκαετία ή δεκατριετία.

**Άρθρο 28 παρ.3
περ.δ' Α.Ν.
1846/1951
όπως αντικ. με
την παρ. 1 του
άρθρου 27 του
ν.1902/1990,
τροποπ.με την
παρ.1 άρθρου
144 Ν.
3655/2008 και
την παρ. 1
άρθρου 13
Ν.3816/2010,
ΦΕΚ Α
6/26.1.2010**

7. Ασφαλισμένη μητέρα με ανήλικα παιδιά ή παιδιά οποιασδήποτε ηλικίας που είναι ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, η οποία έχει πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης 5.500 ημερών και δεν λαμβάνει σύνταξη από το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή άλλο οργανισμό κύριας ασφάλισης, δικαιούται πλήρη σύνταξη γήρατος με τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας της.

Εφόσον συντρέχουν οι ανωτέρω αναφερόμενες προϋποθέσεις και συμπληρώνεται το 50ό έτος της ηλικίας δικαιούται σύνταξη μειωμένη κατά ποσοστό 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται από το απαιτούμενο πλήρες όριο ηλικίας συνταξιοδότησης.

Στην περίπτωση λήψης μειωμένης σύνταξης το ποσό αυτής δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το κάθε φορά κατώτατο όριο συντάξεων.

Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής εφαρμόζονται και στους λοιπούς φορείς κοινωνικής ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, όπου από τις κείμενες

διατάξεις της νομοθεσίας τους προβλέπεται η συνταξιοδότηση
γυναικών με ανήλικα παιδιά."

Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται και στους χήρους πατέρες
ανηλίκων παιδιών.

**Άρθρο 10 παρ 17
περίπτωση 6' Ν.
3863/2010**

Το όριο ηλικίας που προβλέπεται για τη συνταξιοδότηση των
ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ μέχρι 31.12.1992 μητέρων ανηλίκων
τέκνων, καθορίζεται από 1.1.2011 στο 57ο έτος της ηλικίας, από
1.1.2012 στο 60ό έτος και από 1.1.2013 στο 65ο έτος.

Το όριο ηλικίας για λήψη μειωμένης σύνταξης καθορίζεται
αντίστοιχα από 1.1.2011 στο 52ο έτος, από 1.1.2012 στο 55ο έτος
και από 1.1.2013 στο 60ό έτος.

**Άρθρο 10 παρ. 1
πρώτο και
δεύτερο εδάφιο
του Ν. 825/78
όπως
αντικαταστάθηκε
ε με το άρθρο
143 παρ.1
Ν.3655/2008,
ΦΕΚ Α
58/3.4.2008 και
αντικαταστάθηκε
ε εκ νέου με την
παρ.1 άρθρου
10 Ν.3863/2010,
ΦΕΚ Α
115/15.7.2010.**

8. α) Ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δικαιούται σύνταξης, αν κατά
την υποβολή της αίτησης έχει πραγματοποιήσει 10.500 τουλάχιστον
ημέρες εργασίας στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και έχει
συμπληρώσει το 58ο έτος της ηλικίας του.

Ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης για τους ασφαλισμένους που
συμπληρώνουν αυτόν από 1.1.2011 αυξάνεται κατά 300 ημέρες
κάθε χρόνο και μέχρι τη συμπλήρωση 12.000 ημερών ασφάλισης.

Το όριο ηλικίας που προβλέπεται από το πρώτο εδάφιο, αυξάνεται
σταδιακά από 1.1.2012 κατά ένα (1) έτος κάθε χρόνο και μέχρι τη
συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας.

Στην παραπάνω περίπτωση της σταδιακής αύξησης του ορίου

**Άρθρο 10 παρ 8
Ν. 3863/2010
όπως αντικατ.
με παρ. 2
άρθρου 55
Ν.3996/2011,
ΦΕΚ Α 170 Ισχύς
από την έναρξη
ισχύος του Ν.
3863/2010**

ηλικίας και του χρόνου ασφάλισης οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη με το όριο ηλικίας και το χρόνο ασφάλισης που ισχύουν κατά το έτος συμπλήρωσης των 10.500 ημερών ή 35 ετών ασφάλισης.

**Άρθρο 10 παρ. 1
εδάφιο τρίτο και
τέταρτο του Ν.
825/78 όπως
αντικ. με το
άρθρο 143 παρ.1
Ν.3655/2008,
ΦΕΚ Α
58/3.4.2008 και
όπως το τέταρτο
εδάφιο
αντικατ.εκ νέου
με την παρ. 2
άρθρου 10
Ν.3863/2010,
ΦΕΚ Α
115/15.7.2010.**

Β) Κατ' εξαίρεση ο ασφαλισμένος που έχει πραγματοποιήσει τον αριθμό ημερών εργασίας του πρώτου εδαφίου, εκ των οποίων επτά χιλιάδες πεντακόσιες (7.500) σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα και έχει συμπληρώσει: α) το 55ο έτος της ηλικίας, δικαιούται πλήρη σύνταξη και β) το 53ο έτος της ηλικίας, δικαιούται σύνταξη μειωμένη κατά 1/200 της πλήρους σύνταξης για κάθε μήνα που υπολείπεται από το οριζόμενο στο εδάφιο αυτό όριο ηλικίας της πλήρους σύνταξης.

«Τα ανωτέρω όρια ηλικίας για πλήρη και μειωμένη σύνταξη αυξάνονται από 1.1.2011 κατά εννιά (9) μήνες κάθε έτος και μέχρι τη συμπλήρωση του 60ού έτους, προκειμένου για λήψη πλήρους σύνταξης και του 58ου προκειμένου για τη λήψη μειωμένης σύνταξης.

Στην περίπτωση αυτή οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη με το όριο ηλικίας που ισχύει κατά το έτος συμπλήρωσης των 10.500 ημερών ασφάλισης τους, από τις οποίες οι 7.500 στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα.»

Για τη συμπλήρωση των 10.500 ημερών ασφάλισης υπολογίζεται και ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας κατ' εξαίρεση του εδαφίου β' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 1358/1983 (ΦΕΚ 64 Α'), όπως ισχύει. Ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας δεν συνυπολογίζεται για τη συμπλήρωση του απαιτούμενου ελάχιστου χρόνου των 7.500 ημερών ασφάλισης στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα."

**Άρθρο 10 παρ. 2
του Ν. 825/1978**

9. Για τον υπολογισμό των με βάση την προηγούμενη παράγραφο, απαιτούμενων 10.500 ημερών εργασίας λαμβάνεται υπόψη σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 4202/1961 « περί διατηρήσεως των εκ της κοινωνικής ασφαλίσεως δικαιωμάτων εις περιπτώσεις μεταβολής ασφαλιστικού φορέως » (βιβλίο ..., του παρόντος Κώδικα) και ο χρόνος εξηρημένης εργασίας έναντι αμοιβής στην ασφάλιση ετέρου φορέα κυρίας ασφαλίσεως.

**Άρθρο 77, παρ.1,
του ν. 2676/99**

Επίσης λαμβάνεται υπόψη α) το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι εργαζόμενοι στην πρώην ΕΑΣ, που απέκτησαν δικαίωμα θέσεως σε κυκλοφορία λεωφορείων δημόσιας χρήσης, συνέχισαν βάσει των διατάξεων του άρθρου 18 του ν. 2078/1992 (ΦΕΚ 139 Α) την ασφάλισή τους στο ΙΚΑ –ΕΤΑΜ

**Άρθρο 12, παρ.2,
του ν. 3232/2004**

β) οι πέραν των 300 ημερών ασφάλισης για τους ασφαλισμένους του πρώην ΤΑΤ ΜΓΤ και για το χρόνο απασχόλησής τους στη χαρτοβιομηχανία Αθηναϊκή Χαρτοποιία Α. Ε. "ΣΟΦΤΕΞ", στη Θεσσαλική Βιομηχανία Χάρτου Α.Ε. και στη Μακεδονική Εταιρεία Χάρτου Α.Ε. (ΜΕΧ) μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 2079/1992.

Διατάξεις πέραν των ανωτέρω, οι οποίες προβλέπουν συνυπολογισμό χρόνων για τη συμπλήρωση προϋποθέσεων συνταξιοδότησης με τις ως άνω προϋποθέσεις, εξακολουθούν να ισχύουν

**Άρθρο 10, παρ.
2, του ν.
825/1978**

Δεν λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος προαιρετικής ασφάλισης, ο χρόνος που αναγνωρίζεται ως συντάξιμος με βάση τις διατάξεις των Ν.Δ. 4377/1964, 4378/1964, άρθρο 2, Ν.Δ. 4577/1966 και 4581/1966, των Ελλήνων από Αίγυπτο, Τουρκία, Βόρειο Ήπειρο και Ρουμανία, ο χρόνος ασφάλισης πλέον των 300 ημερών εργασίας ετησίως, επιφυλασσόμενων των διατάξεων του άρθρου 12, παρ.2 του ν.3232/2004, (προηγούμενο εδάφιο ..... παρόντος) όπως και οιοσδήποτε άλλος χρόνος λογιζόμενος ως συντάξιμος (ανεργίας, ασθενείας, κ.λπ.) βάσει ειδικών διατάξεων.

**Άρθρο 75 παρ.2
Ν.3863/2010,**

Επίσης δεν λαμβάνεται υπόψη για τη συμπλήρωση των παραπάνω

**Άρθρο 36 του
ν.1902/1990**

**Άρθρο 12, παρ.1
του ν.3232/04**

**Άρθρο 4, παρ. 7
του ν.3029/02**

**Άρθρο 5 του
ν.1469/1984**

**Νέα διάταξη με
βάση το άρθρο
75 παρ.2
Ν.3863/2010**

**Άρθρο 2 παρ. 2
ν. 3029/2002**

προϋποθέσεων ο χρόνος ασφάλισης με την ιδιότητα του αυτοτελώς απασχολούμενου, ο χρόνος στον «Λογαριασμό αυτασφάλισης» του άρθρου 36 του ν.1902/1990, καθώς και οι χρόνοι που αναγνωρίζονται ως συντάξιμοι με βάση τις διατάξεις του άρθρου 12, παρ. 1 του ν.3232/2004 (παρ. ..., άρθρο ... παρόντος κώδικα), του άρθρου 4, παρ. 7 του ν.3029/2002 (παρ. ..., άρθρο ... παρόντος κώδικα) και του άρθρου 5 του ν.1469/1984 (παρ. ..., άρθρο ... παρόντος κώδικα).

Οι περιορισμοί των δύο προηγούμενων εδαφίων δεν ισχύουν για περιπτώσεις συμπλήρωσης του απαιτούμενου χρόνου των 10.500 ημερών από 1/1/2011 και μετά

10.. Ασφαλισμένοι μέχρι 31.12.1992 στο Ι.Κ.Α. – ΕΤΑΜ και από 1.1.1983 μέχρι 31.12.1992 στα πρώην Ειδικά Ταμεία, θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση 37 ετών υποχρεωτικής ασφάλισης ή 11.100 ημερών εργασίας, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

Για τη συμπλήρωση του παραπάνω χρόνου ασφάλισης λαμβάνεται υπόψη:

Ο χρόνος υποχρεωτικής ασφάλισης από παροχή εξαρτημένης εργασίας, που πραγματοποιήθηκε σε φορείς κύριας ασφάλισης, ο οποίος συνυπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 4202/1961 (ΦΕΚ 175Α), όπως ισχύει.

Ο χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στο Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμίδας και σε Ν.Π.Δ.Δ., ο οποίος συνυπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 4202/1961 (ΦΕΚ 175Α), όπως ισχύει ή αναγνωρίζεται με τις διατάξεις των άρθρων 46 του Ν.1405/1983 (ΦΕΚ 180Α).

Δεν συνυπολογίζονται για τη συμπλήρωση των 37 ετών ασφάλισης
ο χρόνος ασφάλισης πέραν των 300 ημερών εργασίας ανά έτος,
καθώς και κάθε άλλος πραγματικός ή πλασματικός χρόνος.

Σύνταξη λόγω γήρατος ειδικών επαγγελματικών κατηγοριών

1. Οικοδομικές και τεχνικές εργασίες.

**Άρθρο 43, παρ. 1 - 2,
του ν. 1543/85**

**Άρθρο 2, παρ. 1, περ.
γ', του ΚΒΑΕ**

**ΑΥΕ 101960/1963 (ΦΕΚ
527Β)**

**Άρθρο 15, παρ. 12 του
ν.3232/2004**

**Άρθρο 2, παρ. 12,
ν.1759/88**

(Επαναδιατύπωση της
διάταξης σε συνδυασμό των
αναφερόμενων διατάξεων)

1.Οι απασχολούμενοι σε οικοδομικές και τεχνικές
εργασίες που περιλαμβάνονται στην περίπτωση 2 του
εδαφίου Α' της παραγράφου 1 του άρθρου 104 του
Κανονισμού Ασφάλισης του Ι.Κ.Α. (άρθρο ....., του νέου
Κανονισμού Ασφάλισης) δικαιούνται σύνταξη λόγω
γήρατος από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εάν κατά την υποβολή της
αίτησης

α. Έχουν συμπληρώσει το 58^ο έτος της ηλικίας τους ο
ασφαλισμένος και το 53^ο η ασφαλισμένη και έχουν
πραγματοποιήσει 4.500 ημέρες εργασίες από τις οποίες
τουλάχιστον τα 4/5 αποκλειστικά στις εργασίες και στα
επαγγέλματα που ορίζονται ανωτέρω εφόσον 1000
τουλάχιστον ημέρες εργασίας στις εργασίες και στα
επαγγέλματα αυτά έχουν πραγματοποιηθεί, κατά τα
τελευταία 13 χρόνια πριν τη συμπλήρωση του ορίου
ηλικίας.

β. Έχουν συμπληρώσει το 58^ο έτος της ηλικίας τους ο
ασφαλισμένος και το 53^ο η ασφαλισμένη και έχουν

πραγματοποιήσει 4.500 ημέρες εργασίες αποκλειστικά στις εργασίες και στα επαγγέλματα που ορίζονται ανωτέρω εφόσον 500 τουλάχιστον ημέρες εργασίας στις εργασίες και στα επαγγέλματα αυτά έχουν πραγματοποιηθεί κατά τα τελευταία 13 χρόνια πριν τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας.

2. Για τη συμπλήρωση των ημερών εργασίας της περίπτωσης α συνυπολογίζονται

**Άρθρο 2, παρ. 2,
ν.1759/88**

i. οι ημέρες που πραγματοποιήθηκαν σε υπόγειες στοές μεταλλείων – λιγνιτορυχείων,

**Άρθρο 6, παρ. 6β,
ν.2335/95.**

ii. οι ημέρες που πραγματοποιήθηκαν σε εργασίες και ειδικότητες καθαριότητας των ΟΤΑ που περιλαμβάνονται στην παρ. 1 του άρθρου 36 του ν.1694/1987 (παράγραφος 4 του παρόντος άρθρου),

**Άρθρο 5, παρ. 2,
ν.2556/1997**

iii. οι ημέρες εκτόπισης ή φυλάκισης που έχουν αναγνωριστεί στα βαριά και ανθυγιεινά επαγγέλματα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, παρ. 2 του ν.2556/1997 (παράγραφος ..., άρθρο ... του παρόντος κώδικα),

**Άρθρο 27, παρ. 1, περ.
3γ, ν.1759/88**

iv. οι πλασματικές ημέρες απασχόλησης των οικοδόμων που έχουν αναγνωρισθεί με το ν. 629/1977 – πλασματικός χρόνος οικοδόμων.

**Άρθρο 8, παρ.3, ν.
825/1978**

β. Για τη συμπλήρωση των ημερών ασφάλισης της περίπτωσης β συνυπολογίζονται :

Άρθρο 2, παρ. 3,

i. οι ημέρες εκτόπισης ή φυλάκισης που έχουν αναγνωριστεί στα βαριά και ανθυγιεινά επαγγέλματα, σύμφωνα με τις διατάξεις άρθρου 5, παρ. 7 του

ν.1759/88.

ν.2335/1995,

**Άρθρο 5, παρ. 2,
ν.2556/1997**

**Άρθρο 5, παρ. 7,
ν.2335/1995,**

- ii. οι ημέρες ασφάλισης που πραγματοποιήθηκαν σε εργασίες και ειδικότητες που περιλαμβάνονται στην παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 1694/1987.

**Άρθρο 6, παρ. 6γ,
ν.2335/95**

- iii. οι ημέρες ασφάλισης που έχουν αναγνωρισθεί με το ν. 629/1977.

**Άρθρο 51, παρ. 9,
ν.1759/88**

2. Μεταλλεία, Λιγνιτωρυχεία, και Υποθαλάσσιες εργασίες.

**Άρθρο 20, παρ. 1,
ν.997/1979**

Οι απασχολούμενοι στις υπόγειες στοές των Μεταλλείων-Λιγνιτωρυχείων καθώς και οι απασχολούμενοι σε υποθαλάσσιες εργασίες δικαιούνται σύνταξη λόγω γήρατος από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εάν κατά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης έχουν συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας τους, εφόσον έχουν πραγματοποιήσει ή θα πραγματοποιήσουν 4.050 τουλάχιστον ημέρες εργασίας στις ανωτέρω εργασίες από τις οποίες 500 τουλάχιστον ημέρες εργασίες να έχουν πραγματοποιηθεί μετά την ισχύ του ν.997/1979.

**Άρθρο 48, παρ. 2,
ν.2084/1992**

Οι ανωτέρω 500 ημέρες εργασίας προσαυξάνονται ανά 175 κατά μέσο όρο για κάθε χρόνο μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού των 4.050 ημερών εργασίας, αρχής

Άρθρο 20, παρ. 2,

**ν.997/1979, όπως
αντικαταστάθηκε με το
άρθρο 12, παρ. 3 του ν.
1469/1984**

γενομένης για μεν τους απασχολούμενους στις υπόγειες
στοές των Μεταλλείων-Λιγνιτωρυχείων από 1.1.1984 και
μετά, για δε τους απασχολούμενους σε υποθαλάσσιες
εργασίες από 7/10/1992 και μετά.

**Άρθρο 48, παρ. 2,
ν.2084/1992**

Άρθρο 10, ν.1654/1986

Κατ'εξαίρεση, τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου
δικαιούνται σύνταξη από το Ι.Κ.Α. με τη συμπλήρωση του
50ού έτους της ηλικίας τους, εφ' όσον έχουν
πραγματοποιήσει οποτεδήποτε 4.500 τουλάχιστον
ημέρες εργασίας αποκλειστικά στις ανωτέρω εργασίες.

**Άρθρο 8, παρ. 2,
ν.2217/1994**

Για τη συμπλήρωση των παραπάνω ημερών ασφάλισης
υπολογίζονται και οι ημέρες κανονικής άδειας και
ασθένειας και μέχρι ένα μήνα για κάθε περίπτωση (άδεια
ή ασθένεια) κατ' ανώτατο όριο το χρόνο

**Άρθρο 90, εδάφιο α,
ν.2676/1999**

3. Παραγωγή ινών αμιάντου και προϊόντων αμιαντοτσιμέντου.

Οι απασχολούμενοι κατά τη δημοσίευση του ν.2676/1999
(5-1-1999) ή οι απασχοληθέντες κατά το παρελθόν σε
χώρους εξόρυξης, εμπλουτισμού και κατεργασίας
πετρωμάτων για παραγωγή ινών αμιάντου, καθώς και σε
χώρους παραγωγής προϊόντων αμιαντοτσιμέντου
δικαιούνται σύνταξη από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με τη συμπλήρωση
του 50ού έτους της ηλικίας τους, εφόσον έχουν
πραγματοποιήσει οποτεδήποτε 4.500 τουλάχιστον ημέρες
εργασίας αποκλειστικά στους παραπάνω χώρους.

Για τη συνταξιοδότηση των ασφαλισμένων της
παραγράφου αυτής καταβάλλεται η προβλεπόμενη από
την παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 997/1979 πρόσθετη
εισφορά εργοδότη και ασφαλισμένου υπέρ του κλάδου

σύνταξης του ΙΚΑ, καθώς και της παρ. 2 του άρθρου 45 του
ν. 2084/1992, υπέρ του ΙΚΑ - TEAM.

Για τους συνταξιοδοτούμενους, που κατά τη δημοσίευση
του νόμου αυτού έχουν συμπληρώσει τις ως άνω
προϋποθέσεις, η επιβάρυνση που προκύπτει καλύπτεται
από τον κρατικό προϋπολογισμό και καταβάλλεται στο
ίδρυμα εντός διετίας από την έναρξη ισχύος του νόμου
αυτού και εντός του πρώτου τριμήνου εκάστου έτους.

4. Προσωπικό καθαριότητας ΟΤΑ.

Το προσωπικό των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης το
οποίο απασχολείται στην αποκομιδή, μεταφορά, διαλογή,
επιστάσια, καταστροφή απορριμμάτων, σε συνεργεία
συντήρησης, επισκευής των μέσων καθαριότητας και με
το πλύσιμο αυτών, καθώς και οι οδοκαθαριστές,
εργάτες αφοδευτηρίων, εκταφείς νεκρών και καθαριστές
οστών, δικαιούνται σύνταξη λόγω γήρατος από το ΙΚΑ-
ΕΤΑΜ, εφόσον κατά την υποβολή της αίτησης έχει
συμπληρώσει το 58^ο έτος της ηλικίας του και έχει
πραγματοποιήσει 4.500 ημέρες εργασίες από τις οποίες
τουλάχιστον τα 4/5 αποκλειστικά στις εργασίες και στα
επαγγέλματα που ορίζονται ανωτέρω εφόσον 1000
τουλάχιστον ημέρες εργασίας στις εργασίες και στα
επαγγέλματα αυτά έχουν πραγματοποιηθεί κατά τα
τελευταία 13 χρόνια πριν τη συμπλήρωση του ορίου
ηλικίας.

Οι προϋποθέσεις αυτές ισχύουν και για τους
απασχολούμενους ως επιστάτες.

Για τη συμπλήρωση των ημερών ασφάλισης του
προηγούμενου εδαφίου συνυπολογίζονται και οι ημέρες
ασφάλισης που πραγματοποιήθηκαν σε εργασίες και
ειδικότητες που περιλαμβάνονται στην περίπτωση 2 του

**Άρθρο 36, ν.1694/94
σε συνδυασμό με**

**Άρθρο 15, παρ. 12 του
ν.3232/2004**

**Άρθρο 6, παρ. 6α,
ν.2335/95**

εδαφίου Α του άρθρου 104 του Κανονισμού Ασφάλισης
του ΙΚΑ (άρθρο..., του νέου Κανονισμού Ασφάλισης).

**Άρθρο 2, παρ. 3,
ν.1210/81 σε
συνδυασμό με το
Άρθρο 15 του
ν.1276/82 και το
Άρθρο 15, παρ. 12 του
ν.3232/2004**

5. Προσωπικό θεάτρου – κινηματογράφου – Μουσικοί – Χορευτές.

α. Οι απασχολούμενοι με την ιδιότητα του ηθοποιού
θεάτρου πρόζας και μουσικού, του υποβολέα και του
μουσικού εγχόρδων και κρουστών οργάνων, οι ανήκοντες
στο προσωπικό σκηνής καθώς και οι κατά την δημοσίευση
του ν.1210/1981 ασφαλισμένοι στο Ταμείο Συντάξεων
Ηθοποιών, Συγγραφέων και Τεχνικών Θεάτρου τεχνικοί
θεάτρου και κινηματογράφου, δικαιούνται συντάξεως
λόγω γήρατος από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εάν κατά την υποβολή της
αίτησης έχουν συμπληρώσει το 60ο έτος της ηλικίας οι
άνδρες και το 55ο έτος οι γυναίκες και πραγματοποιήσαν
4.500 τουλάχιστον ημέρες εργασίας από τις οποίες
τουλάχιστον τα 4/5 έχουν πραγματοποιηθεί με
οποιαδήποτε από τις ιδιότητες που περιλαμβάνονται
παραπάνω. Από αυτές δε τις ημέρες εργασίας, τουλάχιστο
1.000 πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία 13
χρόνια από την συμπλήρωση του ορίου ηλικίας.

**Άρθρο 1 του
Π.Δ.212/84 σε συνδ. με
άρθρο 15, παρ. 12 του
ν.3232/2004**

β. Οι απασχολούμενοι με την ιδιότητα του ηθοποιού
μελοδραματικού θεάτρου, του μουσικού πνευστών
οργάνων και του χορευτού δικαιούνται σύνταξης λόγω
γήρατος, αν κατά την υποβολή της αίτησης έχουν
συμπληρώσει οι μεν ηθοποιοί μελοδραματικού θεάτρου
και οι μουσικοί πνευστών οργάνων το 50ο έτος της ηλικίας
τους, οι δε χορευτές - χορεύτριες το 48ο έτος και
πραγματοποιήσουν 4.500 τουλάχιστον ημέρες εργασίας
από τις οποίες τα 4/5 σε μια από τις ανωτέρω ειδικότητες
και απ' αυτές 1.000 τουλάχιστον ημέρες εργασίας τα

τελευταία 13 χρόνια πριν από τη συμπλήρωση των
ανωτέρω ορίων ηλικίας.

Άρθρο 69, παρ.Δ1 του ν.2065/92

Παρατήρηση : Η διάταξη του άρθρου 69 αναφέρεται σ' αυτούς που διέκοψαν την απασχόλησή τους στην ΕΛΣ, στην ΕΡΤ και στους ΟΤΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ιδίου νόμου, όμως το άρθρο 2 αναφέρεται σε φορολογικές ρυθμίσεις και γι' αυτό αναφερόμαστε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 69.

γ. Οι μουσικοί πνευστών οργάνων της ορχήστρας στην Εθνική Λυρική Σκηνή (Ε.Λ.Σ.), στην Ε.Ρ.Τ. και σε Ο.Τ.Α., οι οποίοι διακόπτουν την ασφάλισή τους στο Ι.Κ.Α.- ΕΤΑΜ λόγω της διακοπής της απασχολήσεώς τους στους ανωτέρω εργοδότες σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 69 του ν.2065/1992 δικαιούνται σύνταξη από το Ι.Κ.Α.- ΕΤΑΜ εφόσον συμπληρώσουν το 50ο έτος της ηλικίας τους και πραγματοποιήσουν 4.500 τουλάχιστον ημέρες εργασίας από τις οποίες τα 4/5 σε μια από τις ανωτέρω ειδικότητες χωρίς να απαιτείται η πραγματοποίηση χιλίων (1.000) ημερών εργασίας στην τελευταία δεκαετία πριν τη συμπλήρωση του απαιτούμενου ορίου ηλικίας και αφού προηγουμένως καταβάλουν τις νόμιμες εισφορές εργοδότη και εργαζομένου.

δ. Οι μουσικοί εγχόρδων και κρουστών οργάνων της ορχήστρας στην Εθνική Λυρική Σκηνή (Ε.Λ.Σ.), στην Ε.Ρ.Τ. και σε Ο.Τ.Α., οι οποίοι διακόπτουν την ασφάλισή τους στο Ι.Κ.Α. –ΕΤΑΜ λόγω της διακοπής της απασχολήσεώς τους στους ανωτέρω εργοδότες σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 69 του ν.2065/1992 δικαιούνται σύνταξη από το Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ εφόσον συμπληρώσουν το 60ο έτος της ηλικίας τους οι άνδρες και το 55^ο έτος οι γυναίκες και πραγματοποιήσουν 4.500 τουλάχιστον ημέρες εργασίας από τις οποίες τα 4/5 σε μια από τις ανωτέρω ειδικότητες χωρίς να απαιτείται η πραγματοποίηση χιλίων (1.000) ημερών εργασίας στην τελευταία δεκαετία πριν από τη συμπλήρωση του απαιτούμενου ορίου ηλικίας και

αφού προηγουμένως καταβάλουν τις νόμιμες εισφορές
εργοδότη και εργαζομένου.

Σύνταξη Προσωπικού Αεροπορικών Επιχειρήσεων

**Άρθρο 41,
Ν.Δ.2698/1953**

**Άρθρο 10,
Ν.Δ.3083/1954**

**Άρθρο 1, παρ. 15,
Ν.Δ.4577/1966**

1. Για τους ασφαλισμένους που ανήκουν στο :

- α) υπτάμενο προσωπικό των αεροπορικών επιχειρήσεων,
- β) τεχνικό προσωπικό συντήρησης αεροσκαφών αεροπορικών επιχειρήσεων,
- γ) υπτάμενους και τεχνικούς της Υ.Π.Α. εφόσον αυτοί υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και
- δ) όλο το προσωπικό εδάφους των Αεροπορικών Επιχειρήσεων

μπορεί με Προεδρικά Διατάγματα που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, να ορίζονται διαφορετικά και κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων του α.ν.1846/51 (άρθρα ..... του παρόντος Κώδικα) θέματα σχετικά με την απονομή σύνταξης, τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση σύνταξης, τον απαιτούμενο χρόνο υπηρεσίας και τα ποσοστά των ασφαλιστικών εισφορών εργαζομένου και εργοδότη.

Ι. Υπτάμενο Προσωπικό :

**Άρθρο 1, παρ. 1,
Β.Δ.7/1965**

2. Ο ασφαλισμένος στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τον κλάδο σύνταξης που παρέχει τις υπηρεσίες του ως υπτάμενος σε επιχειρήσεις εναερίων συγκοινωνιών ή την Υ.Π.Α. του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, δικαιούται πλήρη σύνταξη από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ α) εάν πραγματοποίησε, απασχολούμενος με τις κατωτέρω ειδικότητες, 4.500 ημέρες εργασίας και συμπλήρωσε κατά το χρόνο αποχώρησης από την υπηρεσία

**Άρθρο 1, παρ. 4,
Β.Δ.7/1965**

ι) για τους μεν κατόχους πτυχίου χειριστή, αεροναυτίλου, υπτάμενου μηχανικού, υπτάμενου ραδιοτηλεγραφετή, υπτάμενου συνοδού, υπτάμενου φροντιστή και για κάθε

υπτάμενο που εξασκείται για την απόκτηση των παραπάνω ειδικοτήτων, το 53ο έτος της ηλικίας ο ασφαλισμένος και το 48ο η ασφαλισμένη και 3.000 ώρες πτήσης, εκ των οποίων 500 την τελευταία πριν από την αποχώρηση δεκαετία.

ii) για τους δε κατόχους πτυχίου επιμελητή πτήσης το 58ο έτος της ηλικίας ο ασφαλισμένος και το 53ο η ασφαλισμένη και 500 ώρες πτήσης εκ των οποίων 250 την τελευταία πριν από την αποχώρηση δεκαετία

ή β) ανεξαρτήτως ηλικίας εάν πραγματοποίησε υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις 7.500 ημέρες εργασίας στην ασφάλιση.

**Άρθρο 1, παρ. 2,
Β.Δ.7/1965**

**Άρθρο 2, παρ.12,
Ν.3029/02**

3. Εάν ο ασφαλισμένος ή ασφαλισμένη συμπλήρωσε τις κατά την προηγούμενη παράγραφο ημέρες εργασίας και ώρες πτήσης, δικαιούται σύνταξη μειωμένη κατά το 1/200 της πλήρους μηνιαίας σύνταξης, για κάθε μήνα που λείπει από τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο όρια ηλικίας εφόσον συμπλήρωσε, προκειμένου μεν για τα με στοιχείο i της προηγούμενης παραγράφου πρόσωπα το 48ο έτος της ηλικίας ο ασφαλισμένος και το 43ο έτος η ασφαλισμένη, προκειμένου δε για τα με στοιχείο ii της προηγούμενης παραγράφου πρόσωπα το 53ο έτος της ηλικίας ο ασφαλισμένος και το 48ο η ασφαλισμένη.

**Άρθρο 1, παρ. 3,
Β.Δ.7/1965**

4.Ο ασφαλισμένος, που ανήκει στο υπτάμενο προσωπικό της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, δικαιούται πλήρη σύνταξη λόγω αναπηρίας, εάν λόγω πάθησης ή βλάβης, ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής καθίσταται οριστικά ανίκανος για την εξάσκηση της επαγγελματικής του ειδικότητας και εφόσον πραγματοποίησε α) 1.500 ημέρες εργασίας στην ασφάλιση και β) 250 ώρες πτήσης εντός της τελευταίας

πριν από την επέλευση της ανικανότητας πενταετίας εκτός εάν κατά το διάστημα αυτό, απείχε της εργασίας λόγω προσωρινής ανικανότητας, αρμοδίως βεβαιουμένης, οπότε μειώνεται ανάλογα ο απαιτούμενος αριθμός των 250 ωρών πτήσης.

Για την ανικανότητα προς εργασία που οφείλεται σε επαγγελματική ασθένεια, και η οποία υπολογίζεται για την εφαρμογή του παρόντος, αποφαινεται κατ' εξαίρεση των οικείων διατάξεων της νομοθεσίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, αποκλειστικά η Ανώτατη Υγειονομική Επιτροπή Αεροπορίας, με δαπάνες του εργοδότη, της οποίας οι αποφάσεις είναι υποχρεωτικές για το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

**Άρθρο 3, παρ. 1,
Ν.1759/88**

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων 1 έως 3 παραγράφων εφαρμόζονται ανάλογα και για τους πτυχιούχους χειριστές αεροσκαφών που χρησιμοποιούνται από οποιονδήποτε εργοδότη σε πτητικές εργασίες, ιδίως αεροψεκασμό, αερολίπανση, αεροπυρόσβεση, εκπαίδευση αέρος, εφόσον αυτοί υπάγονται στην ασφάλιση κλάδου σύνταξης του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ.

Οι ώρες πτήσης των παραπάνω προσώπων διαπιστώνονται από βεβαίωση του αρμόδιου τμήματος της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (Υ.Π.Α.) του Υπουργείου Συγκοινωνιών.

II. Τεχνικό Προσωπικό :

**Άρθρο 2, παρ. 4,
Β.Δ.7/1965**

6. Ως τεχνικό προσωπικό εδάφους νοούνται, οι μηχανοσυνθέτες, μηχανικοί κινητήρων, σκαφών, ελίκων και εξαρτημάτων αυτών, ως και οι παρελκομένων κινητήρων και αεροσκαφών, οι ηλεκτροτεχνίτες και τεχνίτες τηλεπικοινωνιών. Οι ελασματοουργοί, μηχανουργοί, επιμεταλλωτές, τεχνίτες ταπετσαριών, λευκοσιδηρουργοί, χρώστες αεροσκαφών, τεχνίτες σωστικών μέσων, συγκολλητές μετάλλων, ξυλουργοί,

επενδυτές πτητικών μέσων, συντηρητές αεροπορικών εγκαταστάσεων και συντηρητές μηχανημάτων ενοργάνου πτήσης. Οι μηχανικοί αυτοκινήτων, τεχνικοί καθαριστές, τεχνίτες αεροπορικών οργάνων, τεχνικοί εκπαιδευτές ενοργάνου πτήσης. Οι βοηθοί και όλοι για τις ανωτέρω ειδικότητες μαθητευόμενοι, οι σχεδιαστές, διαχειριστές αεροπορικού υλικού, τεχνικοί υπάλληλοι και τεχνικοί γραφείς.

**Άρθρο 2, παρ. 1,
Β.Δ.7/1965**

7. Ο ασφαλισμένος ή η ασφαλισμένη στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τον κλάδο σύνταξης που ανήκει στο ανωτέρω τεχνικό προσωπικό αεροπορικών επιχειρήσεων ή της Υ.Π.Α., δικαιούται πλήρη σύνταξη από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, α) εάν πραγματοποίησε, απασχολούμενος ή απασχολούμενη με την ανωτέρω ειδικότητα, 4.500 ημέρες εργασίας σύμφωνα με την παράγραφο ..., άρθρο ... του παρόντος κώδικα και συμπλήρωσε κατά το χρόνο αποχώρησης από την επιχείρηση, το 58ο έτος της ηλικίας του ο ασφαλισμένος ή το 53ο η ασφαλισμένη ή β) ανεξαρτήτως ηλικίας εάν πραγματοποίησε στην ασφάλιση με τις ανωτέρω προϋποθέσεις, 9.000 ημέρες εργασίας ο ασφαλισμένος και 7.500 ημέρας εργασίας η ασφαλισμένη

**Άρθρο 2, παρ. 2,
Β.Δ.7/1965**

8. Εάν ο ασφαλισμένος ή η ασφαλισμένη συμπλήρωσε τις κατά την προηγούμενη παράγραφο με στοιχείο α' ημέρες εργασίας, δικαιούται σύνταξη μειωμένη κατά το 1/200 της πλήρους μηνιαίας σύνταξης, για κάθε μήνα που λείπει από τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο όρια ηλικίας εφόσον συμπλήρωσε το 53ο έτος της ηλικίας ο ασφαλισμένος και το 48ο έτος η ασφαλισμένη.

**Άρθρο 2, παρ.12,
Ν.3029/02**

9. Ο ασφαλισμένος ή η ασφαλισμένη, που ανήκει στο προσωπικό της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, δικαιούται σύνταξη λόγω αναπηρίας, εάν κατέστη

**Άρθρο 2, παρ. 3, Β.Δ.
7/1965**

ανάπηρος ή ανάπηρη κατά την έννοια της παραγράφου
... του άρθρου ..... του παρόντος κώδικα (της παρ. 4 του
άρθρου 28 του α.ν.1846/51) και υπό τις προϋποθέσεις
και όρους που ισχύουν βάσει των διατάξεων περί
παροχών ασφαλισμένων κλάδου συντάξεων της
νομοθεσίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

III. Προσωπικό Εδάφους :

10. Ο ασφαλισμένος στο Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ για τον Κλάδο
Σύνταξης ο οποίος ανήκει στο προσωπικό εδάφους
αεροπορικών επιχειρήσεων και το οποίο δεν υπάγεται
στις ρυθμίσεις του **β.δ.7/1965** (των παραγράφων 1 έως 9
του παρόντος άρθρου) δικαιούται πλήρη σύνταξη από το
Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ α) εάν πραγματοποίησε, απασχολούμενος με
την ανωτέρω ιδιότητα 4.500 ημέρες εργασίας και
συμπλήρωσε κατά τον χρόνο αποχώρησης από την
επιχείρηση το 60ο έτος της ηλικίας ο ασφαλισμένος και
το 55ο η ασφαλισμένη ή β) ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας,
εάν πραγματοποίησε στην ασφάλιση με την ανωτέρω
ιδιότητα 9.000 ημέρες εργασίας ο ασφαλισμένος και
7.500 ημέρες εργασίας η ασφαλισμένη.

11. Εάν ο ασφαλισμένος ή η ασφαλισμένη συμπλήρωσε
τις με στοιχείο α' της προηγούμενης παραγράφου ημέρες
εργασίας, δικαιούται σύνταξη μειωμένη κατά τα
οριζόμενα κατά το 1/200 της πλήρους μηνιαίας σύνταξης,
για κάθε μήνα που λείπει από τα οριζόμενα στην
προηγούμενη παράγραφο όρια ηλικίας εφόσον
συμπλήρωσε το 55ο έτος της ηλικίας ο ασφαλισμένος και
το 50ο έτος η ασφαλισμένη.

12. Ο ασφαλισμένος ή η ασφαλισμένη που ανήκει στο
προσωπικό εδάφους αεροπορικών επιχειρήσεων
δικαιούται σύνταξη λόγω αναπηρίας, εάν κατέστη
ανάπηρος κατά την έννοια της παραγράφου ..... του
άρθρου ..... του παρόντος κώδικα (παρ. 4 του άρθρου 28

**Άρθρο 1, παρ. 1,
Β.Δ.649/1968**

**Άρθρο 2, παρ.12,
Ν.3029/02**

**Άρθρο 1 παρ. 2,
Β.Δ.649/1968**

**Άρθρο 1, παρ. 3,
Β.Δ.649/1968**

του α.ν.1846/1951) και υπό τις προϋποθέσεις και όρους
της παραγράφου ..... του άρθρου ..... του ιδίου κώδικα.

**Άρθρο 1, παρ. 4, Β.Δ.
649/1968, όπως
προστέθηκε με το
άρθρο 1 του
Π.Δ.471/1976**

Οι διατάξεις του άρθρου 1 **β.δ.649/1968** (παραγράφων 10, 11 και 12 παρόντος) εφαρμόζονται και για τους κατόχους πτυχίου επιμελητού πτήσης οι οποίοι δεν συμπληρώνουν τις οριζόμενες από αριθμ. 7/1965 Β.Δ/μα (την παράγραφο 2 παρόντος με στοιχείο β του παρόντος άρθρου) ώρες πτήσης.

**Άρθρο 10, παρ. 7,
εδάφιο α, ν.3050/02
όπως τροποπ. με την
παρ.4 άρθρ.18
Ν.3144/2003,ΦΕΚ Α
111/8.5.2003**

Για τη συμπλήρωση του προβλεπόμενου από το εδάφιο β`του άρθρου 1 του β.δ. 649/1968 (ΦΕΚ 232 Α) (παρ.10 εδαφ. β παρόντος) αριθμού ημερών ασφάλισης το προσωπικό εδάφους των αεροπορικών επιχειρήσεων, που υπηρετεί κατά τη δημοσίευση του νόμου 3050/2002 (13/9/2002) και έχει 20ετή υπηρεσία στις επιχειρήσεις αυτές μπορεί να συνυπολογίσει και χρόνο ασφάλισης Ι.Κ.Α. εκτός αεροπορικών επιχειρήσεων, εφόσον υποβάλλει σχετική αίτηση. Για τις εκτός αεροπορικών επιχειρήσεων ημέρες ασφάλισης, οι οποίες σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο συνυπολογίζονται για τη θεμελίωση

συνταξιοδοτικού δικαιώματος καταβάλλεται για τις σε κάθε περίπτωση απαιτούμενες ελάχιστες ημέρες ασφάλισης εισφορά αναγνώρισης, η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 6,82% επί των κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης αποδοχών του ασφαλισμένου, που υπόκεινται σε εισφορές οι οποίες δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερες από το εκάστοτε τεκμαρτό ποσό της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης του Ι.Κ.Α. και βαρύνει εξ ολοκλήρου τους ασφαλισμένους.

Η εξόφληση του ποσού της εξαγοράς γίνεται είτε εφάπαξ
οπότε παρέχεται έκπτωση 10% είτε τμηματικά σε
σαράντα οκτώ (48) ισόποσες μηνιαίες δόσεις.

Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης εξόφλησης δόσεων, το
ποσό επιβαρύνεται με τα
προβλεπόμενα για τις καθυστερούμενες εισφορές
πρόσθετα τέλη.

**Ν. 2703/1999, άρθρο 19
παρ. 1, 2,3**

1. Οι κατά την 8-4-1999 ασφαλισμένοι στο Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ
για τον Κλάδο Σύνταξης εργαζόμενοι της OLYMPIC
CATERING αποχωρούν υποχρεωτικά από την υπηρεσία
τους και δικαιούνται πλήρη σύνταξη γήρατος ανεξάρτητα
από ηλικία, αν πραγματοποιήσουν 10.500 ημέρες
εργασίας από τις οποίες 4.500 τουλάχιστον στην
OLYMPIC CATERING ή 9.000 ημέρες εργασίας από τις
οποίες 4.500 τουλάχιστον στην παραπάνω εταιρεία και
συμπληρώσουν το 57ο έτος της ηλικίας τους.

2. Οι ίδιοι ασφαλισμένοι μπορούν να αποχωρήσουν
προαιρετικά από την υπηρεσία τους και να πάρουν
πλήρη σύνταξη γήρατος, ανεξάρτητα από ηλικία, αν
έχουν πραγματοποιήσει οι μεν άνδρες 9.000 ημέρες
εργασίας, οι δε γυναίκες 7.500 ημέρες εργασίας, από τις
οποίες 4.500 τουλάχιστον ημέρες στην OLYMPIC
CATERING (άνδρες-γυναίκες).

3. Οι παραπάνω ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη
αναπηρίας αν καταστούν ανάπηροι κατά την έννοια του
άρθρου.....του παρόντος κώδικα(παρ.5 του άρθρου
28 του α.ν.1846/1951) και με τις προϋποθέσεις και όρους
που προβλέπονται από τις διατάξεις για τις παροχές
Κλάδου Συντάξεων της νομοθεσίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Από 1.1.2011 τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης, που

**άρθρο 10 παρ.15 Β
Ν.3863/2010,ΦΕΚ Α
115/15.7.2010**

προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου (του β.δ. 7/1965 (ΦΕΚ 2 Α'), του β.δ. 649/1968 (ΦΕΚ 232 Α') και του άρθρου 19 του ν. 2703/1999 (ΦΕΚ 72 Α'),) καθορίζονται κατ' ελάχιστο στο 55ο έτος της ηλικίας για πλήρη σύνταξη και στο 50ό έτος για μειωμένη, αυξάνονται δε για κάθε επόμενο έτος κατά ένα χρόνο μέχρι τη συμπλήρωση του 60ού και του 55ου έτους αντίστοιχα. Όπου από τις διατάξεις του παρόντος (των ως άνω βασιλικών διαταγμάτων και του άρθρου 19 του ν. 2703/1999) προβλέπεται συνταξιοδότηση χωρίς όριο ηλικίας, από 1.1.2011 καθορίζεται το 55ο έτος της ηλικίας, αυξάνεται δε για κάθε επόμενο έτος κατά ένα χρόνο μέχρι τη συμπλήρωση του 60ού έτους.

Οι υπέρ του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. προβλεπόμενες πρόσθετες εισφορές για τον κλάδο σύνταξης εξακολουθούν να καταβάλλονται μέχρι 31.12.2015. Από την 1.1.2016 καταβάλλεται η πρόσθετη ειδική εισφορά που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 23 του ν. 2084/1992 (άρθρο.....παρόντος κώδικα).

Στις περιπτώσεις σταδιακής αύξησης του ορίου ηλικίας της παραγράφου αυτής, οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη στο όριο ηλικίας όπως διαμορφώνεται κατά το έτος συμπλήρωσης του προβλεπόμενου, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ορίου ηλικίας για πλήρη ή μειωμένη σύνταξη

Ν. 4093 / 2012 ΙΑ.4. Αύξηση ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης

**Νέα διάταξη βάσει
του Ν 4093 2012
ΙΑ.4.**

Τα αναφερόμενα στα άρθρα ..... του παρόντος όρια ηλικίας συνταξιοδότησης αυξάνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του Ν 4093 /2012 ΙΑ.4 (άρθρο..... Παρόντος)

Σύνταξη συνδικαλιστών και των μελών οικογένειάς τους

**Άρθρο 51, παρ. 1, 2 & 3
Ν.Δ.2698/53, σε
συνδυασμό με το
άρθρο 27. παρ. 1, περ.
α, του Ν.1902/1990**

1. Με απόφαση του Δ.Σ. του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ δύναται μετά από έγκριση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να χορηγείται σύνταξη στους ασφαλισμένους, που πραγματοποίησαν στον Κλάδο Σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, 750 τουλάχιστον ημέρας εργασίας, αυξανόμενες ανά 150 κατ' έτος από 1-1-1992 και μέχρι τη συμπλήρωση των 4.500, και έχουν συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας τους, εφόσον αυτοί αποδεδειγμένα προσέφεραν διακεκριμένες εθνικές υπηρεσίες και διετέλεσαν επί πέντε τουλάχιστον έτη μέλη της Διοίκησης της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος ή Πρόεδροι ή Γραμματείς Εργατικών Επαγγελματικών Οργανώσεων. Κατά την αυτήν διαδικασία δύναται να χορηγείται σύνταξη και στα άπορα μέλη οικογένειας θανόντος ασφαλισμένου, τα οποία πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις.
2. Ο εκάστοτε συνολικός αριθμός των κατά το προηγούμενο εδάφιο χορηγουμένων συντάξεων ουδέποτε δύναται να είναι ανώτερος των (150) εκατόν πενήντα.
3. Οι κατά την παράγραφο 1 αποφάσεις περί συνταξιοδότησης, δύνανται να ανακαλώνται για εύλογη αιτία η οποία κρίνεται είτε από τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, είτε από το Δ.Σ. του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ.

Σύνταξη ασφαλισμένων νέων περιοχών ή επαγγελματικών κατηγοριών

**Άρθρο 28, παρ. 14
Α.Ν.1846/1951, όπως
συμπληρώθηκε με το
άρθρο 5, παρ. 5 του
Ν.Δ.4104/1960**

Εφόσον δεν έχει παρέλθει πενταετία από την επέκταση της ασφάλισης σε κάποια περιοχή ή επαγγελματική κατηγορία, πρόσωπα που υπάγονται για πρώτη φορά στην ασφάλιση σε αυτή την περιοχή ή αυτή την επαγγελματική κατηγορία, δικαιούνται σύνταξη αναπηρίας ή σύνταξη γήρατος, μειωμένη κατά 20% εφόσον έχουν πραγματοποιήσει 1.000 τουλάχιστον ημέρες εργασίας σε αυτή την περιοχή ή την επαγγελματική κατηγορία και έχουν καταστεί ανάπηρα κατά την έννοια του άρθρου .... του παρόντος κώδικα ή έχουν συμπληρώσει το όριο ηλικίας που ορίζεται από το άρθρο ... του παρόντος κώδικα (άρθρο 28, παρ. 1α του α.ν.1846/1951), όπως ισχύει.

Με τις ίδιες προϋποθέσεις δικαιούνται σύνταξη σε περίπτωση θανάτου των ως άνω προσώπων, τα μέλη οικογένειας που ορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου ... του παρόντος κώδικα.

Μετά την πάροδο της πενταετίας από την επέκταση της ασφάλισης και για κάθε επιπλέον έτος που διανύεται προστίθενται στις ως άνω χίλιες ημέρας εργασίες ανά 175 κατά μέσον όρο μέχρι την συμπλήρωση των οριζόμενων από τα άρθρα ....., παρ. .... του παρόντος κώδικα (παραγρ. 1, 1α, 1β, 5 ή 6 του άρθρου 28) χρονικών προϋποθέσεων για την απονομή σύνταξης λόγω γήρατος, λόγω αναπηρίας ή λόγω θανάτου, οπότε το ποσό της σύνταξης υπολογίζεται χωρίς την κατά τα ανωτέρω μείωση.

Για όσους έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους, για την συμπλήρωση των ως άνω χιλίων ημερών εργασίας συνυπολογίζονται και οι ημέρες που

**Άρθρο 6 του
Ν.629/1977**

πραγματοποιήθηκαν στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ σε περιοχές που απέχουν, κατ' ανώτατο όριο, σαράντα χιλιόμετρα από την περιοχή στην οποία επεκτάθηκε για πρώτη φορά η ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Για την συμπλήρωση των ως άνω οριζόμενων χρονικών προϋποθέσεων λαμβάνεται υπόψη μόνον ο χρόνος πραγματικής ασφάλισης στο Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ από την επέκταση της ασφάλισης στη νέα περιοχή ή επαγγελματική κατηγορία και μετά.

**Άρθρο 15 παρ. 2 Ν.
1469/1984**

Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας

**Διατάξεις
άρθρου 28, παρ.
4, του α.ν.
1846/1951
(Φ.Ε.Κ. Α 179),
όπως ισχύουν
μετά την
αντικατάστασή
τους με το
άρθρο 5, παρ. 1,
του Ν.Δ.
4104/1960
(Φ.Ε.Κ. Α 147/
20.09.1960), το
άρθρο 14, παρ.
1, του ν.
1469/1984
(Φ.Ε.Κ. Α
111/03.08.1984),
το άρθρο 41, του
ν. 1539/1985
(Φ.Ε.Κ. Α 64/
05.04.1985) και
το άρθρο 27,**

1. Ο ασφαλισμένος έχει δικαίωμα για σύνταξη λόγω αναπηρίας, εάν έγινε ανάπηρος κατά την έννοια της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου και έχει πραγματοποιήσει εναλλακτικά :

α) Τέσσερις χιλιάδες πεντακόσιες (4.500) ημέρες εργασίας, οποτεδήποτε.

β) Τριακόσιες (300) ημέρες εργασίας και δεν έχει συμπληρώσει το εικοστό πρώτο (21ο) έτος της ηλικίας του. Οι εν λόγω τριακόσιες (300) ημέρες εργασίας, αυξάνονται προοδευτικά σε τέσσερις χιλιάδες διακόσιες (4.200), με προσθήκη ανά εκατόν είκοσι (120) ημερών εργασίας κατά μέσο όρο, για κάθε έτος ηλικίας που έπεται του εικοστού πρώτου (21ου).

Από τις πιο πάνω κατά περίπτωση ημέρες εργασίας, οι τριακόσιες (300) πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στα αμέσως προηγούμενα πέντε (5) έτη, από εκείνο κατά τη διάρκεια του οποίου κατέστη ανάπηρος ο ασφαλισμένος.

γ) Χίλιες πεντακόσιες (1.500) τουλάχιστον ημέρες εργασίας, από τις οποίες, τις εξακόσιες (600), μέσα στα πέντε (5) έτη που προηγούνται εκείνου κατά τη διάρκεια του οποίου κατέστη ανάπηρος. Εάν κατά τη διάρκεια των πέντε (5) αυτών ετών, ο ασφαλισμένος έχει επιδοτηθεί για ασθένεια ή ανεργία, ή έχει συνταξιοδοτηθεί, η περίοδος των πέντε (5) ετών, επεκτείνεται κατά

**παρ. 1, του ν.
1902/1990
(Φ.Ε.Κ. Α 138/
17.10.1990**

τον αντίστοιχο προς την επιδότηση ή συνταξιοδότηση χρόνο.

**Διατάξεις
άρθρου 28, παρ.
5, του ν.
1846/1951, όπως
ισχύουν μετά
την
αντικατάστασή
τους με το
άρθρο 27, παρ.
1, του ν.
1902/1990 και το
άρθρο 12, παρ. 3
έως και 5, του ν.
1976/1991
(Φ.Ε.Κ. Α 184/
04.12.1991)**

2. Ο ασφαλισμένος θεωρείται βαριά ανάπηρος αν λόγω παθήσεως ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση, ετήσιας τουλάχιστο διάρκειας κατά ιατρική

πρόβλεψη, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, τις δεξιότητες και τη μόρφωσή του περισσότερο από το ένα πέμπτο (1/5) του ποσού που συνήθως κερδίζει σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης.

β) Ο ασφαλισμένος θεωρείται ανάπηρος αν λόγω παθήσεως ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση, διάρκειας ενός έτους το λιγότερο κατά ιατρική πρόβλεψη, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, τις δεξιότητες, τη μόρφωση και τη συνηθισμένη επαγγελματική του απασχόληση, περισσότερο από το ένα τρίτο (1/3) του ποσού που συνήθως κερδίζει στην ίδια επαγγελματική κατηγορία σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης.

γ) Ο ασφαλισμένος θεωρείται μερικά ανάπηρος αν λόγω πάθησης ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση, εξάμηνης το λιγότερο κατά ιατρική πρόβλεψη

διάρκειας, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, τις δεξιότητες, τη μόρφωση και τη συνηθισμένη επαγγελματική του απασχόληση, περισσότερο από το μισό (1/2) του ποσού που συνήθως κερδίζει στην ίδια περιφέρεια και επαγγελματική κατηγορία σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης.

δ) Ο ασφαλισμένος θεωρείται ανάπηρος ή μερικά ανάπηρος κατά την έννοια των προηγούμενων εδαφίων, έστω και εάν η πάθηση ή βλάβη ή εξασθένηση σωματική ή πνευματική είναι προγενέστερη της υπαγωγής του στην ασφάλιση, εφ' όσον όμως η μεταγενέστερη της ασφάλισης αναπηρία φθάνει τουλάχιστον το μισό της κατά περίπτωση αναπηρίας.

ε) Με κανονισμό, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, προκαθορίζεται με εκατοστιαία αναλογία, σύμφωνα με τα δεδομένα της ιατρικής επιστήμης, το ποσοστό αναπηρίας που συνεπάγεται κάθε πάθηση ή βλάβη ή σωματική ή πνευματική εξασθένηση ή η συνδυασμένη εμφάνιση τέτοιων παθήσεων ή βλαβών ή εξασθενήσεων.

Ειδικά προκειμένου περί παθήσεων που οφείλονται κατά κύριο λόγο σε νευροψυχιατρικά αίτια που αποδεικνύονται κλινικά, η αναπηρία προσδιορίζεται ιατρικώς σύμφωνα με τις μέχρι σήμερα ισχύουσες διατάξεις.

"στ. Κατά τον προσδιορισμό του βαθμού της αναπηρίας σύμφωνα με τα ανωτέρω εδάφια α', β' και γ, το ποσοστό αναπηρίας που οφείλεται με ιατρικά κριτήρια μπορεί να αυξηθεί και μέχρι 17 ποσοστιαίες μονάδες, λόγω κοινωνικών κριτηρίων ή κριτηρίων αγοράς εργασίας".

ζ) Εφ' όσον ο ασφαλισμένος κρίνεται βαριά ανάπηρος κατά την έννοια του ανωτέρω εδαφίου α' δικαιούται σύνταξη ίση με την οριζόμενη κατά το άρθρο 29 παρ. 1 του Α. Ν 1846/1951 (άρθρο ..... παρόντος .) Εφ' όσον ο ασφαλισμένος κρίνεται ανάπηρος κατά την έννοια του ανωτέρω εδαφίου β', δικαιούται τα τρία τέταρτα (3/4) της σύνταξης αυτής και, εφ' όσον κρίνεται μερικά ανάπηρος κατά την έννοια του ανωτέρω εδαφίου γ', δικαιούται το μισό (1/2) της σύνταξης αυτής.

η) Ο ασφαλισμένος, που έχει συμπληρώσει έξι χιλιάδες (6.000) ημέρες εργασίας και κρίνεται ανάπηρος κατά την έννοια του

ανωτέρω εδαφίου β', δικαιούται την ακεραία κατά τα ανωτέρω
σύνταξη.

"Επίσης ο ασφαλισμένος, του οποίου η αναπηρία οφείλεται κατά
κύριο λόγο σε ψυχιατρικές παθήσεις και κρίνεται ανάπηρος κατά
την έννοια των εδαφίων β' ή γ', δικαιούται την ακεραία ή τα 3/4
της ακεραίας σύνταξης αντίστοιχα".

θ) Αν ο ασφαλισμένος κατέστη ανάπηρος από πρόθεση ή από
πλημέλημα ή κακούργημα, το οποίο ο ίδιος διέπραξε, η δε ενοχή
αποδεικνύεται με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, δεν δικαιούται
σύνταξη αναπηρίας. Αν όμως υπάρχουν πρόσωπα από τα
αναφερόμενα στην παράγραφο 6 του παρόντος άρθρου, αυτά
δικαιούνται τη σύνταξη, την οποία θα εδικαιούντο σε περίπτωση
θανάτου του ασφαλισμένου".

Συνταξιοδότηση λόγω θανάτου

**Άρθρο 28, παρ. 6,
ΑΝ 1846/1951 όπως
αντικ με το άρθρο 5,
παρ. 3, Ν.Δ.
4104/1960 Φ.Ε.Κ. Α'
147, το άρθρο 16,
παρ. 8, του ν.
4497/1966 (Φ.Ε.Κ.
Α' 37) και το άρθρο
27, παρ. 1, του ν.
1902/1990 (Φ.Ε.Κ.
Α' 138) σε
συνδυασμό με
άρθρο 62 του ν.
2676/1999 (Φ.Ε.Κ.
Α' 1 και άρθρο 4
του ν. 3232/2004
(Φ.Ε.Κ. Α' 48).**

1. Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου λόγω γήρατος ή αναπηρίας οποιασδήποτε βαθμίδας, ή επιδοματούχου λόγω αναπροσαρμογής ή ασφαλισμένου που έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον χίλιες πεντακόσιες (1.500) ημέρες εργασίας, από τις οποίες τριακόσιες (300) τουλάχιστον κατά τα πέντε (5) έτη που προηγούνται άμεσα του έτους που επήλθε ο θάνατος, ή ασφαλισμένου που έχει πραγματοποιήσει τον απαιτούμενο κατά περίπτωση από την παράγραφο 4 εδάφιο α' του ΑΝ 1846/1951 (Άρθρο..... παρόντος) αριθμό ημερών εργασίας, έχουν δικαίωμα για σύνταξη κατά τα επόμενα εδάφια

- α) Ο επιζών σύζυγος.
- β) Ο διαζευγμένος σύζυγος, υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων του άρθρου 4, παρ. 1α – 1στ, του ν. 3232/2004 (άρθρο ... , του παρόντος Κώδικα).

β) Τα νόμιμα τέκνα, τα νομιμοποιηθέντα, αναγνωρισθέντα και υιοθετηθέντα, των οποίων η υιοθεσία έλαβε χώρα ένα τουλάχιστον έτος πριν από το θάνατο ή τη χορήγηση της σύνταξης ή του επιδόματος αναπροσαρμογής στο θετό γονέα και τα οποία δεν λαμβάνουν σε καμία περίπτωση σύνταξη από το Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., σε περίπτωση δε θανάτου ασφαλισμένης ή συνταξιούχου ή επιδοματούχου λόγω αναπροσαρμογής και τα εκτός γάμου φυσικά παιδιά αυτής.

δ) Οι ορφανοί κατά το χρόνο του θανάτου, από πατέρα και μητέρα, εγγονοί και προγονοί, εφόσον κυρίως συντηρούνταν από τον θανόντα.

ε) Οι γονείς, φυσικοί ή θετοί, εφόσον η συντήρησή τους βάρυνε κυρίως τον θανόντα. Ειδικά δε για τους θετούς γονείς, επιπρόσθετη προϋπόθεση αποτελεί η

υιοθεσία να συντελέστηκε τρία (3) τουλάχιστον έτη πριν
από το θάνατο του υιοθετημένου παιδιού.

**άρθρο 28, παρ. 8,
του Α.Ν. 1846/1951
όπως
τροποποιήθηκε διά
του άρθρου 5 παρ. 4
του Ν.Δ. 4104/1960
(Α 147).**

2. Το ποσό της σύνταξης που δικαιούται ο επιζών σύζυγος,
ισούται με τα εβδομήντα (70) εκατοστά του ποσού της σύνταξης
που ελάμβανε ή θα εδικαιούτο να λάβει ο θανών.

**Άρθρο 28, παρ. 9 -
11, του α.ν.
1846/1951**

3. Το ποσό της σύνταξης που δικαιούται κάθε παιδί, ισούται με
τα είκοσι (20) εκατοστά του ποσού της σύνταξης που ελάμβανε ή
θα εδικαιούτο να λάβει ο θανών. Εάν, όμως, πρόκειται για παιδί
ορφανό και από τους δύο γονείς, η σύνταξή του τριπλασιάζεται.
Το σύνολο, πάντως, των συντάξεων του επιζώντος συζύγου και
των παιδιών, δεν δύναται να υπερβαίνει το ποσό της σύνταξης
που ελάμβανε ή θα εδικαιούτο να λάβει ο θανών, ενώ σε
περίπτωση που δεν υπάρχει επιζών σύζυγος, η σύνταξη των
παιδιών δεν δύναται να υπερβαίνει τα ογδόντα (80) εκατοστά
του εν λόγω ποσού.

Εάν το σύνολο των συντάξεων υπερβαίνει τα όρια του
προηγούμενου εδαφίου, η σύνταξη του κάθε δικαιούχου,
μειώνεται αναλόγως.

Οι εγγονοί, προγονοί και γονείς δικαιούνται σύνταξης, εάν
δεν υπάρχουν επιζών σύζυγος ή τέκνα δικαιούμενα συντάξεως
ή αν υπάρχουν όταν με την ικανοποίηση των σε σύνταξη
δικαιωμάτων τους δεν εξαντλείται το ποσόν της σύνταξης του
θανόντα.

Το ποσό της σύνταξης του κάθε εγγονού, προγονού, του πατέρα
ή της μη χήρας μητέρας, ισούται με τα είκοσι (20) εκατοστά της
σύνταξης που ελάμβανε ή θα εδικαιούτο να λάβει ο θανών, της
δε χήρας μητέρας, ισούται με τα σαράντα (40) εκατοστά της εν

λόγω σύνταξης.

Το σύνολο, πάντως, των συντάξεων των εγγονών, προγονών και γονέων, δεν δύναται να υπερβαίνει το ποσό της σύνταξης που ελάμβανε ή θα εδικαιούτο να λάβει ο θανών, στην περίπτωση που δεν υπάρχουν επιζών σύζυγος ή παιδιά που να δικαιούνται σύνταξης, ενώ στην περίπτωση που υπάρχουν, το ποσό των συντάξεων των εγγονών, προγονών και γονέων, δεν δύναται να υπερβαίνει το ποσό που απομένει από την εν λόγω σύνταξη, μετά την ικανοποίηση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων του επιζώντος συζύγου ή των παιδιών.

Εάν το σύνολο των συντάξεων των εγγονών, προγονών και γονέων, υπερβαίνει τα όρια του προηγούμενου εδαφίου, η σύνταξη του κάθε δικαιούχου, μειώνεται αναλόγως

4. Ως σύνταξη του θανόντος (θανούσης) για τον υπολογισμό των ποσοστών των συντάξεων των μελών οικογένειας του παρόντος άρθρου λαμβάνεται υπόψη προκειμένου περί θανόντος συνταξιούχου το ποσό

σύνταξης που πράγματι ελάμβανε ο θανών (θανούσα), ή προκειμένου περί ασφαλισμένου το ποσό που εδικαιούτο να λάβει ο θανών εάν είχε κριθεί ανάπηρος κατά την έννοια της παραγράφου 5 εδάφ. α του ΑΝ 1846/51 (άρθρο ..... Παρόντος). Τυχόν προσυζητήσεις λόγω οικογενειακών βαρών και απολύτου αναπηρίας δεν συνυπολογίζονται".

**Άρθρο 28, παρ. 12
του α.ν. 1846/1951
όπως είχε
αντικατασταθεί με
το άρθρο 27 παρ.
2 του ν. 1902/1990
(ΦΕΚ Α 138),
αντικατ. εκ νέου με
παρ. 6 του άρθρου
12 του Ν. 1976/1991
(ΦΕΚ Α 184)**

**Άρθρο 6 παρ.1
Ν.2335/1995 (Α
185).**

"Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση που, κατά τον παραπάνω υπολογισμό, το ποσό της σύνταξης των μελών οικογένειας θανόντος συνταξιούχου υπολείπεται του πλήρους κατώτατου ορίου συντάξεως λόγω θανάτου, καταβάλλεται στους δικαιούχους το επιπλέον ποσό μέχρι τη συμπλήρωση του κατώτατου ορίου, επιφυλασσομένων των διατάξεων της παραγράφου 14 του άρθρου 29 του α.ν.1846/1951, όπως ισχύει, (άρθρο ..... παρόντος) καθώς και διατάξεων ειδικών νόμων, σύμφωνα με τις οποίες ο συνταξιούχος ελάμβανε οργανικό ποσό σύνταξης".

**Άρθρο 28, παρ. 13
του Α.Ν. 1846/1951**

5. Πρόσωπα, που σύμφωνα με το άρθρο αυτό δικαιούνται σύνταξη, στερούνται κάθε δικαίωμα σε αυτή, εάν με απόφαση ποινικού δικαστηρίου καταδικάστηκαν για πράξη, αποτέλεσμα της οποίας υπήρξε ο θάνατος του ασφαλισμένου ή του συνταξιούχου.

Ποσό συντάξεως ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

**Άρθρο 29 Α.Ν
1846/1951**

1. Το ποσό της χορηγούμενης μηνιαίας σύνταξης λόγω γήρατος και αναπηρίας από το Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., αποτελείται :

α) Από το βασικό ποσό, που ορίζεται σε ποσοστό σύμφωνα με τον κατωτέρω πίνακα Α', του εικοσιπενταπλασίου του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος σύμφωνα με το άρθρο 37, του α.ν. 1846/1951 .(άρθρο ... ,του παρόντος).

ΠΙΝΑΚΑΣ Α'

Ασφαλιστικές

Ποσοστό

Κλάσεις

ειδική I και I	70%
II	60%
III	55%
IV	50%
V	46%
VI	43%
VII	40%
VIII	38%
IX	36%
X	34%
XI	32%
XII, XIII, XIV, XV και άνω	30%

β) Από προσαυξήσεις, οι οποίες υπολογίζονται ανά τριακόσιες (300) ημέρες εργασίας πέραν των τριών χιλιάδων (3.000) και ορίζονται σε ποσοστό, σύμφωνα με τον κατωτέρω πίνακα Β', επί του εικοσιπενταπλασίου του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος

Ασφαλιστικές Κλάσεις	Ποσοστό	Για ημέρες εργασίας
ειδική I, I και II	1%	από 3.300 έως 7.799
	1,5%	" 7.800 και άνω
III	1%	" 3.300 έως 7.799
	1,8%	" 7.800 και άνω
IV	1%	" 3.300 έως 7.799
	1,9%	" 7.800 και άνω
V	1%	" 3.300 έως 7.799
	2,1%	" 7.800 και άνω
VI	1%	" 3.300 έως 7.799
	2,2%	" 7.800 και άνω

VII, VIII, IX, X, XI	1%	" 3.300 έως 7.799
	2,3%	" 7.800 και άνω
XII, XIII, XIV, XV & άνω	1%	" 3.300 έως 7.799
	2,5%	" 7.800 και άνω

**Άρθρο 32, παρ. 8,
του ν. 1902/1990**

. Σε περίπτωση που οι ασφαλισμένοι ο οποίοι υπάχθηκαν στον κανονισμό βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών και είτε λόγω αλλαγής επαγγελματικής ειδικότητας, είτε λόγω εξαίρεσης εργασιών και ειδικοτήτων από τους οικείους πίνακες εδαφίων Α' και Β', της παρ. 1, του άρθρου 104, του Κανονισμού Ασφάλισης του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., όπως ισχύει σήμερα, δεν θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης κατά τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 28, παρ. 5, εδαφίο β', περ. α', του α.ν. 1846/1951 (άρθρο ... , του παρόντος Κώδικα) και του άρθρου 2, του Κανονισμού Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών, τα ποσοστά προσαύξησης της σύνταξης του πίνακα Β', της παρ. 1, του άρθρου 29, του α.ν. 1846/1951 (πίνακας Β', της παραγράφου 1, του παρόντος άρθρου), προσαυξάνονται κατά ποσοστό 20% για τα ημερομίσθια ασφάλισης, για τα οποία καταβλήθηκαν οι πρόσθετες εισφορές βαρέων επαγγελματιών, οι προβλεπόμενες για τους υπαγόμενους στον ειδικό αυτόν κανονισμό

**Άρθρο 29, παρ. 3,
του α.ν.
1846/1951, όπως
ισχύει μετά τη
συμπλήρωση και
αντικατάστασή του
με το άρθρο 6, παρ.
1, του Ν.Δ.
4104/1960, το
άρθρο 3, παρ. 1,
της από 4.2.1976
Π.Ν.Π. (η οποία
κυρώθηκε με το ν.
321/1976), του
άρθρου 5, παρ. 3
και 4, του ν.
825/1978 και το
άρθρο 29, παρ. 4,
του ν. 3518/2006**

**Άρθρο 2, παρ. 8,
του ν. 1759/1988
(Φ.Ε.Κ. Α' 50).**

3. Το ποσό της σύνταξης λόγω αναπηρίας ή γήρατος, προσαυξάνεται :

α) για το σύζυγο ή τη σύζυγο, κατά το ποσό του ενός και μισού (1½) ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτό ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης, εφόσον ο σύζυγος ή η σύζυγος δεν ασκεί επάγγελμα ή δεν είναι συνταξιούχος ασφαλιστικού οργανισμού ή ν.π.δ.δ. ή του δημοσίου.

Η ανωτέρω προσαύξηση, μετά τη χορήγησή της, αποτελεί τμήμα του συνολικά καταβαλλόμενου ποσού σύνταξης και αναπροσαρμόζεται εφεξής, κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ..

β) κατά 20% για το πρώτο παιδί, 15% για το δεύτερο παιδί και 10% για το τρίτο παιδί, εφόσον είναι άγαμα και δεν ασκούν κάποιο επάγγελμα, ή δεν λαμβάνει γι' αυτά προσαύξηση ο έτερος των συζύγων, εάν είναι συνταξιούχος, ή δεν λαμβάνουν τα ίδια σύνταξη από ασφαλιστικό οργανισμό ή το δημόσιο ή ν.π.δ.δ..

Οι χορηγούμενες για τα παιδιά προσαυξήσεις συντάξεων, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να υπολογιστούν, σε τμήμα σύνταξης ανώτερο του εκάστοτε 25πλασίου του τεκμαρτού ημερομισθίου της (Χ) δέκατης ασφαλιστικής κλάσης.

4. Οι προβλεπόμενες ανωτέρω προσαυξήσεις των συντάξεων για παιδιά, χορηγούνται μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους, ή του 24ου εφόσον φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες αναγνωρισμένες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Τα προαναφερόμενα όρια ηλικίας, δεν ισχύουν προκειμένου για παιδιά που είναι ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε πριν τη συμπλήρωση των εν λόγω ορίων ηλικίας. Ειδικά για παιδιά που πάσχουν από νευροψυχιατρικές παθήσεις, η ανικανότητα για κάθε εργασία που οφείλεται στις παθήσεις αυτές, απαιτείται να έχει επέλθει πριν τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας.

**Άρθρο 29, παρ. 2,
Α.Ν.1846/1951,
όπως ισχύει μετά
τη συμπλήρωση και
αντικατάστασή του
με άρθρο 6, παρ.
1, του ν.δ.
4104/1960, άρθρο
2, παρ. 2, του ν.δ.
346/1974, άρθρο
5, παρ. 2, του ν.
825/1978, άρθρο
13, παρ. 2, του ν.
997/1979 (Φ.Ε.Κ. Α'
287) και άρθρο
29, παρ. 5, του ν.
3518/2006.**

**Άρθρο 26, παρ. 3,
τελευταίο εδάφιο,
του ν. 2639/1998
(Φ.Ε.Κ. Α' 205).**

(είχε καταργηθεί με το
άρθρο 21 του ν.3863/2010
και επανήλθε σε ισχύ με

5. Το ποσό της χορηγούμενης σύνταξης λόγω αναπηρίας, που οφείλεται σε εργατικό ατύχημα, μαζί με τα οικογενειακά επιδόματα, δεν μπορεί να υπολείπεται του 60% του 25πλάσιου του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος, σύμφωνα με το άρθρο 37, του α.ν. 1846/1951 (άρθρο ..., του παρόντος κώδικα), ούτε όμως και να υπερβαίνει το 25πλάσιο του εκάστοτε ισχύοντος τεκμαρτού ημερομισθίου της δέκατης (X) ασφαλιστικής κλάσης.

Το ανωτέρω ποσό, προσαυξάνεται για το σύζυγο ή τη σύζυγο, κατά το ποσό του ενός και μισού (1½) ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτό ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης, εφόσον ο σύζυγος ή η σύζυγος δεν ασκεί επάγγελμα, ή δεν είναι συνταξιούχος ασφαλιστικού οργανισμού ή ν.π.δ.δ. ή του δημοσίου και κατά το ποσό του ενός (1) ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη για κάθε παιδί, εφόσον συντρέχουν οι περιορισμοί της παραγράφου 3, του άρθρου 29, του α.ν. 1846/1951 (περίπτωση β', της παραγράφου 3, του παρόντος άρθρου του Κώδικα), όπως ισχύουν.

Η ανωτέρω προσαύξηση, μετά τη χορήγησή της, αποτελεί τμήμα του συνολικά καταβαλλόμενου ποσού σύνταξης και αναπροσαρμόζεται εφεξής, κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ..

6. Για τους οικιακούς έμμισθους βοηθούς και πρόσωπα, πλην των οικιακών βοηθών, που απασχολούνται κατ' οίκον του εργοδότη, σε έναν ή περισσότερους εργοδότες μέσα στην εβδομάδα ή τον μήνα, που έχουν ασφαλιστεί με αποδοχές μικρότερες του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη και για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του ενός πέμπτου του κατά

άρθρο 74 Ν.4144/20130

περίπτωση απαιτούμενου χρόνου για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος ή αναπηρίας, το ποσό της χορηγούμενης κύριας και επικουρικής σύνταξης, καθώς και το ποσό των κατωτάτων ορίων, μειώνεται κατά 20%.

**Άρθρο 39, παρ. 6β,
του
1892/1990 και
άρθρο 1, του Π.Δ.
508/1991 (Φ.Ε.Κ. Α'
190).**

7. α) Για τους εργαζόμενους αποκλειστικά με μερική απασχόληση και ασφαλισθέντες στην ειδική πρώτη ασφαλιστική κλάση του άρθρου 39, παρ. 3, του ν. 1892/1990 (ειδική / ασφαλιστική κλάση, της παραγράφου 1, του παρόντος άρθρου), το βασικό ποσό σύνταξης, υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 29, παρ. 1 και 37, παρ. 2, του α.ν. 1846/1851 (παράγραφος 1, του παρόντος άρθρου και παράγραφος ..., του άρθρου ..., του παρόντος Κώδικα) όπως ισχύουν κάθε φορά. Πάντως, το ποσό σύνταξης που καταβάλλεται στους εν λόγω εργαζόμενους, δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το μισό (1/2) του κατά περίπτωση χορηγούμενου από το Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ. κατωτάτου ορίου.

β) Για τους ασφαλισμένους που έχουν απασχοληθεί διαδοχικά σε πλήρη και μερική απασχόληση και ως μερικά απασχολούμενοι έχουν ασφαλιστεί στην ειδική πρώτη ασφαλιστική κλάση, για τον υπολογισμό της σύνταξής τους, εφαρμόζονται οι διατάξεις της περίπτωσης α) της παρούσας παραγράφου, εφόσον ο χρόνος που έχουν πραγματοποιήσει στη μερική απασχόληση, είναι περισσότερος του μισού του κατά περίπτωση απαιτούμενου για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ.. Αν ο χρόνος της πλήρους απασχόλησης, είναι περισσότερος του μισού του κατά περίπτωση απαιτούμενου για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, το ποσό της σύνταξης είναι αυτό που προκύπτει από τον υπολογισμό σύμφωνα με τα άρθρα 29, παρ. 1 και 37, παρ. 2, του α.ν. 1846/1951 (παράγραφος 1, του παρόντος άρθρου και παράγραφος ..., του άρθρου ..., του παρόντος Κώδικα) και δεν μπορεί να είναι μικρότερο από αυτό που προκύπτει από το πηλίκο της διαίρεσης του γινόμενου, του

αριθμού των ημερών που πραγματοποιήθηκαν στην πλήρη απασχόληση επί το ποσό του κατωτάτου ορίου, δια του αριθμού των ημερών που απαιτούνται σε κάθε περίπτωση για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Πάντως, αν το ποσό που προκύπτει από την παραπάνω διαίρεση, είναι μεγαλύτερο του κατωτάτου ορίου, καταβάλλεται το κατώτατο όριο

**Άρθρο 29, παρ. 11,
Α.Ν. 1846/1951,
όπως ισχύει μετά
το άρθρο 6, παρ.
2, του ν.δ.
4104/1960 και το
άρθρο 12, παρ. 2,
του ν. 4476/1965
(Φ.Ε.Κ. Α' 103).**

8. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής της παραγράφου 2, του άρθρου 29, του α.ν. 1846/1951 (παράγραφος , του .... άρθρου του παρόντος Κώδικα), το συνολικό ποσό της σύνταξης που απονέμεται στο δικαιούχο, μαζί με τις πάσης φύσεως προσαυξήσεις, εκτός από την προσαύξηση λόγω απολύτου αναπηρίας, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το 25πλάσιο του εκάστοτε ισχύοντος τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης βάσει της οποίας υπολογίστηκε η σύνταξη.

**Άρθρο 29, παρ. 12,
του α.ν. 1846/1951,
όπως προστέθηκε
με το άρθρο 9, του
Ν. 198/1975 (Φ.Ε.Κ.
Α' 233) και εν
συνεχεία
αντικατ.με το
άρθρο 2, παρ. 1,
περ. γ), του ν.
238/1975 (Φ.Ε.Κ. Α'
284).**

9. Το ποσό της σύνταξης λόγω γήρατος, που πρέπει να απονεμηθεί ή έχει ήδη απονεμηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28, του α.ν. 1846/1951 (άρθρα ..., του παρόντος Κώδικα), σε πρόσωπα τα οποία έχουν διατελέσει, τουλάχιστον για δύο έτη, Διοικητές ή Υποδιοικητές του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., πριν την απονομή της σύνταξης ή μετέπειτα αυτής, καθορίζεται στο 80% του 35πλασίου του τεκμαρτού ημερομισθίου της εκάστοτε ισχύουσας κατά το άρθρο 37, του α.ν. 1846/1951 (άρθρο ..., του παρόντος Κώδικα), ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης.

**Άρθρο 29, παρ. 13,
του α.ν. 1846/1951,
όπως προστέθηκε**

10. Τα τελικά ποσά των συντάξεων, βοηθημάτων και πάσης φύσεως επιδομάτων, που απονέμει και καταβάλλει το Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., στρογγυλοποιούνται στο πλησιέστερο λεπτό του ευρώ. Ποσά μέχρι μισό λεπτό, παραλείπονται, ενώ ποσά μισού και

με το άρθρο 2, παρ. 2, του ν. 321/1976 (Φ.Ε.Κ. Α' 112) και αντικ. με το άρθρο 24, παρ. 1, του ν. 2972/2001 (Φ.Ε.Κ. Α' 291). πλέον λεπτού, στρογγυλοποιούνται στο επόμενο λεπτό.

Κατώτατα όρια συντάξεων

Άρθρο 29 παρ. 14, α.ν. 1846/1951, όπως προστέθηκε με το άρθρο 5 παρ. 6 του Ν. 825/1978 και εν συνεχεία αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2, της από 31.3.1982 ΠΝΠ (η οποία κυρώθηκε με το ν. 1305/1982 (Φ.Ε.Κ. Α' 146)), το άρθρο 13, παρ. 1, του ν. 1469/1984 (Φ.Ε.Κ. Α' 111), το άρθρο 42, του Ν. 1543/1985 (Φ.Ε.Κ. Α' 73) και το άρθρο 29, παρ. 3, του Ν. 1902/1990 (Φ.Ε.Κ. Α' 138),

Άρθρο 51 παρ. 3 και 4, Ν. 2084/1992 (Φ.Ε.Κ. Α' 165),

1. Τα κατώτατα όρια συντάξεων, ορίζονται στα ποσά που έχουν διαμορφωθεί την 30/9/1990 κατά κατηγορία δικαιούχων. Εφεξής, τα κατώτατα αυτά όρια, αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο ..., του παρόντος (επόμενο άρθρο, με τίτλο «Αναπροσαρμογή Συντάξεων »).

2. Τα κατά την προηγούμενη παράγραφο κατώτατα ποσά συντάξεων, προσαυξάνονται με επιδόματα :

α) για το σύζυγο ή τη σύζυγο, εφόσον δεν ασκούν επάγγελμα ή δεν είναι συνταξιούχοι ασφαλιστικού οργανισμού ή ν.π.δ.δ. ή του δημοσίου και

β) για κάθε παιδί, εφόσον είναι άγαμα και δεν ασκούν κάποιο επάγγελμα, ή δεν λαμβάνει για αυτά προσαύξηση ο έτερος των συζύγων, εάν είναι συνταξιούχος, ή δεν λαμβάνουν τα ίδια σύνταξη από ασφαλιστικό οργανισμό ή ν.π.δ.δ. ή το δημόσιο.

Τα ανωτέρω επιδόματα, ορίζονται στα ποσά που έχουν διαμορφωθεί την 30/9/1990 κατά κατηγορία δικαιούχων και αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο ..., του παρόντος κώδικα (επόμενο άρθρο, με τίτλο «Αναπροσαρμογή Συντάξεων »).

3. Στους ασφαλισμένους του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., οι οποίοι καθίστανται συνταξιούχοι λόγω γήρατος από την 1.1.1993 και μετά, έχουν χρόνο ασφάλισης άνω των 4.500 ημερών και

**Άρθρο 13, παρ. 3
του Ν.997/1979,
όπως αντικ. με το
άρθρο 5, παρ. 6,
του Ν. 3232/2004
(Φ.Ε.Κ. Α' 48) και**

**άρθρο 51, παρ. 7,
του Ν. 1759/1988**

δικαιούνται τα κατώτατα όρια σύνταξης, χορηγείται προσαύξηση 1% για κάθε 300 ημέρες ασφάλισης επιπλέον των 4.500 ημερών, που υπολογίζεται επί του 25πλασίου του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία κατατάσσονται οι ασφαλισμένοι.

Η κατά το προηγούμενο εδάφιο προσαύξηση, χορηγείται και σε ασφαλισμένους του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., οι οποίοι συνταξιοδοτούνται λόγω γήρατος από την 1.1.1993 και μετά και η σύνταξη που δικαιούνται είναι μεγαλύτερη των κατώτατων ορίων, εφόσον τα κατώτατα όρια σύνταξης και η προσαύξηση που τους αναλογεί σύμφωνα με τα ανωτέρω, υπερβαίνουν το ποσό σύνταξης που δικαιούνται βάσει των οργανικών διατάξεων.

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της περ. δ', της παρ. 5 και του τελευταίου εδαφίου, της παρ. 12, του άρθρου 28, του α.ν. 1846/1951 (άρθρο ... , παρ. ... και άρθρο ..., παρ. ..., του παρόντος Κώδικα), τα κατώτατα όρια συντάξεων της παραγράφου 1, του παρόντος άρθρου, μειώνονται σε κάθε περίπτωση που ο συνταξιούχος λαμβάνει σύνταξη μειωμένη, ενώ και στην περίπτωση αυτή, η αναπροσαρμογή τους συντελείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο ..., του παρόντος κώδικα (επόμενο άρθρο με τίτλο « Αναπροσαρμογή Συντάξεων »).

5. α) Δεν δικαιούνται τα κατά το παρόν άρθρο κατώτατα όρια συντάξεων, οι συνταξιούχοι ή βοηθηματούχοι τύπου συντάξεως, οι οποίοι λαμβάνουν και άλλη σύνταξη από το δημόσιο, ν.π.δ.δ., το Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., ή άλλο φορέα κύριας ασφάλισης, εκτός εάν το άθροισμα των συντάξεων αυτών, υπολείπεται του κατώτατου ορίου σύνταξης, πλήρους ή μειωμένου, το οποίο θα εδικαιούτο ο συνταξιούχος από το Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., προσαυξημένου κατά

25%, οπότε και καταβάλλεται από το Ίδρυμα η διαφορά. Ο σχετικός έλεγχος, γίνεται κατά την απονομή σύνταξης με τη χορήγηση οποιασδήποτε νέας παροχής του κλάδου συντάξεων και κατά την 1η Απριλίου κάθε επόμενου έτους, το ποσό όμως της διαφοράς στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα, μέχρι την επόμενη σύγκριση, καταβάλλεται αμετάβλητο.

β) Οι διατάξεις της περίπτωσης α) της παρούσας παραγράφου, δεν έχουν εφαρμογή για τους συνταξιούχους του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., οι οποίοι λαμβάνουν και άλλη σύνταξη ως ανάπηροι και θύματα πολεμικής ή ειρηνικής περιόδου, κατά την εκτέλεση της στρατιωτικής τους υπηρεσίας, καθώς και για τους συνταξιούχους του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., οι οποίοι λαμβάνουν ταυτόχρονα και το μηνιαίο εξωϊδρυματικό επίδομα του άρθρου 42, του ν. 1140/1981 (άρθρο ..., του παρόντος Κώδικα).

6. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 29, παράγραφος 7, του α.ν. 1846/1951, καθώς και των διατάξεων του άρθρου 63, του ν. 2676/1999 (άρθρο ..., παρ. ... και άρθρο ..., του παρόντος Κώδικα), οι συνταξιούχοι, δικαιούχοι κατώτατων ορίων σύνταξης γήρατος, οι οποίοι παρέχουν οποιαδήποτε εξαρτημένη εργασία, δικαιούνται το τμήμα της σύνταξης που υπολογίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1, του άρθρου 29 και του άρθρου 37, του α.ν. 1846/1951 (άρθρο ..., παρ. ... και άρθρο ..., παρ. ..., του παρόντος Κώδικα).

7. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 4, 5α) και 6, του παρόντος άρθρου, δεν εφαρμόζονται για τις συντάξεις που απονέμονται κατ' εφαρμογή διμερών ή πολυμερών διεθνών συμβάσεων.

Αναπροσαρμογή συντάξεων

Νέα διάταξη

**Άρθρο 29, παρ. 15, του
α.ν. 1846/1951, όπως
προστέθηκε στο άρθρο
29, του α.ν. 1846/1951,
με το άρθρο 25, παρ. 1,
του Ν. 2972/2001
(Φ.Ε.Κ. Α' 291).**

1. Τα ποσά των συντάξεων και των κατωτάτων ορίων συντάξεων που χορηγεί το Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 66, του ν. 2084/1992, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 19, του ν. 2606/1998 (άρθρα ... και ..., του παρόντος Κώδικα).

2. Τα ποσά που προκύπτουν ύστερα από κάθε αναπροσαρμογή συντάξεων και κατωτάτων ορίων συντάξεων, στρογγυλοποιούνται στο πλησιέστερο λεπτό του ευρώ. Ποσά μέχρι μισό λεπτό, παραλείπονται, ενώ ποσά μισού και πλέον λεπτού, στρογγυλοποιούνται στο επόμενο λεπτό.

Έναρξη – Λήξη – Αναστολή – Συρροή Συντάξεων Απασχόληση Συνταξιούχων

**Άρθρο 29 παρ. 5, του
Α.Ν. 1846/1951, όπως
ισχύει μετά την
αντικατάστασή του με
το άρθρο 12 παρ. 1,
του ν. 4476/1965 και το
άρθρο 29, παρ. 1, του
ν. 3518/2006 και
Άρθρο 4, παρ. 3, του ν.
3232/2004.**

1. Η καταβολή της σύνταξης, αρχίζει από την ημέρα κατά την οποία υποβλήθηκε από τον ασφαλισμένο η αίτηση για απονομή της σύνταξης. Κατ' εξαίρεση:

α) σε περίπτωση αναπηρίας, για την οποία καταβλήθηκε επίδομα ασθένειας, η καταβολή της σύνταξης αρχίζει από την επόμενη της λήξης της επιδότησης ή, με επιλογή του ασφαλισμένου, από την έναρξη της επιδότησης, εφόσον από τότε και στο εξής ο ασφαλισμένος κρίνεται ανάπηρος.

β) σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, η καταβολή της σύνταξης στους

δικαιούχους αρχίζει από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα από εκείνον κατά τον οποίο επήλθε ο θάνατος.

γ) σε περίπτωση ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, ο οποίος κηρύσσεται άφαντος με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, η καταβολή της σύνταξης στους δικαιούχους, αρχίζει από το χρόνο έναρξης της αφάνειας, όπως αυτός προσδιορίζεται με την απόφαση αυτή, εφόσον υποβάλουν σχετική αίτηση προς απονομή ή μεταβίβαση της σύνταξης εντός έξι μηνών από την έκδοση της τελεσίδικης δικαστικής απόφασης.

Στις περιπτώσεις α) και β) της παραγράφου αυτής, καθώς και στην περίπτωση που δεν υποβληθεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περίπτωση γ), αίτηση εντός της εξαμήνης προθεσμίας από την έκδοση της τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, η καταβολή της σύνταξης δεν μπορεί να ανατρέξει σε χρόνο αργότερο του εξαμήνου από την ημέρα υποβολής της αίτησης για απονομή σύνταξης.

δ) σε περίπτωση απονομής σύνταξης σε διαζευγμένο ή διαζευγμένη, λόγω θανάτου του/της πρώην συζύγου, η καταβολή της σύνταξης αρχίζει από την πρώτη ημέρα του επομένου μήνα από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης.

**Άρθρο 29 παρ. 6, του
α.ν. 1846/1951, όπως
ισχύουν μετά τη
συμπλήρωση και
αντικατάστασή τους με
το άρθρο 16, παρ. 3,
του ν.
4497/1966 (Φ.Ε.Κ. Α'
37), το άρθρο 5, παρ. 5,
του Ν. 825/1978, το
άρθρο 6, παρ. 3, του ν.**

2. Το δικαίωμα στη σύνταξη ή στο επίδομα αναπροσαρμογής, λήγει στο τέλος του μήνα κατά τον οποίο έλαβε χώρα ο θάνατος του συνταξιούχου ή του επιδοματούχου λόγω αναπροσαρμογής, ή ο ανάπηρος έπαυσε να πληρεί τις προϋποθέσεις του άρθρου 28, παράγραφος 5, του α.ν. 1846/1951 (άρθρο ..., παρ. ..., του παρόντος κώδικα), ή για τον επιζώντα ή διαζευγμένο σύζυγο, στο τέλος του μήνα κατά τον οποίο τέλεσε νέο γάμο και για τα παιδιά, τους εγγονούς και προγονούς, στο τέλος του μήνα κατά τον οποίο συμπλήρωσαν το 18ο έτος της ηλικίας τους, ή πριν από αυτό εφόσον τέλεσαν

2335/1995 (Φ.Ε.Κ. Α' 185) και το άρθρο 61, παρ. 2, του ν. 3518/2006 και

Άρθρο 4, παρ. 3, του ν. 3232/2004.

γάμο.

Κατ' εξαίρεση, το δικαίωμα σε σύνταξη των παιδιών, εγγονών ή προγονών, εφόσον δεν εργάζονται ή δεν ασκούν κάποιο επάγγελμα ή δεν παίρνουν σύνταξη από δική τους εργασία από το δημόσιο, ν.π.δ.δ. ή οποιονδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης, παρατείνεται μέχρι το τέλος του μήνα κατά τον οποίο συμπληρώνουν το 24ο έτος της ηλικίας τους, εάν: α) φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού ή β) είναι παιδιά ορφανά και από τους δύο γονείς ή γ) παιδιά που η συντήρησή τους βάρυνε αποκλειστικά τον εγκαταλελειμμένο θανόντα γονέα.

Τα παραπάνω όρια ηλικίας, δεν ισχύουν προκειμένου για παιδιά, εγγόνια, προγονούς, που είναι ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε πριν τη συμπλήρωση των προαναφερόμενων ορίων ηλικίας.

Ειδικά για παιδιά, εγγονούς, προγονούς, που πάσχουν από νευροψυχιατρικές παθήσεις, η ανικανότητα για κάθε εργασία που οφείλεται στις παθήσεις αυτές, απαιτείται να έχει επέλθει πριν τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας.

Εδάφιο που προστέθηκε με την παρ. 6 άρθρ. 20 Ν. 4019/11 στο τέλος της παρ. 6 άρθρου 29 α.ν.1846/1951

Προκειμένου για τα παιδιά, τα εγγόνια και τους προγόνους που συμπλήρωσαν το 18ο έτος της ηλικίας τους πριν από την εισαγωγή τους σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές και εφόσον η εισαγωγή τους σε αυτές τις σχολές γίνει μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος με αυτό της ενηλικίωσης, το δικαίωμα σε σύνταξη παρατείνεται για το χρονικό διάστημα μεταξύ του επόμενου της ενηλικίωσης μήνα και μέχρι το μήνα έναρξης του ακαδημαϊκού έτους

3. Η καταβολή της σύνταξης, αναστέλλεται στις

**Άρθρο 29, παρ. 7,
περίπτώσεις α' και β',
του α.ν.1846/1951**

**Νέα διάταξη
(προέκυψε από τη
διάταξη του άρθρου
63, του ν. 2676/1999
(Φ.Ε.Κ. Α' 1))**

**Άρθρο 29, παρ. 7,
Περίπτωση γ', του
α.ν.1846/1951, όπως
συμπληρώθηκε και
αντικαταστάθηκε με το
άρθρο 8 και το άρθρο
33, του Ν.Δ. 3083/1954
(Φ.Ε.Κ. Α' 247), το
άρθρο 12, παρ. 3, του
ν. 4476/1965, το άρθρο
16, παρ. 6, του ν.
4497/1966, το άρθρο
11, παρ. 3, του ν.
1976/1991 (Φ.Ε.Κ. Α'
184) και το άρθρο 70,**

ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Εάν ο συνταξιούχος εκτίει ποινή στερητική της ελευθερίας μεγαλύτερη των έξι μηνών και για όσο χρόνο εκτίει αυτή. Εφόσον, όμως, υπάρχουν πρόσωπα, τα οποία σε περίπτωση θανάτου του θα ελάμβαναν σύνταξη, αυτά δικαιούνται τη σύνταξη που θα τους καταβάλλονταν σε περίπτωση θανάτου του συνταξιούχου.

β) Εάν και για όσο χρόνο ο συνταξιούχος λόγω αναπηρίας, δεν προσέρχεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό Ασφαλιστικής Αρμοδιότητας και Διαδικασίας Απονομής των Παροχών του Ι.Κ.Α., για εξέταση της κατάστασής του.

4. Η ανάληψη εργασίας από συνταξιούχους, διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 63, του ν. 2676/1999 όπως ισχύει (άρθρο ..., του παρόντος Κώδικα).

5. Η ανάληψη εργασίας από συνταξιούχους οι οποίοι εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 63, του ν. 2676/1999, όπως ισχύει διέπεται από τα ακόλουθα :

α) Εάν και για όσο χρόνο ο συνταξιούχος λόγω γήρατος, κερδίζει μηνιαίως από εξαρτημένη εργασία, ποσό ανώτερο του 50πλάσιου του εκάστοτε ισχύοντος ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, αναστέλλεται η καταβολή της σύνταξής του.

β) Ο συνταξιούχος λόγω γήρατος, πριν αναλάβει οποιαδήποτε εργασία, οφείλει να το δηλώσει στο Ίδρυμα και να ζητήσει την έγγραφη έγκρισή του, παρέχοντας σε αυτό, τόσο κατά την υποβολή της δήλωσης όσο και κατά τη διάρκεια της εργασίας, κάθε σχετική πληροφορία. Η

**παρ. 1, του ν.
2084/1992**

ανάληψη εργασίας χωρίς την έγκριση του Ιδρύματος, όπως και η παράλειψη της παροχής πληροφοριών ή η παροχή ανακριβών, συνεπάγεται την αναζήτηση των καταβαλλομένων συντάξεων κατά τον χρόνο απασχόλησης του συνταξιούχου, ανεξάρτητα από το ύψος των αποδοχών του από αυτοτελές επάγγελμα ή εξαρτημένη εργασία.

γ) Προσαυξήσεις της σύνταξης, οι οποίες προκύπτουν από ημέρες εργασίας που πραγματοποιούνται από συνταξιούχους, συνυπολογίζονται στην αρχική σύνταξη με αίτηση του ενδιαφερομένου και καταβάλλονται μόνον από την ημερομηνία διακοπής της εργασίας, η δε μετά τον συνυπολογισμό αυτό επανάληψη οιασδήποτε εξαρτημένης εργασίας, συνεπάγεται την αναστολή της καταβολής της σύνταξης, ανεξάρτητα από το ποσό των εκ της εργασίας απολαβών του συνταξιούχου.

δ) Στο συνταξιούχο λόγω γήρατος ή αναπηρίας του Ι.Κ.Α. – ΕΤΑΜ, ο οποίος παραλείπει να αναγγείλει στο Ίδρυμα την απασχόλησή του, αναστέλλεται εξαιτίας του λόγου αυτού και μόνον, η καταβολή της σύνταξής του, για χρονικό διάστημα τριών μηνών, με αφετηρία τον επόμενο μήνα κατά τον οποίο έλαβε γνώση της απασχόλησής του το Ίδρυμα.

ε) Εφόσον οι πραγματοποιούμενες από συνταξιούχο λόγω γήρατος ημέρες εργασίας στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., υπό καθεστώς αναστολής της σύνταξής του, σύμφωνα με τα ανωτέρω, υπερβαίνουν τις χίλιες πεντακόσιες (1.500), ο συνταξιούχος δικαιούται και επανυπολογισμό του ποσού της σύνταξής του, βάσει του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία κατατάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 37, του α.ν. 1846/1951 (άρθρο ..., του παρόντος κώδικα), αναλόγως εφαρμοζόμενο.

Συρροή συντάξεων

**Άρθρο 29 παρ. 4, του
α.ν. 1846/1951, όπως
αντικατ. με το άρθρο 9,
του ν. 4476/1965 και
Άρθρο 8, παρ. 1, Ν.Δ.
4579/1966**

6. α) Κανείς δεν δύναται να λάβει από το Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., περισσότερες της μίας συντάξεις από ίδια εργασία. Εάν ο ασφαλισμένος δικαιούται περισσότερες συντάξεις από ίδια εργασία, λαμβάνει την μεγαλύτερη. Δεν λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής, η σύνταξη που απονεμήθηκε από ασφαλιστικό οργανισμό που συγχωνεύθηκε στο Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., η οποία εξακολουθεί να καταβάλλεται εφόσον, όμως, δεν έτυχε ανακαθορισμού.
- β) Οι ανωτέρω διατάξεις, έχουν εφαρμογή και για όσους συνταξιοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3163/1955 και ν.δ. 4277/1962, με εξαίρεση τις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες θεμελιώνεται ιδιαίτερο δικαίωμα σύνταξης από ίδια εργασία, σύμφωνα με τις διατάξεις της γενικής νομοθεσίας του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ..